58

ՁԻԼԱՓՈՒՆ ՈՂՅ

ԻԼԷ

ՐԱԳԸՄ ԷՖԷՆՏԻ

ՄՈՒՇԱՐՐԻՐԻ

Ա. ՀԱՄԷՏ ՄՈՒՏՀԱԹ ԷՖԷՆԴԻ

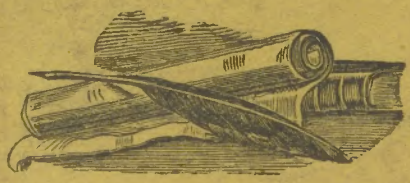

ԻՍԹԱՆՊՈԼ

ՄԱԹՊԱԱԻ ԱՐԱՄԵԱՆ

1879

W. 58

ՑԻԼԱԹՈՒՆ ՊԷՅ

ԻԼԷ

ՐԱԳԸՄ ԷՖԷՆՏԻ

ՄՈՒՇԱՐՐԻՐԻ

ԱՀՄԷՏ ՄԻՏՀԱԹ ԷՖԷՆՏԻ

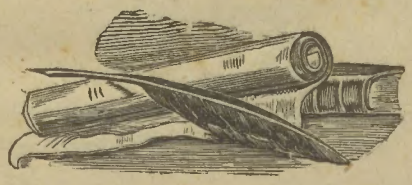

ԻՍԹԱՆՊՈԼ

ՄԱԹՊԱՅԻ ԱՐԱՄԵԱՆ

—

1879

ՖԻԼԱԹՈՒՆ ՊԷՅ ԻԼԷ

ՐԱԳԸՄ ԷՖԷՆՏԻ

ՊԻՐԻՆՃԻ ՊԱՊ

—

Ֆիլաթուն պէյի թանքրմըսընըզ։ Հանիեա չու Մուսթաֆա Մէրագի էֆէնտի զատէ Ֆիլաթուն պէյ։ Ղալիպա թանըեամատընըզ. Ֆագաթ թանըլամագ պիր չօճուգ տըր։ Մուսթաֆա Մէրագի էֆէնտի, Թօբխանէէին Պէյօղլունա ճիվար օլան պիր մահալլէսինտէ օթուրուր, մահալլէսինին իսմինի խապէր վէրմէք օլամազ։ Սէմթինի անլատընըզ եա, պու գատարլա իքթիֆա իտինիզ։ Ֆէնտիսի գըրդ պէշ եաշընտա պիր ատէմ տիր, Ֆագաթ պապասը՝ պիր չօճուղու կէնճ էվլէնտիրիրէր իսէ, եիւզիւ կէօզիւ աչըլմատան տիւնեա էվինէ կիրմիշ օլաճաղընտան, ըրզ վէ էտէպինի կիւզէլ մուհաֆազա իտէր էֆքեարընտա օլմասը յլա, Մուսթաֆա Մէրագի էֆէնտիյի օն ալթը եաշընտա իքէն էվլէնտիրմիշ իտի։ Պու սէպէպէ մէպնի իտի քի Մուսթաֆա Մէրագի էֆէնտի հէնուզ գըրդ պէշ եաշընտա օլտուղու հալտէ, եիկիրմի եէտի եաշընտա պիր օղլու վար իտի. օ տախի իչթէ խապէր վէրտիյիմիզ Ֆիլաթուն պէյ տիր. Ֆագաթ Մուսթաֆա Մէրագի էֆէնտինին էվլատը եալընըզ Ֆիլաթուն պէյտէն իպարէթ տէյիլ տիր։ Պիր տէ գըզը վար տըր քի իսմի Միհրիպան հանըմ տըր. Մուսթաֆա Մէրագի էֆէնտի գըրդ պէշ եաշընտա օլտուղու զէման պու գըզ օն պէշ եաշընտա իտի։

Ինսան իչին գըրդ պէշ եաշընտա իքէն պէօյլէ եիկիրմի եէտի եաշընտա պիր օղուլ իլէ օն պէշ եաշընտա պիր գըզ էվլատա մալիք օլմագ տէ պէօյլուք սաատէթ տիր, լաքին սիզէ տէրհալ չունու տա իսթար իտէլիմ քի, պէօյլէ սաատէթ էքսէրիեա պապալարա մախսուս օլուպ, վալիտէլէր իչիւն պու սաատէթ էն չօգ տէֆա մուսիպէթ ատտ օլունուր. նասըլ քի Մուսթաֆա Մէրագի էֆէնտինին զէվճէսի իչին տախի էօյլէ օլմուչտու։ Զիրա Մուսթաֆա Մէրա-

գի էֆէնտի օն ալթը եաշընտա իքէն բէտէրի թարաֆընտան էվ-
լէնտիրիլտիի զէման օն իքի եաշընտա պիր գըզ իլէ թէզվիճ իտիլմիշ
իտի. էօյլէ եմ, գարը գօճասընտան տէօրթ պէշ եաշ քիւչիւք օլմագ
լազըմ կէլմէզ մի. . . վագաա օն իքի եաշընտաքի գըզճըղազ օն
պէշ եաշընտա տիւնեայա չօճուգ կէթիրտի։

Հէքիմէր իշին ասլընը թէտգիգ իթմէտիքլէրինտէն թէտավի վէ
թաստիրի նագապիլ պիր իխթիլալ, պիր ֆէնալըգ օլտուղունու
հիւքմ իտէրէք էլ չէքտիլէր։ Իշ էսկէլէրէ գալտը, անլէր Միհրի-
պան հանըմը մուհաֆազա իտէպիլտիլէր իսկ տէ, պիչարէ վալիտէսի
պու գըզը տիւնեայա կէթիրտիքտէն սօնրա՝ լօղսա եաթաղընտա
իքէն վէֆաթ իլէտի։ Պէօյլէ չէյլէր օլազան տըր. . . . պաշգա նէ՞
տէյէլիմ եա՛։ Մուսթաֆա Մէրագի էֆէնտի զէվճէսինտէն այրըլ-
տըզը զէման էլինտէ օն իւչ եաշընտա պիր օղուլ իլէ, գունտագտա
պիր գըզ պուլունտուղունտան, պիր միւտտէթ զարուրի էվլէնէմէտի։
Գըզընա տաեէլիք իթմէք իշուն կէչինճէ պիր ճարիյէ ալըպ օ ճա-
րիյէ չօճուգլարա պագար, պիր իխթիյարճա Ռում գարըսը եօգարը
խըզմէթինի կէօրիւր, պիր տէ էրմէնի գարըսը աշճըլըգ իտէր իտի։
Նամըլ, խանէսինին իտարէի տախիլիյէսինի ղարիպճէ մի կէօր-
տիւնիւզ։

Պիզիմ Մուսթաֆա Մէրագի էֆէնտի ալաֆրանկա մէշրէպ պիր
ատէմ իտի. հէմ հանկը ալաֆրանկա մէշրէպլէրտէն պիլիրմիսինիզ.
հանրեա պունտան օն պէշ եիկիրմի սէնէ էվվէլ Ստամպօլտա ալա-
ֆրանկա մէշրէպլէր եօ՞գ մու իտի, իշթէ անլէրտէն։ Հալու վագթը
բէք եօլունտա հէմտէ զիեատէճէ եօլունտա օլտուղունտան, քէն-
տիսի զաթէն Իւսկիւտարը օլտուղու վէ օրատա կիւզէլ գօնաղը,
պաղը, պաղչէսի տախի պուլունտուղու հալտէ, միւճէրրէտ ալա-
ֆրանկա եանի բահաթ եաշամագ իշին ճիւմլէսինի, ուճուզա, պա-
հալըյա պագմայարագ, սաթըպ, կէլմիշ Թօբխանէնին Պէյօղլունա
ճիվար պիր մահալլէսինտէ միւճէտտէտէն կիւզէլ պիր խանէ ինչա
իթտիրիպ, սաքին օլմուշտու։ Ալաֆրանկայա օլան մէրագընն
տէրլէճէսինի չունտան անլայընըզ քի եաբտըրտըզը խանէյի, մութ-
լագա ալաֆրանկա օլմագ իշին, քեարկիր օլարագ եաբտըրմըշ իտի.
զիրա օ զէմանլար ալաթուրգա ալէմինտէ եաշայանլարընն քեարկիր
գօնագլարտա օթուրմասը բէք տէ ատէթ տէյիլ կիպի պիր շէյ իտի։

Շիմտի պէօյլէ պիր սէվթտէ պէօյլէ պիր խանէտէ պու գատար
ալաֆրանկա օլան պիր ատամ, արթըգ խանէսինէ արապ չօրապ
տօլտուրուր մու, պա խուսուս քի արալըգտա պիր, ալաֆրանկա
տօսթլարը տախի կէլմէքտէ օլտուղունտան, պունլար մէյանընտա
խըզմէթ իթմէք իշուն Ռում վէ էրմէնի խըզմէթճիլէրէ իհթիյաճը
տէրքեար տըր։

Պիզիմ ասըլ մագսէտիմիզ Ֆիլաթուն պէյի խապէր վէրմէք, եանի

էրպապը միւթալաայա թանրթմագ օլտուղունա կէօրէ, բէտէրի Մուսթաֆա Մէրագի էֆէնտի հագգընտա պէօյլէ մալիւմաթը աթիգէ վէրմէյէ լուզում եօգ տըր զանն իթմէյինիզ. Ֆիլսթուն պէյի կիւզէլճէ թանըմագ իչիւն քէնտիսինին մէնչէինի կէօրմէք էլ-պէթ լազըմ տըր։ Պէօյլէ պիր մէնչէտէն նէչէթ իտէն զաթը հալ վէ թավրը տահա գօլայ անլաշըլապիլիր։

Ֆիլսթուն պէյին չօճուգլուգ զէմանընը նասըլ կէչիրմիշ օլտուղունու անլաթմագ իչին թաֆսիլէ իհթիեաճըմըզ եօգ տըր։ Մուսթաֆա Մէրագի էֆէնտի քէմալի տէրէճէ ալաթուրգալըգտան եինէ քէմալի տէրէճէ ալաֆրանկալըգա պիրտէն պիրէ սըչրամըշ պիր ատամ օլտուղու, վէ պու թէհավվիւլ իսկ եալընըզ քէնտի թէլէզզիւզաթը մատտիյէ վէ մանէվիյէսի օ եիւզտէն հասըլ օլմագտան նէչէթ իյլէտիկի ճիհէթլէ, պէօյլէ պիր ատէմին հէմ տէ էօքսիւզ գալան էվլատը նասըլ պիր թէրպիյէ ալթընտա պէօյիւյէճէյինի հէր քիմ տիւշիւնսէ պուլապիլիր։ Վագաա չօճուգ մէքթէպէ վէրիլմիշ օլտուղունտան, հէր կիւն չանթասը էլինտէ կիտէր կէլիր իտի։

Պունտան պաշգա, պիր տէ Ֆրանսըզ խօճասը վար իտի քի, հաֆթատա իքի տէֆա կէլիր կիտէր իտի. լաքին Մուսթաֆա Մէրագի էֆէնտի էօյլէ թահսիլ կէօրմիւշ պիր ատէմ օլմատըգը կիպի չօճուգլունուն թահսիլինէ նէզարէթէ տախի վագթը օլմատըգընտան, օղլունուն մէքթէպէ կիտիպ կէլմէսինի վէ Ֆրանսըզ խօճասընըն տախի էվէ կէլիպ կիթմէսինի պիր չօճուղուն թէրպիյէսի իչիւն քեֆիի կէօրիւր իտի։

Օղլունուն կէօրտիյիւ թէրպիյէ պու եօլտա օլտուգտան սոնրա, գըչընընը թէրպիյէսի նէ հալտէ գալտըգընը տէ անլայապիլիրսինիզ։

Ֆագաթ չունու տա իխթարտէն կէրի տուրմայալըմ քի պու չօճուգլարընը կիյինմէսի գուշանմասը ֆիլ հագգըգէ սէօզ կէօթիւրմէգ իտի։ Պէյօղլունտա չօճուգ ռուսլասը օլարագ հէր նէ քի մատա օլմագ իւզրէ չըգար իտի իսկ, Մէրագի էֆէնտի ճիւմլէտէն էվվէլ օնու ալըպ չօճուգլարընա կիյտիրմէյէ մէճպուր իտի։

Հա, պագ պիզ չունու իխթար իթմէյէ ունութտուգ. պիզիմ Մուսթաֆա Մէրագի էֆէնտինին իսմի եալընըզ Մուսթաֆա էֆէնտի տիր։ Մէրագի լաղասը քէնտիսինէ սոնրատան վէրիլմիշ տիր. զիրա պու ատամընն պազը զարարլի ահվալի օլուպ, մէսէլա քէնտի խանէսինտէ միւքէմմէլ թաամը տուրուր իքէն պազը ագչամլար կիտիպ Պէյօղլունտա սիր պագալ տիւքքեանընտա չիրօզ վէ զէյթին կիպի չէյլէրլէ ագչամ թաամը իթմէսինէ ահպասը իթիրազ իթտիքճէ «նէ եարայըմ մէրագըմ տըր», վէ մէսէլա քէնտի ահըսպասընընը կիթտիկի մահալէ կիտէճէք եէրտէ, պազէն պալըգճը վէ գուշպազ թագըմընընը կիթտիքէրի եէրլէրի կիթմէդինէ պիր մանա վէրէմմէյէնլէրէ «մէրագ պու եա» կիպի մուգապէլէլէրտէ պուլունը-

տուղունտան, «Մէրաֆէմ պէր» «Ֆէրաֆ պոռ էա» «Ֆէրաֆէմա պօֆուանպոռ» «Ֆէրաֆէմա էլվէրմէշ» սէօզլէրի քէնտիսինէ «ՄԷՐՕԳԻ» լաղապլընը իթայէ սէպէպ օլմուշտու։

Պուրայա գատար սէօյլէտիյիմիզ սէօզլէրտէն պիզիմ Ֆիլաթուն պէյին չօճուգլուղու հագգընտա ալընաճագ մալիումաթլա, բէյտա իտիլէճէք ֆիքր քեաֆի տիր։

Շիմտի նազարլարրմըզը Մուսթաֆա Մէրագի էֆէնտինին գըրգ պէշ եաշընտա պուլունտուղու զէման, օղլու Ֆիլաթուն պէյին եիրմի եէտի վէ գըզը Միհրիպան հանըմընն տախի օն տէօրթ եաշլարընտաքի հալլէրինէ աթֆ իտէլիմ։

Պու էսնատէ Ֆիլաթուն պէյ պէօյիճէք գալէմլէրին պիրիսինտէ մէմուր իտի։ Լաքին հանիեա գալէմլէրտէ պազը էֆէնտիլէր վար տըր քի ֆիլ հագգգէ իլէրուտէ տէվլէթինին էն պէօյիւք մագամաթընը թութապիլմէք թէտարիքեաթըյլա քեաթիպլիք զէմանընը կիճէ կիւնտիւզ չալըշմագ վէ իչինտէ պուլունտուղու տայրէնին տէյիլ։ պէլքի տէվլէթին քեաֆիֆէյի չիս'ուպաթը ումուրինէ վուգուֆունու շամիլ իթմէք իչիւն իյնէ իբլիք օլարագ պէզլի հիմմէթ իտէր։ Պէօյլէ էրպապը զայրէթի թանըրսընըզ եա, պիզիմ Ֆիլաթուն պէյ պունլարտան տէյիլ իտի. նէսինէ լազըմ. այտա լաագալ եիրմի պին զուրուշ իրատը օլան պիր պապանընն պիր թէք օղլու օլուպ, քէնտիսի իսէ մուհաքէմաթը ֆէյլէսօֆանէսինի կէրչէքտէն էֆիլաթունլարտան տահա տագիգ պուլմաղլէ, ալէմտէ եիրմի պին զուրուշ իրատը օլան ատէմին պաշգա հիչ պիր շէյէ իհթիյաճը գալմայաճաղընը հիքմ իթմիշ վէ ֆազլ ու քէմալինի իսէ քէնտիսի պէյէնմիշ օլտուղունտան ճումաա կիւնիւ մութլագա պիր սէյր մահալինէ կիտիպ, ճումաա իրթէսի իսէ տիւնքի եօրզունլուղու չըգարըր, վէ բազար կիւնիւ սէյր մահալլէրի տահա ալաֆրանկա օլտուղունտան կիթմէմէզլիք իստէմէզ։

Բազարընն եօրզունլուղունու տախի բազար իրթէսի չըգարըր։ Սալը կիւնիւ գալէմէ կիթմէյէ հազըրլանընը իսէ տէ, հավայը մուվաֆքզ կէօրիւնճէ, Պէյօղլունուն պազը զիյարէթ մահալլէրինի, պապա տօսթլարընը, ահպասը վէ սահրէյի զիյարէթ իթմէք արզուսու օ կիւնիւ տախի թաթիլ իթարիր։

Զարչէմպիհ կիւնիւ գալէմէ կիտէճէք օլուրսա սաաթ ալթընտան տօգուզա գատար օլան վագթը անճագ օ հաֆթանընն վուգուաթընը հիքեայէյէ քեաֆի պուլապիլիր, աղշամ տախի խանէսինէ մութլագա իքի տալգավուգլա կէլիր։

Պունլար տա քէնտիսի կիսլի կէնճ օլաճագլարընտան վէ պա խուսուս Ֆիլաթուն պէյ էֆէնտի, Պէյօղլունտա օթուրմագ մինանիպէթիյլէ, ահպասընը ալաֆրանկա պիր եօլտա էյլէնտիրմէք լազըմ կէլէճէյինտէն, բէնչէնպիհ կիճէսինի ալաֆրանկա էյլէնճէ մահալ-

լէրինտէ կէչիրիր. օ կիճէ սապահլանտըղը ճիհէթլէ, բէնչէնպիհ կիւնիւ ագշամա գատար ույունուր։ Նիհայէթ եինէ ճումաա կէլիր վէ իչթէ չու պիր հաֆթալըգ մէշղուլիյէթ նասըլսա, տիկէր հաֆթալարըն մէշղուլիյէթլէրի տախի հէր եինէ անը անտըրը։ Պէյլէ հաֆթատա իչ սաաթ գալէմէ կիտէրէք անը տա հիքեայէ նագլի իլէ կէչիրէն պիր տէլիգանը նէ էյրէնէպիլիր։ Նամըլ նէ էյրէնէպիլիր. իչթէ Ֆիլաթուն պէյ էյրէնմիշ եա. եազըսը վար, օգումասը վար, ֆրանսըզճասը վար, զէքի ֆէթին, ճէրպէզէլի, խուսուսույա այտա պապասընը եիրմի սին ղուրուշ տա իրատը վար. տիւնեատա պիր ատամըն էյրէնէճէյի տահա նէ գալտը։

Պագ Ալլահ իչիւն սէյլէյէլիմ, Ֆիլաթուն պէյին մաթպուաթը ճէտիտէյէ մէրագը բէք զիյատէ տիր. «ճանըմ չէյլէ պիր հիքեայէ պասըմըշ» տէտիլէր մի, Ֆիլաթուն պէյ իչիւն «անը կէօրմէտիմ» տէմէք միւմքին տէյիլ իտի։ Հէր հանկը քիթապ չըգար իսէ չըգսըն, սաթըճըլարտան քէնտիսինէ տայիմա քիթապ կէթիրմէյէ ալըշմըշ օլան միւվէզզի էն էվվէլ Ֆիլաթօն պէյին քիթապընը կէօթիւրիւպ, Պէյօղլունտա միւճէլլիտ Մ. Հէլմէ թէսլիմ իտէր վէ օ տախի ալաֆրանկա օլարագ պիթթէճլիտ, արգասընա ալթուն եալտըզ իլէ (A) վէ (P) հարֆլարընը տախի պաստըգտան սօնրա կէթիրիպ Ֆիլաթուն պէյին ուշաղընա վէրիր վէ ագշամ, Պէյ կէլտիքտէ քիթապը կէօրիւպ ղայէթ մունթազամ օլան քիւթիւպխանէսինէ վազ իտէր իտի։

Ֆրանսըզճա պու իքի հարֆլարը թանըրսընըզ եա, պիրինճիսի Ահմէտ Ֆէլէնոն պէյին իսմինին իլք հարֆը վէ իքինճիսի Ֆիլաթուն լաֆզընըն ֆրանսըզճասը օլան Բլոնդ քէլիմէսինին պիրինճի հարֆը տըր. ալաֆրանկատա պիր ատէմին իսմինին եախօտ իսմէրինին պէօյլէ իլք հարֆը եախօտ հարֆլարը գօնուլմագ վար տըր քի, պունա օ ատէմին «մարֆաաը» տինիլուր։

Միւրատըմըզ պուրատա Ֆիլաթուն պէյի զէմմ իթմէք օլմայուպ, քէնտի հալ ու թավրընը էրպապը միւթալաայա լայըգլըճա թանըթմագ տըր։ Պինաէն ալէյհ չունու տա իլավէ իտէլիմ քի, սիզիմ Ֆիլաթուն պէյ պու գատար զէնկին օլտուղունա վէ քէնտի հագգընտա հիւսնիւ իթիմատը, եանի իսթիլահը ավամճա քիպրի տախի պէր քէմալ պուլունտուղունա կէօրէ. թավրընտան, ազամէթինտէն կէչիլմէմէք լազըմ կէլիր իսէ տէ, Ֆիլաթուն պէյին հալի պունուն աքսինէ իտի. ալաֆրանկալըգ հալի մալիում ա. հէր քէսէ թէվազիւ կէօսթէրմէյէ, հէր քէսին եիւզիւնէ կիւլմէյէ ինսան մէճպուր տըր. հաթթա պազը քէրրէ Ֆիլաթուն պէյին եանընտա պուլունան ուշաղը, քէնտի պէյինի պիր ատէմ իլէ ղայէթ թաթլը վէ նազիքեանէ վէ թազիմքեարանէ գօնուշույօր կէօրտիքտէ, «պու էֆէնտի պիզիմ պէյին բէք տօսթու օլմալը տըր» իթիգատընա

տիւշէր իտի . լաքին օ ատէմտէն այրըլտըգտան սօնրա, պէյ էֆէն-
տինին, հիտտէթինատէն չըլտըրմագ տէրէճէնինէ կէլտիյինի կէօրիւն-
ճէ, ուշագ չաշտըրդընտան նէ տիւշիւնէճէյինի տախի պիլէմէզ իտի.
վագտա էսկի գաֆատա օլանլար սօնրա արգասընտան զէմմ իտէ-
ճէկի պիր ատէմին եիւզիւնէ գարշու պէօյլէ նէզաքէթ կէօսթէր-
մէյի քէնտիլէրինին տավա իլէտիքլէրի մէրալիյէ մուվաֆըգ պու-
լամազլար իսէ տէ , ալաֆրանկա օլանլար տախի մէրալիք ատէթա
համագաթտան իսլարէթ տիր տէյի հիւքմ իտէրլէր . պուրատա
Ֆիլաթուն պէյին ուշաղընը զիքր իլէտիքատէ , հալինի պիր աղաճըգ
օլսուն սէօյլէմէտիք . պու Մէհմէտճիք Ղաֆանկլէրէ հէմիւճիք կէղ-
միշ տահա տիւնեայը էօյրէնմէմիշ , այտա եիւզ ղուրուշուն մէֆ-
թունի, էնսէսինէ մուհասպէթ վէ աֆէրին մագամընտա պիր թո-
գաթ ուրուլմասընընն մէճալուրը պիր ատէմ օլուսլ , խըզմէթ իթ-
տիյի էֆէնտինին պիր օղլու իլէ պիր գըզը օլտուղունու էօյրէնմէյէ
մուվաֆագ օլմասը վէ հաթթա օղլունուն իսմի « Բանթօլօն պէյ »
վէ գըզընընի իսմի տախի « Մէրտիվան հանըմ « օլտուղունու պիլէ
պէլլիմիշ իտի . նէ զանն իթտինիզ եա . Ֆիլաթուն իսմինտէն « Բան-
թօլօն» լաֆզընա վէ Միհրիպան իսմինտէն տախի «Մէրտիվան» քէ-
լիմէսինէ ինթիգալ իտէպիլմէք խայլըճա տիրայէթէ միւթէվագըֆ
տըր։ Մէհմէտճիք ասըլ պէօյիւք էֆէնտիյէ տախի «Մէրագլը» էֆէն-
տի տէր իտի իսէ տէ , էֆէնտիսինին իսմինտէ Լ հարֆը օլմատըղը
իչիւն, պունու տօղրու սէօյլէմէմէքտէ օլտուղունու անլայարագ,
մահֆուզ օլուր իտի . հէմ պիզիմ Մէհմէտ մէմլէքէթինտէ իքէն,
ամմէ ճիւզիւնէ գատար օգումաղա տախի մուվաֆագ օլմըշտը ։

Մէրագի էֆէնտինին ալաֆրանկալըղը իլէ պէրապէր պէօյլէ պիր
Մէհմէտճիյի գօնաղընա գապուլ իթմիշ օլմասընա շաշմայընըզ.
անը Ֆէրպիյէ իտէճէք իտի . Հաթթա Թէրպիյէ իթմէյէ պաշլատը
պիլէ . պիր կիւն « Մէհմէտ , պէյ էֆէնտի նէ եաբըյօր » տէյուսլ
տէ, Մէհմէտտէն « չօրպա իչիյօր » ճէվապընը ալընճա՝ « պագտանա
էօյլէ սէօյլէմէ, օնա ալաֆրանկատա սուբա եէյօր տէրլէր » վէ
Մէհմէտ « Խայր էֆէնտիմ, Ալլահ կէօսթէրմէսին , սօքա եէտիյի
եօգ, չօրպա իչիյօր » տէտիյի հալտէ տախի, Մէրագի էֆէնտի մէ-
բագլանմայուսլ , օղլում ալաֆրանկատա չօրպանըն իսմի «սոքա տըր,
պունլարը պիրէր պիրէր էօյրէնմէլի » տէյի պիր նասիհաթ վէրմիշ
իտի . իչթէ անլայընընզ քի Մէհմէտ տախի եավաշ եավաշ ալա-
ֆրանկա օլաճագ տըր ։ Նամըլ օլմասընն եա, օլմամագ միւմքին մի .
պէօյիւք էֆէնտի նէ իսէ նէ ամմա, քինչիւք պէյ Ֆրանսըզճատան
պաշգա սէօզ սէօյլէմէյօր քի, սիւտիւ գահվէ իսթէյէճէյի զէման
գաֆէ օ լէ տէյօր . Մէհմէտ իսէ պունու գավալատան պաշլայուսլ ,
էվվելճէ էօյրէնմիշ օլտուղու գարեօլա քէլիմէսինէ գատար թաթ-
պիգ իտէ իտէ իսթէր իսթէմէզ պէլէյօր ։

Ֆիլաթուն պէյին գըյաֆէթինի սօրար իսէնիզ, թարիֆտէն ըզ-հարը աճզ իտէրիզ. չու գատար տէյէլիմ քի, հանիյա Պէյօղլունտա էլալիսէֆի վէ թէրկի տիւք քեանլարընտա մօտալարը կէօսթէրմէք իչիւն մուգավալար իւզէրինտէ պիր չօգ ըէսիմէր վար տըր եա, իչթէ պունլարտան պիր գաչ եիւզ տանէսի Ֆիլաթուն պէյտէ մէվ-ճուտ օլուպ, էլինտէ ըէսիմ, էնտամ այինէսինին գարշուսունա կէ-չէր վէ քէնտիսինի ըէսմէ պէնզէտինճէյէ գատար մութլագա չալը-չըր իտի. պինտէն ալէյհ քէնտիսինի իքի կիւն պիր գըյաֆէթտէ կէօրէն օլմազ ըտը քի « Ֆիլաթուն պէյին գըյաֆէթի չու տուր » տիմէք միւմքին օլսուն։

Պագ, չէքլինի, սիմասըզը բէք գըսսաճա թարիֆ իտէպիլիրիզ. օրթաճա պօյ, նազիքճէ էնտամ ուարըճա պէնզ սահիպի պիր տէլի-գանը օլուպ, գաշլարը կէօզէրի սիյահ, սաչլարը աղզը պուրնու պիր գարընը պէյէնճէկի գատար լէթաֆէթ թասվիր իտէր իտի։ Մատամ քի Ֆիլաթուն պէյ հագգընտա պու գատար մալիւմաթ ալտըզ. պիր ազ տա Միհրիպան հանըմ հագգընտա մալիւմաթ ալալըմ։

Պու գըզ հէր չէյճէ օլտուղու կիպի չէքլ վէ սիմաճա տախի Ֆի-լաթուն պէյին գարտաշը օլտուղու կէօրիւլիւր իտի, լաքին գըզ չէհրէսինտէ մութլագա, վէ պէհէմէհալ լէթաֆէթ տահա պիյատէ օլաճաղը պաշգաճա միւլահազա իտիլէճէք պիր շէյ տիր։

Սայիր գըզլար կիպի Միհրիպան հանըմ օյա եարմասընը պիլմէզ. ղիրա ալաֆրանկալատտա օյա եօգ տուր, քէմէ, չօրապ վէ սաիրէ էօրմէսինի տախի պիլմէզ. չիւնքի անլէրի մօտիսթ գըզլար էօրէր, նագշը տախի անլէր իչէր. եարմա չիչէքլէր Պէյ օղլունտա չօգ. պունլարը եարմագ իչիւն նէյլէ զահմէթ կիրսին. չամաշըր եայ-գամագ, իւթիւլէմէք, իսըզմէթքեարլարը վէ եէմէք բիչիրմէք տախի աշճընը իչի տիր. հաթթա քէնտի պաշընը թարամագ պիլէ ալաֆրանկատա օլմայուպ, մախսուսէն բէրուքեար գարը կէլիր թարար։

Ալաֆրանկատա գըզլար իչիւն օգումագ եազմագ թահսիլի լազըմ իտի իսէ տէ, պիչարէ գըզճըղազ էօքսիւզ պէօյիւտիւյիւնտէն մու-վաֆֆագ օլմատը. պապասը մուզիգա թալիմի իչիւն ալա պիր բիյանօճու մատամ կէթիրմիշ իտի. լաքին մատամ քէնտիսի չալըպ պապասը տինլէտիյի ճիհէթլէ, Միհրիպան հանըմ « թաշ այթընտա պիր եըլան գաչլարը տուրուբ տինլէն » չարգիսինտէն պաշգա պիր շէյ էշիտէնէմէտի։

Պունունլա պէրաբեր գըզճըղազ ղըպ ղըպ սըչըրար, թիր թիր թէրիններ. քէնտիսի եէթիշմիշ չաթմըշ օլտուղու ճիհէթլէ, պիր գաչ եէրտէն կէօրիւճիլէր կէլմիշէր իտի։

Պա խուսուսա բէտէրինին սէրվէթը միւթէհիրէսի հէր սէրվէթ

հավէսքեարընը ճէլպ իտէր իտի. անճագ՝ կէօրիւճիւլէրէ, Միհրիպան հանըմ օղուլլարընընն նէճի օլտուղունու սօրար. «քեաթիպ տիր» ճէվապընը ալընճա, «օ՛խ, ճէպի տէլիք տիր». ասքէր տիր, ճէվապընը ալընճա՝ «եարբմ գունտուրալը տըր». խօճա տըր, ճէվապընը ալընճա՝ «սարմուսագ պաշլը տըր». հասընը հէր պիրի իշին պիր գուլբ ույտուրուպ, մաաշալլահ էյէր կէօրիւճիւլէր «ա՛ հանըմ գըզըմ, նիշիւն պէօյլէ սէօյլէյօրսունուզ, օղլումուզ չէօյլէ տիր, պէօյլէ տիր» տէյէճէք օլուրլար իսէ, պիր բիւսկիւլլիւ գահգահա գօյվէրիպ, «օ՛խ գալմըշ գալմըշըմ տա սիզին օղլունուզան մը գալմըշըմ, հանըմ, օղլունուզա պաշգա եէրտէն գըզ արայընըզ» տէյու գալգար եիւրիւյիւ վէրիր իտի։

ՆաՀսըլ, Միհրիպան հանըմըն պու գատար սէրպէսթլիյինէ թաաճճիւպ մի իտէյօրսունուզ. թաաճճիւպ իթմէյինիզ. գիրա գըզճըղազ պիր էվին հանըմը օլարագ պէօյիւմիշ օլտուղունտան, կէլէն կէօրիւճիւլէրէ կէլին մագամընտա տախի քէնտիսի չըգար ըտը, գային վալիտէ մագամընտա տա քէնտիսի. կէօրիւճիւ հանըճարա վէրտիյի ճէվապը իսէ պիր գային վալիտէ սըգթաթը իլէ վէրիրվտի. իշթէ թաաճճիւպ իտէճէք իսէնիզ՝ պու սէրպէսթճէ գային վալիտէյէ թաաճճիւպ իտինիզ։

Էյէր շու ֆիլաթուն պէյ վէ Մուսթաֆա Մէրագի էֆէնտի վէ Միհրիպան հանըմըն թասվիրը ահվալինտէն սիզէ օսանճ կէլտի իսէ, ալգվընըզը իսթիտա իլէ պէրապէր իսթիմէի հալէրի օլարագ շունու տախի ադզ իթմէքլիյիմէ միւսաատէ պույուրմանըզը ըէճա իտէրիմ։

Իշպու պապա վէ օղուլ վէ գըզ եախօտ հէմշիրէ իւշիկ պիր եէրտէ պուլունտուգլարը զէման, պապա օղուլ, չայէտ Միհրիպան հանըմըն պիր չիչէյինի վէ եա էլտիվէն կկիչինի պէյէնմէյէճէք օլսալար, գըզճըղազըն իւշ կիւն իւշ կէճէ աղլայաճաղընը պիլտիրքէրի ճիհէթէ, պաշքնա տէյին ջիչէք, սագսըյը կկիմիշ օլսա պիլէ, բէք զիյատէ եագըշըգ ալտըզընա եէմին իթմէյէ մէճպուր իտիլէր. Ֆիլաթուն պէյ իսէ պիր ֆիքրինի պաղասը պէյէնմէքտիկի զէման, հէրինին ճէհալէթ հալինի օրթայա գօյմագտան չէքինմէտիյի ճիհէթէ, պիչարէ ատամճըղազ, մախտումու Ֆիլաթուն պէյին եանընտա հաճիլ գալմամագ իշիւն, պէյ էֆէնտի հէր նէ ըէյ վէ էֆքեար արզ իթսէ, Մուսթաֆա Մէրագի էֆէնտի, կէօյա գըրգ եըլտան պէրի օ ֆիքրտէ օ ըէյտէ պուլունմուշ կիպի թասդիգ միւսարաաթ կէօսթէրմէյէ մէճպուր իտի. հաթթա պիր կիւն պապա իլէ ջղուլ միյանընտա կիւնլէրին ուզանըպ գլսսալմասը նէ հիքմէթէ միւգթէնիտ օլտուղունա տայիր պիր պահս աշըլմըշ ըտը։

Մուսթաֆա Մէրագի էֆէնտի պու պապատէ քէնտի բէյինի սէօյլէմէքտէն հաղէր իլէ ջղունուն էֆքեարը հիքմիյէսինէ կէօզիւնիւ

տիքէրեք ինթիզար օլտու։ Հէյլէ չօճուգ «գէշ մէվսիմինտէ հավալար պուլութլու օլտուղու իչիւն, պուլութլար կիւնէշին գիյասընը պիզէ սիրչթը վիսուլտէն մէն իլէ թէէխիր իտէր» տէտիյի զէման, բէտէրի, «Մաշալլահ, մաշալլահ, կէրչէքտէն էֆլաթունլար ճիզ գալաճագ. պէն տախի էօյլէ միւթալաա էյլէյօրուտում, ամնա պիր քէրրէ տէ սիզին Ֆիքրինիզի անլամագ իսթէր իտիմ» տէմիշ իտի։

Ամնա ինանընըզ քի, հէրիֆճիք օղլունուն պու Ֆիքրինի մահզա հիքմէթ օլարագ գապուլ իյլէտի. հաթթա օղլունա ըէճա իլէ, մինէթ իլէ պու մէսէլէյի գալէմէ տախի ազտըրըպ, զէմանըմզտա չըգան Ֆիւնուն մէճմուալարընտան պիրիսինէ տէրճ իտիմէք իւզրէ, մաթպուասընա կէօթիւրտիւ իսէ տէ, գապուլ ինտիրէմէտիյինէ հիտտէթլէ ավտէթ իթտի։

ԻՔԻՆՃԻ ՊԱՊ

—

Պապը սապըգ պիզէ հիքեայէմիզի քէնտի իսիմէրինէ Նիսպէթ իյլէտիյիմիզ իքի զաթտան պիրիսինին ահվալը խուսուսիյէսինի էրէյիճէ էօյրէթտի. պուրատա տախի ելինէ պէօյլէ մուխթասարճա օլսուն, Բագըմ էֆէնտինին ահվալ խուսուսիյէսինի կէօրմէյէ միւհթաճըզ։

Բագըմ էֆէնտի տէտիյիմիզ չօճուգ, էսկի թօբխանէ գավասըրընտան պիրիսինին օղլու օլուպ, պունտան երմի տէօրթ սէնէ էվվէլ բէտէրի վէֆաթ իթտիքտէ, վալիտէսի էլինտէ պիր եաշընտա եէթիմ օլարագ գալմըշ ըտը։ Պիր գավաս էվլատընա նէ պըրագապիլիր. պիզիմ Բագըմ էֆէնտինին պապասը իսէ Սալը-բազարը թարաֆընտա իւչ օտալը պիր չիւրիւք քիմէս վէ պիր տէ արապ ճարիյէտէն պաշգա մալ տէյէճէք հէման հիչ պիր շէյ պըրագմամըշտը։

Վալիտէսի ղայէթ գատըն, վէ Ֆէտայի նամ արապ ճարիյէ իսէ վալիտէսինտէն պէէքի տէ տահա գատըն օլտուղունտան, զէվճինին վէֆաթընտան սոնրա, վալիտէսի «Ֆէտայի, արթըգ արամըզտա հանըմըզ, խալայըգըզ գալմատը, իքիմիզ տէ չալըշըպ քէնտիմիզի վէ պիր տէ չու եավրուճուղու պէսլէմէքտէն պաշգա չարէմիզ եօգ տուր» տէտիյինտէ, սատըգ արապ «ահ հանըմճըղըմ, սէն նէյէ չալըշճագսըն պէն չալըշըրըմ, հէմ սէնի հէմ քիչիւք պէյիվի, էվլատըմը պէսլէրիմ» տէյի պիւթիւն իտարէյի քէնտի իւզէրինէ ալմաղա գատար կէօզէ ալըրմըշ ըտը. անճագ վալիտէսի պու գատար եիւքիւ Ֆէտայինին իւզէրինտէ պըրագմատը. քէն-

տիսի էլ տիքիչի տիքէք օյա եաբար, չէվրէ իշլէր վէ պունլարը Սալը-բաղարընտա Ֆէտայիյէ սաթտարը, սայիր կիւնլէր իսէ Ֆէտայիյի պէօյիւճէք եէրլէրէ չամաշըրա թահթայա կէօնտէրիր, արատա պիր քէնտիսի տէ կիտէր, հասըլը էլէրինին էմէքլէրի իլէ քիմսէյէ միւհթաճ օլմատան կէչինէպիլիր իտիլէր։

Բագըմ պէօյիւտիւ. պէշ եաշընտա Սալը-բաղարընտաքի թաշ մէքթէպէ վէրիլիպ, օն պիր եաշընտա Ստամպօլ թարաֆընտա պիր մէքթէպէ ալընը. օն ալթը եաշընտա օրատան չըգըպ, խարիճիյէ գալէմինէ քէնտիսինի գասուլ իթտիրմէյէ եօլ պուլտու։

Սոնա, պու չօճուգ նէ գատար չալըշըր ըտը։ Հանգիյա, կիճէ կիւնտիւզ չալըշըր տէրլէր եա, իշթէ կէրչէքտէն կիճէ կիւնտիւզ չալըշան պու իտի. թամամ էվլատընը պու պօյա կէթիրտիքտէն սոնրա, վալիտէսի վէֆաթ իթմէսին մի։

Սոնա պու տախի հագգընտա պիր նիյմէթ իտի. «ահ, Բագըմ-ճըղըմըն պիր քէրրէ ինսան իշինէ գարըշըղընը կէօրսէմ, հիչ կէօզիւմ արգատատա գալմազ ըտը» տէր իտի. վէ իշթէ արգիւ խլէտիյի պու նիյմէթէ նաիլ օլտու։

Բագըմտա հէնիւզ այլըգ, եըլըգ եօգ. սատըգ Ֆէտայի, հալա տիքիչ տիքէր, մէնտիլ, չէվրէ իշլէր, չամաշըրա թահթա սիլմէյէ կիտէր, ալտըղը բարատան խանէսինին իտարէի զարուրիյէսինի պիթթէֆրիգ գուսուրուլնու, տէլիգանլը տըր բարասըզ գալմասըն տէյի թէմամէն Բագըմա վէրիր իտի. Ֆագաթ Բագըմին ճէպ խարճլըղընա օլ գատար իհթիյաճը եօղուտու. սապահլային Սիւլէյմանիյէտէքի մէտրէսէյէ կիտիւպ, սաաթ տէօրթտէ օրատան չըգտըգատան սոնրա, գալէմէ, պատէհու գալէմտէ ալտըղը Ֆրանսըզճա տէրսինի թագվիյէ իլէ պէրապէր պու լիսանտա պիր գաթ տահա իլէրի կիթմէք իչիւն Ղալաթատա պիր հէքիմէ կիտէրէք, ագչամ սաաթ պիրտէ խանէսինէ կէլէն վէ թաամտան սոնրա Դազանճլար մահալլէսինտէն Պէյ օղլունա չըգըպ, երինէ խարիճիյէ գալէմինատ ըէֆիգի պուլունան պիր էրմէնիյէ թիւրքճէ օգուրթմագ վէ պու խըտմէթէ մուգապիլ օնուն պիր չօգ Ֆրանսըզ քիթապլարընը գարըշտըրմագ իլէ վագըթ կէչիրէն պիր չօճուղա բարանընէ լուզումու գալը։

Հաթթա ճումաալարը պիլէ էրմէնի ըէֆիգինին քիւթիւպխանէսինտէն չըգմազ ըտը. օլ գատար քի խանէ խալգընճա վէ Ֆամիլեաճա Բագըմա էհնիյէթը քեամիլէ հասըլ օլմուշ պուլունտուղունտան, բազար կիւնլէրի խարիճիյէ գալէմի թաթիլ օլարագ, Բագըմ երինէ ըէֆիգինին խանէսինէ կիտիւպ տէ, էյէր օ կիւն Ֆամիլեաճա պիր եէրէ կիտիլէճէք իսէ, Բագըմը քիւթիւպխանէ օտասընա գաբարլար էօյլէ կիտէրլէր իտի։

Բագըմ իշիւն պէօյլէ պիր կիւն նէ մութլու կիւն իտի։

Պիդիմ Բագըմ էֆէնտի տու սուրէթլէ թէմամ տէօրթ սէնէ միւտէթ տահա թահսիլտէ տէվամ իյլէտի. գօճա Ֆէտայի, խաղզ մահթպախլարընտա քիւլ քէօմիւր օլարագ հանըմըն քէնտիսինէ էմանէթ պըրագմըշ օլտուղու նուրտիտէյի, պիչարէ վէ հագիր պը-ըրագմագ չէօյլէ տուրսուն, ատէթա հալի վագթը եէրինտէ պիր ատամ էվլատը կիսի պէտլէմէյէ մուվաֆֆագ օլսուր իտի. լաքին Բագըմ էֆէնտինին ալտըղը թէրպիյէ վէ կէօրտիւյիւ թահսիլ, էօյլէ հէր հալի վագթը եէրինտէ ատամ էվլատընա միւէսսէր օլա-մազ. քէնտի խահիշի, վէ տատաքընըն թէշվիգի սայէսինտէ Սրա-պիտէն սարֆտան մատտա, ըէսալէի արպասայը ։ չէրհէրի իլէ պէ-ըրաղէր լայըգնը իլէ կէօրտիւ. հէլէ մանթըգ ճիհէթինի թատիգաթ խիթամընա գատար բէք գուվվէթլի թահսիլ իյլէտի. իլմը հատիս վէ թէֆսիրտէ օլտուգճա մալիւմաթ գազանտը. Ֆարսիտէն կիւ-լիւսթան վէ Պէհարիսթան վէ Պօսթան վէ Բէնտը Ամթար վէ Հա-ֆըզ վէ Սաիպի թէքիգ իթտիքտէն գաթինագար էն միւնթէխիպ բարչալարընը էզպէր տախի իյլէտի։

Ֆրանսըզճայա կէլինճէ պիր քէրրէ լիսանա մալիւմաթը թամամ բէյտա էյլէտի. պատէհու Ղալաթատաքի տօսթունտան հիքմէթը թըպպիէյէ տայիր օլտուգճա չէյ թահսիլ իտիպ, Պէյօղլունտաքի էրմէնի տօսթունուն քիթիպխանէսինտէ տախի ճօղրաֆիա, թա-րիխ, հուգուգու մուահէտաթը տուէլիյէյէ տայիր լիւզում տէրէ-ճէսինին ֆէվգինտէ տախի մալիւմաթ թօբլատը. հէլէ օգուտուղու Ֆրանսըզ բօմանլաբընը վէ թէատրօնամէլէրինին վէ իշար վէ էտ-պիյաթընը ատէթա նիհայէթի եօգ կիսի իտի։. իբի կիճէ քէնտիսինտէ գալմագիւզրէ պիր քիթապխանէսինէ կէօթիւրմէք իշիւն միւտատ ալապիլէճէք օլսա, անը եալընըզ օգուտագլա իբթիֆա իթմէյէրէք էն կիւզէլ բարչալարընը սուրէթինի տախի գալէմ պալը ըտը։

Իշթէ Բագըմ էֆէնտինին էվվելի հալի պունտան իպարէթ իտի. բարասըզլըգ իսէ ատէթա եիրմի եաշընա գատար տէվամ իյլէմիշ իտի. օ զամանա գատար գալէմճէ նայիլ օլտուղու մաաշ եիւզ էլ-լէյէ գատար վարմըշ իտի իսէ տէ, եիրմի եաշընտա պիր խարիճիյէ խիւլէֆասը իշիւն պու բարանընը բարա պիլէ տիմէք օլմատընը միւսէլլէմ տիր։

Պիր կիւն Բագըմ էֆէնտինին ահուպպաքընտան պիր մաթպաճը քէնտիսինէ ֆրանսըզճա պիր քիթապ կէթիրտի. պունու թիւրք-ճէյէ թէրճէմէ իտէր իսէ, եիրմի ալթուն գատար վէրէպիլէճէյինի արզ իյլէտի։ քիթապ եիւզ էլլի իբի պէօյիւճէք սահիֆէլի պիր շէյ օլտուղունտան, գօճա Բագըմ պունու պիր հաֆթատա չըրբմագ ճէսարէթիյլէ գապուլ իյլէտի. վագաա պիր հաֆթա տէյիլ ամմա օն իբի կիւնտէ քիթապը պիթիրիպ կէօթիւրաիւ. մաթպաճը տախի եէքտէն եիրմի լիրայը վէրտի։

Բագըմ էֆէնտինին պու բարայը ալտըղը վագըթ նէ գատար սէվինճ տույտուղունու քիմ հիսապ իտէպիլիր։

Նաֆիլէ, քիմսէ հիսապ իտէմէզ. պիչարէ Բագըմ օ զամանա գատար պու մըգտար բարայը Ղալաթատա սարրաֆ գութուլարընտան մաատտ պիր եէրտէ կէօրմէմիշ իտի։ Հէլէ պիր կիւն օլուպ տպ քէնտիսինին էլ էմէյի օլարագ պու մըգտար բարայա սահիպ օլապիլէճէյի իհթիմալինի (վագատ արզու իտէր իտի իսէ տէ,) հիչ հիւքմ իտէմէզ իտի. չիմտի պու սէրվէթի, պու խազինէյի ավուճու իչինտէ կ'օրիւնճէ հալա քէնտիսինին օլտուղունա ինանամայուպ, պիր խայլը թէէմիւլտէն սոնրա պու խազինէյէ մալիք օլտուղունա ինանտըղը զէման կէօզլէրինտէն տօլու թանէսի կիպի կէօզ եաշընը մէն իտէմէմիշ տիր։

Նէ օ. չաշտընըզ մը. իչինիզտէ Բագըմ հալինտէ պէօյիւմիւշ ատամ վար իսէ տիւչիւնելիւ, պագսըն, էլինին էմէյի օլարագ իլք գազանտըղը բարայա նէ գատար սէվինմիշ տիր, տէր խաթըր իթմսին։

Պիր ատամըն եիրմի լիրասը օլամազ մը տէյի տիւչիւնմէք նապէճա տըր. իչթէ էօմրիւնտէ եիրմի լիրայը կէօրմէմիշ վէ ինսան օլմազ իչիւն նէ լազըմ իսէ, իսթիհալը էմրինտէ զայրէթտէն կէրիւ տուրմամըշ օլտուղու հալտէ, իլք տէֆա օլարագ պու բարայը գազանմըշ օլան զաթ պիզիմ Բագըմ էֆէնտի տիր։

Պիչարէ, բարալարը պլընճա հէման խանէսինէ գօչուպ, սատրգ տատըսընըն էօնիւնէ գօյտու. գարըճրգ պունլարը կէօրիւնճէ ֆէվգ էլ հատտ պօզուլուպ, «աման պէյիմ, պունլարը նէրտէն պուլտուն, սագըն . . . .» տէյու ատէթա պիր պէօյիւք սուլ ֆիբրինի թէրճէմէ իթմէյէ եագլաշմըշ իտի իսէ տէ, Բագըմ ագճէնին նէրէտէն պլտըգընը տա անլատարագ, օնու քէնտիսինատէն տահա զիյատէ մէշուն իլէմիշ վէ «ա՛հ վալիտէն սաղ օլա իտի տէ, սէնին պէօյլէ տէօրթ քիսէ ագճէյի պիրտէն գազանտըղընը կէօրէյիտի» տէտիյի զէման, քէնտի քէնտիսինի թուրթամայուպ աղլամայա պաշլատըղը միսիլիւ, Բագըմը տաիսի իքինճի տէֆա օլարագ եինէ աղլաթմըշ տըր։

Պատէհու շու իլք սէրվէթին մահալը սարֆընը տիւչիւնմէյէ պաշլատըլար. զիրա պիզ Բագըմըն պու գատար բարայա իլք տէֆա օլարագ մալիք օլտուղունու սէօյլէտիք իսէ, քէնտիսինէ ամ կէօզլիւլիք իսնատ իթմէմիշ իտիք, պիլուքս Բագըմ ֆագր իչինտէ թօգ կէօզլիւ օլտուղու հալտէ պէօյիւմիւշ օլտուղունատան, էլինէ բարա կէչտիյի զէման, անը քէթմ իթմէյի միմքին տէյիլ, թէճվիզ իթմէյէրէք, ագճէյի սատտէթ մէտարը պիրիր. վէ պինատէն ալէյհ հոգաալը սատտէթ եօլունտա սարֆ իթմէք իչիւն բարա գազանմայը սէվէր իտի. վէ քէնտի տատըսը «պէյիմ, պանա գալսա պու բարա իլէ պիր գաչ գաթ էլպիսէ ալըրըտըգ տա իսալդ իչինտէ թէմիզ թէմիզ կէզէր իտին» տէտի իսէ տէ, Բագըմ «խայր, տատը-

ճըղըմ, պէնիմ իւսթիւմ պաշըմ պանա եէթէր, պիրինճի իշ սէնի արթըգ խալգա խըզմէթ իթմէքտէն գուրթարմագ տըր. զիրա արթըգ սէն իսթիյար օլսուն» տէյի բարանըն նըսփընը այտա իքի եիւզ էմիշէր ղուրուշ խարճ իթմէք իւզրէ, տէօրթ այլըգ իհթիյաթլարը օլարագ պիր թարաֆ, վէ նըսփը տիկէրիյլէ տախի բէք գիյատէ խարաալաշմայա պաշլամըշ օլան խանէլէրինի թամիր իյլէտիլէր։ Հէր պաշլանկընճատա, հէր սիֆթահատա պիր պէրէքէթ օլտուղու ալէմ ինտինտէ իթիգատ օլունուր։

Պու իթիգատը պիզիմ Բագըմ էֆէնտիտէ թէվֆիկ իտէճէք հալէր տախի կէճիքմէտի. քէնտիսի, Պապը Ալիյէ վիրուտի էքսիք օլմայան էճնէպի զազէթալարընը պաշտան աշագըյա սիւզէրէք, ալտըղը մալիւմաթ իւզէրինէ տիբլոմաթլըղա պախի հավէս վէրմիշ օլմաղլէ արալըգտա պագը էվրագը հավատիսէ պէնտէր եազմայա պաշլատը. պու խըզմէթի պիր արալըգ մէճճանէն կէօրիւր իսի իսէ տէ, մաթպաաճըլար քէնտիսինի խըզմէթը թահրիրատ տիվամ իթմէյէ մէճալուր իյլէմէք իշլիւն, հաֆթատա, օն պէշ կիւնտէ Բագըմըն էլինէ պիրէր իքիշէք լիրա գէպտըրմայա պաշլատըլար. հաթթա պու վարիտաթա սօնրալարը տահա զիյատէ ըէվաճ կէլտի. օլ գատար քի, Բագըմ հաֆթատա իքի լիրա գատար միւթէմատիէն կէլմէքտէ օլտուղունու կէօրիւնճէ, գալէմի տախի թէյրքէ մէճալուր օլտու։

Պէգ պու ինֆիսալա թէէսսիֆ իթտիք. զիրա գօճա Բագըմ գալէմտէ գալմըշ օլսա իտի, իլէրի կէլէճէյինէ շիւպհէ խտիլէմէզ իտի. Բագըմ պիր արալըգ ֆրէնք ասօթլարը չօղալթտը. պունլարընը չօղալմաը քէնտիսինէ պիր պաֆրանկայ արզուհալճըլըգ վէ թէրճէմանլըգ եօլու աշըպ, էճնէպիլէրտէն թիւրքճէ նօթա, լայհա, բրօթէսթօ, արզուհալ ֆիլան եազտըրմագ խսթէյէնլէր, իշլէրինի Բագըմա հէվալէ իտէրլէր իտի։

Նիհայէթ, Բագըմ պիր գաչ սէնէ պու եօլա տէվամ իյլէտիքտէն սօնրա, այտա եիրմի օթուզ լիրայա գատար գազանմայա պաշլայուպ, ֆազաթ պիշարէ չօճուգ պու բարայը գազանատիլմէք իշին եիրմի տէօրթ սաաթ կիւնլիւնտէն եալընըզ եէտի սաաթ գատարընը ույգու, իսթիրահաթա վէ եէմէյէ իշմէյէ սարֆ իտէրէք օն եէտի սաաթընը հէման միւթէմատիէն իշլէմէք իլէ կէշիրիր իտի։

Սալը-բազարընտաքի էվճիյէզինի միճէատէտ սիրէթլէ թամիր իթտիրտի, բէք կիւզէլ վէ թասիյաթընճա տէօշէթտի տայաթը. քէնտիսինէ պիր քիւթիւպխանէ թէտարիք իթմէյէ պաշլայուպ, թիւքճէ վէ ֆրանսըզճա էն միւթէնա սասրը թօբլար իտի. պու գատար մասրաֆլա պէրաբէր եինէ Բագըմըն քիսէսինտէ բարա էքսիք օլմաղ ըտը. տաստըսը պիր գաչ տէֆա Բագըմը էվլէնտիրմէյէ գալգըշը. Բագըմ քէնտիսինին էվլէնմէյէ իհթիյաճը օլմատըղընը տէրմէյան իտէր իտի։

Սատրգ Ֆէտայի խանէ իշինէ կէլին կէլմէսինի եալընըզ Բագըմ իշիւն խթէմէյուպ, իխթիյարլըգ զէմանընտա քէնտիսինին տախի պիր ճան եօլտաշընա իհթիյաճընը արզ իյլէտիքտէ, Բագըմ իշին պու ճիհէթինի վինատիպ կէօրէրէք պիր ճանիյէ սաթըն ալմասընա գարար վէրտի։

Տատրսը պազը թանրտրզը էսիրճիլէրէ սիբարըշ իթմիշ օլտուզու ճիհէթլէ, էօթէտէն պէրուտէն պիր գաշ արապ ճարիյէ կէլտի իսէ տէ, Ֆէտայի պունլարը պիր նիհայէթ իքի կիւն թէճրիպպէ իտէր պէյէնմէզ. ենէ սահիպինէ իտատ իսէր իտի։

Պիր կիւն Բագըմ ֆիքէնտի թօրխանէտէն պէյօղլունա չըգմագ իշիւն Գումպարաճը եօգուշունա քէստիրմէտէն վարմագ իւզրէ Գարասպաշտան կէշէր իտի։ Մահուտ տէրէ իւզէրինտէ պիր Զէրքէսին եանընտա պիր գըզ օլտուզու հալտէ, տըզդաթլա գըզա պագտը իսէ տէ, «ատամ նէմէ լազըմ, ատատըմ պէյազ իսթէմէյօր, Արապ իսթէյօր. պու պիգիմ իշիմիզէ էլ վէրմէզ» տէյիպ, ալըպ եիւրիւյիւ վէրմիշ իտի. զիրա իխթիյար Զէրքէսին եանընտա պուլունան գըզ պէյազ հէմ տէ կիւզէլճէ պիր Զէրքէս իտի։

Բագըմ ալտը եիւրիւյիւ վէրտի ամմա պիր տիւրլիւ պյագլարը իլէրի կէթմէզ քի, նէ իշիւն օլտուզունու քէնտիսի տէ պիլմէզ։ «Ճանըմ, պիր քէրրէ կէօրիւր ասրար իսէմ ալմայա պօրճլու օլաճագ տէյիլիմ եա» տէյի կէրիյէ տէօնիպ իխթիյար վէ գըզ, գարույու աշտըրուպ, վէ պատէհու գաբաթմըշ օլտուգլարընտան, պու քէրրէ գաբույու չալմայա քէնտիսի մէճպուր օլտու։

Աշտըլար. Բագըմ իխթիյարը ջաղըրուպ, ճարիյէնին սաթըլըգ օլուպ օլմասընը սօրտու, վէ սաթըլըգ օլտուզունու անլայըպ, տըզդաթլըճա գըզա պագտըրընտա, ուզուն պոյլու, գարա կէօզլիւ, ուֆաղ աղըզը, հասըլը օն տէօրթ եաշընտա կիւզէլ պիր գըզ իտի իսէ տէ, զայիֆ օլտուզունտան հէր միւշթէրիսինին պէյէնէճէյի չէյ տէյիլ իտի։

Ֆագաթ նէ իտի գըզտա օ պայիքն պագըշլար, նէ իտի մահզունանէ կիւլիւմսիւլէմէքլէր։

Բագըմ գըզըն էլինի քիմ պիլիր նիշիւն, Ֆագաթ բէք իհթիմալէ գարիպ քի, ատէթա շաշգընլըգ իլէ քէնտի էլինէ ալմըշ պուլունտուզունտան, սօնրա տախի պըրագմագ իսթըրընա կէլմէմիշ իտի. իխթիյարտան ֆիյսթընը սօրտու. եիւզ ալթուն տէմէսին մի։

Իխթիյար գըզըն տէյէրինտէն պահս իսէր. լաքին Բագըմ նէ եարար, Բագըմ չօճուգ կիսպի ծաղլար. ամ գըզա նէ օլտու. զիրա օ տաղ Բագըմա գարշը աղլամայա պաշլատը։

Իխթիյար նէ մանա վէրէճէյինի պիլէմէզ. պիր քիմէսինէ մի պէնզէթտիյինի Բագըմա սօրար պիր ճէվապ ալամաքմ։

Խայր, Բագըմ պիր քիմէսինէ պէնզէթմէմիշ ինի. սիզէ պիգ

խապէր վիրէլիմ. Բագըմ ատէթա ճէնապը Հագգըն քէնտիսի կիպի պիր էօքսիւզէ սէյլէ պէյազ ճարիյէ սաթըն ալմասընա գատար ինայէթինի պիտիրիլ պուլուրտուղունու նազարը չիւքրանա ալմըշ օլ-տուղունտան, սիւրուր իլէ աղլար ըտը։ Էվվէթ, Բագըմ պու գա-տարա գատար տուլկուլու պիր չօճուգ իտի, վէ իսթիյարա «պու գըզըն տէյէրի վաղր մը եօ՞գ մու տէյի սորմայորում, սաթըլան չէյ պունուն հիւրրիյէթի տիր. հիւրրիյէթին ճիհանլար տէյէճէյինի պի-վիրիմ. լաքին պէնիմ սէքսէն ալթունտան պաշգա բարամ եօգ տուր. պու բարայա մուգապիլ գըզը վէրիր իսէն ալըրըմ» տէմիշ վէ իս-թիյար, Բագըմըն աղլամասընա մաղրուրէն, հաթթա եիւզ էլի ալթուն տախի իսթէմէտիյինէ բիւշման օլարագ, պիր բարա աշա-ղը յա վէրմէյէճէյինի տէրմէյան իտինճէ, «էօյլէ իսէ պանա եիրմի ալթուն իչիւն պիր այ միւսաատէ վէրիր իսէն ալըրըմ» տիմէսի իլէ, վէ իսթիյար տախի զաթէն գըզտա ինճէ խասթէլիք հիսս իթմէք-տէ պուլունտուղունտան, պիր ան էվվէլ էլինտէն չըգարմագ իչիւն բաղը օլմասը իլէ, հէման թէսլիմ վէ թէսէլլիմ գափտէսի իճրա օլունտու։

Նէ՞ տէրսինիզ; Բագըմ գըզըն էլինի էլինէ ալմամըշ մը իտի, թա գըզ քէնտիսինէ մալ օլտուղտան սոնրայա գատար, էլինի էլինտէն պրագմատը. պատէհու Պէյ օղլունա չըգմայը վաղ կէչէրէք, իսթի-յար իլէ պէրապէր Սալը-բազարընա էնտիլէր։

Գըզը գաբուտան իչէրիյէ սալը վիրիւպ, քէնտիսի տատըսընտան ագչէսինի իսթէտի, սէքսէն ալթունու էսիրճիյէ սայտրգտան սոն-րա, եիրմի ալթուն իչիւն տախի պիր սէնէտ եազըպ, թօբխանէտէ քէնտիսինի թանը յանլարտան տէօրթ պէշ ատամը չահիտ եազտը-ըարագ էսիրճիյի եէրինէ կէօնտէրտի։

Պու իչէրի կէօրիւպ տէ խանէսինէ ավտէթ իտէր իքէն «աճապա տատըմ պու իչէ նէ՞ տէյէճէք, չօճուգլուգ իթտիմ, պիր քէրրէ տէ անամ մագամընտա տատըճըզըմա տանըշմալը տէյիլ միյիտիմ» տէյի ֆէսֆէսէյէ վարմըշ ըտը։ Խանէսինէ կէլտիքտէ տատըսը քէնտի-սինի իսթիգպալ իտէրէք, «Աման պէյիմ, նէ՞ գատար իսապէթ իթ-տին, նէ՞ տէ ճան սէվվէճէք պիր գըզ, սէն պանա՝ պունու ճան եօլտաչը տէյի ալմատքն մը, ատը ճանան օլսուն» տէյի ըզհարը խօշնուտի իտինճէ պիշարէ Բագըմ, հէր չէյտէն զկյատէ տատըսընը մէմեուն իտէպիլմիշ օլտուղունա սէվինէրէք իսմի տախի գապուլ իյլէար։

Շուրասընը պիլմէլի տիր քի Բագըմ պիր պէյազ ճարիյէ ալտըղը իչիւն իչինտէն կէրի գալաճագ ատամլարտան տէյիլ իտի. օ կիւն իսէ Պէյօղլունճա իքի մուհիմմ իչի օլուպ, պու իչէրի պէհէմէհալ կէօրմէք իւզրէ գալգտը, պու տէֆա Գապանճըլար ճիհէթինտէն Պէյ օղլունա չըգտը. իքի մուհիմմ իչինտէն պիրիսի էրմէնի միլ-լէթինտէն Ղ. պէյի կէօրմէք իտի. պիրա տահա պիր ագչամ էվվէլի

միրի մանամիլէյհ խըզմէթքեարընը կէօնտէրիպ քէնտիսինի պէհէ-մէհալ չաղբրթմըշ ըտը. խանէսի Աղա համամընտա պուլունմաղլա, կիթտի պուլտու. Սիլիսթրէ էյալէթի աղնամ բուսումունու Ղ. պէյ պուպ, օրայա կէօնտէրէճէք ատամը իլէ Սիլիսթրէ վալիսինէ պիր արիզէ եազտըրաճագ իմիշ։

Բագըմ պիր չարեէք իշինտէ պու արիզէյի թէսվիտ վէ թէմիզէ ալարագ վէ պէյէ մէօհիւրլէթտիրէրէք, իւզէրինի տախի թէմհիր վէ պէյին եանընտաքի չէքմէճէ իւզէրինէ վազ իյլէտի։ Պէյ եազըճը-սընը չաղբրուպ Բագըմըն կէօրիւլէճէք հիսսալը վար իսէ կէօրմէսի-նի էմր իյլէտի. պու էմրի վէրինճէ Բագըմ մահճուպ օլարագ «պէն սայիր պիր էմրինիզ վար մը տէյի պէքլէմիշ իսիմ» տէտի իսէ տէ, պէյ «վիրտիյիմ էմր տէ էմր տէյիլ մի տիր, պու էմրին իճրասը տախի մաթլուպ տուր» տէյի պիր լաթիֆէ իտիւպ, պիր փազ սոնրա եազըճը կէվիպ Բագըմըն իւչ այտան պէրու եազտըղը եազըարընը բուսուլասընը պէյէ վէրտի։

Պէյ բուսուլայը ալուպ օգուտուգտան սոնրա Բագըմա օթուզ ևիրա վէրիլմէսինի եազըճըսընա էմր իյլէտի։

Բագըմ հագգընը ալորգտան սոնրա իքինճի իշինէ կիթտի. պու իքինճի իշ ինկիլթէրրատան եէնի կէլէրէք Ասմալը Մէսճիտ սօգա-ղընդա պիր խանէյէ եէրլէշմիշ օլան օլտուգճա քիզտար պիր ինկիլիզ ֆամիլեասը նէզտինտէ կէօրիւլէճէք պիր իշ իտի, լաքին իշ նէ օլ-տուղունու Բագըմ պիլմէզ իտի, եալընըզ պիր տօսթու քէնտիսի իշինն օրաճա կէօրիւլէճէք պիր իշ օլտուղունու խապէր վէրմիշ օլ-տուղունտան, ճաճէլէ կիթմիշ իտի. կիթտի տօսթունու տախի օրա-տա պուլտու, մէյէր իշ տէնիլէն չէյ ինկիլիզին իքի գըզընա հաֆ-թատա պիրէր կիւն թիւրքճէ տէրս վէրմէք իմիշ։

Հիչ Բագըմ իշինն իշ պուլունուր տա գապուլ իտիլմէմէք միւմքին օլուր մու. քէնտի զաթը իշ մաքինասը, պունու տա մա էլ մէճմու-նիյէ գապուլ իյլէտի. քէնտիսի այըզ հաֆթալըզ իշինն պիր չէյ սէօյլէմէմիշ օլտուղու հալտէ, տօսթը հէր տէֆասը իշինն պիրէր ինկիլիզ ևիրասը այագթէրի թագտիմ օլունճաղընը արզ իլէ, գա-պուլի իշինն ինկիլիզ թարաֆընտան ըէճա իյլէտի. Բագըմ հէմ հի-ճապընտան մօրարուպ հէմ տէ ճէնապը Հագգընն պու լուֆթունա տախի թէշէքքիւր հասէպի իլէ գըզարուպ իշէ գարար վէրինճէ, Ցէօրթ եօլ աղընտան Գումպտրաճը եօգուչունա տօղրու այագ-լարը սանքի եէրէ պասմայարագ էնտի վէ Թօքհանէյէ Գարապաշա վարուպ, էսիրճիլէր գահվէսինտէ Զէրքէզէ բասթ կէլմէքլէ, «Կէլ պապա կէլ, պէն պօրճտան խոշլանմամ, իշթէ բարանը թէտարիք իթտիմ. պին քէրրէ շիւքր օլսուն, ճէնապը Հագգ հիչ սամմատըղըմ պիր եէրտէն կէօնտէրտի» տէյի եիրմի ալթուն պօրճունու վէրէրէք Ալէնէտինի գուրթարտը. հաթթա ղուզումու պիլէ օլմատըղը հալտէ

քէյֆիյէթի չահիտլէրէ տախի խապէր վիրիւպ պագբյէի սէրվէթի օլան օն ալթունու ճէպինտէ օլտըղը հալտէ խանէսինէ ճան աթտը։

Պու խապէրի տախի սատբգ տատըսընա թէպլիր իյլէտիյի զէման Ֆէտայինին գըզա օլան մուհապպէթի պիր գաթ տահա արթտը, վէ վիրմիշ օլտուղու Ճանան իսմինէ Ֆայֆնէնիլ մախլէսինի տախի իլավէ իյլէտի։

Իշթէ հիքեայէմիզի քէնտի նամըարընա նիսպէթ իյլէտիյիմիզ իքի զաթըն իքինճիսի տախի պու տուր։

ԻԻԶԻԻՆՃԻԻ ՊԱՊ

—

Բագըմ էֆէնտի իլէ տատըսը, Ճանանը թասլիմ վէ թէրպիյէյէ պաշլատըլար. պիշարէ գըզճըղազտա ֆիլվագը պաղը խասթէլիքէր վար ըմըշ. էրթէսի կիւնիւ տատըսը իլէ Ճանան պիրէր սիւրիւճիւ հայվանընա պինիպ, Ղալաթատաքի հէքիմ տոսթունա կիտէրէր, վէ Բագըմ քէյֆիյէթի անլատարագ պիշարէ Ճանան հագգընտա մէրհամէթինի տավէթ իյլէտի։ Հէքիմ գըզտա «գօրգուլաճագ հիչ պիր շէյ եօղ. Գավգասիա կիպի սօվուգ մէմլէքէթտէն Սթամպօլ կիպի սըճագ պիր մէմլէքէթէ նագլը մէքեան իսիլտիքտէն սօնրա քէնտի քէնտինէ շիֆա պուլուր. շիմոի պիր թէրթիպ վէրէճէյիմ, օնու ալմալը. սիզ տէ հէր սապահ գալգտըղը կիպի եիւզ էլլի տիրհէմ գպտար խալիս ինէք սիւտիւնիւ գայնատուպ սըճագ սըճագ իչիրմէլիսինիզ. թօզլու թօբրագը եէրլէրտէ կէզմէմէլի, շարգի շաղըրմագ իչին կէօքսիւնիւ ինճիթմէմէլի. աբալըգտա պիր կէնիշ եէրլէրէ կէօթիւրիւպ վէ տէնիզ իւզէրինէ չըգարուպ հավա ալտըրմալը. Ալլահըն իզնի իլէ պիր շէյ գալմագ»։ Բագըմ թասլիպլէ թէչէքքիւրիւնիւ պէյանատէն սօնրա, թէրթիպլէրին իճրասընտա պիր գուսուր իթմէսին տէյլ տատըսընա թէքրար իֆատէ իյլէտի։ Ֆէտայի գըզը քէնտի բահաթը իչիւն կէթիրմիշ օլմատը, կէօյա քէնտի բահաթ վէ հուզուրուռնուն պիւթիւն պիւթիւն պօզուլմասըյլէ, գըզըն բահաթը իչիւն օրայա կէթիրմիշ օլտու։

Ճանան պիր թարաֆտա թիմար վէ թէրպիյէ իտիլմէքտէ տուրսուն, պիզ հիքեայէմիզին շու ճիհէթինէ պագալըմ։

Սամալը Մէսճիտտէքի Ինկիլիզ գըզլարընա վէրիլէճէք տէրս իչիւն ֆուսաա կիւնլէրի թային օլունմուշ օլտըղընտան, ճուսաա կէլտիքտէ Բագըմ էֆէնտի սօնրա սաաթ եէտիտէ օրայա կիթտի։ Պու

Ինկիլիզերէ քիպարտան տէմիշ իտիք. Հիքեայէմիզին պաշըճա ազասընտան պիրիսի տախի պու Ինկիլիզ օլտուղունտան, ահվալի հագգընտա պիր ազ մալիումաթ ալմալը յըզ։

Էվվէթ, Ինկիլիզ օլտուգճա քիպարտան տըր. քիպարտան տըր ամմա էօյլէ ըրա, «էէ» կիպի զատէկեանտան տէյիլ։ Բեազըտ ախզ ու իթասը իլէ նագտը մէվճուտտունու պէշ եիւզ պին Ինկիլիզ լիրասընա իպլաղ իյլէտիքտէն սոնրա, թէրբը թիճարէթ իտէրէք, պագիյէի էօմրիւնիւ բահաթլա կէշիրմէք իչիւն Սթամպոլա կէլմիշ տիր. չիւնքի էրքէք էվլատը օլմայուպ, ֆամիլեասը պիր զէվճէսիյէ իքի տէ գըզտան իպարէթ օլտուղունա, վէ պու դատար վարիյէթլէ գըզլարընը հէր քէս ալապիլէճէյի կիպի, զէվճէսի տախի պունլար արասընտա սատատէթլէ եաշայաճաղընը հիսապ էյլէտիյինէ մէպնի, արթըգ Ինկիլիզի բահաթ բահաթ եաշամագտան հիչ պիր իշ, հիչ պիր ֆիքը, հիչ պիր միւլահազա մէն իտէմէմիշ իտի։

Էճատատընտան զաթէն քէնտիսինէ ինթիգալ իտէն իսմ Զիգլաս օլուպ, զէվճէսի պիթթասի Մըսթըրիս Զիգլաս թէսմիյէ օլունուր իտի. գըզլարը տախի պու իսմի ալա պիլիրլէր իտի իսկ տէ, խանէսի իչինատ պէօյիւք գըզա ճան վէ քիւչիւյիւնէ Մարկէրիտ նամը իլէ չաղրըլըր իտի։

Պու ֆամիլեա Գանթէրպուրի չէհրի խալգընտան օլան, ճիվարիյէթտէն պաշգա թիճարէթլէրի հասէպիյէ տախի Ֆրանսըզլար իլէ զիյատէ իսթիլաթ իթմիշ օլտուգլարընտան, հէր ազասը բէք կիւզէլ ֆրանսըզճա սէօյլէր իտի։ Պինաէն ալէյհ Բաղըմ քէնտիլերիյլէ իֆատէի մէրամա միւզթէտիր օլաճաղընտան, տէրս հագգընտա տախի մուվաֆֆիգ օլաճաղընը անլատը։

Ճան իլէ Մարկէրիթ հանիյա չու «էլմանըն եարըսը օ, եարըսը տախի պու» տէմէզլէր մի, իչթէ պու սէօզիւ թասդիգ իտէրլէր իտի. իքիսի տախի ֆիտան կիպի պոյ, նազիք էնտամ, ֆագաթ գըզ գըրմըզը չէհրէ, մավի կէօզլէր, պէյազա եագըն սաչլար, Ինկիլիզ գըզլարը վէսսէլամ։

Վագաս թարիֆիմիզտէն պունլարընը եիւզէրինէ պագըմագլա գալսէ ֆէրրահլըգ կէլմէյէճէյի զանն օլունուր. լաքին պու զանտա աճէլէ իտիլմէմէլի տիր։ Հէր կէօզիւն քէնտիսինէ մախսուս պիր կէօզլիյիւ օլուպ, հէր կիւզէլ տախի քէնտիսինէ մախսուս օլան կիւզէլլիյի, բաղպէթ իտէնլէրէ պէյէնտիրիպ սէվտիրէպիլէճէյի, էրպասը թէճրիպէ ինտինտէ միւսէլլէմ տիր։

Էլհասըլ, Բաղըմ պիր թասագա ալա Ինկիլիզ քեազըտը իւզէրինէ գալըն գալէմ իլէ հուրուֆը հէճայը եազուպ իսմէրինի տախի պէլէթտի վէ պիր հաֆթա միւտտէթ իչինատ պունլարըն չէքլէրինի զիհնլէրինատ թէչքիլ իթմէլէրի թէնսիհի իլէ գալգաը կէլտի։

Վա՛յ մուհարրիր էֆէնտի, եալընըզ պու դատար մը օլտու, արա-

լարընտա սէօզ ֆիլան . . . . հիչ օլմազ իսէ պապալարը իլէ անա-
լարը իլէ տէրէտէն թէրէտէն . . . . ։

Խայր, օ կիւն իշ պունտան իսլարէթ գալտը . խանէսինտէ տատ-
տըսը իլէ ճանանը մէրագ իյլէտիյինտէն , հէման Գումպարաճը եօ-
գուշունտան թօբիանէյէ ինիւպ , բարասընդն միւսաատէսինէ կէօրէ
պիր սիւրիւճիւ պարկիրինէ պինէրէք խանէսինէ կէլտի ։

Վայ , արթըգ եաեա եիւրիւմէմէյէ տէ մի պաշլատը ։

Խայր, քէնտիսինէ հէր տէրս իչիւն պիր Ինկիլիզ լիրասը այագ
թէրի , հայվան քիրասը նամը իլէ վէրիյօրլար իտի ։

Մատամ քի ճէնապը Հագգ պու վարիտաթը տախի Բագըմ էֆէն-
տիյէ չու նամ իլէ վէրտի, արթըգ Բագըմ էֆէնտինին պու նիյմէթէ
չիւքր վէրէրէք , տէրս կիւնլէրի Պէյ օղլունա հայվան իլէ կիտիւպ
կէլմէսի լազըմ կէլտի . հաթթա սաղսահլայրն տախի նիչիւն պիր
հայվանա պինմէմիշ օլտուղունա տա թէէսսիւֆ իյլէտի ։

Հէր վագթի խանէսինէ կէլտիքտէ՝ քէնտիսինի տատըսը գարշը-
լար իտի . օ ադշամ քէնտիսինի գարշըլայան ճանան օլտուղունու ,
վէ գըզըն հալի կիւնտէն կիւնէ տէյիշիլիւպ , տատը գալֆանըն գա-
տընլըղը սայէսինտէ իւսթիւ պաշը տիւզէլմիշ հաթթա չէհրէսինէ
տախի ըէնք կէլմիշ օլտուղունու կէօրտիւ իսէ տէ , տատը գալֆա-
նըն ուսուլի տէյիշտիրմիշ օլտուղունա պիր մանա վէրէմէյէրէք խա-
թիյզահա մէճալուր օլտու ։

Բաֆըմ . — Տատը , պէն հէր ադշամ կէլտիքճէ էն էվվէլ սէնին
եիւզիւնիւ կէօրմէյէ ալըշմըշ իտիմ . պու ադշամ պու ուսուլի տէ-
յիշմիշ կէօրտիւմ ։

Ֆէոդոյէ . — Էվլատըմ պէյիմ , Ալլահ պիզէ պիր կիւզէլ պէյազ
ճարիյէ վէրմիշ օլտուղու հալտէ, արթըգ ադշամ կէլիր կէլմէզ , պէ-
նիմ սիյահ եիւզիւմիւ կէօրմէքտէ նէ մանա գալուր . պէն թէնպիհ
իթտիմ ։

Բաֆըմ . (գօշուպ տատըսընդն գուճաղընա աթըլարագ , վէ պոյ-
նունա սարըլուպ) եօգ տատըճըյըմ եօգ , սէնին եիւզիւն պանա
վալիտէ չէհրէսի գատար թաթլը տըր . ճէննէթտէն հիւրիւ չըգսա
տա կէլէ , պանա սէնտէն կիւզէլ օլամազ . պէն հէր ադշամ սէնին
մուպարէք եիւզիւնիւ կէօրմէլիյիմ . սօնրա ճանանը պուրատան
տէֆ իթմէյէ պէնի մէճալուր իտէրսին , հէմ օնա պու թէնպիհլէրի
վիրմէ , չօճուգ տուր , իհթիմալ քի պաղը իւմիտլէրէ տիւշէր, պէն-
տէ իսէ օ կիսի իւմիտլէրին էսէրի եօգ տուր ։

Ֆէոդոյէ . — Ա՛ պէյիմ, նիչիւն պէօյլէ . . . .

Բաֆըմ . — Սանա տէտիմ եա իչթէ , սէն պէնի էվլատըն կիսի
սէվիյօր իսէն , պէնիմ արզում վէճհ իլէ հարէքէթ իտէրսին ։

Գօճա Բագըմ տատըսընա պունլարը սէօյլէտիքտէն սօնրա , « Հա-
զըր Ինկիլիզ գըզլարընը պու կիւն պաշլաթտըգ եա , տուր պագա-

լըմ ; չու Զէրքէսի տէ պաշլատալըմ, պոռ մու անլէրի կէշէր, եօգսա անլէր մի պուլնու » տէյի Ճանանը եանընա չաղբրուպ , օնա տախի հուրուվը հէճայը եազը ։ Վա՛յ գըզճըղազտաքի սէվինճ , վէ էօյլէ խահիշ իլէ պաշլատը քի Ինկիլիզ գըզլարընը կէշէճէյի տահա իլք հաֆթասընտա անլաշըլը ։ Զիրա Բագըմ հէր կիճէ Ճանանըն եանընտա պուլունալ , գրզ իսէ լայըգը իլէ էօյրէնմիշ օլտուղու տէրսին թէճտիսի խթիտատընտա պուլունտուղունտան, զարուրի թէճտիտէ մէճպուր օլուր իտի ։ Էօթէ թարաֆտա Ինկիլիզ գըզլարընա տախի տէվամը , պիր այա վարմըշ վէ պու պիր այտա իթա իյլէտիյի տէօրթ տէրս իլէ գըզլարա եալընըզ հուրուվը հէճայը տէյիլ , էնվայը հուրուվը հէճայը պէլլէթմէքտէն սօնրա «Պապա, գուզու, քիւբէ» կիպի քէլիմաթը իմա տախի իթտիրմէյէ պաշլամըշ իտի ։ Լաքին Ճանան պուլնլարա գըյաս իտիլմէզ ։ Պիր այ միւտտէթ իշինտէ Ճանան տէօրթ պէշ հէճատան իպարէթ քէլիմէլէրի եազա պիլտիքտէն մաատա, պուլնլարը «Պէնիմ, սէնին, անըն, սիզիմ, սիզին, անլէրին» ատաթը իզաֆէթլէրի իլէ տախի պիրլէշտիրէ պիլիր իտի։ Տիմէք օլույօր քի, Բագըմ ուսուլը թէտրիս իշիւն քէնտիսինճէ պիր եօլ աչմըշ իտի ։

Պիր ճումաա կիւնիւ Բագըմ ատէթի իւզրէ Մըսթըրիս Զիգլասըն խանէսինէ կիտինճէ քիմՔ թէսատիւֆ իթսէ պէյլենիրսինիզ. Ֆիլաթուն պէյէ բասթ կէլսէ պէյէնիրսինիզ ա. իշթէ օնա բասթ կէլտի ։ Ֆիլաթուն պէյի, գըզլար իլէ վալիտէսի վէ բէտերի եանընտա պուլուլ, օ կիւն տէրս կիւնիւ օլմաղլա, մուալլիմ էֆէնտինին վիրուտինէ ինթիզար իւզրէ պուլունտուղունտան, Ֆիլաթուն պէյ տախի գըզլարընէ տէրսլէրինի իմթիհան իտէր իտի։ Բագըմ էֆէնտիյի կէօրիւնճէ Ինկիլիզէրէ տախի անլատապիլմէք իշիւն Ֆրանսըզճա օլարագ վէ զէվգ իլէ տէր

Ֆիլաթուն. — Հա հա հա, սէն մի իտին պիրատէր , հանըմլարըն խօճասը ։

Բաքը. — (մահզունանէ) Էվվէթ էֆէնտիմ, պէնտէնիզ իտիմ պէյիմ ։

Մըսիրը Զէլլա. —Վայ, տիմէք օլույօր քի իւնսիյէթինիզ վար տըր։

Ֆիլաթուն. — Էվվէթ քէնտի հագգլարընտա մուհապիզէթիմ պէր քէմալ տըր. օ տա պէնի սէվէր զանն իտէրիմ ։

Բաքը. — Տիւնեատա պէնիմ սէվմէտիյիմ ատէմ մի՞ վար տըր. պէն քի հէր քէսին հիւսնիւ թէվէճճիւհիւնէ էշէտտը իհթիեաճ իլէ միւհթաճըմ, հէր քէսի սէվմէյէ պու ճիհէթլէ տախի մէճպուրսամ ։

Ֆիլաթուն. — Մըսթըր Զիգլաս վէ Մըսթըրիս Զիգլաս իլէ իւնսիյէթ բէյտա իտէյի իքի այ օլտու, սիզին տէ պուրայա կէլմէսի պիր այը կէչմիշ ամմա, նասըլ իսէ թէսատիւֆ իտիլէմէմիշ իտի ։

Բաքը. — Դըսմէթ պսա կիւն իշիւն իմիշ էֆէնտիմ ։

Ֆիլոն. — Իւնֆիէթիմիզ բէտէր էֆէնտի վատէթսաը իլէ օլ-տու, քէնտիլէրինի պէնտէն էվվէլ թանըմագ չէրէֆինէ նայիլ օլ-մուշլար, սոնրա պէնի տէ կէթիրիւպ Մըսթըր Զիգլաս վէ Մըսթըրիս Զիգլաս իլէ քէրիմէլէրինէ թագտիմ էթտիլէր։

Մըսրէր. — Էվվէթ, պու ինսայէթլէրինտէն սօլայը բէտէր էֆէն-տիյէ նասըլ թէշէքքիւր էտէճէյիմիզի պիլէմէմէքտէյիզ։

Ֆիլոն. — (Վէֆա էլինի ըէվլուդ- ֆոնմըշ դէր ըաղ էլէ)։ Օ սիզին նէզաքէթինիզ իգթիզասը տըր էֆէնտիմ։

Սրատան պագը հավայի սէօզլէր կէշտիքտէն սոնրա,

Բաֆրմ. — Պէյրամիզ միւսաատէ պույուրուր իսէնիզ պիր աղտա տէրսէ պագալըմ մը։

Ֆիլոն. — (Հալա օ մոռպարէ+ ըէպէսոֆ պոռպաֆլարը էռէբինդէ ըէ-ճէրդիռ էրէբէ+) Հայ հայ, հաթվա պէն տէ շիմտի հանըմլարը իմ-թիհան իտիյօրսուզ։

Բաֆրմ — Նասըլ, պարի էբէյիճէ պուլտուռնուզ մու։

Ֆիլոն. — (Հալա օ մոռպարէ+ ըէպէսոֆ էլէ)։ Հանըմլարըն զէքեա-վէթ վէ տիրակէթլէրինէ սէօզ իսթէր մի. Ֆագաթ պիրատէր, պէն պու տէրսլէրին իչինտէ պագը չէյլէր կէօրիյօրսուզ տա պիր մանգա վէրէմէյօրսուզ. էզ ճիւմլէ շու էլիֆպէյտէ պու բէ, դմ, ֆ հարֆ-լարը վանր մը եա. պիզ մէքթէպտէ իքէն պունլարը կէօրմէտիք, պունլարա նէ իսմ վէրիլիր։

Ճան. — Էվվէթ մուալլիմ էֆէնտի, Ֆիլաթուն էֆէնտի էօյլէ սէօյ-լէտի. պիզիմ զիհնիմիզ շաշըրտը։

Բաֆրմ. — Խայր էֆէնտիմ, պունտա զիհն շաշըրտաճագ պիր չէյ էօգ. Ֆիլաթուն պէյ էֆէնտի էյի պիլիրլէր ամմա, պիրտէն պիրէ զիհնլէրինէ կէլմէտի։ Վագտա պէյիմ, մէքթէպտէ պիզ պուչյուրտուզ-զունուզ կիպի օգուտուզ, ամմա պիզիմ օգուտուզումուզ էլիֆպա Սրապճա իչիւն տիր։ Թիւրքճէ իչիւն իսէ անտէն Ֆազլա պիր գաշ հարֆա իհթիյաճըմըզ վար տիր, մէսէլա « Բաշա , ղվ-ուշ, ֆ-ֆարէ » եազտըրդըմըզ զէման, նասըլ եազարըզ, էլդէֆտէ պու հարֆլարա միւհթաճ օլմազ մը յըզ։

Մէյէր Ֆիլաթուն պէյ էվվէլճէ պու հարֆլարը կէօրիւպ տէ էսկի էլիֆպէյտէ մէվճուտ օլմատըզընը տիւշիւնտիւյիւ զէման, հազըր ա-ճէմի ինկիլիզէրէ ֆիլաթունլուզ սաթմագ իչիւն, խոճա պուլուս-նան զաթը ասլա թիւրքճէ պիլմէտիյինի, վէ պէօյլէ ատէմլէրէ միւ-բաճաաթ օլունուր իսէ, գըզլարը հիչ պիր չէյ էօյրէնէմէյէճէքլէ-րինի տէրմէեան իտէրէք, հէնիւզ քիմ օլտուզունու պիլմէտիյի խոճայը իսթիհզա իթմիշ իմիշ։ Պու քէրրէ իչի անլայընճա եիւզիւնէ զարիպ պիր գըրմըզըլըզ կէլէրէք։

Ֆիլոն. — Էվվէթ, էվվէթ, հագգընըզ վար, անլատըմ։

Մըսրէր. — Պէն տախի էօյլէ տիւշիւնմէքտէյիմ, պիզտէ թիւրքճէ

հուրուք էյրէնմէք իչիւն պիր ըսնալէ վար տըր, անտէ հարքլար մէվճուտ տուր։

ՖէլՐոն. — Պէնիմ տէ խաթրըմա կէլսի էֆէնտիմ, պիր չիւպ-հէմ տահա վար ամմա արզ իթմէք իչիւն խօճա էֆէնտի հազրէթ-լէրինին միւսաատէլէրինի իսթէրիմ։

Բաքը. — Իսթաղֆիրուլլահ էֆէնտիմ, միւբաատ հանըմլարը խա-թիֆատէսի տիր, չանէտ թարաֆը ալինիզտէն ֆայիտէլի պաղը մա-լիւմաթլարա նայիլ օլուր իսէք, խաթիֆատէ . . .

ՖէլՐոն. — Իսթաղֆիրուլլահ էֆէնտիմ, խաթրըմա կէլէն չու քի պիզ պէ կէօրմիւշ իսէք տէ, պէօյլէ պիթիչիդ պէլէր կէօրմէմիշ իտիք, հանիյա տէմէք իսթէրիմ քի էֆէնտիմ, պէօյլէ տաղտաղալը չէյլէր իլէ հանըմլարը զիհնի պօզուլմասա էյի օլուր։

Մարկիզէ. — Էօյլէ ամմա պու հարքլարը էօյրէնմէմիշ օլսադ, հարքլարը պիրպիրինէ նասըլ պիթիչտիրէպիլիրիզ, իչթէ բէտէրիմին տէմինճէք խասէր վէրտիյի ըսալէ պիզիմ եանըմըզտա տըր, պիզ խօճա էֆէնտինին վէրտիյի տէրալէրի օ ըսալէյէ մուվաֆըգ տէ-յիլ, անտէն տահա ալա պուլմադտայըզ (տէյի գըզ ըսալէյի աչըպ հուրուքը մէգքիւրէյի կէօսթէրտի)։

Ֆիլաթուն պէյ պունուն տախի ֆարգընա վարտը, վէ ֆադաթ պու տէֆթէրի հիճասը էվվէլքի հիճասընը կէչմիշ տիր։

Ամմա եարտընըզ հա, արթըգ Ֆիլաթուն պէյ հուրուքը հէճայը տա պիլմէսին, օլմըր մու։

Պիլմէյօր տէյիլ իտի. ֆադաթ հանիյա պաղը ատտահլար վար տըր քի, քէնտի պիլտիքլէրի չէյլէրի նասըլ էօյրէնմիշ օլտուգլարընը պիլ-մէզլէր, պախաուսուս քի մէմլէքէթիմիզտէ պիլէնլէրին էն չօղու, պիլ-տիքլէրինի նասըլ էօյրէնմիշ օլտուգլարընը պիլմէզլէր։ Իչթէ Ֆի-լաթուն պէյ տախի պիլտիյի չէյի նասըլ էօյրէնմիշ օլտուղունու պիլմէյէնլէրտէն իտի. բէք թասաճճուպ իթմէյինիզ, պիզ պիր էֆէնտի կէօրտիւք քի կէրչէքտէն քեաթիպ օլարադ, պիրպիրինէ պիթիչիք սուրէթտէ եազտըղը «պուլանպուլանպան» քէլիմէսինին հէր թարաֆընը իրաէ վէ թարիֆտէն ամիզ գալտը։

Ֆիլաթուն պէյ տիւչար օլտուղու մահճուպիեէթ իւզէրինէ, ար-թըգ օթուրամայուպ, պիր ազ սոնրա գալգտը կիթտի։ Բագըմ իսէ պէյ կիթտիքտէն սոնրա հագգընտա հիչ պիր սէօզ սէօյլէմէյիպ եա-լընըզ քէնտի իչի իլէ մէշղուլ օլտու. ադչամ իւզէրի կիտէր իքէն, գըզլար վէ բէտէրի վէ վալիտէսի հազըր օլտուղու հալտէ «էֆէն-տիմ պէօյլէ հաֆթատտա պիր տէրս հանըմլար իչիւն ազ, վէ պանա իթտիյինիզ լութֆու իսէ խըզմէթիմէ նիսպէթլէ բէք չօգ կէօրիւ-յօրում, ըէճա իտէրիմ տէրալէրի հաֆթատտա իքի տէֆայա չըգար-մաղա միւսաատէ պույուրունուզ» տէմիշ վէ պու ըսճասը մա էլ մէմնունիյէ գալուլ օլունմուշտուտու։

Պիր այ միւտոէթ զարիքնտա Բագըմ էֆէնտիին Մըսթըր Զիգ-լաս խանէսինտէ բէյտա իյլէտիյի խուսուսիյէթին տէրէճէսինի սո-րմաք մլաքնըզ. օ գատար քի մուսմիլէյհ ֆամիլիա միյանընտա եաա-լընըզ իտճա սըֆաթը իլէ գատուլ իտիլմէզ իտի. պէլքի ֆամիլեա տոսթու, հէլի ըզ, էտիպ, մահճուպ, ալիմ, քեամիլ պիր զաթ օլ-մադ իւզրէ գատուլ իտիլիպ, հագդընտա օնա կէօրէ բայէթ իտի-ղիր իտի։

Օ ագշամ Բագըմ խանէսինէ պիր ազ էրքէնճէ կէլուբ, էֆ խանէ-սինտէ ֆէվգ էլ ատէ ալիր չէյ կէօրտիւ. կէօրտիւյիւ ֆէվգ էլ ատէ չէյ իսէ, ճանանընն օրատա պուլունմամասը իտի։

Բաբըմ. — Տատը, ճանան նէբրտէ։

Ֆէրոյէ. — Պուրատա տըր, Պէյիմ։

Բաբըմ. — Պուրանընն նէբրէսինտէ, իչթէ էվիմիզ իւչ օտա պիր սուֆատան իպարէթ. հէր եէրէ պադտըմ եօգ։

Ֆէրոյէ. — (Պէր աղ պուշ-ըբաֆ) Պուրատա տըր պէյիմ, չիմտի կէլիր։

Բաբըմ. — Ճանըմ նէրտէ իսէ սէօյլէ, սէօյլենմէյէճէք պիր եէր-տէ իսէ օնու տա սէօյլէ, պէնտէն սոգլը պիր իչինիզ վար տէյի մի իթիգատ իտէյիմ։

Ֆէրոյէ. — Պէյիմ պիզ պու իչի սէնտէն սոգլը կէօրմէյէ գարար վէրմիչ իտիք ամնա, իսթա իթմիչիզ։

Բաբըմ. — (Բէլքա էլէ) Նէ օլտու ճանըմ։

Ֆէրոյէ, — Պիր չէյ օլտուզու եօգ. գօնչումուզ ։ . . պէյ էֆէն-տի ճարիյէլէրի իչիւն բիյանս էօյրէթմէք իւզրէ պիր մանատամ թա-յին իթմիչ, պիզ տէ հավվէս իթտիք. սանա սէօյլէմիչ օլսաք չայէտ բուխսաթ վէրմէզսին տէյի գօրգտուզատա . . . ։

Բաբըմ. — Էվվէթ տատըճըզըմ, բուխսաթ վէրէմէզ իտիմ, հալա տա բուխսաթըմ եօգ տուր. ճանան բիյանս էօյրէնմէք հավէսինէ տիուշմուշ իսէ, հիչ պիր արզումուզդն հուսուլինէ միւմանատաթ կէօսթէրմէյէն ճէնապը Հագգ պու արզունուն հուսուլինի տաիսի թէսհիլ իտէր. սանա ֆիքրիմի տօղրուտան տօղրույա սէօյլէյիմ մի, սէն եանընտա օրմատըգտան սոնրա, ճանանընն սօգաք գարուսուն-տան տըշարը չըգտըղընա բազը տէյիլիմ. սէն եանընտա օլտուգ-տան սոնրա նէրէյէ իսթէյր իսէն ալ կէօթիւր, տիւնեանընն հալի աճայիպ տիր, սոնրա գըզա վէրտիյիմիզ թէրպիյէյի գատուլ իթտի-րէմէզ ինէք, եապըգ իթմիշ օլուրուզ։

Պիչարէ Բագըմ պու սէօզլէրի էօյլէ պիր թավրը էտիպանէ իլէ սէօյլէր իտի քի, տատըսընա անլաթտըրմագ իսթէտիյի ֆիքրի, ֆէտայի անլատը. արատան եարըմ սաաթ գատար միւրուրինտէն սոնրա ճանան տաիսի կէլտի. պէյի էվէ կէլմիշ կէօրիւնճէ հուզու-րունա չըգտը, ամնա վէսվէսէսինտէն թիթրէյէրէք չըգտը. եանի Բագըմ պիր սէրտ սէօզ սէօյլէյէճէք օլսա, գըզա ատէթա պիր ֆէ-

նալրգ կէլէճէյինի հալինդէն անդամը իսի. պինանէն ալէյկ
Բաէբ — կէլ պագայբմ Ճանան. կէլ գօրգմա եավրդում, իչթէ
պէն տատրմա թէնպիհ էթմիմ. պունտան սոնրա նէրէյէ կիթմէք
իսթէր իսէնիզ տատրմա պէրապէր կիթմէյէ մէզունսունուզ. Ֆա-
գաթ տատրմ ալմայընճա գարդուտան տրշարրյա չրգմայա րիզամ
եօգ տուր. սէն բիյանօյա մը հավէս իթմէն գուզում, պէն սանա
բիյանո ալրրմ. պէն տէ պուրայա սէնին իչիւն պիր խօճա ճէլլ
իտէպիլիրիմ։

Զավալլը գրզճրզազ, էֆէնտիսի քէնտիսինի թէքլիֆիր իթմէքի-
տէն մատատա, բիյանո ալաճազընը տախի վատ վյլէտիյինի իչիսինճէ,
սէվինճինտէն էֆէնտիսինին պօյնունա սարբլամազը կէլտի, պու ինա-
յէթէ թէչէքքիւր իտէճէք օլտու. լաքին թիւրքճէյի տահա լայրգը
իլէ պէճերէմմէքդէ օլտուղունտան, սէօյլէյէճէյի սէօզ աղզընտա
գալտը։ Պունտան սոնրա արթրգ Բագդատա պիր բիյանո իլէ պիր տէ
բիյանօճու արզիւլէրի պաշ կէօսթէրտի. հէր ագշամ խանէսինէ կէ-
լիւպ տէ Ճանանը եիւզիւնիւ կէօրիւնճէ կէօյա գրզը չէհրէսի
« հանիկա վատան » տէյի սուալ իտիյօրու�զանն իտէրէք մահ-
զուն օլուրուտու։ Օ արալրգ նագտը մէվճուտու եիրմի պէշ օթուզ
լիրա վիրուպ տէ, պիր բիյանո ալմայա միւսաիտ տէյիլ իսի իսէ տէ,
պու ուղուրտա պիր պօրճա իլիրմէյի կէօզէ պաքրրմագ, Բագդատ ի-
չիւն իշտէն պիլէ տէյիլ իսի. Ֆագաթ չասրլ վէսիլէ, ուսթա գապի-
ջիէվի իրի քի այտա աէօրթ պէշ լիրա ուսթա իւճրէթի վիրմէք
Բագդատ իչիւն կիւճ իսի։

Պիր կիւն Բագդատ եինէ Պէյօղլունտա Մաթէօ Անճէլ նամ պիր
Ֆրանսրզ տօսթունուն խանէսինտէ պուլունտու. ուալզնտա պուլու-
նան տէօրթ պէշ գատրն բիանո չալարրար իսի քի նուռնլարը պիր
գաչը տախի Մաթէօնտան ալվճէ վէ հէմճիրէ կիսալի ազրապանը իսի։
Բագդատը հէր քէս սէվտիյի միսիլլիւ պու Ֆամիլիա տախի բէք սէվ-
գիյինտէն, օ կիւն օրտատա պուլունմասը հուզզար իչիւնճ պաշգաճա
պիր մէմնունիյէթի մուճիպ օլտու. հաթիվա Բագդատ թէքրարիքնատան
պիր վէքիալէ իտիկէն ըրճա իւզէրինէ, պիր էսքէր վէ կիւզել մա-
տամ, բիյանոյա կէչիպ « Օ ֆէօֆէլէնէ գոմշրզ ազ » իլէ « Հի-
ֆիոդոե վոր էեն » կիպի պիր գաչ ալաթուրգա հազալար տախի չալ-
ըրզ իսի։ Հուզզար պուզ հավալընքրն Բագդատը վճմնուն իտէճէյինի
հիսսալ իյլէտիքլէրի հալտէ, պիլաքս ղազմնաք իյլէտիյինի դէօրդրէք
թաճճիպ իյլէտիլէր։ Օլ ֆէրտար քի սէպէպինի գօրմայա տախի
մէճալուր օլտուլար։ Բագդատ « Պէյտէ օլան չօճուգլրդ գարը պիլմէզ
միսինիզ » տէյի միւտաֆաա կէօսթէրմէք իսթէտի իսէ տէ, քիմիսի
Բագդատն պիր աչգ սթէչի իլէ սուրնաք օլտուղունա, քիմիսի պաչ-
գա պիր չէյ հանչ իյլէտիյինտէն, Բագդատ « Խայր էֆէնտիմ խայր,
կէօնլիւմ վագաս բէք փուրղուլու ճիուք, անճագ հէնիւզ պիր գայտ

իւէ մուդայէէր օլմայուլ հուբրի մութլագ տըր։ Իշին իշինաէ պաշգա իշ վար. պիր ճարիյէմ վար տըր քի բիյանս չալմայը մէրադ իտէ-րէք. . . . պէյին խանէսինէ կէլէն ուսթատան սայիր ճարիյէլէր իւէ պէրապէր տէրս ալմայա կիտէր իմիշ. հէնիւզ ամէմի, հէնիւզ ալէմտէ պիր. շէյ ՀԷՆՅԻԼ, ալէմին վար օլմուղունու տա պիլմէյէն պիր գէլը էօյէ հէր եէրէ կէօնտէրմէք մէրագըմա էնվիրմէտիյին-տէն մէն իյլէտիմ։ Բէնտիսինէ բիյանս ալաճաղըմը տա վատ իթ-տիմ իսէ տէ՝ շիմտի ենէ ագլըմա օ կէլտի. . . .» տէյի պէյանը հալ իյլէպի։ Յոնոի Մահուտ էմէր մատամ գըյամ իտէրէք, «Էվ-վէթ, էֆէնտիմ, սիզ պէնիմ էն միւսթահիտ շայիրտիմի էլիմտէն ալ-տընըզ, պէն էօթէքի աշիւիթէլէրէ պիր շէյ էօյրէթմէմէյօրում, պէշ հաֆիթ օլաու քի օ գըզը ՍՈՂՐԻՆՏԷՆ մէն իթտինիզ. շիմտիյէ գատար տահա իլէրիյէ կիտէր իտի» տէյինճէ, Բաղըմ պու թէնա-տիւֆէ թաաճճիւպ իտէրէք

Բաղըմ. — Տիմէք օլույօր քի ուսթասը սիզ իտինիզ մատամմ։

Մաղամ. — Էվվէթ էֆէնտիմ, օ չէրէֆլէ միւշերրէֆ իտիմ։

Բաղըմ. — Իսթաղֆիրուլլահ, ֆագաթ. . . .

Մաղամ. — Եօգ, գըզը ախլաղը իշիւն մէն իյլէտինիզ իսէ, մա-զուրտունուզ. զիրա բէֆիգլէրի բէք չէյթան չէյլէր իտի։

Մանէս. — Կիւզէլ ամմա, շիմտի պունուն չարէսի։

Բաղըմ. — Էֆէնտիմ, չարէսի մատամա զիզիմ գըզ իշիւն բէճա իթմէք տիր ամմա. . . .

Մանէս. — Էվվէթ, իշթէ օ ամմասը ֆէնա. . . . պէն տէ պիլի-րիմ քի ֆէնա. . . , զիրա սիզիմ պասպա Բաղըմ էօյէ պիր վիրայա ֆիլանա ուսթա կէթիրտէմէզ քի։

Մաղամ. — Պա խուսուս քի, պէն Բաղըմ էֆէնտիյէ պիր վիրայա տա կիթմէմ, տահա չօգ ՀԱՅՐ շէյ իշիւն կիթմէք իսթէրիմ։

Հոջաղարքն ճէ-ՄԷՆ. — Նէ տիր պագալըմ օ չօգ շէյ։

Մաղամ. — Պէօյիւք տիր էֆէնտիմ, պէօյիւք. Բաղըմ էֆէնտի-նին տօսթլուղու. էյէր պէնիզ տօսթլուղու իլէ թէտիյէ իտէր իսէ, հէր հաֆթա. . . . ուէյտէն չըգընճա անընն ճարիյէսինէ տախի կիտէրիմ։

Բաղըմ. — (Ադմ ՀԱՅՐ ՊԷՆԷԽԷՐԷ ՎԷ). Տիմէք օլույօր քի սիզի իքի պաշը էհեա իտէճէքսինիզ էֆէնտիմ։

Մաղամ. — Իշթէ պէնիմ բաճարըգըմ պու տուր. իշինիզէ կէ-լիրսէ. . . .

Պու էմէր մատամըն ատը ԺՕՂԷՖԻՆԱ տըր. մատամ ԺՕՂԷՖԻՆԱ Բաղըմ հաղգընտա պու լութֆու վատ իթմէսի իւզէրինէ, եալընըզ Բաղըմը տէյիլ, պիրթիւն ճէմիյէթ խալգընը մէՇՈՒՆ իյլէտիշ իտի։

ԺՕՂԷՖԻՆԱ. — Պաղ եալընըզ պիր շէյ վար քի օ օլմայընճա օլմազ. պիր ալա բիանս իսթէրիմ. էօյէ օլուր օլմազ բիյանօյա պէն բար-

մագլարըմը տօգունտուրամամ. էն ազտան սէքիզ եիւզ ֆրանգը կէօզտէն չըգարմալը։

Հո՞ղլար. — Էօյլէ եա.

Բ՞էր՞. — Օլուր օլմազ բիյանօյա բարմագ տօգունտուրմանըզը պէն տախի թէճվիզ իթմէմ. լաքին բիյանօյու ինթիհապ իսէպիլ-մէքտէ ամիշլիմ. հանկի բիանօյու պէյէնմիշ խէնիզ, էմրիխտինիզ չիմտի ալայըմ։

Ժօզէֆին. — Պուրատան չըգընճա պէրապէր կիտէրիզ։

Բագըմ Ժօզէֆինանըն պու լութֆունա տախի թէչէքքիւր իյլէմիշ իտի. վագտա Ժօզէֆինա շու միւրվէթի Բագըմտան զիյատէ ճանանը խաթրը իչիւն տիրիզ իթմէտիյինի տաքի տէրմէյան իյլէմիշ իտի փէ տէ, պիզ մէսէլէնին ասըլ էշ եէրպիւնիւ պիլմյօրուզ։ Օ։.. պէյին ճարիյէլէրի թէք հավայի մէշրէպ չեյլէր օլտուզունտան, հիչ պիր չեյ էօյրէնէմէյլէր իտի. ճանան իսէ քէնտիսինէ պիր քէրրէ կէօսթէքլիլէն մէշգի տէրհալ ալազ իյլէտիյինատն, իլէրուտ։.. պէյ ճարիյէլէրինին հիչ պիր չեյ թահսիլ իտէմէտիքլէրինի տավա իտէճէք օլուր իսէ, Ժօզէֆինա «իչթէ ֆիլան գըզճըղազա տախի անլէրէ վէթտիյիմ տէրսի վէրտիմ. օ բէք ալա էօյրէնտի. անլէր իսէ, հիմմէթ իթմէտիքլէրի իչիւն էօյրէնէմէտիլէր» տիմէք իչիւն իչի պու սուրէթէ տէօքմիշ իտի. նէմիլէ լազըմ. Բագըմըն իհթիյաճը պիր մուալլիմ իտի, խթէտիյինատն ալտը, հէմ տէ պատիհէվա օլ-բաղ պուլտու։

Մաթէօնուն խանէսինատն չըգտըգտան սօնրա, Գուլէ գաբուսունատա ապիր մուզիգաճը տիւքեանընա կիրիւպ, Ժօզէֆինանըն ինթիհապ իթտիյի ղայէթ ալա պիր բիյանօյու եէսի եիւզ ֆրանգա մուապյասա էյլէտիլէր. Բագըմ տէօրթ եիւզ ֆրանգըզը բէչին վերտի. գուսուրու իչիւն տախի եինէ Ժօզէֆինանըն թավսիյէսի իւզէրինէ պիր այ մէօհլէթ ալըպ, բիյանօյու սըրըզ համալընա եիւքէթտիյի կիպի խանէսինէ աչըրտը։

Վա՛յ ճանանտաքի սէվինճ. գըզ չըլտըրտաճագ. էօթէքի օտատա տանտըսընըն պոյնունա տարըմըշ եիւզիւնիւ կէօզիւնիւ էօբէր. պու հալի Բագըմ տախի կէօրտիւ։ Ճանըմ նէ՛ գատար տա տույ-կուլու եա։ Գըզըն պու գատար սէվինճի տախի Բագըմըն հիսսիյաթընը կըճըգլանտըրըպ, կէօզէրի եաշ իլէ տօլմագլա պէրապէր, ճէնատը Հագգըն պու լութֆ վէ ինայէթինէ գալդէն թէվէճճիւհ իտէրէք, պիր պիչարէ գըզճըղազը պու գատար սէվինտիրմիշ օլ-տուզու իչիւն արզը թէչէքքիւր իյլէտի։

Իւչ ճատատան իպարէթ պուլտանան խանէյի, իւչ նէֆէր սէքէ-նէսի պէյնէրինատ թագսիմ իտէրէք, պիր տէ միւսաֆիր գատալ իտէճէք եէր օլմագ իւզրէ, սալօնլարընը տէօչէվիշէր իտի. բիյա-նօյու պու սալօնա վազ իյլէտիլէր։

Ժոզէֆինա տէրսէրինի բէնչէմոզ կիւնլէրինէ թախսիա իթմիշ օլտուղունտան, իլք տէֆաքի բէնչէմզէ կիւնիւ Բագըմ էֆէնտի տախի խանէսինտէ պուլունուպ, սատթ օնտա մատամ կէլտի. Ճանան կէլէն խոճասընդն քէնտի խոճասը օլտուղունու կէօրիւնճէ, մատամը գուճագլայուպ եարը չէրքէսճէ եարը թիւրքճէ օլարագ պէյանը մէնիւնիյէթ իյլէմիշ իսէ տէ, Ժոզէֆինա պիր քէլիմէ թիւրքճէ անլայամատըղընտան, ե տախի գըզը գուճագլայուպ էօբէրէք Բագըմա «Բագըմ էֆէնտի, չու չոճուղուն լիսանընը անլամամ եա, ֆագաթ պունուն կէօղէրի վէ հալ ու թավրը, նէ տէմէք իսթէտիյինի պանա բէք ալա անլատը յօր» տէտի։ Բագըմ Ժոզէֆինանընդ Ճանան հագգընտա կէօսթէրտիյի մուհալպէթէ տախի մէնիւն վէ միւթէչէքքիր օլուպ, պու պիչարէ գըզճըղակը չայիրտալիյէ տէյիլ, գըզդարընտաչըղա գատսալ իթմէսինի տախի թավսիյէ իյլէտի։

Ժոզէֆինա Բագըմընդ սալօնունու բէք կիւզէլ պուլտու, հէլէ սալօնտան պաղչէյէ նազար իսիւպ, թիմար վէ թէրպիյէսի բէք եօլունտա օլտուղունդ կէօրիւնճէ տահա զիյատէ մէնիւն օլուպ,

Ժոզէֆինա. — Բագըմ էֆէնտի, էվինիզի բէք պէյէնտիմ, նէ թապիաթ սահիպի իմիշսինիզ. գուլթու ճիպի պիր սալօնճուգ, լաքին օտալարընընը տա կէօրմէք իսթէրիմ։

Բագըմ. — Մատամ, պունտան պաշգա եէրլէրիմիզ եալընըզ եաթագ օտալարընտան իպարէթ տիր։

Ժոզէֆինա. — Զօճուգ օլմայընընը. պիզ տօսթ օլաճագ տէյիլմիյիզ. եաթագ օտալարը օլսուն, կէօրէճէյիմ. սէրպէսթ ատէմլէրտէ պու միւլահազայա չաչըլըր։

Պու լաղըրտը իւզէրինէ, Բագըմ օտալարը տախի մատամ Ժոզէֆինայա կէօսթէրտի։ Ճանանընդ իսթիատատը թասդիկէսինի արթըգ ուզուն ուզատըյա թարիֆ լազըմ մը։

Ժոզէֆինա օտալարը թէր թէմիզ պիր հալտէ պուլտու. հէր շէյ եէրինտէ, հէր շէյ ինթիզամընտա. օ գատար մէնիւն օլտու քի, պէօյլէ պիր խանէյէ, պէօյլէ պիր ճարիյէյէ մալիք օրմագ սատատէթ օլտուղունու պին տէֆա թէքրար իյլէտի։ Բագըմ տատըսը պուլունան Ֆէտասյայի տախի թագտիմ, վէ վալիտէսի մագամընտա օլտուղունու թէֆիհիմ իսթինճէ, Ժոզէֆինա անընդ տախի իլթիֆաթլարընընա միւսթազրագ օլտու։

Պու կիւն Ճանանընդ Բագըմ էֆէնտի խանէսինէ վիրուտինին իւչիւնճիւ այը օլուպ, պա խուսուս Ժոզէֆինա պիր այտան պէրու Ճանանը կէօրմէմիշ օլտուղունա, վէ պու միւատէթ զարֆընտա Ճանանընդ թիմար վէ թէզելինինտէ տէվամ իսթիյէրէք գըզա ըլնը վէ սէմն կէլմիշ վէ հիւսնիւ արթմըշ պուլունտուղունա մէպնի, Ժոզէֆինա եարըմ սատթ իչինտէ Ճանանընդ տէրսինի վիրուպ պիթիր-

տիքատէն սօնրա , Բագըմ իլէ Ճանան հագդընտա չու պիր իքի քէ-լիմաթը սէօյլէմէյէ մէճպուրի օլտու ։

Ժուլիֆինա ։ — Ուղաթմայընըզ . Բագըմ էֆէնտի , ճարիյէնիզ ըէք կիւզէլ , բէք զէքի , բէք ֆէթին ։

Բոթըմ . — Տահա եավաշ եավաշ սէյլեր , մատամ ։

Ժուլիֆինա . — Օնու տէմէք իսթէմէյօրում . սիզտէ կէնճանիզ օ տա , իքի կէնճ պիր եէրտէ ֆէնա ալէմ տէթիլ տիր հա ։

Բոթըմ . — Եօգ իշթէ պու ֆիքրինիզ եանլըշ տըր ։

Ժուլիֆինա . — Նիշին սանքի այըպ պիր շէյ մի ։

Բոթըմ . — Նէ այըպ օլաճադ , խուսուսա ճարիյէմ տիր ։

Ժուլիֆինա . — Էյլէ ֆսէ նէ . . .

Բոթըմ . — Ամմա պէն քէնտիսինի հէսիրէ կիպի սէվէր իսէմ , տահա զիյատէ միւթէլէզիզ օլաճաղըմ ։

Ժուլիֆինա . — Տուրունուզ պագալըմ , օ սիզի գարընտաշ կիպի սէվէճէք մի ։

Բոթըմ . — Պէնտէն գարընտաշլըգտան պաշգա պիր շէյ կէօրմէզ իսէ նէ եարաճադ . էլալէթ օ տա պէնի գարընտաշ կիպի սէվէճէք ։

Ժուլիֆինա . — Օնլար պու կիւնքի լագըրտը տըր , գուզում , տուրունուզ պագալըմ պիր աղ տահա զէնան կէչին տէ . . . սիզ պէ մէլէքմիսինիզ սանքի . պիր կիւզէլտէն իսթիֆատէ իթմէքի բրագթէսթօ՞մու իթտինիզ ։

Բոթըմ . — Եօգ , հաթթա պու իսթիֆատէ իշիւն ֆէտաքէարլըգ պիրլէ խոէրիմ , ամմա Ճանանը օ եօլտա թէրպիյէ իթմէք իսթէմէմ ։

Ժուլիֆինա . — Նէ իսէ , սիզի թէպրիք իսէրիմ ադէտիմ ա ։

Ժուլիֆինա պու սէօզլէրի պիթիրտիքտէն սօնրա , սաաթ օն պիր սուչուղա կէրմիշ Ֆլորուզլուտան , Բագըմը , Ճանանը վէ Ֆէտայիի վէտա իսէրէք ջրգտը կիթտի ։

Պու Ճանանըն նէ էմէլ իւզէրինէ սաթքն ալընտըղը խաթրընըզտա տուրուսյօր եա , կէօյա իիթիյար Ֆէտայիյէ ըսահաթ իթտիրմէք իշին ալընմըշ իսէ ։ Ճանանըն քէնտիսինէ եարտըմը եալընըզ եօգարը խըզվէթինի տէրիւհտէ իթմիշ պուլունմասընտան խալարէթ օլուպ , հաֆթատա պիր կիւն տահի չամաշըրա ոյունուր , վէ սայիր վագըթլարընը իսէ կիյինմիշ դուշանմըշ օլտուղու հալտէ տէրսի իլէ տիքիչի իլէ կէչիրիր իսէ . հէլէ բիյանօ հէլտիքտէն սօնրա արթըգ պիր տագիդատընը պօշ կէչիրմէմէյէ պաշլատը . տէրստէն օսանտա բիյանօյա , բիյանօտան օսանտա տիքիչէ օթուրուպ , սաաթգ Ֆէտայի իսէ , գըզվընըզ նէ գատար քէնտիսինի էյլէնտիրիր իսէ , օ գատար մէճնուն օլուր իսէ ։

Ֆէտայինին պու գըզը Բագըմտան գըսգանմատըզընա թաճճիւպ իսէճէք միսինիզ . նէ միւմքին . հաթթա ։ պէնիմ պէյիմ մէլէք մի տիր , նէ տիր ։ գարընտաշլարընտա ըէրի կիսի գըզ կէզմէյի հալտէ , տա-

լա պիր ալբոմը կէօզ իլէ պագտրզը եօգ » տէյի ճանը տախի ՝ զրգը-
լուրդ իտի ։ Հէր նէ զաման պիր մօտա գումաշ չըդա , տատը գալֆա
Բագրամա ըէճա իտէրէք , « կէնճ տիր , կիյինսին գուշանսըն , գար-
չընտա թէմիզ կէզսին » տէյի մութլաքա ալտրրը , վէ ալտրտրզը
հալտէ նէքէտէ վիւզէլ պիչէր պիր հանըմ վար իտի կէօթիւրիւպ ըէ-
ճա մինէթ , էն եէնի մօտա օլտրպագ պիչտիրիր , վէ գըզըն քէնտի-
սինէ տիքտիրիպ կիյտիրիր իտի . սոնրա ճանան պիչմէք իչիւն քիմ-
սէյէ մուհթաճ օլմատը եա . հանկը էնթարի քէնտիսինէ տահա
զիյատէ եագըշըգ պաղը իսէ , օնու սէօքէր , վէ օնուն իւզէրինտէն
եէնիսինի պիչիպ , պատէհու իքիսինի տէ տիքէրէք մանթլուպէ վա-
սըլ օլուր իտի ։

Պիչարէ գըզճըղազ էնտամ , հիւսն , վէ ճէմալ տիւշիւնիւ տէյիլ
իտի քի , կիյտիյի քէնտիսինէ եագըշմասըն ։

Էրպապը մութալաա միյանընտա պու գատար սաատէթի Բագրամ
իչիւն չօգ կէօրէնէր վար իսէ , զուլմ իթմիչ օլտուգլարընը քէնտի-
լէրինէ իսթար իսէրիզ ։ Պիր սատէմ քի եէտի սէքիզ նէնէ կիճէ
կիւնտիւզ տիմէյէրէք , կէօզ նուրու տէօքիւպ թահսիլի քէմալատա
հիմմէթ իյլէտիքտէն սոնրա , պու գատար մուքեաֆաթա տախի
նայէլ օլմազ իսէ , թվլիմ վէ թէրպիյէնին նէ ֆայտէսի գալը ։

Ճանան թահսիլտէ նասըլ իլէրի կիտէր իտի իսէ , Ինկիլիզ գըզ-
ղարը տախի օ նիսպէթտէ իլէրի կիթմէքտէ իտիլէր . պունլար հէր
տէրս կիւնէրի խօճալարընտան գըրգ էլլի գատար թիւրքճէ քէլիմ-
մէթը սօրարագ , վէ պիր տէֆթէրէ գոյտ խոէրէք էզպէր իտէրէր
խոթ , շու հալտէ չութրա բաթրա լիսան տախի թէքէլլիւֆիթ-
մէյէ ալաշլամըշլար իտի , հէլէ օգրումագ վէ քիթապէթ խուսու-
սունտա պաշպալարընը պաշգա խօճալարտան պիր ալնէտէ էօյրէ-
նէմէյէճէքլէրի մըգտարընը պունլար էօյրէնմիշէր իտի ։

Բագրամ հագդընտա ֆամիլեաճա օլան հիւրմէթ վէ բայէթէ իլտվէ
օլան զիյատէ պիր մուհապպէթ իլգթիքպսընճա , Բագրամ պագը քէրրէ
ագշամ թարամը իչիւն տախի պուռնարդն խանէսինտէ գալմայա պաշ-
լատը ։ Հէլէ պիր բաղար կիւնիւ ֆամիլեաճա Բեազըտանէյէ կի-
ալիմիշ , վէ Բագրամն սուրէթը ըէֆագաթընտան ճիւմլէսի իչիւն
պիր մէֆնունիյէթ հասըլ օլմուշ իտի . լաքին մինասիպէթ վէ մու-
հապպէթ եալընըզ պու տէքէճէտէ գալմատը ։ Մըսիրը Զիգլասըն
տայիր հէր Ինկիլիզէք կիպի տէնիզ մէրագը օլտուզունտան վէ
Բագրմատա տախի պա մէրագ Զիգլաստան աշաղը գալմատըզը-
տան , Զիգլասըն մուպարաս վէ թէտարիք իյլէտիյի իչի չիֆթէ պիր
պալ կէյիք ատատալը Մալը բաղարը լիմանընա Բագրմին մուհաֆա-
զա վէ նէզարէթի թահթընա վէրտիլէր ։ Պաղը բաղար կիւնէրի
Բագրամ ատատալը թոքխանէ իսկէլէսինէ ճէլդ իտէրէք ։ Ինկիլիզէր
իլէ օրատա պիրէչիպ , պինէրէր , Գատը քէֆիլինէ ատալարա տոզ-

ռու չբգբպ, եէլքէն դուլանարագ կէգինիրլէր իսի. լաքին պու սանտալ սէյահէթի, պաշգաճա թարիֆէ սէպա պիր շէյ օլմաղլա, անքն իշին տախի պիր գաչ սբրայը տիրիլ իթմէյէլիմ։

Ճան իլէ Մարկիրիթ սանտալ իլէ սէյահաթա չբգբլաճաղը զէման, քէնտիլէրինէ մախսուս պահրիսէ քիավէթլէրինի կիյմէյի տատէթ իթմիշլէր իսի. պու քիավէթ, պաշտա կէտիճի շնրկալարը քի էթրաֆքնը պիր մավի զարտէլա գուշաթմբշ, վէ երինէ պիր մավի գօրտէլա չէնէ ալթընտան կէչմիշ տիր, սաչլար թօքլանբպ, վէ գուրու գուրուայա թարանբպ, օմուզլար իւզէրինէ սապը վէրիլմիշ. տրգատա պիր պէյազ ֆրէնք կէօմէյի քի եուգալարը մավի օլուպ, ուճարընտա պիրէր պէյազ չարա բէտմի վար սբը. կէօմէյին գօլլարը տախի մավի տիր։ Պու կէօմէք իւզէրինէ զբսսա պիր եաղմուրլուգ, լաքին պունու լիւզումունա կէօրէ իւզէրլէրինէ տախի ալբրլար իսի։ Այագատա տիպտէն եօգարբյա գբսսա վէ պէյազ պիր ֆիսթան, պու տախի մավի գօրտէլտան ապգբլար իլէ օմուզլարընա բապթ իտիլմիշ, ֆիսթանքն իւզէրինէ պիրէր մավի գուշագ, այագատա պէյազ չօրապ, պունուն փուզէրինէ պալտբրլարա գատար եիւքսէք պիրէր չիֆթ մավի բօթքն. իշթէ պիր տէ եարբմ ծէյիրմի մավի ճանֆէսանէն պիր պոյուն պպզը պու քիավէթք իթմամ իտէյիտի։

Իշպու իքի ղէնճ թայֆա քիւրէք չէքիլէն եէրլէրէ օթուրտուգլարը զէման, Զիգլաս տիւմէնի էլէ ալբը, վէ Բագբմ իլէ Մբսթբրիս Զիգլաս տախի գարշը գարշբյա օթուրուր իսի. եէլքէն աշմագ, եէրքէն սարմագ, իքի նէֆէր կէնճ թայֆալարքն խբզմէթի օլուպ, չայէտ քիւրէք չէքմէք իճապ իտէր իսէ, օ զէման տիւմէնի Մբսթբրիս Զիգլաս էլինէ ալբպ, գօճասը իլէ Բագբմ վէ իքի նէֆէր կիւզել թայֆալար տախի քիւրէյէ կէչէրլէր իսի։ Սանտալքն իշինատ չէրէգլէնէճէք ուֆագ թէֆէք հէր շէյ պուլունտուղնա կիպի ալա Ինկիլիզ տրբա ասուլարը տախի էքսիք օմմասբղընտան, պու սանտալ սէյահաթընտա իսիլէն գէվգէ սէֆպայա Բագբմ տօյամագ իսի. հէյ հավա տիւշիւպ տէ քիւրէք չէքմէք լազբմ կէլմէյի զէման, պէօյիւք գբզ պիրինճի համլատա, Բագբմ իքինճիտէ, քիւչիւք գբզ իւչիւնճիւտէ, պապալարը տախի տէօրտիւնճիւ հաֆիզատա պուլունտուղունտան, վէ Ինկիլիզ կէմիճիլէրիվարի քիւրէքլէրէ էյիլէրէք սաբլարգլարը կիպի, թա ապգա իւզէրինէ եաթընճայա գատար տախի եաղանաբգլարընտան, հէր նէ գատար պէր աղ եան թարաֆտա գալբը իսի իսէ տէ, հէր հալտէ Բագբմ քէնտիսինի պէօյիւք գբզքն գուճաղընա եաղանմբշ վէ քիւչիւյիւ տախի քէնտի գուճաղընա տայանմբշ կէօրիւր իսի քի, հէր շէյտէն զէյատէ լէզզէթ ալբբզը հալ պու իսի. լաքին վալիտէլէրինէ վէ եախսատ ըէտէրլէրինէ պիր սուլ զան վէրիր մի իսի զանն իտէրսինիզ։

Վա՛յ, Բագբմտա պէօյէ հավէսլէք տէ վար իսի։ Նիշլեն օլմա-

սը՝, սիզէ Բագրմը եէմէզ իչմէզ. տույդուսու եօ՞գ մու տէյի թավսիյէ իթտիլէր։ Պունունլա պէրապէր Բագրմը ալտրդը լէգ-զէթ պիւթիւն պիւթիւն հիսսի վէ վիճանի պիր չէյ օլուպ, պու լէզզէթը վիճաանիյէնին մատտիյաթա թաթպիգինի ասլա խաթ-ըընա պիլէ կէթիրմէտիյի իչիւն, անալարընա պապալարընա չիւպհէ վէրմէզ իսի։

Սանատալ սէյահաթը տէտիք տէ իսաթրըմըզա կէլտի. պիր կիւն Ֆիլաթուն պէյ տասի Զիգլաս Ֆամիլիասը իլէ սանատալ սէյահա-թընա չըգմըշ իսի. օ կիւն հավա պիր ազ լոտոս օլուպ Ստալար աչըգլարընտա տասի պիր ազ պէօյիճէք տալկալար թէչքիլ իյլէ-տիյինտէն, տէնիզին, սանատալը գարբուզ կիսի գալտրրըպ գալտը-ըրպ տա եէրէ ուրմասը Ինկիլիզէր իչիւն էն զիյատէ զէվզի մու-ճիպ օլտուզու հալտէ, Ֆիլաթուն պէյին ճանընը պաչընա սրչրաթ-մըշ վէ հէլէ պիր տէֆասընտա «անաճըզմ, անաճըզմ» տէյի պաղըր-մըշ իսի. վագասա Ինկիլիզէր պու լաղբրտրտան պիր չէյ անլայա-մասըլար իսէ տէ, պէյին հալինտէն իսէվք իթտիյինի անլատըգլա-ըը ճիհէթէ, օ կիւնտէն սոնրա պիր գաչ վագըթ տասի, պու հալ իլէ էյլէնմիշէր. վէ պունու Բագրմա տասի տույուրմուշլար իսի։

Սէօզ եինէ Ֆիլաթուն պէյէ՞ մի ինթիգալ իյլէտի։

Էօյլէ իսէ խապէր վէրիլէճէք ուֆագ թէֆէք պիր գաչ չէյ տա-սի իյրատ իտէլիմ։

ՏԷՕՐՏԻՆՃԻԻ ՊԱՊ

—

Գըշ կէլմիշ վէ կիւնէրի գըսալթմըշ օլտուղու ճիհէթէ, Բագրմ էֆէնտի, Ինկիլիզ գըզլարընընը տէրսէրինի ագշամ սաաթ իքի-տէն իւչ պուչուղա գատար թաեին իթմիշ իսի. վագասա քէն-տիսի վագթընա պիր Ինկիլիզ գատար տրգդաթ իյլէտիյինտէն, հէր զէման թամամ սաաթ իքիյէ պիր գաչ տագիգա գալարագ կէ-ւիր վէ իքիտէ տէրսէ պաչլար իսի իսէ տէ, կէրէք գըզլարը վէ կէրէք վալիտէյրի վէ բէտէրյէրի, տէրսիչիւն ագշամլարը սաաթ եարըմտա կէյէրէք թաամը տասի պիրիքաէ իթմէյէրինի, Բագրմտան բէք չօգ բէճա իթմիշ պուլունտուգլարը ճիհէթէ, պիր ագշամ Բագրմ, եէմէյի տասի պունլարընը խանէսինտէ եէմէք իչիւն Պէյօղլունա էրքէնճէ չըգմագ լուզումունու կէօրսիւ վէ եօլա տիւշտիւ։

Օ ագշամ Թօրխանէտէն Պօղազքէսէն ճատտէսիյլէ Ֆէվրուզ աղա իւզէրինտէն Թագսիմէ չըգմայը գուրմուշ օլտուղունտան, թէմամ Պօղախանէ պաչընա կէլտիքտէ, Ֆիլաթուն պէյէ թէսատիւֆ իյլէ-

տի քի, եարը պէլինտէն աշաղրսը եա պօզա վէ եախօտ սալէպ կի-
պի պիր չէյ պուլանմըշ օլտուղու հալտէ, թէլաշ իլէ պօզախանէյէ
կիրէր իտի. պունու օ հալտէ կէօրիւնմէ,

Բաքը՛մ. — Վա՛յ պէյիմիզ. պու հալ նէ՞, իւզէրինիզէ պօզա տէօ-
քիւլմիւշ տէսէմ պօզախանէյէ հէնիւզ կիրիյօրսունուզ։

Ֆէլեհոան. — Պիրատէր սօրմա, շուրատա պիր աշճը տիւքեանընտան
կէշիյօր իտիմ, հէրիք ճամըն իչ թարաֆընա պիր գօճա թա-
պաղ իչինտէ օլարաղ մահօնէպլի պալըգ գօյմուշ. նասըլ իսկ այա-
ղըմ գայտը, կէօյա ճամա տօգունմամաղ իսթէտիմ, պէճէրէմէտիմ.
իչթէ մայօնէզ թապաղընը իւզէրիմէ կիյտիմ։

Բաքը՛մ. — Ալլահ Ալլահ. չօգ չիւքիւր քի ճամ պիր եէրինիզի
սաղամթլամամըշ։

Ֆէլեհոան. — Իչթէ պէն տէ օնա թէշէքքիւր իտիյօրում ա. հէմ
տէմէք օլույօր քի պու ադշամ Պէյ օղլունտասըն։

Բաքը՛մ. — Էվվէթ էֆէնտիմ, պիզիմ Մըսթըր Զիդլասայըմ։

Ֆէլեհոան. — Ալլահ վէրսին պիրատէր, Ալլահ վէրսին, արթըգ
խուսուսիյէթի արթըրտընըզ։

Բաքը՛մ. — Նէ՞ եաբալըմ էֆէնտիմ, չալըշմալը։

Ֆէլեհոան. — (էոնէկեզ էոէրէ+) Ճանըմ չալըշմալը եա, շու մատամա-
զէլէր իչիւն սէօյլէյօրում, սէնի աղըզլարընտան տիւշիւրմէյօրլար
տա, գարըլարա չաթմամաղ տա սանա մախսուս պիր մուվաֆֆաղի-
յէթ տիր. պէն նէ եաբամ եարանամայաճաղըմ վէսսէլամ։

Բաքը՛մ. — Էօյլէ իսկ պէն սիզէ պիր ադըլ էօյլէտէյիմ։

Ֆէլեհոան. — Լութֆ իթմիշ օլուրսունուզ։

Բաքը՛մ. — Պէն գարըլարա ասլա եարանմամաղ հավէսինտէ օլմա-
տըղըմ իչիւն, պէնի սէվիյօրլար. էյէր սիզ տէ պու հալտէ օլսանըզ
տահա զիյատէ մուվաֆֆաղիյէթէ մաղհար օլմանըզ լազըմ կէլէճէք։

Ֆէլեհոան. — Տէյինիզ պագալըմ, պէնի ալտատա պիրիր մի իսի-
նիզ, պէն սիզին նէ սաման ալթընտան սու եիւրիւթտիւյիւնիւզիւ
պիլմէզ մի՞յիմ։

Բաքը՛մ. — Նէ սաման ալթընտան սու եիւրիւթտիւյիւմիւ պիլէ-
մէյօրում. էյէր պունու պէնտէնիզէ կէօսթէրիր իսէնիզ, կէրչէք-
տէն սիզ պանա լութֆ իթմիշ օլուրսունուզ։

Ֆէլեհոան. — Նէ իսկ, պաշդա վագըթ կէօրիւշիւր գօնուշուրուզ.
միւսաատէնիզ իլէ շու իւսթիւմիւ պաշըմը պիր աղ թէմիզլէտէյիմ,
գիրա պուրայա գատար պու հալտէ կէլտիմ։

Զաթէն Բաքը՛մ տախի սաաթ եարըմտա Ինկիլիզին խանէսինտէ
պուլունմամաղ իչիւն աճէլէ իյլէտիյինտէն, պունլար սէօզիւ պուրա-
տա քէսիպ, պիրպիրինտէն այրըլտըլար. Ֆագաթ Բաքը՛մ պէօյլէ
աշճը տիւքեանընտաքի մայօնէզ թապաղընը իւսթիւնէ պաշընա
կիյմիշ օլմասընա, հիչ պիր մանա վէրէմէյէրէք կիտէր իտի. նիհայէթ

ինկիլիզէրին խանէսինէ վարտը, խանէ խալգընը, եէմէք իշիւն քէնտիսինէ մունթազը պուլմազլա, հէման սուֆրայա օթուրուլտու. Չօրպալար իշիւր իշիլմէզ, Զիգլաս «Աման, պու կիւն պիզիմ ուշագ պիր ալա պալըգ ալմըշ, պէն տէ մայօնէզի պալըգը բէք սէվտիյիմ իշիւն, էօյլէ բիշիրմէսինի աշճը յա սըբարըշ իթտիմ, սէվէրսինիզ եա Բագըմ էֆէնտի» տէյի օրատա սուֆրա խըզմէթինտէ պէսլէմէ գըզա մուավէնէթ իտէն աշճը գարբյա տախի մայօնէզի կէթիրմէսինի էմր իյլէտի։

Գարը տուրտու. Զիգլաս էմրինի թէքրար իտինճէ, գարը եալընընզ տուրմազլա գալմայուպ, չէհրէսինտէ պիր տէ տուրկունլուգ կէօրիւլտիւ. Զիգլաս պիր տահա թէքրար իյլէտիքտէ, տուրկունլուգ տախի արթըպ, գարը պիւթիւն պիւթիւն պօզուլարագ, ատէթա կէկկէյէ կէկկէյէ մայօնէզին տէօքիւլմիւշ օլաուզունու պիլտիրտի։ Զիգլաստա հիտտէթ, Բագըմտա խոթիղրագ. . . Զիգլաս «Ճանըմ պիրիսի տէօքիւլտիւ իսէ, պիր տահասընը եաբմագ լազըմ տէյիլ մի իտի» տէտիքտէ, աշճը գարը տահա զիյատէ պօզուլարագ, մայօնէզին բէք կէճ վագըթտա տէօքիւլտիւյիւնիւ, վէ պիր տահասընը եաբմագ իշիւն եումուրթա վէ լիմոն թէտարիքինէ վագըթ գալմատըգընը պիլտիրտի։

Զէֆլա. — Պէրէքէթ վէրսին քի Ֆիլաթուն պէյ կէլմէտի. կէլսէ իտի, օ Բագըմ էֆէնտիյէ տէ գըյաս գապուլ իթմէզ. հէր հալտէ միսաֆիր սայըլըր, ատէթա ութանը իտիք։

Բաֆըմ. — (Ընճէսոէ-ս խոէրէ+) Վայ, Ֆիլաթուն պէյ տախի կէլէճէքլէր մի իտի։

Զէֆլա. — Եվվէթ պու կիւն քէնտիսինի կէօրտիւմ, կէլմէսինի ըէճա իյլէտիմ «ալաթուրգա սաաթ օն իքիյէ գատար կէլիր իսէմ կէլիրիմ» տէյի սէօզ վէրտի, վագըթ կէլիպ կէչտիյինտէն, վէ քէնտիսի կէօրիւնմէտիյինտէն պիզ տէ սուֆրայա օթուրտուգ։

Բաֆըմ. — (Խաաճէ-պ էլէ) Մատամ քի չիմտիյէ գատար կէլմէտիլէր, տէմէք օլույօր քի պունտան սօնրա տախի կէլմէզլէր։

Ո-շաֆ. — (ան ասըլ Բոմ օլը-պ, եարբմ եամալաֆ պէր Ֆրանսըզճա էլէ) Եա պէն Ֆիլաթուն պէյի տէօրթ եօլ ազգընտա կէօրտիւմ քի պուրայա թէվէճճիհ իտիյօր իտի։

Զէֆլա. — Նէ վագըթ.

Ո-շաֆ. — Կիւնէշ հէման հէման պաթմագ իւզրէ իտի։

Զէֆլա. — Պէն տէ չիմտի զանն իթտիմ, արթըգ կէլմէզ եա Բագըմ էֆէնտի.

Բաֆըմ. — Էֆէնտիմ սաաթ ալաթուրգա օն իքիտէ սէօզ վէրտիյի. վէ քէնտիսինի իսըզմէթքեարընընզ կիւնէշին պաթտըգը վագըթ պուրայա թէվէճճիհ էթմիշ կէօրտիւյիւ հալտէ, հէնիւզ կէլմէյիշինէ պագըլըր իսէ մութլագա ֆէվզ էլ ատէ պիր շէյ

զուհուրիյլէ քէնտիսինի մէն էթմիշ տիր . . . . . :

Բագըմ Մըսթըր Զիգլաս պու ճէվապը վէրիր իքէն, կէօզ գույրուզու իլէ աշճը գարը յա պագըպ տա, գարը յը հավուճ կիսի գըզարմըշ կէօրիւնճէ, զիհնինտէն կէչմէքտէ պուլունան շիւպհէլէրին ճիւմլէսինի թաստիգ իտէրէք, գալպի պիր թարզ թէէմին օլտու :

Ամապա պու շիւպհէ նէ իտի :

Շիմտիլիք մալիւմ օլան տէրէճէսինի խասպէր վէրիր իտիք, լաքին արատան իւչ կիւն կէչմէյիպ, իշ քէմալիյլէ սըհհէթ պուլտուղունտան, իւչ կիւն սոնրա տօղրուսու կէօրիւլէճէք պիր իշ իշիւն պու կիւն զանն տէրէճէսինտէ գալան ահվալի պէյան էթմէյէ վագթըմըզ եօգ տուր:

Հէր նէ հալ իսկ կիւլէ օյնայա եկմէք եէնիլտի :

Թիւրքճէյէ պաշլանալը պէթը այը կէչմիշ, պու միւտտէթ զարֆընտա գըզալար օգուլուպ եազմաղա գալմայարագ, ատէթա ուֆագ ուֆագ ճիւմլէլէրի վէ քէլամլարը տախի եանլըշըզճա թէրքիպ էտէպիլիրլէր, վէ զաեկթ աշըգ իպարէլի պիր շեյ օլըր իսկ, մէպլինի տախի աղնարլար իտի: Տէրատէն սոնրա, Բագըմ արթըգ ավուէթինէ միւսաատ իտիլիպ իտիլմէյճէյինի սիվալ թարզընտա մունթազըր օլտուղու զմանն Մըսթըր Զիգլաս « Բագըմ էֆէնտի, իշինիզ եօգ իսկ, պիր ազ գալսանըզ էյլէնէ պիլիր իտինիզ, մատմազէլէր պիզէ պիր ազ մուպիգա չալարլար, պիր գաչ չարգի օգուրլար» տէմիշ օլտուղունտան, Բագըմ մէսէթ թէչէքքիւր գալըպ, գըզլար տախի իբիսի պիրլիքտէ բիյանո պաշընա օթուրարագ. տէօրթ էլ իլէ ահէնք թութմայա պաշլասըլար : Բագըմ պիր քէօչէյէ տայանմըշ ճան գուլպը իլէ տինլէր իտի . պիր գաչ հավա ալոֆրանկա չալըպ, պիր գաչ տա չարգի սէօյլէտիքտէն սոնրա, օ զէմանլար բէք մատա օլան «էյ սապ, էոմ Դէկէարբ» «ոյգոոպ» չարշիսինի բիյանո իլէ չալմաղա պաշլայընճա, Բագըմըն եիւրէյի կըճըգլանմայա պաշլատը. տէրքէն Մըսթըրիս Զիգլաս պու չարգիյի աղըզ իլէ չաղըրմասընը տախի Բագըմտան բէճա իթմէսին մի : Ալոֆրանգատա պիր տէլիգանլըտան վէ եա գըզտան պէօյլէ պիր չարգը ըչճա իյլէտիքլէրի զէման, տիրիզ իթմէք այըպ օլտուղունտան, բէս բէրատէտէն պաշլայըպ, եավաշ եավաշ թիպէչէ թիպէչէ, բիյանո ահէնկինէ գատար չըգարագ չարգիյի թէքմիլ էյլէտի :

Ֆիլվագը կիպէլ չաղըրմըշ օլտուղու իշիւն, Ինկիլիպէր տախի պէյէնտիլէր, լաքին գըզլար պատէհու չարգինին կիւֆթէսինի եազտըրմագ վէ թիւրքճէսինի մըսրա մըսրա ֆրանսըզճայա տախի թէրճէմէ իթտիրմէք իշիւն, Բագըմը իշղալա պաշլատըլար : Օ կիպէլ չարգինին հէր պիր մըսրալարը ֆրանսըզճայա թէրճէմէ իտիլտիքճէ, լէթաֆէթինէ եալընըզ գըզլար տէյիլ, վալիտէ վէ բէտէրլէրի տախի հայրան օլուրլար իտի :

Գըզլար թէրճէմէյի տախի սիթիրտիքտէն սոնրա, եինէ Բագըմն

տախի մուավէնէթիյլէ էլֆազը թիւրքիյէսինի հէճա պէ հէճա նօթա իւզէրինտէքի մագամաթը ալթընա եազտըլար. պոտէհու օթուրուպ չարգիյի թիւրքճէ օլարագ մէջք իթմէյէ տախի պաշլատըլար. վագաս իլք տէֆասընտա ույտուրամատըլար իսէ տէ, եավաշ եավաշ եօլունա գօյաճագլարը տէրքեար իտի։

Բագըմ սաաթ տէօրթտէն սօնրա ինկիլիզէրին եանընտան գալդըպ, պիր հայվանա պինէրէք խանէսինէ տօղրուլտու իսէ տէ, էսնայը բահտ պիհնինի իշղալ իտէն չէյ, Ֆիլաթուն պէյին մայոնէզ մէսէլէսինտէն պաշդա հիչ պիր չէյ տէյիլ իտի. քէնտիսինին տախի օ ագշամ Զիգլասընը խանէսինէ տավէթլի պուլունմասը, վէ թամամ Ամալը Մէսհիա սօգաղընա կիրմիշ օլտուղունու ուշագ կէօրտիյիւ հալատ, ճէմիեէթտէ խոպաթը վիւճուտ իտէմէմէտի, իւսթիւ պաշը մայոնէզ ղարգ օլտուղունու, Բագըմ պիղզաթ կէօրտիյիւ կիպի, սուֆրատա տախի մայոնէզին կէճ վագրթտա տէօքիւլմիւշ օլտուղունուն րիվայէթ գըլընմասը, հէպ ումումիեէթ իւզրէ միւթալաա օլունտուգճա, Ֆիլաթուն պէյէ չէրէֆ վէրմէճէք պիր հիւքմ չըգարըլամազ իտի։ Խանէսինէ վասըլ օլտուգտա տատըսընը իսթիյարըգ հասէպիվէ ույումուշ, վէ եալընըզ ճանանդն քէնտիսինի պէքլէմէքտէ օլտուղունու կէօրմիւշ իտի։ Աման Եարասպ, պու ճանան գըզ տախի կիւնտէն կիւնէ նէ գատար կիւզէլլէնիյօր իտի. նէ գատար նազիք, թաթլի տիլլի, չէն պիր գըզ չըգտը. վագաս թիւրքճէյի կէրէյի կիպի տէյիլ իսէ տէ, լայըգը իլէ էօյրէնմիշ իտի։ Անճագ Զէրքէսէրէ մախսուս օլան չիվէի իֆատէ իլէ սէօզ սէօյլէտիքճէ, ինսանդն իչինի թաթը թաթը կըճըգլար իտի։

Ինթէ պու Ֆիքրէր Բագըմա կէլտի, կէլտի ամմա ճանան հագդընտաքի էֆքարը պիւթիւն պիւթիւն պաշդա օլտուղունտան եալընըզ պիր իչինի չէքէրէք հիսսիեաթընը եէնտի։ Վագրթ կէճ օլտուղունտան եալընըզ ճանան քէնտիսինի սոյունտուրունճայա գատար, տէրսէրինէ Ֆիլանա տայիր պիր գաչ չէյ սօրարագ եաթաղընա կիրտի. ճանան տախի քէնտի օտասընա չէքիլսի եաթը։

Էրթէսի վէ տահա էրթէսի կիւնէր, Բագըմը իշղալ իտէն չէյ հէպ մայոնէզ ֆըգրասը իտի. պիր տէ իքինճի կիւնիւ ագշամ իւզէրի խանէսինէ կէլտիքտէ, ճանան քէնտիսինէ պիր մէքթուպ վէրիպ «Հանիյա օ հէր զէման Ֆրէնքատէն բուսուլա կէթիրէն ուշագ եօ՞գ մու. իչթէ օ կէթիրտի» տէտի. Բագըմ մէքթուպու աչըպ կէօրտիւ քի ճան վէ Մարկէրիթ թարաֆընտան եազըլմըշ. վէ սուրէթի տախի չու իտի։

«Ազիզ խօճամըզ

Պու կիւն բէտէրիմիզ Ֆիլաթուն պէյի կէօրմիւշ, կէչէն ագշամ պիզէ թէչրիֆ իթմէտիյի իչիւն, բէք չօղ սեթէմէր իտիպ, եարըն

ագչամ պէհէմէհալ կէլմէսինի ըէճա խլէմիշ. օ տախի սէօզ վէրմիշ։ Պիզ իսէ օնուն մուսահէպէթինտէն սիզին մուսահապէթինիզ գատար միթէլէզիզ օլամատըղըմըզտան, եէմէք վազթընտան էվվէլճէ թէշրիֆինիզի մութլագա ըէճա իտէրիզ. զանն իտէրիզ քի սէվտիյինիզ իքի չայիրտինիզի իչ սըգընթըսընտան գուրթարմագ իչիւն պու ըէճամըզը գապուլ իտէրսինիզ.

ՄԱՐԿԷՐԻԹ, ՃԱՆ

Բագըմ մէքթուպուն եազըլըշընա զիյատէսի իլէ թաաճճիւպ խլէտի։

« Աճայիպ, գըզլար Ֆիլաթուն պէյին միւսահապէթինտէն միթէլէզիզ օլմայօրլար իմիշ տէ, պէնիմ միւսահապէթիմտէն միթէլէզիզ օլմայօրլար իմիշ. սէպէպի, պէն օնլարա քէնտիմի սէվտիրէճէք հիչ պիր մուամէլէտէ պուլունմադըմ. վազիֆէսի իյֆաատան պաշգա տա հիչ պիր չէյ տիւշունմէմիշիմ. աճապա Ֆիլաթուն պէյ, քէնտիսինտէն նէֆրէթ իթտիրէճէք նէ մուամէլէտէ պուլունմուշ օլմալը. սագըն մայօնէզ Ֆըգրասընտան պիր շիւպհէյ տիւշմիւշ օ՞լմասընլար։

Օ հէմ տահա եէնի, հէմ տէ քիմսէնին անլայամադըշ օլմասը լազըմ կէլէն պիր վագաա։ Սէվտիյիմիզ իքի չայիրտիմիզի իչ սըգընթըսընտան գուրթարաճաղըմըզը իւմիտ իտիյօրլար իմիշ. պէնիմ անլէրի սէվտիյիմի նէ անլամըշլար. իչին իչինտէ պազը պուլուչաթլար վարտըր ամմա սօնրա անլարըզ » սէյի պիր չօգ միւլահազալարա տախի վարմըշ իտի։

Օ կիւն բէնչէնպէ օլտուղունտան, սաաթ օն պուչուգ ռատուէլէրինտէ բիյանո խօճասը Ժոզէֆինա կէլտի. Բագըմը օրատա պուլունճա մէմնուն օլմաղլա պէրապէր, հասպ էլ մուհապպէթ թաթլը պիր թէքտիրէ պաշլատը։

Ժոզէֆինա. — Վա՛յ Բագըմ էֆէնտի. սիզի պուրալարատա բասթ կէթիրիլէ պիլինիր մի. սիզտէ պուրալարա կէլիրմիսինիզ։

Բաֆըմ. — Պիր ատամ խանէսինէ կէլմէզ մի, մատամ։

Ժոզէֆինա. — Հէր ատամ խանէսինէ կէլիր, ամմա սիզի էօյլէ կէօրէմէմիմ. իչթէ այլար կէչտի քի հէնիւզ սիզի հիչ կէօրէմէմիմ։

Բաֆըմ. — Վագաա մէշղուլիյէթին քէսրէթի պիզէ պու գուսուրու իթտիրտի։

Ժոզէֆինա. — Պէն օրասընը պիլմէմ, պիզիմ բաղարլըղըմըզ նէ խոմ. պիր խօճանըն հագդընը վէրմէզլէր իսէ, օ խօճա տախի խըզմէթինի թէրք իթմէքտէ հագլը տըր։

Բաֆըմ. — Էվվէլթ օրասը էօյլէ մատամ, ֆագաթ սիզին միւրվէթինիզ պէնիմ պու գապահաթըմընն ափվընա տախի սիզի իճազար իտէր։

Ժոզէֆինա. — Իտէմէյէճէք, զիրա մէշղուլիյէթինիզ, հանիյա չուրիզի պէնիմ միւսահէպէթիմտէն, միւլագաթըմտան մէն իսէն մէշ-

ղուլիյէթինիպին նէ օլտուղունու պիլիրիմ, զալիպա օ տօմաթէս կիպի գըրմըզը ինկիլիզ գըզլարը կէօզէրինիզէ բէք բարլադ կէօ-ռիւնիւյօր տա, պիզիմ կիպի սիզի կէրչէքտէն սէվէն տօսթլարը հիչ կէօրէմէյօրսունուզ։

Բաբբ. — Սթաղֆիրուլլահ մատամ, տէտիյինիզ չէյ խաթրըմա պիլէ կէլմէյօր, սիզ պէնի պիլիրսինիզ ե։

Ժօզէֆինա. — Իչթէ պիլտիյիմ իչիւն սէօյլէյօրում ե. թէքտիր-էրիմտէ բէք հագլըյըմ. զիրա հաֆթատա իքի տէֆա Պէյ օղլունա կէլտիյինիզ, վէ կէլմէքտէ մէճպուր տախի օլտուղունուզ հալտէ, Ժօզէֆինա տօսթունուզուն խանէսինէ տախի պիր սէլամ պըրագ-մագ միւրվէթ չանընտան իքէն....։

Բաբբ. — Իչթէ չիմտի պիր պէօյիւք գապահաթըմը տահա հիսս իյլէտիմ, օ տա հէնիւզ էվինիզին սէմթինի թահզիզ իթմէտիյիմ տիր. մատամ թէքմիրտէ հագգընըզ վար, իսինիզ, հաթթա բէք տէ իսթէր իսէնիզ պիր պաաթօն վէրէյիմ տէ պէնի տէօյիւնիւզ, լաքին նէ ճէզա խտէճէք իսէնիզ չիմտի խտինիզ տէ, ելինէ չիմտի քէնտիմի ափվ խիլմիշ կէօրէյիմ։

Ժօզէֆինա. — Նէ ճէզա խտէճէք իսէմ, խտէյիմ մի։

Բաբբ. — Էվվէթ էֆէնտիմ։

Ժօզէֆինա. — Խտէճէյիմ ճէզայը գարարլաշտըրտըմ, զէմանընը պուլուր տա խտէրիմ։

Բաբբ. — Պէն տախի եարըն ագշամտան պէտ իլէ, հէր Պէյ օղլունա չըգտըզըմտա, խաքիրայինիզէ արզը խուլուս իթմէք վա-զիֆէսինէ խալէլ վիրմէմ։

Պու սէօյլէշմէքտէն սոնրա, Ժօզէֆինա օրատա հազըր օլուպ, քէնտի էմրինէ մունթազըր պուլունան Ճանանա խիթապէն.

Voyons, ma petite ! as-tu appris ta leçon ?

(Պագալըմ մինի մինիճիյիմ, տէրսինի էօյրէնտին մի.)։

Oui madame

(Էվվէթ հանըմըմ)

Բաբբ. — Օ նէ, պիզիմ Ճանան Ֆրանսըզճա տա մը էօյրէնիյօր։

Ժօզէֆինա, — Ֆրանսըզճա էօյրէնմէզ իսէ, պիզ քէնտիսի իլէ նաՀսըլ գօնուշապիլիրիզ, օ Ֆրանսըզճա էօյրէնմէսինի տէ պէն մի թիւրքճէ էօյրէնէյիմ։

Ճանան. — (Հիճապ էլէ) Էվվէթ էֆէնտիմ, մատամ պէնի զօրլա-յօր տա.....

Բաբբ. — Նէ գըզլարը յօրսուն, սանքի պիր գապահաթ մի ի-տէյօրսուն, իչթէ բէք ալա, Ֆագաթ էօյլէ աղըզտան Ֆրանսըզճա էօյրէնիլմէզ, անը.....

Ճանան. — Պէնտէ աղըզտան էօյրէնմէյօրում, եազը յօրում էֆէնտիմ։

Բաբը՝. — Նաստը եազայորուն պագայըմ։

Ճանան կիտիպ պիր տէֆթէր կէթիրտի։

Օ տէֆթէրտէ Թիւրքճէ եազը իլէ պիր չօգ Ֆրանսըզճա քէլիմէթ եազըլըշը օլտուղունու կէօրտիւ իսէ տէ, պէօյլէլիքլէ Ֆրանսըզճա էօյրէնմէք միւմքին օլմայաճաղընտան, պունտան պէօյլէ Ֆրանսըզճա տէրս տէ վէրմէյինի վատ իթտի։

Ճանանը Թիւրքճէսի իսէ, էրէյիճէ իլէրլէմիշ իսի, արթըգ հէր օգուտուղու քիթապը ապ չօգ անլար իսի. վէ Բագըմ էֆէնտի տախի պիր գօլայ թարիգ իլէ Ֆարսի վէ արապէյէ պաշլաթմըշ իսի։

Էրթէսի կիւն Բագըմ հէմ Ժօզէֆինայա վէ հէմ տէ Զիգլաս խանէսինէ կիտէճէյի իշիւն էրքէնճէ եանի սահթ օն պիրտէ Պէյ օղլունտա պուլունտու, վէ Ժօզէֆինանը Բօսթա սօգաղընտա խանէսինէ վարտը։

Ժօզէֆինա խանէսինտէ Բագըմա մունթազը իսի. հալը խաթը սիվալտէն սօնրա, տէրէտէն թէրէտէն տախի գօնուշմայա պաշլատըլար. պա խուսուս Ճանան հագգընտա բէք չօգ սէօյլէր սէօյլէտիլէր։

Լաքին նէ իսի օ Ժօզէֆինատաքի իշ սըգընթըսը. էվվէթ կիւզէլ կիւզէլ գօնուշուր իսի իսէ տէ, կէօյա զիհնինտէ պաշգա պիր շէյ վար իմիշ տէ, օնու պիր տիւրլիւ սէօյլէյէմէյօր իմիշ կիպի տավրանը իսի. պիր տէ եէնի պիր պահս տահա աշըլը։

Ժօզէֆէն. — Մաստիգա իշքիմիսինիզ Բագըմ էֆէնտի։

Բաբը՝. — Մատամ, նէ իշէրիմ տէյէպիլիրիմ, նէ տէ իշմէմ. պաղը պաղը իշտիյիմ վար տը. ֆագաթ միւսլթէլասը տա տէյիլիմ։

Ժօզէֆէն. — Էֆէնտիմ, սիզին մէմլէքէթինիզին էն կիւզէլ շէյլէրինտէն պիրի տէ մաստիգա տը. պէն բէք սէվիյօրում. հէմ սիզէ պու սըրրմը տախի աշայըմ մը, ատէթա հէր ադշամ թիւրքլէր կիպի պէն տէ մաստիգա իշիյօրում, ամմա ապ, իւշ տէօրթ գատէհ գատար։

Բաբը՝. — Ֆէնա իթմէյօրսունուզ, ապ իշիվրսէ կիւզէլ շէյ տիր։

Ժօզէֆէն. — Ըսմարլայըմ մը։

Բաբը՝. — Սիզ պիվրսինիզ էֆէնտիմ.

Ժօզէֆինա խըզմէթի Մարիյի շաղըրըպ, մաստիգայը ըսմարլատը. զաթէն հազը պուլունտուղու իշիւն Մարի տէրհալ կէթիրիպ, օտանը օրթա եէրինտէքի մասանը իւզէրինէ գօյտու, մատամ իքի գատէհ պիրէր բարչա շէյ գօյուպ «սըհհթինիզ» տէյի Բագըմ իլէ թօգա խտէրէք իշտիլէր. օտանը պիր թարաֆընտա բիյանօ պուլունտուղունտան, Բագըմ կէօզէրինի բիյանօտան այըրմամաղտա օլտուղունա Ժօզէֆինա տըգգաթ էտէրէք,

Ժօզէֆէն. — Սիզէ պիր ապ քիթապա չալսամ, պիր դաշ տա բո-

մանա տէնիլէն չարգիլէրտէն չաղըրսամ, մէմնուն օլմազմըսընըզ։

Բաբբ. — Սէվինճիմտէն չըլաբրբրըմ պիլէ։

Պու արալըգ պիրէր տահա չագըլըպ, Ժոզէֆինա տախի քիթաբասքնը էլէ ալտը։

Էվվէլ էմրտէ պիրէր մաստիգա իլէ մուգատտէմէ պաշլատը իսէ տէ, անտէն սոնրա պիրէր տահա թէքլիֆ իյլէմիշ, վէ Բագըմ քէնտիսի պու գատար չապուգ կիտէմէյէճէյինի արզ իլէ, Ժոզէֆինա պիլաբ, մաստիգանընն գուվվէթինի պիրտէն պիրէ կէօսթէրմէք արզուսունա տիւշտիւյունտէն, վէ պէօյլէ պիր եէրտէ հէր քէս սէրպէսթ օլսճաղընտան պահս իլէ, պիր տահա հէմ տէ տօլուճա եիւրիւմիւշ օլտուղու ճիհէթլէ, չալղընընն վէ չարգինին սոնլարընը բէք լաթիֆ իճրա իյլէտի։

Ֆասլը պիթիրտիկի զէման, Բագըմընն իշրէթ ատէթի օլմատըղը ճիհէթլէ գատէհինի եարըտան աշաղը տօլտուրուպ, Ժոզէֆինանընն արզը խահիշ իթմէսի իւզէրինէ օնունքինի թէմամ տօլտուրարագ պիրէր տահա ույուշտուրտուլար։ Պիր տէ պու արալըգ Բագըմ «սէօզիւմտէ տուրմատըղըմ, նէ գատար պէօյիւք պիր գապահաթ օլտուղունու չիմտի անղայօրում, լաքին պունտան սոնրասը իշիւն սէօզիւմտէ տուրաճաղըմը վատ իտէրիմ» տէյինճէ, Ժոզէֆինա այալա գալգարագ «Կէրշէք, պագ սիզ ագլըմա կէթիրտինիզ, հանիյա պէն սիզէ ճէզա իտէճէք իտիմ» տէյի Բագըմա եագլաշտը։

Բաբբ. — Սրթըգ ճէզայա մահալ գալտը մը էֆէնտիմ. պու գատար իլթիֆաթընընզա պէնի մազհար իյլէտիքտէն սոնրա, նաբսըլ ճէզա իտէճէքսինիզ։

Ժոզէֆինա. — Էյգէթտէ իտէճէյիմ, էսկի գապահաթընընզըն ճէզասընտան միմքին տէյիլ վազ կէչմէմ, տէյէրէք Բագըմընն պօղազընա սարըլմազ մը . . . . . ։

Պու վագասը նակէհանի Բագըմա ատա թաճճիպ վէրմէտի. զիրա օ զամանա գատար Բագըմ, Մատամընն թէտգիգ իյլէտիյի ահվալինտէն իշին նէրէլէրէ վարաճաղընը անլամըշ իտի։ Հաթթա Բագըմտան պաշգա հէր քիմ օլայըտը։ Մատամ Ժոզէֆինանընն թէտգիգի ահվալինտէն ֆէհմ իտիլէն տէլալէթլէր իւզէրինէ, իլք թէարրուզու, վէ եախօտ աշըգանէ թապիր լազըմ կէլիր իսէ իլք արզը հալի, իլք իլանը աշգը քէնտիսի իտէր իտի։ Բագըմ իսէ հիչ պիր նօգթա իւզէրինէ, ախլագընը, էտէպին, հէր ինսանը քեամիլ իշին թապիր իյլէտիյի վազ ու թավրտան այրըլմազ ատամլարգան պուլունտուղու ճիհէթլէ, Ժոզէֆինա կիպի եալընըզ քէնտի պաշընա, վէ հաթթա սէրպէսթ եաշայան պիր գատրն հուզուրունտա տախի, սուրէթը իֆիֆէթ վէ էտէպէ մուղայիր վազտա պուլունմայա հիչ հավէս իթմէմիշ տիր։ Հէր նէ հալ իսէ Մատամ Ժոզէֆինանընն թէարրուզունա, Բագըմ եէնէ հիւսնիւ մուամէլէտէ

գուսուր իթմէյիսլ, պիր սանթ գատար տահա սէօհպէթ իյլէտիք-տէն սոնրա, սաաթ եարըմա եագլաշըրը ճիհէթլէ, ժօզէֆինայա վէտա իտէրէք, Զիգլասըն խանէսինէ թէվէճճիհ իյլէտի իսէ տէ, թալի ու նասիպլինին պէօյլէ հէր մէվգիտէ պաշգա պիր ըէնք կէօս-թէրմէքտէ օլտուղունա շաշար իտի։

Իհթիմալ քի էրպապը միհթալատան պազըլարը վագասյը մէզ-քիւրէ իւզէրինտէն միւրուր իտէն պիր սաաթ միւտտէթտէ նասըլ սէօհպէթ իտիլմիշ օլտուղունու սորարլար, լաքին հիքեայէ ուսու-լինտէ մէսէլէնին շու ճիհէթլէրի սէօյլէնմէզ տէ, եազըլմազ տա։ Օ ճիհէթլէր ֆէրասէթլէ պուլունապիլիր։ Պիզ եալընըզ շու գատա-ըընը խապէր վէրէլիմ քի Բագըմ ժօզէֆինատան այրըլըր իքէն, ժօզէֆինա քէնտիսինէ «սանա պու սուրէթլէ արզը մուհապէթ իտիշիմ, ֆիլվագը սէվիլէճէք պիր ատամ օլտուղուն կիպի, հէր թարաֆճա հիւսնիւ ախլաք, վէ ըրզ ու էտէպլէ շէօհրէթ պուլու-շունատան նէշէթ իթմիշ տիր։ Պէնիմ տախի ֆամիլեալար միյանընտա պու եօլտաքի շէօհրէթիմին մուհաֆազասը լուզումունու տուն պիլիրսին, արթըգ պու սըրրը նէ գատար քէթմ իթմէք լազըմ կէ-լէճէյինի անլամալը» տէմիշ վէ Բագըմ պէօյլէ պիր ըէճայը քէն-տիսի իտէճէյի հալտէ, օնուն թարաֆընատան իտիլմիշ օլմասընա, պաշգաճա թէշէքքիւր իտէրէք շըգմըշ կիթմիշ իտի։

Վայ էօյլէ իսէ պիզիմ Բագըմ էֆէնտի, Ֆիլաթուն պէյին տէտիյի կիպի սաման ալթընատան սու եիւրիւտէն իմիշ։

Էվվէթ էֆէնտիմ. պիզ պուրատա պիր մէլէյին ահվալինի թասվիր իթմէյօրուզ տէտիք. նամուսունուն մուհաֆազասընը պիլիր, ինսան կիպի եաշար, վէ ալէխուսուս զէմանէմիզտէ եաշայան պիր կէնճ ատամընն հագըգաթը հալինի թասվիր իտիյօրուզ։

Մէշհուր Թէլէմագ հիքեայէսի թարզընտա բոման եազմագ վէ ինսանլըղա մէլէքլիք սիշնինիւ վէրմէյէ չալըշմագ բէք պէյհիւտէ պիր շէյ օլտուղու, Թէլէմագ հիքեայէսի, քէնտի թէրպիյէսի իշիւն եազըլան պիր բրէնսին տախի մէլէք օլամամըշ պուլունմասը իլէ միւսպէթ տիր։ Ինսանը ինսանլըղընտան չըգարմայա չալըշմագտա նէ մանա օլասիլիր։ Ինսան եինէ ինսան կիպի չալըշմալը տըր, ֆագաթ տըգգաթ իտիլսին, ինսան կիպի։

Օ ազշամ Բագըմըն օլտուղու մէվգիտէ պուլունուսը տա բէրհիզ-քեարլըգ իտպիլէճէք պիրզ պիր տէլիգանլը տահա կէօսթէրպիլիր իսէնիզ, պու հիքեայէյէ օնու տէրճ իտէրիզ։ Սաման ալթընատան սու եիւրիւթմէք, վէ գարտա կէպլալ տէ, իպինի պէլլի իթմէմէք, Բագըմ գատար ագը պաշընտա տէլիգանլըլարըն քեարը օլուպ, պու հալէրին աքսիսինի արարսանըզ, օնուն միսալինի տախի Ֆի-լաթուն պէյտէ պուլաճագսընըզ։

Պիզիմ Բագըմ էֆէնտի կէճ գալմագ գօրգուսու իլէ սըգըճա եիւ-

ռիւյերէք , Ամալը Մէսճիտէ վարտը , վէ կէրէք թէլաշլըճա կէլմիշ օլմասընտան , վէ կէրէք ահվալը խուսուսիյէսինէ , Եինէ քէնտիսի զիյատէճէ շաշմագտա պուլունմասընտան նաշի , Մըսթըր Զիգլասըն գաբուսունու զիյատէճէ գուվվէթլէ վուրտու . սաաթ պայտը եարբա կէլմիշ վէ օրթալըգ կէրէյի կիպի գարանլըգ օլմուշ իտի . գաբու աչըլըպ տա իշէրիյէ կիրտիյի զէման , Բագըմըն նասըլ պիր հալէ թէսատիֆ իթմիշ օլմասընը թէսավվուր իյլէրմիսինիզ . պագընըզ նասըլ պիր հալ ։

Իշէրիյէ կիրէր կիրմէզ , իրի պիր գարը Բագըմըն պօյնունա սարըլըպ , գօլաբը արասընտա սըգըշաբարագ , Ֆրանսըզ լիսանը իլէ « զալիմ նէ կէճ գալտըն , կէօզլէրիմ եօլարտա գալտը . պու ադշամտա մահանէզի իւսթիւնէ պաշընա տէօքէճէքմիսին » տիմիշ իտի ։

Պու գարընդն աշճը պիր գարը օլտուղունու վէ մայանէզ մէսէլէսինին սուրէթը վուգուրընը անլատընըզ մը ։

Բագըմ հիշ սէս չըգարմատը իսէ տէ , գարը եանըմըշ օլտուղունու անլայըպ , տէրհալ էօզրէր տիլէմէյէ պաշլատը ։ Բագըմ մայանէզ մէսէլէսինի գարըյա տախի իթֆրաֆ իթտիրմէք իչիւն պիր ազ նազլըճա տավրանըպ , Նիհայէթ սէօյլէթտի ։

Պու գարը տէվ անասը կիպի պիր Ֆրանսըզ օլսպ , մէյէր Ֆիլաթուն պէյ պու աշճը գարըտան խօշլանմըշ , օ տա օնուն կէրէք քէնտիսինտէն վէ կէրէք բարասընտան խօշլանըպ , պիրպիրէրինէ արզը մուհապպէթ իթմիշէր իմիշ . իքի կիւն էվվէլ Բագըմ մըթպախը պիարէթ իտիւպ , աշճը գարը իլէ կէօրիշիւր իքէն , բաֆ իւզէրինտէ պուլունան մայանէզ չանաղընը տէվիրիպ , վէ չու հալ իլէ եօգարըյա չըգմանըն իհթիմալի գալմատըղընը կէօրիւնճէ սիվիշիպ կիթմիշ իմիշ ։

Աշճը պու մալիմաթը վէրտիքտէն սոնրա , պու սըրը մէյտանա չըգարմամասը իչիւն բէք չօգ ըէճա իյլէտի . օ տախի քէնտիսինտէն էմին օլապիլէճէյինի թէէմին իտէրէք եօգարըյա չըգտը ։

Ֆիլաթուն պէյ հէնիւզ կէլմէմիշ , վէ Զիգլաս ֆամիլեասընտան պաշգա , ահպապտան պիր գաչ գատըն իլէ պիր իքի երքէք տախի Բագըմ իլէ Ֆիլաթունա մունթազըր պուլունմուշ իտի ։

Արատան օն տագիգա գատար վագըթ կէչիպ , Ֆիլաթուն պէյ տախի զուհուր էյլէտի . պու ադշամտա ահպապը պէքլէթմիշ օլտուղունա տայիր Զիգլաս պիր գաչ սէօզ սէօյլէյէճէք օլտու իսէ տէ , Ֆիլաթուն պէյ բէտէրինին բէք զիյատ քէյֆիսիզլիկի քէնտինի մէն իթտիյինի տէրմէյան իտէրէք էօզը գապուլ իթտիրէպիլտի ։

Ճիւմլէսի սուֆրայա օթուրուպ չօրպայը իչտիքտէն սոնրա ,

Զէֆլա . —(Աշճէֆրայա) Ինչալահ պու ադշամ մայանէզ տէօքիւլմէտի ։

Ֆիլաթուն պէյ պու սէօզիւ իչիտինճէ , բէք զիյատ թէլաշ իլէ , կեահ Զիգլասըն , կեահ Բագըմըն վէ կեահ աշճընըն եիւզիւնէ

պագտը իսէ տէ, աշճբտան մաատա հիչ պիրինին չէհրէսինտէ քէնտի չիւպհէլէրինի թաստիգ իտէր իմարէ պուլամայընճա, գալսլի միւսթէրիհ օլտու։

Ռէդէ՝. — Էֆէնտիմ, պիր տահա տըզդաթ իտէրլէր տէ, մայոնէզի տէօքմէզլէր։

Ֆիլիպոն. — Նէ օլմուչ, էֆէնտիմ, մայոնէզ մի տէօքիւլմիւչ։

Զէնէլա. — Էվվէթ, կէչէն ագշամ կէճ վագըթ մայոնէզի տէօքմիւշտէ պալըզը եալընըզ հաշլանմըշ օլարագ եէտիք։

Ինթէ Մայոնէզ հագգընտա սէոյլէնէն սէօզլէր պու գատար օլտու, վէ արայա պաշդա սէօզլէր կիրէրէք, խալգճա օ պահսա խիթամ վէրիլտի իսէ տէ, Ֆիլաթուն պէյ աշճըյը կէօրտիւքճէ, մայոնէզ ագլընա կէլէրէք հիճապ իտէր իտի։ Սուֆրատա իտիլէն լագըրտըլար իչինտէ, լիսանը օսմանինին նէ գատար տագիգ վէ էգվիզ պիր լիսան օլտուղունա, վէ Ֆագաթ սուհուլէթը թահսիլի իչիւն պիր եօլ պուլունմատըզընա տայիր պահս աչըլտըզը սըրատա, ճան իլէ Մարկէրիթ «Էյ սապա էսմէ Նէկէբէմ» չարգիսինին Բագըմ թարաֆընտան իտիլէն թէրճէմէսինի հուզզարա նագլ իսէրէք հէր քէսին թահսինինի գապանտըլար. պու արատա Ֆիլաթուն պէյ ճէմիյէթ իչինտէ, Բագըմին ճահիլլիյինի պիր տահա իսպաթ իտէրէք, մայոնէզ մէսէլէսինտէն տօլայը, քէնտիսինէ արիզ օլան հիճապտան պէօյիւք պիր հիճապա տախի Բագըմը տիւշիւրմէք իչիւն, պու չարգինին իլք մըսրաը (Էյ սապահ էսմէր Նէկէբէմ սյգոսա) տէյի պաշլանճաղընը արզ, վէ հաթթա էսմէր տիմէք Ֆրանսըզճա blonde տիմէք օլտուղունու տախի պէյան իյլէտի։

Բագըմ պու իթիրազա հիչ սէս չըգարմայըպ, եալընըզ ղարիպճէ պիր կիւլիւմսէմէ իլէ իքթիֆա իյլէմիշ իտի. անճագ օ ճէմիյէթտէ պիր Պարօն թ՝ վար իտի քի, Օսմանլը լիսանընա վուգուֆու քեսֆի օլտուղունտան, Ֆիլաթուն պէյէ մուգապէլէյէ իպթիտար իտէրէք, օ չարգինին էվվէլքի մըսրաը «Էյ սապա էսմէ Նէկէբէմ սյգոսա» տէյի պաշլանմագ լազըմ կէլէճէյինի իսպաթ իյլէտի։

Մարկէրէթ. — Պիր տէ Ֆրանսըզճա blonde տիմէք էսմէր տիմէք մի տիր եա. պու քէլիմէյի պիրզէ խօճամըզ գումրալ տէյի թէրճէմէ իյլէմիշ իտի. սագընը պունտա տա պիր սէհվ օլմասընը։

Պարօն թ՝. — Խայր գըզըմ, բէք կիւզէլ թէրճէմէ իյլէմիշ blonde տիմէք թիւրքճէ գումրալ տէմէք տիր. brun տէմէք տէ էսմէր լաֆզընընը թէրճէմէսի օլապիլիր։

Ինթէ պու սէօզ տախի օրթայա չըգընճա, Ֆիլաթուն պէյին հիճապը գաթմէրլէշտի իսէ տէ, Բագըմ արայա պաշդա լագըրտըլար սըգըշտըրարագ, քէնտիսինի երինէ մուհաֆազայա հիմմէթ էյլէտի։

Սուֆրատան գալգտըգտա հուզզարընը ըչճասը իւզէրինէ Մարկէրիթ իլէ ճան բիյանո պաշընա օթուրուպ, տէօրթ էլ իլէ բիյանո

չալարագ իքիսի նիրտէն «էյ ապա՞» չարգիսինի չաղբրմայա պաշ-
լատելար։ Շարգիյի իւչ կիւնտէն պէրու պէշ օն քէրրէ մէշդ իթմիշ
օլտուգլարը ճիհէթլէ, օ գատար կիւզէլ չաղբրտելար քի Ֆիլաթուն
պէյ տախի չարնաչար պէյէնտի։ Պիր արալըգ Բօլէ հավալարը
տախի չալմայա պաշլատըգլարընտան, հուզզարըն պագելարը գա-
տըն էրքէք չիֆթ չիֆթ գալգըպ օյնարլար իտի։ Մըսթըրիս Զիդ-
լաս նիչին օյնամատըղընը Բագըմն սօրտուղունտա, ֆարքէլ ըն-
էկ կիպի օյունլարը եարատիլմէքտէ իսէ տէ, Բօլէ վէ վըլ օյունլարընտա
պաչը տէօնտիւյունիւ արզ իլէ էօպր տիլէտի. Ֆիլաթուն պէյ
իսէ պէշ տագիգատան պէրի օյնամագ իչին Մարկէրիթէ եալվարը
իտի, նասըլ իսէ Մարկէրիթ պէյին խաթրընտան չըգմասըն տէյի
գալգատը. բիյանօ պաչընտա եալընըզ ճան գալտըղը հալտէ, էինէ
թէմբօլարը իտարէ էտէպիլիր իտի։ Վագաա Ֆիլաթուն պէյին օյ-
նայըշընա սէօզ եօղուտու, զաթէն պումպար կիպի պիր բանթալօն
օլուպ, բանթալօնուն տախի ատէմը միւսաատէսինէ մէպնի, ասլա
էյիլմէյէրէք մամ կիպի օյնար իտի. անճագ օյուն արասընտա նա-
սըլ իսէ գալէն Մարկէրիթին սայաղընա պասմագլա պէրապէր,
տէրհալ քէնտիսինի թօրլամագ իչիւն պիր հարէքէթ իթմէսինի
միւթէագըպ, արգա թարաֆընտան պիր չայըրթը տըր տուլուտու։

Պու չայըրթը պաչգա պիր չէյ տէյիլ իտի. չու քի զայէթ տար
վէ սիյահ օլմասընտան տօլայը չիւրիւք պուլունան բանթալօնունուն
գըչը, պօյլու պօյունա այրըլմըշ իտի. արգասընտան զայէթ գըսսա
չաքէթ, էօրթմէք իչիւն քեաֆի օլմատըղը ճիհէթլէ բանթալօնու-
նուն սագաթը մէյտանտա իտի. պէրէքէթ վէրսին քի օ ագշամ
այաղընտա իչ տօնու վար իտի. զիրա Ֆիլաթուն պէյ բանթալօ-
նուն տիւզլիւյիւ պօզուլմամագ իչիւն, պէօյլէ պիր պէօյիւճէք եէրէ
կէլմիյի զէման տօնուզ կիյմէք ատէթի օլտուղունտան, էյէր եինէ
պու ատէթէ բայէթ իթմիշ օլսա իտի, իչին իչինտէքի էն պէօյիւք
սագաթլըգ օ զէման մէյտանա վուրուր իտի։

Վագաա եօլսուզ էթտիլէր ամմա, հուզզար պու հալի կէօրիւնճէ
գահգահալարընը պիր տիւրլիւ մէն իտէմէտիլէր. Ֆիլաթուն պէյ
իսէ «ատիյօ» տէմէյէ տախի վագըթ պուլամայարագ, օրատան հէ-
ման սավուշտու։

Պու ագշամըն վինդուաթընա տայիր, խասլէր վէրէճէք պաչգա
պիր չէյ եօգ տուր։ Շու գատար վար քի պիր արալըգ Բագըմ,
չայիրտլէրի ճան վէ Մարկէրիթ իլէ պիր քէնարտա եալընըզ գա-
լընճա, քէնտիլէրի թարաֆընտան ալմըշ օլտուղու բուսուլատա
Ֆիլաթուն պէյ հագգընտա կէօսթէրմիշ օլտուգլարը խօշնուտուսուզ-
լուղու, պու ագշամ Մարկէրիթին անընա օյնամայա նազ իթմէսի
տահա զիյատէ գուվվէթլէնտիրմիշ օլտուղունտան պահս իլէ, պու
խօշնուտուսուզլուղուն մէնշէյինի սօրմուշ իտի։

Ճան. — Ֆիլաթուն պէյ սալօն ատամը տէյիլ տիր։

Մաքէրէթ. — Գահվէխանէյէ մախսուս պիր ատամ տըր։

Բաքը՛. — Նիչիւն պէօյլէ հիւքմ իտիյօրսունուզ. կէնճ տիր, զէքի տիր, ֆէթին տիր, ալիմ տիր։

Մաքէրէթ. — Ամմա եաբտընըզ հա. քէնտի լիսանընտա պիր չարգինին իւք մըսրաքնը թարիֆտէ եանլըշը թէպէյյիւն իթմիշ օլան պիր ատամ, կէնճ օլմուշ, կիւզէլ օլմուշ նէ ֆայիտէ։

Ճան. — Ասըլ մէսէլէ օ տէյիլ. պէն սալօն ատամը տէյիլ տիր տէտիմ. օնու իսպաթ էթմէք իչիւն չունու տա իլավէ իտէյիմ քի, քէնտիսի Մարկէրիթին տէտիյի կիպի գահվէ ատամը օլտուզունտան, պիր սալօն իչինտէ կէօրտիւյիւ գըզը տախի գահվէխանէտէ կէօրտիւյիւ գըզլար կիպի զանն իտիյօր. . . .

Բաքը՛. — Զօճուգ տուր։

Մաքէրէթ. — Սիզտէն տահա եաշը պիր չօճուգ տուր։

ՊԷՇԻՆՃԻ ՊԱՊ

—

Բագըմ էֆէնտի, Ֆիլաթուն պէյ քէնտիսինի մութլագա պիր ճիհէթտէն մահճուպ իթմէյէ չալըշըրզընը կէօրտիւյիւ հալտէ, չէվիրմէք իսթէտիյի ֆըրըլտագ իւզէրինէ եինէ քէնտիսինին մահճուպ գալտըրզընա մէմնուն օլմագ լազըմ կէլտիյի հալտէ, պիլ աքս թէէսսիւֆ իտէ իտէ խանէսինէ կէլտի։ Ֆիլաթունուն հալը հիճապընը միւլահազատան իպարէթ պուլունան տալկընըլըգտան քէնտիսինի ույանտըրան չէյ, թէմամ խանէսինին բէնչէրէսի ալթընա կէլտիյի զէման, ճանանընը բիյանօսու թընկըրթըսընը իչիթմէսի իտի։ «Օ պիչարէ գըզճըղազ, հալա պէքլէյօր. չիմտի եիւզինիւ կէօրտիւմ միւ, եինէ հիսս տամարլարըմ աչըլաճագ. ա ճանըմ պու գըզընը պանա օլան թէէսիրաթը նէ տիր. քէնտիսինի նպսըլ սէվիյօրում պիլմէմ քի. պու ժօզէֆինանընը տէտիյի կիպի տէյիլ, պէնիմ տէտիյիմ կիպի տէ տէյիլ, եանի նէ գըզգարտաշըմ կիպի, նէ տէ ճանանըմ կիպի. պու տա պիր ալէմ տիր, պիր սուրէթը մուհասպէթտէ պու օ՞ըմսուն» տէյի, պարկիրճիյի սավարագ գաբուլու չալտը։

Տէրհալ բիյանօնուն թընկըրթըսը քէսիլիպ, գաբու աչըլտը։

Բաքը՛. — Տահա եաթմատըն մը՞ ճանան։

Ճանան. — Սիզի պէքլէտիմ էֆէնտիմ. տատը գալֆա եաթտը։

Բաքը՛. — Եա քէնտիսինի նիչիւն բիյանօ իլէ բահաթսըզ իթտին։

Ճանան. — Քէնտիսի խաթէտիյինտէն, իզն վէրտի։

Բաքը՛. — Սանա խօճանտան սէլամ վար։

Ճանան. — Ա՛խ նէ գատար մէ՝ մնուն օլտում. սիզէ կիւճէնիյօր իսկ։

Բաբէ՛. — Արթըգ կիւճէնմէզ։

Պու սէօզիւ սէյլէր իքէն Բագըմը պիր հիճապ, պիր նէտամէթ, պիր չէվգ, պիր մուհապպէթ, պիր խէվֆ, պիր տէհշէթ, հասրը պիրպիրինէ ույմազ նիշէ պին չէյլէր պիւրիւմիւշ իսկ. պունունլա պէրապէր ճիւմլէսինի եիւրէյի իշինտէ սրգըշտըրըպ օտասընա չըգ-տը։ Ճանան տախի քէնտիսինի սոյունտուրմազ իշին պէրապէր չըգաը։

Բաբէ՛. — Է՛յ խօճանը սէվիյօրմուսուն, Ճանան։

Ճանան. — Էֆէնտիմ բէք սէվիյօրում. նէ՛ գատար ագըլը վէ մա-ռիֆէթլի տիր։

Բաբէ՛. — Օ տա սէնի բէք սէվիյօր. հաթթա բիյանօ տէրսինի պէնտէն զիյատէ սէնին խաթրըն իշիւն վէրիյօր։

Ճանան. — Մուամմէր օլսունլար։

Օ կիւնիւ վագթընը նասըլ կէչիրմիշ օլտուղունա տայիր պիր իքի լագըրտըտան սօնրա, սէօզ շու սուրէթէ նագլը քէլամ օլունտու։

Բաբէ՛. — Իշին սրգըլըյօր մու Ճանան։

Ճանան. — Խայր էֆէնտիմ, նիշիւն սրգըլըրն։

Բաբէ՛. — Եօգ հանի կէզմէք իսթէյօրմուսուն տէյօրում։

Ճանան. — Պէն նէ պիլիրիմ էֆէնտիմ. սիզ պիլիրսինիզ։

Բաբէ՛. — Ֆէյէր սէնին ճանընը իսթէմիշ օլսա տա տատը գալֆայա սէօյլէսէն կէօթիւրմէզ մի։

Ճանան. — Կէօթիւրիւր էֆէնտիմ, ամմա պէնիմ ճանընմ տա իս-թէմէյօր. վէ կէօթիւրմէք իսթէյօր իսկ տէ, պէն կիթմէյօրում։ Նէմէ լազըմ էյլէնիճէք պին չէյիմ վար. քիթապլարըմ, եազըմ բի-յանամ վար. պէն բէք բահթըմ պէյիմ, պաղչէմ տէ վար, ուֆագ պաղչէ գօվամ տա վար քի պաղչէյի սուլայօրում։

Բաբէ՛. — Ա՛ֆէրին Ճանան տէյի, էլբիրէ գըզըն արգասընը սրղա-մըշ իսկ. նէ՞ տէրսինիզ։ Գըզ էլէքթրիքէնմիշ կիպի պիր չէյլէր հիսս իթմէսին մի. էսէրի եալընըզ եիւզիւնտէ պիր գըրմըզըլըգ օ-լարագ կէօրիւլտիւ։ Կէօրիւնիւր քի Բագըմ գըզը օտասընա կէօն-տէրմէք իսթէմէզ իսկ. իհթիմալ քի գըզ տախի կիթմէք իսթէմէզ իսկ. անճագ արթըգ վագթթ տախի կէճիքմիշ օլտուղունտան զա-ռուրի հէր քէս եէրլի եէրինէ չէքիլիպ եախտըլար. իհթիմալ քի իքիսի տախի բէք կէճ վագթա գատար անճագ ույույապիլտիլէր։

Վագտա սուրէթը հիքեայէմիզտէն տախի անլաշըլմըշ օլաճաղը վէճհ իլէ, թա պու զէմանլարա գատար Բագըմըն զիհնինի հիչ պիր հիսսը մանէվի կըճրգլանտըրմամըշ օլտուղու հալտէ, պու տէֆա պիր թարափտան ժօվէֆինանընն էն չիտտիթլի վէ պիր թարափտան Ճանանընն իքինճի տէրէճէ պիր թէէսիր իլէ վէ տիկէր թարափտան տախի ինկիլիզ գըզլարընընն հէման հիսս օլունամայաճագ պիր մէր-թէպէ հավէսինի ույանտըրմայա պաչլամըշ օլմալարը, քէնտիսինի

Չալբշմագտան մէն իթմէյէ պաշլամըշ զանն իտիլմէլի տիր։ Լաքին Բագըմ էվվէլքի սայ վէ հիմմէթինէ սալա ֆիթուր կէթիրմէմիշ իտի. եինէ եազըլարընը եազըրդը պէօյուճէք եէրլէրէ տէվամ իտէր, վէ ճէնապը Հագգըն թախսիս իյլէտիյի գազանճընը եինէ գազանը իտի։

Բագըմըն թասյուշիւ նէ սուրէթտէ օլտուղունու անլամագ իչին ճանանը թասյուշիւնէ պագմալը քի ատէթա պիր զէնկին գըզը տէրէճէսինտէ իտի. հէր տիւրլիւ էլպիսէի մէվճուտ օլտուղու կիպի Բագըմըն հէր հաֆթա վէրտիյի չիլ բարա սէքսէն եիւզ ղրուշու տախի ֆէտայիյէ թօբլատարագ, պիր գաչ թանէ էլման թօբլու, սատթ գօրտօն, եիւզիւք կիպի ըզդլարա տախի սահիպ իտի։

Բագըմ էվվէլքի կիպի հաֆթատա էքի տէֆա Պէյ օղլունա տէրս վէրմէյէ կիտէր վէ պապը քէրրէ Ժօզէֆինայա տախի պիարէթ իտէր. վէ օ տախի հաֆթատա պիր կէլիր ճանանա տէրսինի վէրիր իտի, վէ չայէտ Բագըմ էֆէնտի էվտէ պուլունուր իսէ տէրէտէն թէբէտէն կէօրիւչիւրէր իտի. իչթէ թա իլք պահարա գատար ահվալ հէպ պէօյլէ միւրուր իյլէտի. անճագ սայիր ճիհէթլէրմէ հիքեայէսի լազըմ կէլէն պապը չէյլէր վար տըր քի, պուրատա անլէրի հիքեայէյէ մէճպուրուզ։

Ֆիլաթուն պէյին բէտէրի Մուսթաֆա Մէրագի էֆէնտի, օղլունուն Մըսթըր Զիգլասա խապէր վէրմիշ օլտուղու խասթէլիյի օն պէշ կիւն գատար չէքտիքտէն սոնրա, հուլուլը էճէլի իլէ իրթիհալ իյլէտի։ Օղլու Ֆիլաթուն պէյ նէ գատար օլսա էրքէք օլտուղունտան, պաչընը չարէսինի կէօրպիլիր իսէ տէ, քէրիմէսի Միհրիպան հանըմ էքսիք էթէք օլտուղունտան, իչթէ օ պիչարէյէ ճանընը։

Ատամ սէն տէ, այտա եիրմի պին ղուրուշ իրատը օլան պիր ֆամիլեանքն էօքսիղլէրի, էօքսիղլիքիւ սայլըը։

Պէօյլէ տէմէյինիզ էֆէնտիմ, նէ գատար օլսա ճանընը։

Ֆիլաթուն պէյ Մըսթըր Զիգլասըն խանէսինտէ կէօրիւնմէզ օլտու. հաֆթա աչը գարըսը տախի թէսլիմ իտիլմիշ. սէպէպինի Բագըմ գըզլարտան էօյրէնտի. չէօյլէ քի,

Պիր կէճէ տէրստէն սոնրա վալիտէլէրի վէ բէտէրլէրի հազըր օլտուղու հալտէ գոնուշուլուր իտի. թէսատիֆէն Բագըմ սէօպիւ Ֆիլաթուն պէյ իւզէրինէ կէթիքիպ, պիր խայը վագըթտան պէրու քէնտիպինի կէօրմէմէքտէ օլտուղունու պէյան իյլէտի։

Մըսիէր Զիգլաս. — Բագըմ էֆէնտի, պուրատա օ զաթըն խամինի արթըգ եատ իթմէքտէն, սիպի վէ չօճուգլարըմը մէն իթմէք խթէրիմ. չօճուգլար զաթէն մէն օլուենտուլար։

Բագըմ. — (ֆէնա հալտէ պուղուլարտէ). Սէպէպինի սորասիլիրմիսիմ էֆէնտիմ։

Մըսիէր Զիգլաս. — Խայր էֆէնտիմ, սորամազսընըզ։ հաֆթա

պու եազընտա քէնտիսինի կէօրէմէմէքտէ օլտուղունուզու պէյան իտիլինիզէ տախի թէշէքքիւր իտէրիմ. տէմէք օլույօր քի սիզ քէն-տիսինի եալընըզ պուրատա կէօրիւր իմիշսինիզ։

Բաբզ. — Էվվէթ էֆէնտիմ։

Մաբիր Զէյնալ. — Թէմամ. Ալլահ իշիւն սիզին ըրզընըզտան էտէ-պինիզտէն բէք մէմնունուզ։

Բաբզ. — Հիւանիւ թէվէճճիւհիւնիւզէ թէշէքքիւրլէր իտէրիմ։

Պու իւշիւնիւն արասընտա պու սէօզլէր օլսուր իքէն, գըզլար էօն-լէրինէ պագըպ, կէօզլէրինին ուճունու պիլէ գալտըրմազլար իտի. պու սէօզլէր պիթտիքտէն սօնրա վազըթ կէլտիկինտէն Բազըմ խա-նէսինէ ավտէթ իյլէտի։ Մէսկէնին մութլագա մահուտ մայոնէզ մէսէլէսինէ պիր թաալիւգիւ օլտուղունու, Բազըմ աշճընըն տէֆ իտիլմէսինտէն տախի անլամըշ իտի իսէ տէ, հագիգաթի հալի ան-լամագ իշիւն, իլէրիտէքի տէրս կիւնիւնէ ինթիզար իթմէքտէն պաշգա պիր շարէսի գալմամըշ իտի։

Նիհայէթ օ կիւն կէլիպ, Բազըմ վագթընտան տահա էվվէլճէ ինկիլիզին խանէսինէ կիտէրէք, տէրսէ պաշլամազտան էվվէլ, գըզ-լարա մէրագընը հալ իթտիրմէյէ միւսարաաթ կէօսթէրտի. հէմ տէ պու միւքեալէմէ թիւրքճէ օլսուր իտի, զիրա գըզլարըն թիւրքճէսի պէօյլէ պիր միւքեալէմէ իթմէք մէրթէպէսինէ կէլմիշ իտի։

Բաբզ. — Ալլահ աշգընա հանըմլար, մէրագտան չաթլայաճաղըմ. Ֆիլաթուն պէյէ նէ օլտու։

Ճան. — Պէն սիզէ սպլօն ատամը տէյիլ տիր տէմէտիմ մի։

Մաբիբէրն. — Պէն տէ սիզէ գահվէխանէ ատամը տըր տէմէտիմ մի։

Բաբզ. — Ճանըմ, նէ իսէ, պէն շու տէֆտաքի հալի էօյրէնմէք իսթէրիմ.

Մաբիբէրն. — Օ գատար այըպ պիր շէյ տիր քի, սէօյլէմէյէ պէ-նիմ տիլիմ վարմայաճագ։

Ճան. — Պէնիմ տէ էօյլէ։

Բաբզ. — Խայր էֆէնտիմ, միւմքին տէյիլ, պէնի պու հալէ ակեահ իտէճէքսինիզ, սիզին պու գատարա գատար սըրտաշընըզ օլմաստըմ իսէ, թէէսսիֆ իտէրիմ։

Մաբիբէրն. — Թէրպիյէլի պիր լիսանտան չըգաճագ սէօզ տէյիլ ամմա, ըէճանըզը ըէտտա իտէմէտիյիմտէն հիճապ իլէ սէօյլէյէճէյիմ։ Կէչէնլէրտէ պիր կիճէ եինէ պուրատա եէմէյէ գալմըշ իտի. եէ-մէքտէն սօնրա. պուրատա միսաֆիր օլմայուպ, պիզ տախի քէնտիսի իլէ էյլէնէմէտիյիմիզտէն, տէրսիմիզ իկէ իշթիղալ իտէր իտիք. նա-սըլ օլմուշ պիլմէմ, պիր արալըգ տըշարըտան իշէրիյէ կիրէր իքէն տիվանխանէ իւզէրինտէ վալիտէմէ թէսատիֆ իթմիշ։

Քէնտիսինի թանըյամայարագ վէ սէօզիւն տահա տօղրուսու վա-լիտէմի պիկիմ աշճը գարբյը զանն իտէրէք։ գուճագլայըպ « ա զա-

լիմ, մայօնէզի պէր տահա իւսթիւմէ տէօքէճէքմիսին, ազ գալմըշ իտի քի պէնի Բագըմ վէ սայիրէ հուզուրունտա ըէգիլ իտէճէք իտին» տէմիշ. վալիտէմ պուս հալի կէօրիւնճէ, «հայ» տէյի հայգըրմըշ վէ Ֆիլաթուն պէյ տախի իչի անլայընճա, սալօնտա չըգարմըշ օլ տուղուս Ֆէսինի վէ բալթօսունու պիլէ ալմայա վագըթ պուլամայարագ, հիճապընտան գալգմըշ դաչմըշ. վալիտէմ տէրհալ սալօնա կիրիպ, հիտտէթլէ Ֆէսինի վէ բալթօսունու ալըպ, բէնչէրէտէն սօգաղա աթար, հիքեայէյի պապամա տախի անլատըր. մէյէր մայօնէզին տէօքիւլմիշ օլտուղու ագչամ. . . .

Բաբէմ. — Անլատըմ էֆէնտիմ անլատըմ. ատէթա այըպ իթմիշ, արթըգ լագըրտըյը քէսէլիմ, զիրա վալիտէնիզ կախօտ բէտէրինիզ պէլքի կէլիր հագգըմըզտա պէր չիւպհէյէ տիւշէր։

Ճան. — Խայր էֆէնտիմ. սիզին հագգընըզտա հիչ պէր չիւպհէյէ տիւշմէզէր. սիզէ էմնիյէթլէրի պէր քէմալ տըր։

Իչթէ մայօնէզ մէսէլէսի պու սուրէթլէ խիթամ պուլմուշ տուր։

Վագաա Ճանըն տէտիյի կիպի կէրէք Մըսթըր վէ կէրէք Մըսթըրիս Զիգլասըն Բագըմ հագգընտաքի էմնիյէթլէրի պէր քէմալ իտի. իքիսի տէ Բագըմը, օղուլլարը վէ գարտաշլարը կիպի սէվէրէր իտի. վէ չօգ քէրրէ արալարընտա Բագըմըն հիւսնիւ ախլագ սահիպի օլտուղունտան պահս իտէրէր իտի. հաթթա Բագըմըն թանըտըղը սայիր միւթէպէր ֆամիլեալար մէյանէսինտէ տախի Բագըմ հագգընտա պու կիպի սէօզլէր օլուր իտի։

Մէվսիմ պէհարա գատար, վուգուս պուլան ահվալ ճիւմլէսինտէն պիրիսի սախի չու վագաա տըր։

Բագըմ երինէ պիր տէրս ագչամը Ժօզէֆինանըն խանէսինէ զիյարէթէ կիթմիշ իտի. արթըգ պէյնէրինտէ հիչ պիր թէքլիֆ գալմամըշ օլտուղու ճիհէթլէ, Ժօզէֆինա Բագըմը կէօրիւնճէ սէվինճինտէն սըչրամայա պաշլատը. հալ ու խաթըրլարը սուալտէն վէ սարիէտէն սոնրա, Ժօզէֆինա մահզունանէ չէօյլէ պիր սէօզ աշտը։

Ժօզէֆինա. — Բագըմ էֆէնտի, պէն սէնին տօսթուն օլտուղումա չիւպհէն վար մը տըր։

Բաբէմ. — Նասըլ օլուր քի չիւպհէմ օլուր։

Ժօզէֆինա. — Եօգ ամմա լաթիֆէ իթմէյօրում, պէնի քէնտինէ ատէթա պիր խօճա կիպի մի թանը յաճագսըն։

Բաբէմ. — Ճանըմ պու սէօզլէր նէքատէն նէշաթ իտիյօր։

Ժօզէֆինա. — Նէքատէն նէշաթ իյլէտիյինի անլարընը. էվվէլա թէէմին իթմէլի քի պիզ էօյլէ եալընըզ մուհապպէթը աշըգանէ իլէ պիրպիրլիմիզի սէվմէյօրուզ, կէրչէքտէն տօսթուզ, եանի սէնին մէնֆաաթըն պէնիմ, պէնիմ մէնֆաաթըմ սէնին օլարագ։

Բաբէմ. — Անլատըգ եա ա ճանըմ. չու մէսէլէյի անլայալըմ. պէն քէնտիմի սանա էօյլէ պիր տօսթ ատտ իտիյօրում, սէն տէ

պանա էօյլէ պիր տօսթ օլուր իսէն նէ տէվլէթ։

Ժօղէֆէնա. — Բէք ալա սէօյլէյիմ. սէօյլէյիմ ամմա տուր պագա-յըմ շու եիւզտէն սէօյլէյիմ տէ, սէնին նասըլ տավրանաճաղընը կէօրէյիմ. մէսէլա շիմտի Ճանանա պիր միւշթէրի չըգսա։

Բաբբ. — Զըգապիլիր եա։

Ժօղէֆէնա. — Հէմ տէ նասըլ միւշթէրի պիլսէն։

Բաբբ. — Եաղլը տէմէք իսթէրսին. էօյլէ տէյիլ մի։

Ժօղէֆէնա. — Եէք թահթատան պին պէշ եիւզ Օսմանլը լիրասը վէրմէյի կէօզէ ալտըրմըշ. պիլիրսին քի պու բարա օթուզ տէօրթ պին պէշ եիւզ Ֆրանգ իտէր, խայրըճա բարա տըր։

Բաբբ. — Էվվէթ, պին պէշ եիւզ իլէ եիրմի իւչիւ զարպ իտէճէք գատար իլմը հիսապտա մալիւմաթըմ վար տըր. Ֆագաթ շու միւշ-թէրի քիմ իմիշ պագալըմ։

Ժօղէֆէնա. — Իշթէ պիզիմ . . . . պէյ նասըլ պու բարայա հա-վէս իտէճէք միսին։

Բաբբ. — . . . . պէյ պիզիմ ճարիյէյի նէքրէտէն խապէր ալմըշ։

Ժօղէֆէնա. — Պէնտէն։ Բէնտի ճարիյէլէրինի տախի Ճանանլա պէրապէր, եէտի սէքիզ այ տըր թալիմ իյլէտիյիմ հալտէ, հիչ պիր շէյ էօյրէնէմէտիլէր. կէչէն կիւն պէյ պէնի ատէթա թէքտիրէ պաշլատը, պէն տէ Ճանանը խապէր վէրտիմ. «սէքիզ այ իչինտէ էօյրէնտիյի թիւրքճէյի, Ֆրանսըզճայը, չալկըյը, օգուսայը, Եանգ-մայը սիզինքիլէր սէքիզ սէնէտէ էօյրէնիրլէր իսէ մէմնուն օլունուզ» տէտիմ. օ տա էրթէսի սապահ քէնտի խազինէտարընը կէօնտէրմիշ, Ճանանը էլ ալթընտան իմթիհան իթտիրմիշ. վէ պէնիմ տէտիյիմ-տէն Ֆազլա պիլէ պուլմուշ։ Տիւն ագշամ կիթտիյիմտէ պէնիմ ի-Ֆատէմի թաստիգլէ պէրապէր, մահզա Ֆրանսըզճասը իլէ չալղըսը իչիւն բէք զիյատէ հավէս իյլէտի. հասըլը պին պէշ եիւզ լիրայա գատար ալմագ իչիւն սէնին աղզընը եօգլամայը պանա սըբարըշ իյլէտի։

Բաբբ. — Ֆէնա ալըշ վէրիշ տէյիլ հա. եիւզ ալթունա ալտըղըն պիր ճարիյէյի, սէնէսի կէչմէտէն պին պէշ եիւզ ալթունա սաթ։

Ժօղէֆէնա. — Էն զիյատէ հիւսնիւնիւ պէյէնմիշ, հաթթա խապի-նէտար գալֆասը տէմիշ քի «էֆէնիմ, օ ճարիյէ տէյիլ, օ ատէ-թա պիր հանըմ» նէ իսէ, Ճանանը սաթմայը կէօզէ ալտըրը յօր-մուսուն։

Բաբբ. — Օնու պէն պիլմէմ։

Ժօղէֆէնա. — Բիմ պիլիր եա։

Բաբբ. — Ճանան քէնտիսի պիլիր։

Ժօղէֆէնա. — Օ նասըլ լաղըրտը։

Բաբբ. — Օ չէօյլէ պիր լաղըրտը տըր քի, Ճանան հալա պանա օտալըգ վէ եախսատ գարը օլմագ իչիւն պիր իւմիտ ալմատը։ Գըզ

տէյիլ մի. էլպէթ քէնտիսինէ պիր գօճա խթէր. էյէր իլէրիտէ քէնտիսինի պէնտէն պաշգա պիր էֆէնտիյէ օտալըգ օլարագ գապուլ իթարիէպիլմէք կէմէլինտէ իսկ սաթարըմ։ Զաթէն քէնտիսինին ըզգը ֆիլանը ծլանրագ պիր խայլը սէրվէթի օլմալը տըր։ Պիր տէ իւզէրինէ պին պէշ եիւզ լիրայը իլավէ իտէր տէ ճանանը իքի պին լիրալըգ պիր հանըմ իտէպիլիր իսէք, ֆէնա մի՞ օլուր։

Ժօղէֆինա. — Պին պէշ եիւզ լիրայը եինէ ճանանա մը վէրէճէքսին։

Բաֆըմ. — Եա քէնտի ճէպիմէ մի՞ գօյաճայըմ. սէն պէնի օ գատար աճ կէօզլիւ, օ գատար զատար մի՞ զանն իթտին. պէն պիր ատէմին հուրրիյէթի պէտէլի օլան բարայը նամըլ եէյէպիլիրիմ։

Ժօղէֆինա. — Տէմէք օլույօր քի սէն քէնտին սաթմագ ֆիքրինտէ տէյիլ պին։

Բաֆըմ. — Իշթէ ֆիքրիմի սէօյլէտիմ ա։

Ժօղէֆինա. — Եանի պին պէշ եիւզ լիրա սէնի ճանանան այբրաճագ գատար հավէսլի պիր շէյ տէյիլ տէմէք իսթէրսին։

Բաֆըմ. — Պէնի ճանանան այբրաճագ գատար հավէսլի պիր շէյ տէյիլ տիր. էյէր ճանանը պէնտէն այբրաճագ գատար հավէսլի իսէ, օնա տէյիճէյիմ եօգ տուր։

Ժօղէֆինա. — Ամֆէրին Բագըմ, ամֆէրին տէլի գանը. պէն պու գատարա գատար իւմիտ իթմէզ իտիմ։ Պէն տէ սէնի թէէմին իտէրիմ քի պու բարա ճանանը տավի սէնտէն այբրաճագ գատար հավէսլի պիր շէյ օլամազ. չիւնքի գըզտա սէնին իշիւն պէօյիւք պիր մուհասպէթ կէօրմէքտէյիմ- օ գատար պէօյիւք մուհասպէթ քի, պէն պու նէվի մուհասպէթի հիչ պիր քիմսէտէ կէօրմէտիմ. արտըգտա պիր աղլընը արարըմ, պագարըմ գըզճըղազը կէօնիւսճիյիւ սէնին մուհասպէթինէ տօլու տուր։

Բաֆըմ. — Սէն պէնի պէօյէ մէմուլ իթմէզ մի՞ իտին.

Ժօղէֆինա. — Տօղրուսու իթմէզ իտիմ։

Բաֆըմ. — Էօյէ իսէ, պէն տէ սէնի պէօյէ մէմուլ իթմէզ իտիմ։

Ժօղէֆինա. — Նիչիւն։

Բաֆըմ. — Չիւնքի սէնի ճանան ալէյհինէ ըէգապէթ իտէր գըյաս իտէր իտիմ.

Ժօղէֆինա՝ — (լընիֆէ եօլը-) Ահմագ սէն տէ։

Բաֆըմ. — Նիչիւն, սէն պէնի սէվմէյօրմուսուն տէյի ինանայըմ։

Ժօղէֆինա. — Պարի եինէ թէքրար իտէյիմ. ահմագ։

Բաֆըմ. — Նիչիւն, Ալլահը սէվէրսէն, մահզուն օլույօրսուն. պէն սէնի պէնի սէվէր իթիգատը իլէ. . . . ։

Ժօղէֆինա. — Սէնի քիմ սէվմէզ ա՞ տէյի. պէն սանա քէնտիմի սէվտիրմէք իլէ քէնտիմի պախտիյար ատտ իթմէյիյիմ. Ֆագաթ պէն սէնին էօմրիւնէ օրթագ օլմայա լայըգ գարըմը յըմ, Պէն գըրգըմա կիտէյօրսուն, սէն հէնիւզ եիրմի պէշ եաշընատա պիր տէլիգան-

լը չօճուգ սուն . թիզին մէմիէքէթինիզտէ օլուպ տա օն պէշ եաշընտա գօճայա վարմըշ օլսա իտիմ, չիմտի սէնին գատար օղլում օլուր իտի ։

Բաբբմ . — Խայր , պէն սէնի քէնտի լիյագաթըմտան ֆազլա պիլէ...

Ժօզէֆինա . — Սուս , պէն էօյլէ օլմայաճագ լազըրտըլար տիյնէ-մէմ . օլաճագ իսէն պէնիմ տօսթում օլ , ահպաալըմ օլ ։ Սանա լա-յըգ գարը պու ալէմտէ ճանանտան պաշգասը օլմազ . զէվալը գըզճըղազ , նէ գատար տա սէվիմլի , օ մահզուն ճէհրէ , օ հազին թավր . Բագըմ Բագըմ, սէն պէնի կէրչէքտէն նէ սանըյօրսուն . պէնտէ եիւրէք վար տըր եիւրէք ։ Իշէրիսի տէ հիսս ասլու տուր . պէն ճանանը սէնին սէվտիյին գատարտան զիյատէ սէվէրիմ . սէվ-մէսէմ պիլէ Ալլահ իշիւն հագ սէօզիւ սէօյլէմէքտէն չէքինմէմ . պու գըզը էյէր մահզուն պըրագըր իսէն , սէնի ատամ եէրինէ գօմամ ։

Բաբբմ . — (խինէղոպլը) Թօհաֆ, հիչ տէ սէնին կիպի գատըն կէօրմէտիմ ։

Ժօզէֆինա . — Իչթէ չիմտի կէօր . էօնիմիզտէքի տէֆա . . . . պէյէ կիտինմէ ըէտտ իլէ ճէվապ կէօթիւրէճէյիմ , էօյլէ տէյիլմի ։

Բաբբմ . — Պէնճէսի էօյլէ .

Ժօզէֆինա — Ճանանճասը տարի էօյլէ տիր . պէն սէվկիւլիւ Ճա-նանճըզը մէսուտ կէօրիւր իսէմ , քէնտի մէսուտիյէթիմ գատար մէմնուն օլուրում ։

Բագըմ Ժօզէֆինատա կէօրտիւյիւ հալ վէ թավրա հիչ պիր մանա վէրէմէյէրէք , շաշգըն շաշգըն Բոսֆոռ սօգաղընտան չըգտը վէ Ա-սմալը Մէսճիտէ գատար կէլտի ։ Հէր նէ գատար հիչ պիր մանա վէրէմէտի իսէ տէ , մա մաֆիհի Ժօզէֆինանըն մուամէլաթը իշինտէ պիր պէօյիւք ինսանիյէթ , հագգանիյէթ , կէրէք քէնտիսինէ վէ կէրէք Ճանանա սամիմի մուհապպէթ կէօրմիւշ իտի ։ Հասըլը Ա-սմալը Մէսճիտէ վէ Զիգլասըն խանէսինէ վարտըղընտա , քէնտիսինի իքի գըզգարտաշ գարշըլայըպ , Բագըմ մէյտանտա վալիտէյրինի վէ բէտէրլէրինի կէօրէմէյինճէ , սօրմայա մէճպուր օլտու ։

Բաբբմ . — Վալիտէ վէ բէտէրինիզի կէօրէմէյօրում ։

Մարիէրէն . — Օնլար պու ադշամ եօգ տուրլար ։

Բաբբմ . — Ա՛ճայիպ , սիզ եալընըզսընըզ . կիթտիքէրի էրէ սիզի նիչիւն կէօթիւրմէտիլէր ։

Մարիէրէն վէ Ճան . — Սիզ կէլէճէքսինիզ տէյի կէօթիւրմէտիլէր ։

Բաբբմ . — Իչթէ պէն պունա թէէսսիւֆ իթտիմ . պէն կարըն ադշամ կէլիր տէրսինիզի վէրէսիլիր իտիմ ։ Նիչիւն քէնտինիզի մահ-րում իթտինիզ ։

Ճան . — Սիզինէ տէ բէք ալա էյլէնէսիլիրիզ ։

Բաբբմ . — Էյլէնէսիլիրիզ ամմա վալիտէնիզին հանընտա պու-լունանըզ , տահա պաշգա օլուր իտի ։

Մարիէթէ. — Օնլար Մ. . . . նուն սուարէսինտէ տիրլէր. խթէրսէնիզ թաամտան սոնրա կիտէպիլիրիզ. լաքին պուրատա գալսագ տահա էյի օլուր։

Բաբէմ. — Սիզ պիլիրսինիզ։

Ճան. — (մանուէ պէր նուէր էլէ) Եօգ սիզ պիզտէն խօշլանմազ իսէնիզ, օ հալտէ . . . .

Բաբէմ. — Պէն մի. պէն սիզի հէմշիրիէլէրիմ կիպի սէվէրիմ։

Մարիէթէ. — Պիզ տէ սիզի զարբնտաշըմըզ կիպի սէվէրիզ։

Բաբէմ. — Թէշէքքիւր իսէրիմ հանըմլարըմ. պէն սիզինլէ պիր կէճէ պիր եըլ տէյիլ, պիր էօմր միւտէթի պիրլիքտէ օթուրաճագ օլսամ տօյամամ. սիզ պէնի տահա թանըյամատընըզ մը։

Ճան. — Պիզիմ իքիմիզ տէ սիզին հագգընըզտա էօյլէ տիւշիւնմէքտէյիզ։

Պատէհու թաամը եէտիքտէն սոնրա տէրսէ պաշլատըլար. լաքին պու կէճէքի տէրս եալընըզ շարգիլէր թէրճէմէսի իլէ, պոպը աշըգանէ շիրիլէրէ միւնհասըր օլտու. վէ շիր հագգընտա պագը սէօզլէր տէ աշըլտը։

Ճան. — Ինկիլիզճէ շիր ինսանա հիչ պիր աթէշ վէրմէզ. պէն Ֆրանսըզ շիրինի սէվէր իսամ. ամմա արթըզ թիւրքճէ էօյրէնտիքտէն սոնրա, Ֆրանսըզ շիրինտէն տէ վազ կէչսիմ։

Մարիէթէ. — Պէն տէ էօյլէ. շիր ինսանը եազմատըգտան սոնրա, նէյէ եարաչ։

Բաբէմ. — Օ նէ եա, պէն պու ազշամ սիզտէն հիչ իշիթմէտիյիմ լագըրտըլարը իշիթիյօրում։

Մարիէթէ. — Հանկի իշիթմէտիյինիզ լագըրտըլար։

Բաբէմ. — Շու շիրին ինսանը եազմասը Ֆիլանը. սիզէ պու հիսսէրի քիմ վէրսի։

Ճան. — Թօհաթ սէօյլէյօրսունուզ Բաբէմ էֆէնտի. եա պիզ օտուռնտան մը եարտատըլմըզ։

Բաբէմ. — Էյի ամմա հէր շէյին վագթը վար տըր գուզում. պէն սիզին խօճանըզ օլտուղում իշիւն, զանն իտէրիմ քի սիզին իշին տահա պու կիպի միթալասթէն վագթը տէյիլ. տիր տէյի իսթարա հագգըմ վար տըր։

Ճան. — Էվվէթ, պու հագգընըզը թանըրըզ։

Մարիէթէ. — Պու միւսաատէնիզի սալա սուի իսթիմալ իթմէյէճէյիմիզի սիզէ թէշէքքիւր իտէրիզ։

Բաբէմ. — (Պէր աղ գիւլահաղտան սոնրա ճիւզիճէ կէ-կէ-մանդ էլէ) Սուի իսթիմալ իթմէյճէյինիզի մի։

Ճան. — Նիչիւն կիւլտիւնիւզ Ալլահը սէվէրսէնիզ։

Բաբէմ. — Հիչ։

Ճան. — Հիչ տէյիլ, մութլագա պիր ֆիքր իլէ կիւլտիւնիւզ.

պիզտէն Ֆիքրինիզի սագլամայընըզ. գարընտաշ կիսի կէօրիշմէյօր-մռ.ուզ պիզ եա։

Բաբբ. — Պէն տէ էօյլէ գը.յաս խոխյօրում, Ֆագաթ։

Մ-ըկէրէմ, էյ, Ֆագաթ։

Բաբբ. — Մատամ քի չիրէ հավէսինիզ գիյատէ տիր. սիզէ պա-զը Ֆարսի չիրլէր տախի վէրիր խոխ, վէ Օսմանլը չիրինին տա-հա բարլագլարընը տա թէրճէմէ իտէր խոխ, ամմա պու գատար սէրպէսթլիյի սուի խթիմալ իթմէնիզտէն բէք գօրգարըմ։

Գըզլար Բագըմտան պու միւսաատէյի կէօրիւնճէ գիյատէսիյէ սէվինճ տույտուլար։ Պատէհու

Ճան. — Պիզիմ հիւսնիւ ախլագըմըզա իթիմատընըզ եօգ մռ.տուր։

Բաբբ. — Եէրտէն կէօյէ գատար։

Մ-ըկէրէմ. — Սիզէ եէնիտէն թէէմինաթ մը վէրէճէյիզ։

Բաբբ. — Խայր, լաքին չիրէ գիյատէ հավէսքեար օլան գըզլար, հիսի չարանէնին զարալընա բէք տէ տայանամազլար։

Ճան. — Պիզ հալիմիզտէն հիչ պիր քիմսէյէ պիր չէյ պէլլի իթ-մէյէճէյիմիզի թէէվին իտէպիրիզ։

Բաբբ — Էօյլէ իսէ տիյնէյին տէյուզ, պունլարա Հաֆըզըն պիր զաղէլինի սէօյլէյուզ, վէ մանասընը տախի պիրէր պիրէր կյզահ իթտի. Թամամ գըզլար Ֆրանսըզճա իրատ օլունան մանայը քեաղըտ իւզէրինէ ալմըշ խոխլէր քի, վալիտէ վէ բէտէրլէրի զուհուր կյլէտի։

Մըսթըր Զիգլաս պունլարը եաղը մասասը պաշընտա կէօրիւնճէ, գիյատէ մէմնուն օլարագ։

Զիգլաս. — Իշթէ օ իլմ գատրի պիլէն թէրպիյէլի սատէմլէրին մուամէլէսի պէօյլէ տիր. տէմէք օլույօր քի, ագշամտան պէրի իւչ տէօրթ սաաթ վագթընըզը հէպ պու եօլտա կէշիրտինիզ։

Ճան էլ Մ-ըկէրէմ. — Էվվէլթ պասպաճըզըմըզ։

Մ-ըրբէ- Զիգլաս. — Տօզրուսու Բագըմ էֆէնտի արամազլա պու-լունուր զաթ-լարտան տէյիլ տիր։

Բաբբ. — Հիւսնիւ թէվֆիճիւհիւնիզէ պէնի իհյա իտէյօրսունուզ էֆէնտիմ։

Զիգլաս. — Է՛յ, պիրէր բօնճ իշէլիմ մի։

Բաբբ. — Սրթըզ պանա միւսաատէ պույուրսանըզ Ֆէնա օլմազ էֆէնտիմ. զիրա կիտէճէյիմ եէր պիրազ ուզագ տըր. Սալը բա-զարը մալիւմ եա էֆէնտիմ։

Զիգլաս. — Էվվէլթ, Սալը բազարընտասընըզ, վագտա պիր աղ ուզագ տըր։ Ճանըմ Բագըմ էֆէնտի սիզ պիզի խանէնիզէ հիչ տա-վէթ իթմէտինիզ. պիզ հէնիւզ պիր ալաթուրգա խանէ կէօրմէտիք։

Գըզլար. — Պասպաճըզըմըզ, Բագըմ էֆէնտինին խանէսինի պիզ տէ կէօրմէյի բէք արզու իտէր խոխք, քիմ պիլիր նէ գատար քի-թապլարը վար տըր։

Մը՞ռեբէ՞ Զէֆլա՞. — Պու գըզլարըն տա մէրագը քիթապ։

Զէֆլա՞. — Էօյլէ եա գարըմըզըմ, էօյլէ եա. օնլարա պու ֆիքր տէ Բագըմ էֆէնտիտէն կէլսի։ Սահիհ Բագըմ էֆէնտի, պիր կիւն պիպի խանէնիպէ կէօթիւրիւնիւզ։

Բ՞էյ. — Պաշ իւսթիւնէ էֆէնտիմ, պէնի իհեա իթմիշ օլուրսունուզ. նէ զաման խթէր ինէնիզ. լաքին պիր գաշ վագըթ տահա սապր իթմէնիզ տէ պարի իլք պահար կէլսէ, պիր քիւչիւք պաղչէմ վար օնուն տա կիւզէլ մէվսիմինի կէօրմիւշ օլուրսունուզ։

Գըզլար. — Պաղ պաղ, պաղչէսի տէ վար իմիշ։

Մը՞ռեբէ՞ Զէֆլա՞. — Սիզ նէ զէման թէնսիպ իտէրսէնիզ, օ զէման օլսուն։

Զէֆլա՞. — Բագըմ էֆէնտինին թէնսիպի պէճա տըր։ Օրատա տա պիր սանատալ սէյահաթը եաբարըզ։

Ճէ՞ֆլէ՞. — Մինասիպ։

Պու սէօզ տախի խիթամ պուլտուգտան սոնրա, Բագըմ գալգտը վէ ճիմլէսինի վէտա իտէրէք, Գումպարաճը եօգուշունու ինմէյէ պաշլատը։

ԱԼԹԸՆՃԸ ՊԱՊ

Պու եօգարըքի պէշինճի պապըն նիհայէթինտէ մէվսիմի պէհարա գատար կիւզէրանը խասէր մէրիւէն պապը ահվալ պիթտի մի։

Նէ կէզէր. հաթթա Բագըմ իշլուն պու զարիպ կէճէնին պիլէ ահվալը վագասը հէնիւզ պիթմէտի։ Ժօզէֆինատան կէօրտիւյիւ մուամէլէի զարիպէ, գըզլարտա կէօրտիւյիւ աշըգանէ պիր թագըմ աթվար իլէ պիրլէշիպ, եօլտա Բագըմը օ գատար իշզալ իտէր իտի քի, Թօբխանէտէն տօղրու կէլէ կէլէ քէնտի խանէսինի տէյիլ, հաթթա Ֆընտըգլըյը տախի կէշիպ, ատէթա Գապաթաշա եագլաշմըշ օլտուզու հալտէ, ագլընը կիւճ հալ իլէ պաշընա ալմըշ իտի։

Աճայիպ, պու գատար տալկընլըղա սէպէպ։ Սէօյլէտիք եա իշթէ. Ժօզէֆինանը հալի իլէ Ինկիլիզ գըզլարընը էթվարը արասընա, Ճանան մէսէլէսինին տախի իլավէ օլունմասը իտի։ Բագըմ, վագաա Ժօզէֆինայը բէք ինանիյէթլի. թէրպիյէլի, նազիք պիր գատըն օլմագ իւզրէ թանըմըշ իտի. անճագ արալարընտա ճէրեան իտէն մուամէլէի աշըգանէ իգթիզասընճա, Ժօզէֆինանը Ճանան հագգընտա կէօսթէրտիյի ֆիքրտէ պուլունմամասը լազըմ կէլէճէյինի հիսապ իտէր իտի։ Վագաա պիր արալըգ «ատամ գարընը հագգը վար եա, պիպիմ մուամէլէմիզ պիր նէվի իհթիյաճատան իսպարէթ իտի» տէմիշ իսկ տէ, «եօգ ամնա պու գարը պէնի սէվէր իտի, պէնտէ օնու սէվէր իտիմ. իտի իտիմ տէյիլ. պէնի հալա սէ-

վէր պէն տէ օնու սէվէրիմ. Ֆօզէֆինա գըրգլըգ պիր գարը օլ-մաղլա պէրապէր աթըլաճագ կիւզէլլէրտէն տէյիլ պիր. օ չիրին էնտամըյլա, օ թէրպիյէսի, օ քիպար թավրը իլէ, հէր քէս քէնտի-սինի սէվէպիլիր. էյի ամնա . . . . . եօգ . . . մութլաղա . . . » տէյի, մութլաղա պու գարընը մուամէլէսինէ պիր հիւքմը գաթի վէրէմէզ իսի ։

Ինկիլիզ գըզլարընա կէլինճէ, օ պայկըն մավի կէօզլէրի կիթ-տիքճէ պաշգա պիր հալ քէսպ իթմէքտէ օլտուղու կիպի. հէյլէ պու ագշամ Հաֆիզըն սալիֆ իւզ գիբի կազէլինի օգուր իքէն, գըզլար-տա կէօզլէրին պիւթիւն պիւթիւն սիւզիւլիւպ կիթտիյինի, վէ նէ-ֆէսլէրինին կէօյիւսլէրինէ սըզմայարագ, պիրպիրինի թաագիպ իթ-մէքտէ օլտուգլարընը կէօրմիւշ իսի ։ « Շիւալէ եօգ քի գըզլարտա հավէսի աշգ ույանմըշ, պունլար սէվմէք սէվիլմէք իհթիյաճընը տույմայա պաշլամըշ. ամնա օ կէօյիւս կէշիրիշէր քիմէն իշին իսի ։ Ա՛հ. պունլարըն սըրտաշը օլմայը բէք իսթէրիմ. պիլսէմ քիմին ի-շին կէօյիւս կէշիրիշիյորը. Ա՛հ, օ սէվտիքլէրի ատէմէր իլէ պունլարը պիր եէրտէ կէօրսէմ. պիր աշըգ աշըգէսի իլէ կէօրիւշիւբ իքէն կէօրմէք նէ պէօյիւք էշզէթ, նէ սաատէթ տիր » տէյի մէ-սէլէնին պու գաբալը ճիհէթինի տախի քէշֆ իթմէյէ գիհնինի իճ-պար իտէր իսի. հէյլէ ագլընա ճանան կէլտիքճէ վար եա . . . . .

Գապաթաշ եանընտա ագլընը պաշընա պլարագ, ավրէթ իթ-տիքտէն սոնրա խանէսինին գաբուսունու չալտը ։ Ճանանըն պիր ազ կէճիքմիշ օլմասընա պագըլըր իսէ, պիշարէ գըզճըղազըն ույու-մուշ օլտուղու անլաշըլըր ։ Վագտա գըզ կէճիքտի իսէ տէ, գաբու-յու պիր տահա չալտըրմայա մէյտան պրագմայըպ, գօչտու աչտը ։ Էլինտէքի չանտանըն չավգը հալա կէօզիւնիւ գամաշտըրմագտա օլտուղու կիպի, ույգու մահմուրլուղու տախի կէօզլէրինտէ օլտու-ղունտան օ գատար լաթիֆ վէ թէէսիրլի պիր հալտէ իսի քի թա-րիֆ իտիլէմէզ։ Բագըմ ատէթա քէնտիսինի զայպ իթտի իսէ տէ, երինէ տէրհալ ագլընը պաշընա թօբլայըպ, թէմքինինի պօզ-մատը ։

Բագըմ եօգտրը չըգըպ սոյունտու, վէ գանաբէնին իւզէրինէ ու-զանտը. գըզ տախի ըուսալարընը թօբլամագա մէշղուլ իսի ։ Բա-գըմ իհթիրազը պիր սէս իլէ քէլամէ պաշլատը ։

Բագըմ. — Էյ գօճա ճանան, սէնին զալիպա հիչ խապէրին եօգ ։

Ճանան. — (հեյեճանընդան էէ-ըէյ օյնայարդէ) նէտէն էֆէնտիմ ։

Բագըմ. — Նէտէն մի. սանա միւշթէրի չըգտը ա գուզում։

Վահ զէվալը գըզճըղազ. ինսան պէօյէ կիւզէլէրի նէ գատար հէմ տէն սոլ սէվէր պիլիրմիսինիզ. եիւրէյի աճըյա աճըյա սէվէր։

Իշթէ պիր ատէմի թաթը թաթը աղլատան պու գապիլ գըզլա-ըն չէֆագաթլէ գարըշըգ օլան մուհապպէթլէրի տիր։ Պիշարէ ճա-

նան էֆէնտիսինտէն պու սէօզիւ իշիտինճէ, էլինտէքի էլպիսէ էլինտէ գալըպ, շաշըրարադ քէսիք քէսիք

Ճանան. — Միւշ . . . թէրի . . . մի չըգտը էֆէնտիմ։

Բաֆըմ. — Էվվէթ, հէյ տէ միւշթէրինին եաղլըսը. սէնին իշիւն պին պէշ եիւզ ալթուն վէրիյօրլար։

Պու սէօզիւ սէօյլէր իքէն Բաֆըմըն կէօզէրի սուլանտը ամմա շիտտէթլէ գըրբարադ եաշլարընը գուրութտու։

Ճանան. — (հեյեճանընդան ընդանա ընդանա) Զօգ բարա տէյիլ մի էֆէնտիմ։

Բաֆըմ. — Զօգ բարա զահէր։

Ճանան. — (+էմալէ ֆէնո-ըլա) Սաթաճաքմըսընըզ էֆէնտիմ։

Բաֆըմ. — Սէն նէ՞ տէրսին։

Ճանան. — (տօա տօր +էսէլէրէ+) Պէն սիզին մալինիզիմ. սիզ պիլիրսինիզ։

Բաֆըմ. — Եօգ սէն նէ՞ տէյէճէքսին։

Ճանան. — (կէօզլէրի պօլ-պ վէ պոռ-պաֆլարը ընընբէյէրէ+) Պէն նէ՞ տէյէպիլիրիմ էֆէնտիմ, սիզէ բարա լազըմ. պին պէշ եիւզ ալթունունուզ օլուր իսէ, պէնիմ կիպի թամամ օն պէշ թանէ Ճանան սաթըն ալապիլիրսինիզ։

Գըզըն պու լազըրտըսը իւզէրինէ, Բաֆըմ իշէրիսինտէն կէլէն հիսսիյաթը թուութայըմ տէր քէն, մուվաֆֆագ օլամայուսլ կէօզէրինտէն եաշ պօշալթտը. գըզ պու հալի կէօրիւնճէ օ տախի շիտտէթլէ աղլամայա պաշլատը։ Պու հալին պիշարէ Ճանան իշիւն բէք աճըգլը պիր հալ օլտուղու հալինտէն կէօրիւլիւր իտի։ Վագաա Բաֆըմ իշիւն տախի աճըգլը իտի ամմա պու աճընըն իշինտէ պիր տէ պէօյիւք լէզզէթ վար իտի։ Պու լէզզէթի հեր քէս թադտիր իտէմէզ. էհլը հալ օլանլար թադտիր իտէր։ Էօմրիւնիւ օտուն կիպի կէշիրմէյուզ տէ պէշ օն տէֆալար թաթլը թաթլը աղլամըշ վէ հէմաղլայըշընըն լէզզէթինէ տօյամայա տօյամայա աղլամըշ օլանլար, Բաֆըմըն տույտուղու թաթլըլըղը թադտիր իտէպիլիրլէր։

Բաֆըմ եինէ սէօզէ տէվամ իյլէտի։

Բաֆըմ. — Խայր, սէն պէնի եանլըշ թանըմըշսըն Ճանան։

Ճանան. — (չէհրէ-էնդէ պէր չէֆ ուէվնոճ ալոմէնլէրի կէօրի-նէրէ+) Պէնի սաթմայաճաքմըսընըզ էֆէնտիմ։

Բաֆըմ. — Սաթաճաղըմ, սաթմադ իսթէյօրում։

Ճանան. — (էվվէլէնդէն պէրիրէ պէր ընընբաղա գէ-լէրէ+) Սիզ պիլիրսինիզ էֆէնտիմ։

Բաֆըմ. — Ամմա նասըլ սաթաճաղըմ, սէնին իշիւն վէրէճէքլէրի պին պէշ եիւզ ալթունու, վէ պուրատա նէ գատար էլպիսէն էլմասըն վար իսէ հէփսինի սանա վէրէճէյիմ. սէն պունլարը զէնկին պիր հանըմ օլաճաքսըն. նասըլ բաղճմըսըն։

Ճանան պու սէօզիւ իշիտիր իշիտմէզ, տահա սէօզիւն պաշլան-

կըճընտա իքէն էլինտէ պուլունուպ չաշկընլըզընտան տօլայը հալա էլինտէ պուլունան էլպիսէի ֆըրլատըպ աթարագ, քէնտիսինի տա-խի էֆէնտիսինին գօլլարը արասընա աթըպ «Պէն նէ պին պէշ եիւզ ալթուն իսթէրիմ, նէ էվվալ իսթէրիմ, նէ էլմաս իսթէրիմ, պէն սիզի իսթէրիմ էֆէնտիմ, սիզի իսթէրիմ, սիզին էսէրինիզ գուլլու-նուզ օլայըմ. պանա օ սաատէթ եէթիշիր» տէյի Բագըմըն այագ-լարընը էօբմէյէ պաշլատը։

Բաֆըմ. — (+էնդիշէնի մուհաֆազէ էտէրէ+) Էօյլէ ամմա ճանանճըզըմ սէն հէպ պէօյլէ գալաճագ տէյիլսին եա. կէնճսին, կիւզէլսին, զէ-քիսին, մարիֆէթլիսին, կիտէճէք եէրտէ մութլագա սէնի օտալըզ էտէրլէր, հազըր զէնկին օլաճագսըն, սանա պէնտէն նէ ֆայտէ...։

Ճանան. — (ագլայարաք) Իսթէմէմ էֆէնտիմ իսթէմէմ, պանա նէ օտալըզ օլմագ լազըմ, նէ տէ զէնկին օլմագ. պէն սիզին գաբու-նուզտա գուլ օլայըմ, էսիրինիզ օլայըմ։

Բաֆըմ. — Խայր, սէն պէնիմ հէմշիրէմ օլ. լաքին...։

Ճանան. — Պէն չիմտիյէ գատար գաբունուզտա սիւրտիւրիւմ սա-ատէթին չիւքրիւնիւ իյֆատան ամիզիմ. պաշգա հիչ պիր չէյ իս-թէմէմ։

Բաֆըմ. — Ամմա պէնիմ սէօզիւմէ ուըգդաթ իթմէտին, եինէ թէք-ըար իսէյիմ, հէմշիրէմ օլ տէյօրում։

Ճանան. — Տըգդաթ իթտիմ էֆէնտիմ, մէրամընըզը տա անլատըմ. նէ եալան սէօյլէյիմ հէմշիրէնիզ օլմամ։

Բաֆըմ. — Հէմշիրէմ օլմազմըսըն։

Ճանան. — Օլմամ էֆէնտիմ։

Բաֆըմ. — Գըզ նիչիւն։

Ճանան. — Օլմամ էֆէնտիմ օլմամ, հէմշիրէնիզ օլմագ պանա է-սիրինիզ օլմագ գատար լէզզէթ վէրմէզ. պէն չիմտիյէ գատար տէ-վամ իտէն հալիմտէն մէմնունում տէյօրում։ Միւրվէթ իտէճէք վէ իսթիֆատէի նագտիյէնիզ իչիւն պէնի սաթմայաճագ իսէնիզ, ա-յագլարընըզը էօբէյիմ, գուրպանընըզ օլայըմ էֆէնտիմ, պէնի եինէ էսկի հալիմտէ պըրագընըզ։ Սիզ պանա «Ճանան» տէտիքճէ, տիւն-եալար պէնիմ օլույօր «հէմշիրէմ» տէյէճէք օլսանըզ, պէն եիւրէ-յիմտէ հիսս էյլէտիյիմ լէզզէթի պուլամամ, արթըգ պէնի տահա գիյատէ սէօյլէթմէյինիզ էֆէնտիմ. իչթէ տէտիմ եա, էյէր սաթ-աճագ իսէնիզ, սիզի պիր սէնէ իչինտէ պին տէօրթ եիւզ ալթուն քեար-տան մէն իթմէյէ եիւրէյիմ բաղը օլմազ։

Արթըգ սէօզ պու տէրէճէյէ կէլտիքտէն սօնրա, Բագըմ հէր թարա-ֆտան պէյնինէ հիւճում իտէն խայալաթ վէ մուհաքէմաթը հիչ պի-րիսինէ զալէպէ իտէմէյէրէք քէմալի մաղլուպիյէթլէ գըզա սարըլըպ,

Բաֆըմ. — Սաթմամ սէնի Ճանանըմ, սաթմամ. սէն պանա տիւն-եա վարընտան գըյմէթլիսին, օնլարըն միլիօնլարճա ալթունլարը

եինէ օնլարըն օլսուն. սէն պանա քեաֆի սին։ Լաքին արզ իթտիյիմ գարընտաշլըզը գապուլ իթմէտիյինէ ճանըմ սըգըլսը։

Ճանան. — (Եավաշճա էնդիշինի էֆենդիսինին գօլլարը արասընդան ալչըրըպ ընդարդէ) Գարընտաշլըզընըզը գապուլ իթմէմ տէտիմ։ Շիմտիյէ գատար կէչիրտիյիմ էօմրտէն մէմնունում տիտիմ։ Պու թէէմինաթը վիրմէնիզ իւզէրինէ տահա պիյատէ մէմնուն օլտուում. պէն պիր սաաթ էվվէլ սիպին իշիւն նասըլ պիր Ճանան իտի իսէ, շիմտի եինէ օ Ճանանըմ, հէր զէման իշիւն վուգու պուլաճագ հէր տիւրլիւ էմրինիզ պանա էն պէօյիւք շերէֆ տիր։ Վար օլունուզ էֆենտիմիյիմ, սաղ օլունուզ տա. պէն սիպին ույուրքէն օլսուն եիւզիւնիւզիւ կէօրմէքէյէ գանաաթ իտէրիմ. հէմ արթըգ պանա միւսաատէ պույուրունուզ օտամա չէքիլիպ գաբանայըմ։

Գըզ պու սէօզլէրի սէօյլէտի իսէ տէ. էֆենտիսինտէ ճէվապ օլարագ պիր տէրին սիւքիւթ կէօրտիւյիւ ճիհէթլէ, եավաշճա օտասընա չէքիլիպ քէնտիսինի եաթաղա աթտը։ Է՛յ, Բագըմ օ կէճէյի նամըլ կէչիրտի։ Իշթէ պուրասը ճայը միւլահազա սըր։ Եարըմ սաաթ գատար չըկընճասընա իսթիղրագտան սօնրա Ֆըրլայըպ «Աճայիպ, պանա քիմ մանի օլապիլիր, իշթէ հէմշիրէմ օլմասընը գապուլ իթմէյիպ...» տէյի չէվգը աշըգանէյէ տիւշէր իտի իսէ տէ, պու հալվէ թավր իւզէրինատէ իքէն տահի քէնտիսինի տիկէր պիր իսթիղրագա գարտըրարագ «Խայր, թէէնի լաղըմ թէէնի, աճէլէմ նէ, նէ վագըթ օլա պէնիմ տէյիլ մի. աճէլէ իշին նէտամէթի, սօնրա թամիր գապուլ իթմէյէճէք գատար պէօյիւք տիւր» տէյի պիր եէէսը զարիպ իլէ եաթաղընա կիրտի։ Իշթէ պու հալը ըգթըրապ իշինատէ ատէթա սապահը պուլտու։

Սապահլայըն էրբէնտէն Բագըմ գալգտը, սօլուղու Պէյօղլունտա ալըպ, ժօզէֆինայը եաթաղընտան հէնիւզ գալգմըշ պուլտու. տահա սէլամ վիրմէտէն

Բաֆըմ. — Մատամ, սիզ պու ագշամ պանա նէ տէյօր իտինիզ։

Ժօզէֆինա. — Նէ տէյօր իտիմ, նէ պիլէյիմ պէնէ, սանա պին լաֆըրալը սէօյլէտիմ։

Բաֆըմ. — «Պէնի պիր մաշուգէ կիպի թանըմա, տօսթ կիպի թանը» տէմէտինիզ մի իտի։

Ժօզէֆինա. — Էվվէլթ էօյլէ տէմիշ իտիմ։

Բաֆըմ. — Էօյլէ իսէ իշթէ էմին օլունուզ քի, պունտան սօնրա սիզի տօսթ կիպի, հէմշիրէ կիպի, անա կիպի նէ կիպի իսթէր իսէնիզ օ կիպի թանը յաճաղըմ։

Ժօզէֆինա. — («Էվէնճէ էէրէրէ գարնըրագ) Գօրգաբըմ տէտիյիմ օլտու։

Բաֆըմ. — Պու ագշամ Ճանան պէնի չայըր չայըր եագտը։

Տէյիպ հիքեայէի հալէ պաշլատը։ Անճագ մէսէլէյի օ գատար

եանըդ պիր եօլտա հիքեայէ խլէտի քի, հաթթա Ժոզէֆինանըն տա-
խի եիւրէյի գապարտը։

Ժոզէֆինա. — Բէք մէմնուն օլտում ամմա, տէմէք օլույոր քի քէն-
տի խաթիֆատէմի քէնտիմ պալթալատըմ։

Բոթըմ. — (Ժոզէֆինանըն պէղլէրինէ ֆաքանոքթ) Սէնինլէ սիւրտիւյիւմ
էօմրիւն լէզզէթինի մէզարա գատար տէյիլ, մէզարտա տախի ու-
նութմայաճաղըմա եէմին խաէրիմ. հէյլէ տօսթլուղում, տիւնեանըն
սօնունատագ տէվամ իտէճէք տիր. ըէճա խաէրիմ պէնի չու պու կէ-
ճէ ալմայա պաչլատըղըմ լէզզէթտէն տէ մահրում իթմէ։

Ժոզէֆինա. — Տէլիսին, տիվանէսին, զալիմսին, խայինսին։

Բոթըմ. — Պու գատար թէքտիրէ սէպէպ։

Ժոզէֆինա. — Իքի պաչլը խաթիֆատէյէ միւգթէտիր օլամատըղըն
իչիւն։

Բոթըմ. — Աման Ժոզէֆինա, պանա մէրհամէթ էթ, պու գատա-
ըընա գատար թէհամմիւլ խաէմէյէճէյիմ.

Ժոզէֆինա. — Շիմտի իւզէրինէ վարմամ, աթէչինի բէք քէսքին
բէք չիտտէթլի կէօրիւյօրում, սօնրա սէն եինէ Ժոզէֆինանըն գօլ-
լարը արասընտա էգիլիրսին. մահէզա սանա թէպչիր խաէրիմ քի,
պիչարէ Ճանանը պու կիճէ իհեա իթտին, օնուն տախի կէօզլէրին-
տէն ագան եաչլարըն հէր պիրի պիր լէզզէթը մախսուսէ իլէ չըգ-
մըշ օլտուզունա ինան։ Զավալը գըզճըղազ, սէն պէնիմ էլիմտէն
Բագըմը տէյիլ ճանըմը տախի ալսան ճճըմամ, պա խուսուս քի
Բագըմ սէնին հագգըն տըր, սանա պէնտէն զիյատէ լայըգ տըր։

Շու աչաղըքի վագասը տա զիբր խտէք, մէվսիմի պէհարա
գատար կիւզէլան խտէն ահվալի պիթիրմիչ օլուրուզ, չէյլէ քի

Ճանանըն սաթըլմագ խաթէնիլիչի մէսէլէսի իւզէրինտէն անճագ
պիր հաֆթա գատար զէման կէչմիչ խտի։ Պիր կիւն Բագըմ Թագսիմ
էօնլէրինտէ Ֆիլոթաուն պէյէ թէսատիֆ խլէտի։

Բոթըմ. — (ֆուդրո- ֆալ էլէ) Վայ պէյիմ, քէյֆլէր։

Ֆիլոնոն. — Հիչ սօրմա պիրատէր. հէյլէ չու ֆէյզ եանի եատտան
գուրթուլտուղում պիր թէչէքքիւր խալյօրում։ Մալիմ ա, բէ-
տէրին վէֆաթը իւզէրինէ եաս թուրթմագ ալաֆրանկատա վար տըր,
հէր թարաֆըմ կիճէ գարանլըղը կիպի սիմ սիյահ քէսիլմիչ խտի։

Բոթըմ. — Էվվէթ ալաֆրանկատա վար տըր, ամմա պիզ եանի
թիւրքլէր պու գայիտէյէ բաեէթէ մէճպուր տէյիլիզ, ճուտաա կի-
ճէլէրի պիր եասինի չէրիֆ իլէ մէվթալարըմըզը անմագ . . .։

Ֆիլոնոն. — Էօյլէ ամմա պէնի քէնտի հալիմէ պրագը յօրլարմը եա։

Բոթըմ. — Սիզէ քիմ գարըշըր։

Ֆիլոնոն. — Քիմ մի գարըշըր. հէյ պիրատէր հէյ, հիչ սօրմա
պաչըմ պիր պէլայա չաթթը քի։

Բոթըմ. — Աման։

Ֆիլոն. — Պէլա ամմա թաթիլը պէլա, կէօնլիւմ մինիմինի պիր ֆիրէօնին (թէաթրօտա օյունճու դըզ) մուհապպէթիյէ մէշղուլ տուր։

Բաբը. — Եասը տախի պու մինիմինի ագթրիս մի ճէպր իյէտի։

Ֆիլոն. — Էվվէթ զէվալը գըզճըղազ, բէտերին վէֆաթընա պէնտէն զիյատէ եանը թութուշտու։

Բաբը. — Ա.ճայիպ։

Ֆիլոն. — Էվվէթ բէք աճայիպ գըզ տըր, ամմա նէ՞ եաս, թա եէմէք թապագլարընա վարընճայա գատար սիյահլանմըշ թապագ ալտըրտը. թէաթրօտա պիլէ սիյահտան պաշգա պիր շէյ կիյմէզ. էլինտէն կէլսէ կիւնէշին վէ եըլտըզլարըն տախի իւզէրինէ պիր սիյահ թիւլ չէքէճէք իտի։

Բաբը. — Տօղրուսու թաաճճիւպ օլունուր։

Ֆիլոն. — Ֆէնտիսինի կէօրմէք իսթէրմիսինիզ։

Բաբը. — Միւսաատէ իտէր իսէնիզ նիշիւն իսթէմէմ, ֆագաթ պու գատար մուհապպէթինիզ օլան պիր գըզը աղեարա...։

Ֆիլոն. — Ատամ սէն տէ հալէ գապա թիւրքիւք իտէյօրսուն, ալաֆրանկատա էօյլէ չէյլեր վար մը տըր։

Բաբը. — Պէն պիր տիւրլիւ քէնտիմի ալաֆրանկալըղա ալըշարըրամատըմ։

Պունլար շու լաղըրտըլար իւզէրինէ ֆէնտէ կէօրմէք իչիւն Տէօրթ եօլ աղզընա տօղրու պիւքիւլիւրէր. ֆագաթ Բաբըմ պէօյլէ սէվտիյինին պապասընընը վէֆաթընա պու գատար թէէսիւֆ իտէն պիր գարընընը բէք ուսթա վէ մէհարէթլի պիր գարը օլաճաղընը տիւշիւնիւր իտի։

Ֆիլոն. — Եինէ նէ՞ տալտըն, սէն հէպ պէօյլէ տալկըն կէզէրսին։

Բաբը. — Խայր պիրատէր պիր շէյ եօգ. պիրիսինին պիր իչի վար իտի տէ...։

Ֆիլոն. — (մոհֆէֆրէնէ) Իշ իշ իշ, պու գատար իշ նէ՞. նէ՞ վագըթ պիթիրմէքսին ատամ. էլվէրիր արթըզ դաղանտըղըն բարա. պիր աղ տա գաղանտըգլարընը եէմէյէ պագ։

Բաբը. — Նէ՞ եարայըմ պիրատէր. պիպիմ պաղըմըզ թարլամըզ կէլիրիմիզ եօգ. չալըշմաղ իսէք նէ եէրիզ։

Ֆիլոն. — Պու կէնճլիք էլէ կիրմէզ եահու. եարըն սագալընա ագ սիւշտիքտէն սոնրա բարան օլա պիլէ գարըլար եիպիւնէ պագմազ, պիր աղ տա կէնճլիքտէ եաշամաղա պագմալը։ Սէն տէ պիպիմ բէտէր կիսի օլաճագսըն զալիպա. պիչարէ ատամ գաղանտը, պիրիքտիրտի, բահաթ բահաթ եէմէյէ էօտրիւ քիֆաեէթ իթմէտի. պունլարտան իսլրէթ ալմալը աէյիլմի։

Բաբը. — Ալլահ բահմէթ իյլէսին։

Լաքին Ֆիլոթուն պէյին պու հիւքիւմէրի Բաբըմըն նազարընտա շայանը թաստիգ կէօրիւլմէտի, պիր աղ տահա կիթտիլէր։

Բոգը. — Խապէրինիզ վար մը պիրատէր. պիզիմ Բիհան էֆէնտի Անատօլուտա պիր եէրէ գայմագամ օլմուշ ։

Ֆիլոնոն. — Խապէրիմ եօգ. բէտէրին վէֆաթընտան պէրու գալէմէ այագ աթմատըմ քի. էֆէնտիմ պու գարը պիզի Ֆինա սարտը. կիւնտիւզ ագշամա գատար եանընտան պիր եէրէ այըրմազ. կիճէ տախի թէաթրոյա գատար «ագմբանիէ» եանի ռիֆագաթ իթմէլի, պէլլասը նէբրէտէ. սոնրա տա պէքլէյուպ եինէ էվինէ գատար կէթիրմէլի. արթըգ էվինէ գատար կէլինճէ պրագըպ կիթմէք տէ օլամազ եա... պիր տէրտ քի ։

Բոգը. — Տէրտ ամմա թաթլը տէրտ տէյիլ մի ։

Ֆիլոնոն. — Սօրարմըսըն եա. սէս պիւլպիւլ, բիյանս էմաալըզ, հէլէ օ «էլօգանս» էտայի քէլամ. աղզընտան պալլար ագար. Բասին, Պուալօ, Մոլիէր կիպի շուէրայի պէնամըն սարընտան պիրիսինի էլինէ ալը մը, պէն պէօյլէ օգույուշտա պիր գարը կէօրմէտիմ քի, հիչ Ֆրանսըզճա պիլմէմիշ օլան եինէ անլարսըն։ Թէաթրօճու պու մալիւմ ա. պանա էն զիյատէ թէէսիր իտէն չէյ, քէնտի օգույուշունտան քէնտիսի տախի միւթէէսիր օլարագ հիւնքիւր հիւնքիւր աղլամասը. վէ օ հալտէ պօյնուսա սարբլըպ պէնի կէօզ եաշլարը իչինտէ զարգ իթմէսի տիր. պու գատար տա «սանթիմանթալ» տույկուլու գարը կէօրմէտիմ քի ։ Կիտէրէք վարաճագլարը եէրէ վարտըլար։ Լաքին Բագը պիր թէաթրօճու գարըտա աղլամագ իսթէտիյի զէման աղլայասլիլմէք մէհարէթի տախի օլտուղունու պիլիր իտի։ Կիթտիքլէրի եէր ճ օթէլի իտի քի պու օթէլտէ հէր քէս եաշամայարագ, քէսէսինէ կիւվէնէնլէր կիտէպիլիր. զիրա օրատա պիր սիւտլիւ գահվէ պէշ Ֆրանգ տըր ։ Կիտէ կիտէ պիր տաիրէի մախսուսէյէ կիրտիլէր քի Ֆիլոթունու տիվանէ իտէն մատմազէլ, Ֆրանսըզ աշիվէպազլարընա մախսուս օլան թավր իլէ սըշրայարագ կէլտի գարշըլատը ։

Ֆիլոնոն. — Je te presente mon... եանի (սանա թագտիմ իտէրիմ պէնիմ...)

Գ-ոբը. — Pas besoin je ne suis pas une imbecile, on conçoit tout de suite que monsieur est un de tes amis. եանի (լիւզումու եօգ, պէն էշէք տէյիլիմ ա, տէրհալ անլաշըլապիլիր քի պու էֆէնտի սէնին տոսթլարընտան պիրիսի տիր) տէյի մուգապէլէ իյլէտի ։

Բոգը. — J'ai l'honneur ma... եանի (իֆթիխար իտէրիմ քի պէնիմ...) տէյի ալաֆրանգատան օլտուղու իւզրէ «սիզինլէ միւշէրրէֆ օլտուղումա իֆթիխար իտէրիմ» եօլլու պիր սէօզ սէօյլէմէք իսթէմիշ իտի իսէ տէ, գարը օնա տախի մէյտան պրագմայարագ,

Գ-ոբը. — Assez monsieur, assez. ici, entre jeunes gens on ne fait pas ces bêtises là, on y tutoie tout bonnement. եանի (էլվէրիր էֆէնտիմ, էլվէրիր. պուրատա կէնճէր մէեանընտա պու հայվանլըգ-

լարը իթիմէզլէր. պուրատա տօղրուտան տօղրույա սէնլի պէնլի գօ-նուշուրլար) տէյի Բագըմըն տախի լայըգ օլտուղու մուգապէլէյի իթիմիշ իտի ։

Ֆէլլոռռ. — (Բաֆըմ) Կէօրիւյօրսուն եա պիրատէր, նէ սէրպէսթ տիր. հիչ պէօյլէ պիր գարը ինսանը սըգմը մը։ Էֆէնտիմ, նէ տիր օ ֆէրէմանէլէր, ֆոռնլար, եանի ուսուլ, թէքլիֆաթ ։

Բաֆըմ. — Էօյլէ էֆէնտիմ էօյլէ, Ալլահ իչին չօգ լութֆ ։

Պու մուհավէրէտէն սօնրասը հէպ Ֆրանսըզճա օլարագ ճէրեան խլէմիշ տիր ։

Դարը. — Հէյ, պանա պագ Ֆիլաթուն, պիր տօսթունու պուրայա կէթիրիրլէր տէ, հիչ պիր չէյ իքրամ իթիմէզլէր մի ։

Ֆէլլոռռ. —Կէրչէք, էյի սէօյլէտին Բօլինի։ (դարընը խոմ Բօլինի խդչ)

Բօլինի. — (Բաֆըմ) Պիր չամբանիա ֆիլան ։

Բաֆըմ. — Խայր տօսթում, պէն օ գատար իշրէթ էրպասը տէ-յիլիմ, պիր գահվէ իչէրիմ։

Բօլինի. — Օհ, նէ հայվանլըգ ։

Պու միչաֆէհէնին սուրէթը ճէրեանը էրպասը միթալասյա պէէքի ղարիպ կէլիր իսէ տէ, Ֆրանսըզ տչուֆթէկեանընը մու-հապպէթի պէօյլէ օլուր, հէլի թէաթրօ մալլէրինին . . . ։

Բաֆըմ. — Հագգընըզ վար. լաքին պէն (պոռ վէվէօր) եանի իրասը իլէ եաչայան տէյիլ իմ, իչիմ իլէ կիւճիւմ իլէ եաչարըմ. չիմսի պու-ռատան չըգընճա ելինէ իշիմէ կիտէճէյիմ։

Բօլինի. — Տէմէք օլույօր քի (ռէվէէ) եանի ամէլէ սին ։

Ֆէլլոռռ. — Էվվէթ գալէմէ իլէր ամէլէ տիր։

Բօլինի. — Պրավօ. ղազէթաճըմընը էֆէնտի ։

Բաֆըմ. — Հէր չէյ, ուֆագ թէֆէք ըսման եարար, թէաթրօ եա-բար, ղազէթա եազար պիր ամէլէյիմ։

Բօլինի. — Նէ ալա, տիմէք օլույօր քի ատէթա պիզտէն, եանի սէնայիի նէֆիսէ էրպասը ։

Ֆէլլոռռ. — Շաիր տիր տէ ։

Բաֆըմ. — Սթաղֆիրուլլահ ։

Բօլինի. — Էլպէթթէ էօյլէ օլաճագ ։ Էօյլէ ամմա էֆէնտի, պիր գաչ չամբանիաճըգ սէնին կիպի ֆիքր ատէմէրինին ֆիքրինի գըզ-տըրըր ։ (Ֆէլլոռռա) պիզիմ աչգ էրպասընընը տախի աչգընը գըզ-տըրըր, էօյլէ տէյիլ մի մայմուն, չէպէք, թավշան ։

Ֆէլլոռռ. — (Կէ-էրէ+) Պէնճէ էօյլէ ։

Բաֆըմ. — Հէր քէս ֆիքրինի սէրպէսթճէ սէօյլէյճէք մի ։

Բօլինի. — Շիւպհէսիզ ։

Բաֆըմ. — Էօյլէ իսէ, պէնճէ էօյլէ տէյիլ, իշրէթ իլէ գըզըչան էֆ-քեարը չաիրիյէթին նէ ֆայիտէսի օլուր, իշրէթ իլէ գըզըչան աչգը մուհապպէթ նէ իչէ եարար ։

Բոլինի . — Օ՛, օ՞ ոլոռ էֆէնտի ուլթ Ֆէյլէսոֆ իմիշ ա, Ֆիլաթուն իսմինի պուռնա վիրմէյի իտի. (Ֆիլաթոռնա) էյ սուտա հայլանմիշ սիմսիւք հինտի, պագ պու էֆէնտի սէնին կիսլի տէյիլ. սանա տիւնեատա գաչ չէյ լազըմ իտի. հա նէ՞ տէյօր իտին, շարապ, գարը, պիր տէ մուզիգա էօյնէ մի՞.

Ֆիլաթոռն . — Պանա պու ֆիքրի սէնին աշգըն վէրտի։

Բոլինի . — Հէյլէ պագ շու սարը թահթա քէհլէսինէ, հալա եէրինտէն գըմըլտանմայա ճանը իսթէմէյօր, իշթէ միսաֆիրին կէլտի, շիմտի կիտիպ . . . ։

Ֆիլաթոռն . — Հա բարտոն, պու չընկըրաղըն իբինի տէ հէնիւզ եարմատըլար , շիմտի թա տաիրէ գարուսունա գատար կիտիւպ պէօյիւք չընկըրաղը չէքմէկի, տէյէրէք տըշարը չըգար։

Բոլինի . — Էֆէնտի, սանա մէմնունիյէթլէրիմի արզ իտէրիմ եալընըզ պիր էքսիյին վար. մուհարրիր գըսմը ինր աղ մէրպէսթ օլսուր. սէն իսէ պէնտէն գիյատ մահֆուզ պուլունույօրսուն։

Բոթըմ . — Հէր շէյտէ գարէր օլմադ էյի տէյիլ մի տիր։

Բոլինի . — Պիզիմ պու սթագոզ Ֆիլաթուն պէյ բէք թօհաֆ չէյ. նէ տիւմէնի վար նէ բուսուլասը. մուհասալէթ տէնիզինաֆ եօլունու շաշըրմըշ չալգանըպ կիտիյօր. անլայօրսուն՝ ա՛. Ելինէ թքնամալը. սէվէրիմ տէ քիւլխանիյի,

Ֆիլաթոռն . — (Էէրէ կէրէպ) Պիր պլա չայ սըմարլանըրմ. բոմ տա պէրասլէր, ճանը իսթէյէն։

Բոլինի . — Կէօրտի՞ւնմիւ պիր քէրրէ, իշթէ էսմրիւնտէ պիր սիպէթ իճրա իթտին իսէ օ տա պու տուր. իսթէյէն բոնճ իչէր, իսթէյէն չայ իչէր։

Ճիւմիէճէ օթուրուպ բոնճլարընը իչտիլէր. տերէտէն թէքէտէն պին լազըրտը սէօյլէնիպ տիյնէնտի։

Եվհասըլ Բազըմ պիր սասթատան գիյատ պու ալաֆրանկա սչըգ վէ աշգէնին եանընտա գալըպ, պատէհու գալգտը իքիսինի տէ վէտա իտէրէք գարուտան չըգտը իսէ տէ, Ֆիլաթուն տախի բուսուսմտա գուսուր իթմէտի։

Օթէլին պէօյիւք սալօնունա վարտըգլարընտա Ֆիլաթուն Բարդըմըն Ֆիքրինի անլամագ ֆչիւն,

Ֆիլաթոռն . — Էյ նասըլ պուլտուն պիզիմքինի պագայրմ։

Բոթըմ . — Ալա, (կէ-լէ-մէյէրէ+) Հիչ օլմադ իսէ ինսանըն իսթիւնէ պաշընա մայանէգ տէօքմէյօր եա։

Ֆիլաթոռն . — Պըրագ Ալլահը սէվէրսէն, շու ֆչէք ինկիլիզէրի. այտա տէօրթ վիրա իչիւն սէնին տէ օնլարըն գաճրընը չէքտիյինէ շաշարըմ։

Բոթըմ. — Նէ եաբարըմ ա՛ պիրատէր, բարա տա լազըմ։

Ֆիլաթոռն . — Աման պու սէնին բարայա օլան աշգընտան, աման,

կէ՛լ, կէլ սանա այտա տէօրթ լիրայը պէն վէրէյիմ,

Բաբէմ. — Թէշէքքիւր իտէրիմ պիրատէր. պէնիմ եաշայըշըմ բէք ալա տըր։

Ֆիլոնոն. — Քիպրինէ տօգունմասըն, կէրշէք սէօյլէյօրում, սանքի սանա այտա տէօթ ինկիլիզ լիրասը վէրմէյէ գուտրէթիմ եօ՞ղ մու տուր։

Բաբէմ. — Սթաղֆիրուլլահ պիրատէր, սանա էօյլէ լաղըրաը սէօյլէյէն վա՞ր մը տըր. լաքին պէն Զիգլաս ֆամիլեասընտան մէմնուն օլտուղում իչիւն սէօյլէյօրում։

Ֆիլոնոն. — Շու հավուճ կիպի ինկիլիզ գըզլարընտան նէ լէկէթ ալըյօրսուն. ինան քի եաշամանըն եօլունու պիլմէզին, գուտրէթին տէ եօղ տէյիլ տիր. պիր այաղըն տա տայմա Պէյօղլունտա, շէօյլէ հալինէ կէօրէ պիր աֆարընմանըն օլսա տա մինիմինի պիր տօսթ էտինմիշ օլսան ֆէնա՞ մը օլուր։

Բաբէմ. — (աֆլըն պէրհալ ժուղէֆնա կէլմէշ էոէ էոէ պէ, օլ պապէ ազ-ղընա լաֆ ալմաֆ ազը աֆլամաֆ ֆայիպէոնէ մուղայիր պէ-ղէֆէյինոէն) Էյի օ-լուր ամմա պիրատէր, պէն քէնտիմ իչիւն տէյիլ հալա սիզին իչիւն պիլէ իսրաֆըն պու տէրէմէսինի խայըրլը կէօրէմէյօրում։

Ֆիլոնոն. — Նէ՞, իսրա՞ֆ մը, բիր օլ սէն Ֆիլոթունու օ գա-տար էշէ՞ք մի զանն իտիյօրսուն, հիսապ իտէմէք օլսամ, շու իչ այ զարֆընտա գազանտըղըմ սարֆ իթտիյիմտէն զիյատէ օլմազսա պիլէ պաշա պաշ կէլիր։

Բաբէմ. — (մէհոնունէյէնիլ) Պաղ էօյլէ իսէ սէօյլէյէմէք սէօզ պու-լամամ. պու եաշայըշ գազանմ իլէ իսէ ալա տըր գարտաշըմ. պիր ատամ գազանտըղը գատար եաշայապիլիր. էլալէթտէ հէմշիրէնիզ տէ բահաթտա տըր, զիրա պիրինմի տէրէմէտէ տիւշունիւլէմէք չէյ տիր, մալիւմ ա՛։

Ֆիլոնոն. — Պիզիմ ֆէյլէսոֆ Բաղըմ, եինէ հիքմէթտէն տէմ վուրմայա պաշլատը, միւսթէրիհ օլ պիրատէր միւսթէրիհ օլ. գա-զանմըմ եօլունտա վէ թալէիմ բէք միւսաիտ տիր։

Բաբէմ. — Նէ եօլա սիւլիւք իթտինիզ պագալըմ, թիճարէթ ֆի-լա՞ն մը։

Ֆիլոնոն. — Պիզիմ կիպի ատէմլէրին թիճարէթի նասըլ օլուր պիլմէզմիսին։

Բաբէմ. — Նէ պիլէյիմ պէն։

Ֆիլոնոն. — Ագշամ օլսումու, ճէպինէ գըրդ էլի լիրա գօր-սուն օյուն սալօնունա կիտէրսին . . . ։

Բաբէմ. — (Էէ-ղէ-նէ- է+ղէոէբէ+) Վայ . . . ։

Ֆիլոնոն. — Տուր ամմա աճէլէ իթմէ։ Պաշլարսըն օյնամայա, էյէր զար իչէր իսէ գըրդ էլի լիրաճըգ պիւքէր գալգարսըն։

Բաբէմ. — Օյնամայա պաշլայալը մութլաղա պիր այ օլմուշ տուր։

Ֆիլոնոն . — Նէ՞տէն սիլտին։

Բաքը՛մ . — Զիւնքի պէօյլէ զարար իթմէյէ պաշլայընճա գալգմագ վէ գըրդ էլի ւիրաճըգ պիւքտիւքտէն սօնրա եինէ գալգմագ, էնիւզ պիր այըզ գումարպազլարը՝ իհթիյաթը տըր. պիր գաչ այ սօնրա էսքիտիքճէ պու իհթիյաթ գալգար։

Ֆիլոնոն . — Սէն պէնիմ իշիւն գօրգմա։

Բաքը՛մ . — Պէն սիզին իշիւն գօրգմամ, գումարտա սիզի էսիր ալմագլար. այտա օն պէշ եիրմի պին ղուրուշլուգ իրատ իշիւն գօրգարըմ. սիզ բէք ալա պիլիրսինիզ քի, եիրմի օթուզ պին ւիրա պիր գաչ այ իշինտէ գումարա վէրիլէպիլիր սէրվէթլերտէն տիր։

Ֆիլոնոն . — Էյ արթըգ պանա հիքմէթ տէրսի մի վէրէճէքսին։

Բաքը՛մ . — Խայր, չիմտիլիք ադէյ։

Ֆիլոնոն . — Ադէյ ֆն ղէր՝

Պու իքի րէֆիգ պիրանիրինտէն այրըլտըգտան սօնրա իքինսի տախ պիրպիրինին ալէյհինտէ պիր սուսի ֆիքր իլէ այրըլտըլար. Ֆիլոսթուն Բաքը՛մ իշիւն « քէնտիսինտէ պու գատար սէրվէթ եօգ տա պէնի գըսգանըյօր » տէր իտի. վէ Բաքը՛մ տախի Ֆիլոսթուն իշիւն « քէնտիսի Զիգլասըն խանէսինտէն գօվուլտու եա, պէնի տէ այտա տէօրթ ւիրա վէրէրէք այըրմագ իսթէյօր. գիւշա ալըրըմ էօյլէ տէօրթ ւիրալարը, տալգավուգմույում պէն. վարսըն պէյիմ եաշասըն պիզ պուսնլարըն չօղունու կէօրտիւք » տէմիշ իտի։

Իշթէ մէվլիմի պահարա գատար կիւշէրան իթմիշ օլան ահվալ պուսնլարտան իսպարէթ իտի։

ԵԷՏԻՆՃԻ ՊԱՊ

—

Հասըլը մէվլիմի պահար գալպէրէ ֆէրահ վիրմէյէ պաշլատը։ Պու մէվլիմին պիզճէ հիքեայէյէ շատան օլան իլք վագասը, Բաքը՛մը իճրա էյլէտիսի պիր քեազըտխանէ էյլէնճէսի տիր։ Շէօյլէ քի եինէ հաֆթանընը տէրս կիւնլէրինտէն պիրիսինտէ, Բաքը՛մ հաքա վէ ֆագաթ խալխանէ վէ տօսթանէ պիր սուրէթլէ տէվամ իթմէքտէ օլտուղու ժօղէֆինայը պէյարէթէ կիթմիշ իտի։

Ժօղէֆինա . — Կէչէն կիւնլէր . . , պէյին հարէմի թագըմը իլէ ֆեազըտխանէյէ կիթտիք իսէ տէ, բազար կիւնիւնէ թէսատիֆ իթտիյինտէն, արապալար իշինտէ մահպուս գալըպ հիչ պիր տիւրլու զէվգինի չը գարամատըգ։

Բաթը՝. — Քեռաղբտխանէէնին զէվգի բազար վէ ճումաա կիւնէէ-
րի չըգմազ, ջրայա պաշգա ռիւբլիւ կիտիլիր։
Ժօղէֆէնա՝. — Նա՞սըլ կիռաիլիր։
Բաթը՝. — Կիտէ՞բմիսին։
Ժօղէֆէնա՝. — Եալընը՞զ մը կիտէճէյիմ։
Բաթը՝. — Խայր, պէնիմ իլէ պէրաապէր։
Ժօղէֆէնա՝. — («Ռէվէնէրէ») Ամէնին իլէ մի՞. էլպէթ կիտէրիմ։
Բաթը՝. — Ճանանը տա ալըրըզ. տատը գալֆայը տա։
Ժօղէֆէնա՝. — Էվվէթ բէք ալա օլուր։
Բաթը՝. — Պիր սալը եաիաստ չարչամպա կիւնիւ կիտէրիզ, օ կիւ-
զէլ սահրալար, չայբրլար թէնհա տըր. պաշգա կիւնէր իսկ օրա-
լարը աթ վէ արաապա բանայբրընա տէօնէր։
Ժօղէֆէնա՝. — Աման նէ դատար սէֆա իտէրիզ։
Բաթը՝. — Հէմ Քեռաղբտխանէյէ կիտէնէր եէյէճէքլէրինի իչէ-
ճէքլէրինի տէ պէրաապէր կէօթիւրիւպ էօյլէ էյլէնիրլէր։
Ժօղէֆէնա՝. — (ղայեն «Ռէվէնճ էլէ») Կէօրտի՞ւն միւ պիր քէրրէ էյլէն-
ճէնին ասըլ ալաթուրգասընը, իշթէ ինսանընդ գըրա սահրայա չըգ-
տըղընա տախի տէյէր։
Բաթը՝. — Գարար վէրտիք իսկ սէօյլէ տէ, պէն թէտարիքեա-
թա պագայըմ։
Ժօղէֆէնա՝. — Նէ կիւն կիտիլէճէք իսկ, ագշամտան ֆպակա պիր
լկապէր ոգչուրթ քի, պէնտէ էրթէսի կիւնիւ պաշգա իշէ պաշլա-
մայայըմ։
Բաթը՝. — Պաշ իւսթիւնէ։
Ժօղէֆինանընն եանընտա շու գարար վիրիլտիքտէն սոնրա, Բա-
գըմ կիտիւպ տէրսլէրինի տախի վիրէրէք, սաաթ իչտէ խանէսինէ
ավտէթ իյլէտի։ Բէնտիսինի ալթընդ քի՞մ իսթիգալ իտէր, էլպէթ
Ճանան. հէմ արթընդ Բագըմ քէնտիսինի Ճանանընն իսթիգալ իյլէ-
տիյինէ տարըլմայօր տա. տատը գալֆա իսկ Բագըմընն տարըլմայը-
ջընա զիյատէսիյլէ մէճմուն օլույօր. չաքին շուրասընը լայըգը իլէ
պիլինիզ քի պոնտան մուգատտէմ Ճանանա միւչթէրի զուհուրու
մէսէլէսինտէն տօլայը գըզճընզաղն արդ վէ իզհարը հալ իտիչի, օլ-
սա օլսա Բագըմ հուզուրունտաքի չէնկիյինի պիր ազ տահա արթըր-
մայա մէտար օլապիլմիշ իտի, եօգսա արալարընտաքի խալիսանէ
մուհապպէթ սըրմա ֆիլմիչիւ կիպի սաֆի օլարագ տէվամ իտիւպ,
խարիճտէն պունդարը պիրիսի կէօրէճէք օլսա, քէնտիլէրինի ատէ-
թա գարտաշ գըզգարտաշ զանն իտէր իտի։

Տատը գալֆա տախի հէնիւզ եաթմամըշ օլտուղու ճիհէթլէ, իւ-
չիւ պիրտէն սալօնտա օթուրտուլար։ Ճանան էֆէնտիսինէ պիր
գահվէ քիչինիպ կէթիրտի. Բագըմ գահվէյի իչէր իքէն։

Բաթը՝. — Տատը, նի՞չիւն արալըգտա պիր կէզմէյէ կիթմէզմինիզ։

Ֆեդոյէ. — Կիտէյօրուզ եա իչթէ էֆէնտիմ։

Բաբը՝. — Նէ՞րէյէ կիթտիյինիզ վար եա։

Ֆեդոյէ. — Ճանան նէ՞րէյէ իսթէր իսէ կիտէյօրուզ։

Ճանան. — Տատը գալֆա պէնի հէր եէրէ կէօթիւրիւյօր էֆէնտիմ։

Բաբը՝. — Ն՞էրէյէ կէօթիւրիւյօր պաբայրմ։

Ճանան. — Սալը բազարընա . . . ։

Բաբը՝. — Սալը բազարը իչթէ գաբումուզուն էօնիւ։

Ֆեդոյէ. — Թօբխանէյէ գատար պիլէ կիտէյօրուզ։

Բաբը՝. — Եօգ ա տատրճըղըմ, չէօյլէ պիր սէյր եէրինէ, մէսէ-լա Օխլամուրա Ֆիլանա։

Ֆեդոյէ. — Օրայա կէչէն բազար կէօթիւրմիւշ իտիմ, ամմա Ճա-նան սէվմէտի։

Բաբը՝. — Պէլքի չիմտի սէվէր։

Ճանան. Օրալարը Ֆէնա էֆէնտիմ, գատընլար, էրքէքլէր չօգ Ֆէ-նա, ինսան բահաթսըզ օլույօր։

Ֆեդոյէ. — Պիր քէրրէ տէ քիւչիւք չիֆթլիյէ կէօթիւրմիւշ իտիմ, օ կիւն թէնհա իտի տէ կիւզէլ էյլէնմիշ իտիք։

Ճանան. — Սահիհ տատը գալֆաճըղըմ, օ կիւն նէ գատար էյ-լէնմիշ իտիք. զըրլար նէ կիւզէլ իտի, աղաճլար, օ հավուզ, տանա նէ գատար ֆիւզէլ իտի։

Բաբը՝. — Էյի եա, երինէ կիթմէկի սէյիլ մի։

Ֆեդոյէ. — Եազ կէլինէ տէ երինէ կիտէրիզ, պէն Ճանանըմը սըզ-մադ իսթէմէմ։

Բաբը՝. — Պիլմէզմիսիմ ա տատրճըղըմ։

Ճանան. — Տատը գալֆաճըղըմ, պէնի գըզը կիպի սէվէր, պէն տէ ծնու վալիտէմ կինի սէվմէրիմ (գէյէ գ՝ըշ-ոգ Ֆեդոյէնէ պօյնանա սա-բըլարաք էօֆթիյէ պաշլար)։

Բաբը՝. — (պու նէ՞սայէշրէ ընրէնֆէ գաղէլ օլմայաճաք գաբար Ֆանէլէք-ղէ օլ-ոգ) Եօգ ամմա, պէնիմ տատրճըղըմը ալէօյլէ գարշըմտա ֆօբ-մէյէճէքսին, պէն ատէթա գըզգանըրըմ, տէյի օ տախի գալգար քէնտիսինի տատրսրնրն գուճաղընա ախթալ էօբմէյէ պաշլար։

Պիշարէ Ֆէտայի պիր գուճաղընտա Ճանան պիրիսինտէ Բաբը՝ քէնտիսինի գուճագլամագտա օլտուգլարընը կէօրիւնճէ, կէօզլէրին-տէն եաշ պօշանարագ,

Ֆեդոյէ. — Ա՜հ հանըմճըղըմ, իքի կէօզիւմիւն նուրու հանըմճը-ղըմ, մէզարընտան շու պիզիմ հալիմիզի կէօրբէյօրմուսուն։

Բաբը՝. — (կէ՞զլէրէ գ՝ըշ-ոգ) Իչթէ տատրճըղըմ, սէնի անամըզ եէ-րինէ գօտուգ։

Պու լաֆքրը Ճանանընն տախի գալսինի թէբրէնտիրմիշ իտի. պատէհու հէրքէս Ֆէրիզ եէրինէ կէլէրէք

Բաբը. — Էյ տատըճըղըմ, պիզի չարչամպա կիւնիւ Բեաղլըտ-խանէյէ կէօթիւրիւրմիւսիւն։

Ֆէրայէ. — Սէնի տէ մի։

Բաբը. — Իսթէրիմ եա։

Ճանան. — (սեվինէրէ) Սիզ տէ մի պիզիմլէ պէրապէր կէլէճէքսի-նիզ էֆէնտիմ։

Բաբը. — Հայ հայ։

Ճանան. — Էօյլէ ամնա գալապալըգտա սիզ պիզիմ իլէ պէրապէր օթուրամազընըզ քի։

Բաբը. — Չարչամպա կիւնէրի օրատա քիմսէ եօգ տուր. գօճա չայըրլարտա պիզ եալընըզ գալաճաղըզ։

Ճանան. — Եա, էօյլէ մի. ամանն տատըճըղըմ պիզի կէօթիւր։

Ֆէրայէ. — Կէօթիւրիւրիւմ գըզըմ նիչիւն կէօթիւրմէյիմ։

Բաբը. — Հաթթա ուսթան ժօզէֆինա տա կէլէճէք։

Ճանան. — (նէհայէթլէթ սեվինէրէ) 0° տա մը. ամանն եարապպ. տա-տը գալֆաճըղըմ, ժօզէֆինա տա կէլէճէք իմիշ։

Ֆէրայէ. — Տահա ալա. իշթէ հէպ պիզ պիզէյիզ տէմէք։

Բաբը. — Չարչանպա կիւնիւ սապահլայն էրքէնտէն կիտէճէյիզ. ամնա բէք էրքէն հա։

Ֆէրայէ. — ժօզէֆինա օ գատար էրքէն կէլէպիլիր մի։

Բաբը. — ժօզէֆինա ազչամտան պուրատա գալաճաղ։

Ֆէրայէ. — Սիզ էօյլէ մի գարար վիրտինիզ։

Բաբը. — Խայր, պիզ տէյիլ պէն քէնտիմ էօյլէ գարար վիր-տիմ։

Ֆէրայէ. — Էյի ամնա պուրատա ժօզէֆինայը նէրէյէ եաթըրա-ճայըզ։

Բաբը. — Պէն օնուն եօլունու պիլմիրեմ. սէն պիր կէճէ պէնի օտանա միսաֆիր ալըրսըն, ժօզէֆինա տա պիր կէճէ պէնիմ օտամ-տա եաթար։

Ֆէրայէ. — Սէն պիզիրսին օղլում։

Արթըդ պու կիճէ Ճանանըն սեվինճինի միւմքին տէյիլ թարիֆ էտէմէյիզ։ Պիչարէ գըզճըղազ տատը գալֆա իլէ էֆէնտիսինին քէնտիսինէ էվլատ կիպի գարտաշ կիպի հէր նէ կիպի օլսուր իսկ օլսուն կէօսթէրտիքլէրի մուհապպէթէ մի սեվինսին. ժօզէֆինա պէրապէր կիտէճէք օնա մը սեվինսին. գիրա ժօզէֆինա Ճանանը նէ գատար սեվէր իսի իսկ, Ճանան տախի ժօզէֆինայը օ գատար սեվէր իսի։

Գահվեյի իչտիքտէն վէ վերիլէճէք գարարը վիրտիքտէն սօնրա, Բաբըմ եաղաճաղ պիր ապ եաղըսը օլտուղունատան պահս իլէ օտա-սընա չէքիլտի։ Տատը գալֆա տախի ույդուսու կէլտիյինտէն եա-թաղընա կիրտի. Ճանան նէ եարսըն, ույդուսու եօգ քի եաթսըն,

գիհնի եէրինտէ տէյիլ քի օ տա պիր քիթապ օգուսուն։ Էլհասըլ գալգտը էֆէնտիսինին օտասընա կիտիպ գալշըսընտա օթուրտու։

Բաղըմ եապը եազար, օ տախի թիւթիւն թէնէքէսինի աչմըշ էֆէնտիսի իչիւն հազըր սիկարա եաբար իսի։

Բաբըմ. — Նիչիւն եաթմայորսուն Ճանան։

Ճանան. — Ույգուսմ եօգ էֆէնտիմ. սիզի բահաթսըզ իտիյօր ի-սէմ օտամա կիտէյիմ տէ օրատա սիկարալարը եաբայըմ։

Բաբըմ. — Եօգ գուզում եօգ. հիչ սէն պանա սըգընթը վէրիրսի-սին, հիչ սէն պէնի բահաթսըզ իտիրմիսին։

Ճանան. — Պէն սիզի բահաթսըզ իթմէզմիյիմ էֆէնտիմ։

Բաբըմ. — Իթմէզսին եա, պէն սէնի նէ գատար կէօրսէմ, կէօրէ կէօրէ տայմամ. չաեէտ սէն բահաթսըզ օլուրսուն տէյի սէյլէտիմ։

Ճանան. — (ֆ-ՐԷՂ++Է-ԲՈՆ ԿԷՕՂԷՐԷՆԷ «Ի՞ՄՅԷ ԳԷ+ԷՐԷ+) ՆԷ սատատէթ։

Գըզըն շու հալ վէ թավրը Բաղըմըն հիսսիյաթընը պիր գաթ տահա արթըրարագ։

Բաբըմ. — Ճանան։

Ճանան. — Էֆէնտիմ։

Բաբըմ. — . . . . . Պիր շէյ եօգ։

Ճանան. — Պիր շէյ սէյլէյէճէք իտինիզ ամմա. . . սիզ պիլիրսինիզ։

Բաբըմ. — (ֆ-ՐԷՂ+ԷՐԷՆ ԳԷՐԷԲԷ) Տէյէճէք իտիմ քի. . . Ճանան։

Ճանան. — Էֆէնտիմ։

Բաբըմ. — Պէնիմ սէնի սէվմէյիմի պիլիրմիսին, գուզում Ճանան։

Ճանան. — Նասըլ պիլմէմ էֆէնտիմ, հէմ սիզ քէնտինիզ սէյլէ-մէտինիզ մի «սէնի հէրիրէմ կիպի սէվէրիմ» տէ՞մէտինիզ մի։

Բաբըմ. — (ՅՈՂԸ ԳԷԼԻՐԷԲԷ) Օ՛ֆ Ճանան օֆ, պէն սէնի հէրիրէմ կիպի սէվմէյորում, Ճանան կիպի սէվիյորում։

Ճանան. — (ՂՅԷՆ ԸՄԻՆՔ ՊԷՐ ԲԷՆԴԷԼԷ+ ԷՆԴԷՐԷՆԻ ԲՈՆԻԼԸ ԻՎԷՐԷ+) Մալի-նիզ տէյիլմիյիմ էֆէնտիմ։

Բաբըմ. — (ՀԷՐԴԷՆԻԼԷ) Էյլէ տէմէ, սէն քիմսէնին մալի տէյիլսին, քէնտի քէնտինէ սահիպսին . . . . . օֆ, գուզում Ճանան, Ալլահ աշ-գընա, սէն տէ պէնի սէվիյորմուսուն տօղրու սէյլէ։

Ճանան. — (օ ԳՈԽԷ ՅՈՂԸ ԳԷԼԻՐԸԶ ՊՈ-ԼՈՆԴՈ-ՂՈՆԴԱՆ ԷՖԷՆԴԻԽ ՕՆՈ, օ ԷՖԷՆԴԻԽՆԻՆ ԲՈՒԼԸՇԸԶ ՊԷՐ ՊԷՐԷ ԻԼԷ ԳՈ-ՃՈՒԼԸՇԸՐԴԷ) Նասըլ սէյլէյիմ էֆէնտիմիյիմ, հալիմի պիլիր կիպի սէյլէյորսունուզ։

Բաբըմ. — Օ՛ֆ ա Ճանան, սէն պէնիմ հալիմի պիլմէյոր կիպի սէյլէյորսուն. պէնի սէվիյոր իսէն «սէնի սէվիյորում» տէ, ազընտան պու լոգըրտընը չըգարըզընը գուլաղըմ իչիթսին. պու լո-գըրտը պէնի էհեա իտէր. ալէմտէ պանա էն լէզզէթլի սէօզ պու սէօզ տիր։

Ճանան. — Սէվիյորում էֆէնտիմիյիմ, սէվիյորում, նասըլ սէվմէ-մէզլիք իտէպիլիրիմ, սէվմէմէք էլիմտէ մի։

Գըզըն պու սէօղլէրի սէօյլէմէսի, վէ կէօսթէրմէյի աշըգանէ թավրը, Բագըմըն պիր գաթ տահա հիսսը աշըգանէսինի արթըրա-բագ։

Բաբը՛. — Ա՛հ, ճանանըմ, ճանանըմ, պէնի մէվլուտիյինէ կէտենիւմ ինանը յօր, լաքին սապահա գատար պանա պու սէօգիւ սէօյլէսէն տինլէյէճէյիմ։

Բագըմըն սէօղլէրի ճանանը տախի էրիթմէք տէրէճէսինտէ միւ-թէէսսիր իսէրէք. գըզ զաթը գօղլարը սրասընտա պուլունան է-ֆէնտիսինին կէօղլէրի իւզէրինէ սթէշ կիպի հէրարէթի տուտագ-լարը իլէ պիր բուսէ պըրագտը. Բագըմ տախի մուգապէլէթէն պիր բուսէ ալմայա տավրանտը իսէ ատ. էնէ օ ատնատ պիր իւրքէքլիք կէօսթէրէրէք։

Բաբը՛. — Ճանան ահ ճանան, սէնի քէնտիմտէն գըսգանը յօքտուր, ատան ենրասպ չըլտըրաճագմը յըմ նէ օլաճաղըմ։

Վագաս Բագըմ չըլտըրաճագ մը իսի նէ օլաճագը՝ անլաչըմա-յաճագ պիր հալէ կէլսի. օլ գաստար քի ճանան տախի գօրգամրագ, նասըլ իսէ էֆէնտիսինի գանաբէ իւզէրինէ ծթուրտուսը, քէնտիսի տախի եանը պաշընտա օթուրտու։ Արատան պիր միւատէթ սու-քիւթ իլէ կէչիսի, եալընըզ պիրիպիրինին եիւզիւնէ պաղարլար իսի. ինքիսինին տախի եիւրէքլէրի թաշ կիպի քէսիլմիշ օլտուղունտան թըզանըզ պօղուլաճագլար զանն օլունուր իսի։

Պու արանըզ Բագըմըն ագլընա ֆիլաթունուն էսիրլէր հագ-գընտաքի ըէյի կէլիսի, անճագ ուզուն ուզատը յա մուհաքէմաթա զիհնինէ գուվվէթ գամամըշ օլտուղունտան «Հայտէ օնատան հէյ չըլկըն, սէն ալէմին լէզզէթի նէրէտէ օլտուղունու, նասըլ իսթիֆա իսիլէպիլիճէյինի նէ պիլիրսին. վար պիր չապգըն թէսթրօճու գըզ եանընտա քէնտինի էսիր իթմիշսին կիպի էօմր սիւր» տէյիւ ֆիլա-թունուն օ ըէյինի տէֆ իթմիշ տիր։

Գնճա Բագըմ գանաբէ իւզէրինտէ ճանանը եիւզիւնէ պագա պնգա պիր ֆէլ սապաթտան սօնրա տալտը, ճանան պիր սրաղըգ քէնտիսինի եաթաղա գալգընմագ իսթէմիշ իսի. անճագ թէմամ հէնիւզ տալալիլտիյի հալտէ ույանտըրմայա պիր տիւրլիւ գըյա-մատըգընտան վէ գանաբէ իւզէրի տալնի օլտուգճա բահաթ իսէ-պիլիճէք եէր օլտուղունտան, պու քէրրէ տախի քէնտիսի պիր միւա-տէթ էֆէնտիսի, գարտաշը, աշըգը, մուհիպպի, արթըգ իսթիրնա նէ կէլիր իսէ օսու օլան զաթը եիւզիւնիւ տոյա տոյա վէ եաթծտ ծոյամայա տոյամոյա թծմաշա իսէքէք, ալատէհու օ տա գալգտը եիւրէյինտէ պին հիսսիյաթ տալու ալտուղու հալտէ եաթտաղընա կիթտի։

Էրթէսի սապահ Բագըմ կէօղլէրինի աշտըգտա՝ քէնտիսինի գա-նաբէ իւզէրինտէ վէ ճանանը գարշընընտա պուլտու։ Գըզըն վա-

գար վէ թէմքինինտէ ասլա պիր թէպէտիւլ եօգ, ճանան հալա օ ճանան հալա օ թէմքին, հալա օ վագար։

Նէ զանն էտէրսինիզ եա, ճանան թէքմիլ գատըն, ափիֆ, էտիպ, թէրպիյէլի, նազիք, ֆէթին պիր գըզ տըր։ Շու գատար վար քի, տատը գալֆա, Բագըմըն եանընա կէլտիյի զէման բէք կիւլիւնճ պիր եիւզ իլէ կէլմիշ օլտուղունտան, Բագըմ կիճէքի մանճարատան տատընըն տախի խապէրի օլմուշ օլտուղու անլաշըլմըշ իտի։ Էվվէթ տատընըն խապէրի օլմուշ տուր, չիւնքի ճանան քէնտիսինէ խապէր վէրմիշ իտի, զիրա տիւնեատա ճանանըն վալիտէսի, սըրտաշը, հէր չէյլ տատը գալֆա իտի։ Տատը գալֆա, չօճուգլուղունտան պէրու էլինտէ պէօյիւթմիւշ օլտուղու Բագըմըն հէր ախլագընը էյիտէն պիլտիյի ճիհէթլէ, ճանան իչիւն էօյլէ պիր սուրէթը հարէքէթ թանեին իտէր իտի քի, Բագըմ գըզը հիչ սէվմէյճէք օլա պիլէ, չար նաչար սէվմէյէ մէճպուր օլաճագ իտի։

Վագատ Բագըմ կիճէքի վագատատան Տատը գալֆանընը խապէրի օլտուղունու անլատը ամմա, Տատը գալֆա օնա տայիր պիր սէօզ պիլէ ազգընա ալմատը քի, Բագըմ տախի պիր չէյ սէօյլէյէպիլսին։ Նալընընը օ կիւն բազար իրթէսի օլուպ, էյէր Ֆեազըտխանէյէ կիտիլէճէք իսէ, տահա օ կիւնտէն թէտարիքեաթա պագըլմագ լազըմ կէլտիյինի իխթար իթմիշ օլտուղունտան, Բագըմ տախի թատտիգ իյլէմէքլէ, տատը գալֆա իչինէ կիթտի։

Օ կիւն Բագըմ իչէրի իլէ մէչղուլ օլարագ ագչամ խանէսինէ ավտէթ իյլէտիյի զէման տախի պազը թէրճէմէ իչէրի իլէ զիյատէճէ իշթիղալ իտէրէք, պու կէճէյի տէ էվվէլքի կիճէ կիպի պիր աթէշէ քէնտիսինի պիւթիւն պիւթիւն գաբարմայարագ կէչիրէպիլտի։

Էրթէսի սալը կիւնիւ Ժոզէֆինանընը կէլէճէյի ագչամընը կիւնիւ օլտուղունտան Բագըմ քէնտիսինճէ տախի պազը թէտարիքեաթը կէօրտիւքտէն սոնրա, սատթ տօգուղտա Ժոզէֆինանընը խանէսինէ կիտիպ քէնտիսինի պուլտու։

Բաֆըմ. — Ագչամընըզ խայր օլսուն տօսթում։

Ժոզէֆինա. — Ագչամ խայր Բագըմ էֆէնտի.

Բաֆըմ. — Հայտէ պագալըմ։

Ժոզէֆինա. — Նէ՞րէյէ։

Բաֆըմ. — Պիզէ, Ֆեազըտխանէյէ կի՞թմէյէճէք մի իտիք եա։

Ժոզէֆինա. — Էյ Ֆեազըտխանէյէ սիզտէն մի կիտիլիր։

Բաֆըմ. — Պու ագչամը պիզտէ կէչիրէճէյիզ. եարընը էրքէնտէն հաթթա կիւնէշ տօղմատան էվվէլ տէնիզ իւզէրինտէ պուլունաճաղըզ։

Ժոզէֆինա. — Ֆէնա տէյիլ ամմա, սէնին պէնի եաթըրաճագ եէրին եօգ տուր, ա տէլի տէլի չօճուգ։

Բաֆըմ. — Ճանըմ սէնին նէ՞նէ լազըմ։

Ժոզէֆինա . — Բէք ալա, սէն պիր աղ օթուր, պէն կկինէյիմ ։

Պունու տէյիպ Ժոզէֆինա գալգաը տիկէր պիր օտայա կիտիպ կկինմէյէ պաշլատը ։ Բագըմ իսէ Բիյանոյու պիւիր պիլմէզ թրգըրտատըպ, Ժոզէֆինա կկինտիքտէն սոնրա գալգտըլար վէ Բօսթա սօգաղընտան աշաղը ինիպ, եավաշ եավաշ Սալը բաղարընա Բագըմըն խանէսինէ կէլտիլէր։ Գաբուտան իշէրի կիրէր իքէն, ճանան Ժոզէֆինայը կէօրիւնմէ գալարընը աշարագ իւզէրինէ գաշուպ էօբիւշտիւլէր ։ Ժոզէֆինա տատը գալգա իլէ տախի սէլամլաշըպ, Բագըմ Ժոզէֆինա վէ ճանան սալոնտա օթուրտուլար, տատը գալգա իսէ Բեաղըտխանէ լէվազիմաթը իլէ մէշղուլ օլուր իտի ։

Սաաթ օն պիրէ վարտըգտա, ճանան օ զէմանա գատար Բագըմըն խանէսինտէ իլք տէգա օլմադ իւզրէ, բագը թագըմընը սալոնտաքի գոնսոլուն իւզէրինէ գոտու ։ Բագըմ իլք գատէհի Ժոզէֆինայա թագտիմ իյլէտիյի զէման , գարը եինէ Սթամպոլուն բագըսը ալէմտէ էն սէվիլէճէք իշրէթլէրտէն օլտուզունա, վէ քէնտիսինին պունա շարապան զիյատէ մէյլի պուլունտուզունա տայիր պիր խայը սէօզ սէյլէյուպ ալտը վէ նուշ իյլէտի ։

Պունլար իշրէթէ պաշլատըգլարը էսնատէ, ճանան Բիյանո պաշընա կէչիպ, էն ալա պիլտիյի հավալարը քէմալը մէհարէթլէ չալմայա պաշլատը ։ Բագըմ օ զամանա գատար ճանանընն էնի գոնու բիյանո չալտըզընա թէսատիւֆ իթմէմիշ օլտուղու ճիհէթլէ, պու սէնաաթտաքի մէհարէթինի բէք զիյատէ պուլտու ։ Հաթթա Բագըմ ճանանընն էնի գոնու ֆրանսըզճա սէօյլէտիյինի տախի տէրս վիրտիյի սըրատա անլայամամըշ իքէն, պու ադշամ Ժոզէֆինա իլէ միւքեալէմէսինտէ կէօսթէրտիյի մէհարէթէ տախի չաշար իտի ։

Դըզընը բիյանօսու պիր միւտտէթ տինլէնտիքտէն սոնրա, Ժոզէֆինանընն տախի նէչէսի արթմըշ պուլունմաղլա, պու քէրրէ բիյանո պաշընա քէնտիսի կէչտի ։ Սման եարապպ, պու ադշամ Ժոզէֆինանընն բիյանօտա կէօսթէրտիյի մէհարէթ ադլընն խարիճինտէ իտի ։ Ինսան հիսսալ իսէճէք օլսա իքի էլլէրինտէ օն բարմաղը օլան պիր ատէմին պիր անտէ սէքսէն եիւզ գատար սէտայա տօգունապիլմէսինէ իհթիմալ վէրէմէտիյի հալտէ, գարը պու իհթիմալի իճրա իյլէտիյինտէն, կէօյա տէօրթ էլի օլուպ տա, պէհէրինտէ տախի օնար բարմաղը պուլունտուղու զանն օլունմադ խթէնիլիյօր իտի ։

Ճանան սանքի գըրգ եըլտան պէրու սէրհոշ մէճլիսինտէ բագը իքրամ էտիճի իմիշ կիպի, մէճլիսի իշրէթին ուսսուլինտէ, ոէպաթ վուգուֆ իտէրէք, պու խըզմէթինտէ գուսուր իթմէզ իտի ։ Ժոզէֆինանընն պիր գաչ տամլատան իսլարէթ կրտասընը, տայիմա բիյանօսու եանընա կէօթիւրիւր, վէ պու խըզմէթի էֆէնտիսինէ տախի էտա իտէր, վէ էֆէնտիսի իսէ, ճանան էլինտէն ալտըզը պատէյի ատէթա աթէշ իշէր կիպի իշէր իտի ։

Պիր մէճլիսի իշրէթին սուրէթը կիւզէրանընա տըգգաթ իթթիյինիզ վա՞ր մը տըր։ Վար իսէ, կէօրմի՞ւշնիւնիւզ տիւր քի, պու մէճլիսլէրտէ դաֆալար լայըգը իլէ գըզտըգտան սոնրա, տայմա պիրպիրինէ իպրազ վէ թէէմինի մուհապպէթէ պաշլարլար։

Շու հալ պու կիմէ Բագըմըն մէճլիսինտէ տախի օլմուշ իտի իսէ տէ, Բագըմ իլէ Ժօզէֆինանըն եէկտիկէրինէ օլան մուհապպէթլէրի զաթէն մալիւմ օլտուղունտան, եալընըզ Ժօզէֆինա, Ճանան հագգընտա օլան մուհապպէթինի պիր տիւրլիւ անլատըպ թիւքէտէմէզ իտի։

Էլ հասըլ եէմէք վագթը կէլտիկինտէն ճիւմլէսի սուֆրայա օթուրտուլար։ Տատը գալֆա խանէլէրտէ պէօյլէ պիր ճէմիյէթին ինիգատընտան բէք զիյատէ մէմնուն օլուր իսկ տէ, եալընըզ արատա իշրէթ պուլունմասը պիր ազ ճանընը սըգար իտի։ Լաքին հիչ կէօզիւ կիպի սէվտիյի էֆէնտիսի, պէյի, բաշասը, եանի Բագըմը, քէնտիսինին պու ատէմը խօշնուտիսինտէն խապէրտար իտէ՞ր մի իտի։ Տատը գալֆա զաթէն պէօյիւճէք եէրլէրտէ զիյաֆէթլէր սավմըշ պիր գատըն օլտուղունտան, բիչիրմիշ օլտուղու եէմէքլէր, Ժօզէֆինանըն նազարը բաղլէթինէ մազհար օլմուշ իտիլէր։ Բէմալը իշտիհա իլէ եէնիլտի իչիլտի. պատէթ թաամ, Ճանան գահվէյի տախի սուֆրայա կէթիրմէքլէ, գահվէլէր տախի օրատա իչիլտի, նիհայէթ պիր սաաթ գատար զէման տախի սուֆրա պաչընտա թէք թիւք եէմիշ եէմէք, վէ չունտան պունտան սէօյլէշմէք մէշղուլիյէթի իլէ կէչիպ, պատէհու Ժօզէֆինա քէնտիսի իչիւն հազըրլանմըշ օլան Բագըմըն եաթաղընա, վէ Բագըմ տախի տատըսընըն օտասընտա սէրիլմիշ օլան եաթաղընա կիթտի։

Էլպէթթէ Ճանան տախի քէնտի օտասընա կիթմիշ տիր։

Իչթէ պուրասը մուսատտագ տէյիլ։

Վայ, նէ՞ օլտու։

Ճանան Ժօզէֆինայը սոյունտուրուզ եաթաղընա եաթըրընճայա գատար եանընտան այրըլմայաճաղը տէրքեար տէյիլ մի՞ տիր եա. Ժօզէֆինա հալ վէ թավրընտա օլան, եանի Բագըմ իլէ մանարայը սապրգընտան գաթինաղար իտիլէճէք օլտուղու հալտէ, Ճանանը տախի ճանը կիպի սէվէն պիր գարը, պէօյլէ պիր հէնկեամտա, օնատան պին չէյ սորմատան բահաթ իտէպիլի՞ր մի։ Պինայէն ալէյհ հէմ սոյունուր, հէմ տէ գըզ իլէ կէօրիւշիւր իտի։

Ժօզէֆինա. — Գըզ Ճանան։

Ճանան. — Էֆէնտիմ։

Ժօզէֆինա. — Սէն էֆէնտիյի տէ պէօյլէ սոյունտուրուրսուն տէյի՞լ մի։

Ճանան. — Էֆէնտիմ տէյիլ մի՞, էլպէթթ սոյունտուրաճայըմ։

Ժօզէֆինա. — Պարի ուսլու ուսլու սոյունո՞ւրմու,

Ճանան . — Ա՛. չճո՞ւգ մու քի, ուսլու ուսլու սոյունմասըն ։

Ժոզէֆինա . — Օնլար չճուգտան պէտթէր տիր. չճուգլար սոյունուր իքէն, թիր թիր թէբինիր. պէոյլէ պլյրգլը չճուգլար տախի ինսանըն պոյնունա սարբլբր ։

Ճանան . — (հէճապ ինէ) Աման ուսթանըղըմ, սէոյլէտիյին չու լագբրտբյա պագ ։

Ժոզէֆինա . — Նէ՞ սէոյլէյորում, այբպ պիր չէ՞յ մի սէոլէյորում։

Ճանան . — Այբպ եա ։

Ժոզէֆինա . — Վայ տիմէք օլույոր քի մութլագա ուսլու սոյունմայոր, սոյունսա սէն պու լագբրտբտա հիչ այբպ կէորմէզ իտին ։

Ճանան . — Ճանբրմ ուսթանըղըմ պանա էոյլէ լագբրտբլար սէոյլէմէ ։

Ժոզէֆինա . — Ա՛ տէլի. գբզ նէ՞ ութանբյորսուն, օ սէնին էֆէնտին տէյի՞լ մի, այբ՞պ մը զանն իտիյորսուն, սիզ իքինիզ տէ կէնճսինիզ կիւզէլսինիզ. էյէր ուսլու ուսլու սոյունմուշ օլսա օ զաման այբպ սայբլբր ։

Ճանան . — Խայր, պիզիմ էֆէնտի բէք ուսլու տուր. բէք մահճուպ տուր ։

Ժոզէֆինա . — Տէ պագայբմ պէնի ալտատապիլի՞րմիսին, սանքի պէնիմ խասէրիմ եօգ տուր. վահ չճուգ վահ. էֆէնտի պանա հէրսինի սէոյլէտի. օ պէնտէն հիչ պիր սբրբբնը սագլամաղ. կէչէն կիմէ նէ՞ գատար աղլամբշսբնբզ ։

Ճանան Ժոզէֆինանբն չու սոն լագբրտբսբ իւզէրինէ, պիր քէրբկ իչէ էհէմմիեէթ վիրէրէք, աղ գալմբշ իտի քի սբրբբնը իպրաղ իթսին. լաքին էֆէնտիսի իլէ Ժոզէֆինա արասբնտաքի մաճարալարբ պիլմէտիյինտէն վէ քէնտիսի էֆէնտիսի իլէ օլան մուամէլէսինին տատը գալֆատան պաշգա, սաիր քիմսէյէ աշբլմասը բէք պէոյիւք այբպ օլտուղունու իթիգատ իյլէտիյինտէն, շաեէտ Ժոզէֆինա քէնտի ապզբնը արայոր միւթալասսը իլէ, սբրբբնը քէթմ իթմէքտէ եինէ սէպաթ իյլէտի ։

Ճանան . — Պանա հիչ սաթաշտբղը եօգ տուր. սանա նէ տէմիշ իսէ տէմիշ. պէն սանա նէ տէտիյինի նէ՞ պիլիրիմ ։

Ժոզէֆինա . — Ա՛հ, հալինտէն քիմսէյի սակեահ իթմէմէք ղայրէթինտէ պուլունան աշբդ Ճանանճբղըմ. զարարբ եօգ գբզբմ, զարարբ եօգ, գախտէի մուաշբգայբ պիլմէյէն սիզին կիսի չճուգլարբն հալի հէպ պէոյլէ տիր. պունունլա պէրապէր հէմ սէնի հէմ Բագբմբ թէպրիք իտէրիմ. Ալլահ իչիւն իքինիզտէ պիրպիրինիզէ բէք լայբզ չճուգլարսբնբզ. Ալլահ եինէ իքինիզի պիրպիրինիզէ պաղբշլասբն. անլատբն մը գբզբմ պէնի ։ Բագբմ էյի պիր չճուգ տուր, օնու սէն իտարէ իթմէլիսին, հիւսնիւ իտարէ իտէր խէն քէնտինէ բէք գօլայ պէնտ իտէպիլիրսին ։

Իշթէ ժօղէֆինա պու սուրէթլէ ճանանը իսթինթաղ իթտիքտէն սոնրա, եաթաղընա կիրիպ, պիր ազ տա եաթաղ իշինտէ գոնուշարաղ, պատէհու գըզը եէրինէ կէօնտէրտի. ամմա պիշարէ ճանանը ենէ չէնտ կիճէ էվվելքի հավասը քէմալի, իլէ ույանմըշ օլտուղու հալտէ կէօնտէրմիշ օլտու։

Հէր քէս ույգույա տալըպ, ույգուսունու կէրէյի կիպի ալմըշ օլտուգտան սոնրա, պիր տէ պիր արալըգ սօգաղ գաբուսու չալընտը։ Էն էվվէլ տատը գալֆա ույանտը, Բագըմը տախի ույանտըրտը։

Մէյէր գայըգճը Օսման ամուճա կէլմիշ, սաաթա պագտըլար սաաթ օն. Բագըմ « թամամ վագըթ տըր եավաշ եավաշ հաղըրլանմալը » տէյի գալգըպ, տատըսը իլէ պէրապէր աշաղըյա ինէրէք, գայըղա եէրլէշտիրիլէճէք էշեայը Օսման ամուճայա վիրտիքտէն սոնրա ճանանը ույանտըրմայա կիթտի։ Ա՛հ, պու աշգ ինսանը նա՞սըլ էհեա իտէր պիր հիսս տիր։ Սէրբիլիպ եաթմըշ օլան ճանանը պիր խայլը թամաշատան սոնրա, սաղ էլինի գըզըն եիւրէյի իւզէրինէ գոյարագ, պատէհու սէս վէրտի, վէ քէնտիսինտէն էվվէլ եիւրէյի ույանմըշ օլտուղունա տըգգաթ իյլէտի։ Հիչ տըգգաթ իթտիյինիզ վա՞ր մը տըր։ Ա՛հ, պիպիմ տըգգաթ իթտիյիմիզ վար տըր. օնուն իշիւն պիլիրիզ քի բէք լէզզէթլի պիր թէտգիգ տիր, զիրա գալսլ, ույգու հալինտէ իքէն բէք մունթազամ վէ հաֆիֆ վուրմագտա օլուպ, ույանտըղը անտէ էվվէլքի հալը ինթիզամընըն ագսինէ օլարագ խէլէճան իլէ վուրմայա պաշլար. թէհրիւպէ իտինիզ տէ պագընըզ. հէլէ ճանանըն գալպի կիպի պիր աշըգ գալպի օլուրսա վար եա։

Ճանան ույանըպ տա կիճէ վագթը հաֆիֆ հաֆիֆ եանմագտա պուլունան գանտիլին պայկըն զիյալարը արասընտա էֆէնտիսինի կէօրիւնճէ, պիրտէն պիրէ իւրքտիւ, « Նէ՞ տիր էֆէնտիմ, նէ՞ խաթէրսինիզ » տէյէպիլտի Բագըմ։ « Բեաղըսխանէյէ կիտէճէյիմիզի ունութտո՞ւնմու, գալգ պագալըմ աթէշի ֆիլանը եագ, ժօղէֆինայը տա գալտըր տա պիր սապահ քէյֆի եարալըմ, եավաշ եավաշ տա հաղըրլանըրըզ » տէմէսիյլէ ճանան ֆըրլատը գալգտը։

Նէ՞ եալան սէօյլէյէլիմ, տօղրուսունու սէօյլէմէք հէր հալտէ էվվա տըր. այըպ տէ՞յիլ ա՛, պիշարէ գըզճըղաղ գալգար իքէն էֆէնտիսինին պօյնունա սարըլըպ տա եօյլէ գալգտը, սիզ իսթէր իսէնիզ պու հարէքէթի քիւսթահլըղա համլ իտինիզ, էֆէնտիսի քէնտիսինի մաազուր կէօրմիւշ իտի։

Եարըմ սաաթ կէչմէտի էվին իշինտէ հէր քէս գալգտը. ճանանը հաղըրլայըպ սալօնա կէթիրմիշ օլտուղու զօճա պիր մանկալ, ուզագտան նազար իտէնէրէ քէյֆ վէրիր իտի։

Մանկալը պիր թարաֆընա գահվէ կիւյիւմիւ, պիր թարաֆընա

չայ կիւյիւմիւ, պիր թարաֆընա ագշամ կէլմիշ օլան թազէ ինէք սիւտիւ թէնֆիրէսի սիւրիւլտիւ, սիկարալար եանտը։

Ժօզէֆինա հէր նէ գատար կիսինմէտէն պիր էրքէք հուզուրունա չըգմագ ալաֆրանկատա օլմատըղընը նազարը տըգդաթա ալմըշ իտի իսկ տէ, Բագըմ տախի կիսինմէտէն, եալընըզ արգանընտա պիր ինձէ պէյտան քիւրք օյտուղու հալտէ սալօնա չըգմըշ, վէ օլ պապտէ Ժօզէֆինայա սէյլենմէսի լազըմ կէլէն սէօյլէրի տախի սէօյլէմիշ օլտուղունտան, հէր քէս կիճէլիք հալի իլէ վէ պիր հալը մահմուրիյէթլէ պուլունուր իտի։

Գահվէ բիշտի, էվվէլա պիրէր չէքէրլի գահվէ իչիլմէք, վէ պատէհու հէր քիմին ճանը սիւալիւ վէ սիւոսիւզ գահվէ վէ չայ իսթէր իսկ, զէվգինտէ մուխթար օլմագ իւզրէ գարար վէրիլտի, վէ մուճիպինճէ հարէքէթ օլունտու։

Ժօզէֆինա. — (Օսմանլըլարը ըզ սապահ սէֆասընը բէյ պէյենէրէյ) Լաքին նէ ալա չէյ։

Բաֆըմ. — Նէ՞։

Ժօզէֆինա. — Պէօյլէ սապահլայըն էրքէն գալգըպ տա չու քէյֆի եէթիշտիրմէք։

Բաֆըմ. — Հօ՞շունուզա մը կիթտի մատամ.

Ժօզէֆինա. — Բէք ալա. պէն հէման տէյէպիլիրիմ քի, միւտուէթը էօմրիւմտէ սապահտան էվվէլ գալգմամըշըմ տըր. պիզ պիլիրիզ քի չիմանի պիր սաաթ սոնրա սապահ աշըլաճագ, վէ պիզտէ օնու կէօրէճէյիզ, էօյլէ տէյի՞լ մի։

Բաֆըմ. — Հէմտէ տէնիզ իւզէրինտէ կէօրէճէյիզ։

Ժօզէֆինա. — Իւշիւմէ՞զմիյիզ եա։

Բաֆըմ. — Բիւրքլէր վար, էհրամլար վար, շալլար վար, բալթօլար վար, նէ՞ իւշիւյէճէյիզ, պա խուսուս քի բօմ տա վար։

Ժօզէֆինա. — Ինան քի բէք խօշումա կիտիյօր. Բագըմ, սանա տօղրուսունու սէօյլէյի՞մ մի. Թիւրքլէրին հէր հալի էվրոբանընն հէր հալինճէն էյի։

Բաֆըմ. — Եօգ մատամ, բէք տէ էօյլէ տէյի՞լ ա՛. վագաս պիզ տէ գըշ մէվսիմինտէ հէր սապահ պէօյլէ պիր զէվգ իթմէք օլուր ամմա, էվրոբանընն տա զէվգլէրի ֆէնա մը տըր եա։

Ժօզէֆինա. — Վագաս էվրոբանընն տախի էյլէնճէսի չօգ տուր ամմա, ինանմա պիր սէյագ իւզրէ տիր։ Պիր քէրրէ գէչընն կիճէլիր ուզուն գլոուղունտան եարը կիճէտէն էվվէլ եաթըլմագ, հէյլէ պիր իքի սաաթ կէչիրէք տէ օթուրուլտուղու սիպի եա, նու հալտէ ույանտըղըմդա զէման եինէ օրթալանը գիբենիօգ օլմուշ գալուրուզ, եանի տէմէք իսթէրիմ քի ալնդ թանիյէթին եալընըզ պիր ագշամ լէթաֆէթինտէն միւոթէֆիտ օլուրուզ. սապահը, օ սապահը քի թապիյաթին օ ույգուտան ույանմասը ամմէք տիր, օ կիւզէլ սա-

պահը թէմաշատան հէմանդ տպիմի աղէրէթլէ մահրում գալբրբզ։

Բաբբ. — Օրասը էօյլէ տիր։

Իշ պու մանկալ պաշը կէօրիւշլէսի եարբմ սաաթտան գիյատէ սիւրմիւշ իտի։

Սապահտան էվվէլ տէնիզ իւզէրինտէ պուլունուլմայա գարար վիրիլմիշ օլտուղունտան, հէր քէս կիյինմէյէ գալգտը, վէ մէվսիմ մարթ այընդն սոնլարը օլուպ, սապահ օն իքիտէն էվվէլճէ օլ-մագտա պուլունմասը իլէ. ալէլ ահէլէ կիյինիպ իսկէլէ պաշընա վարբլտը։

Օսման ամուճանդն գայբղը իքի չիֆթէ, եէնի, կէնիշ, կիւզէլ պիր գայբզ իտի։ Ժոզէֆինա իլէ տատը գալֆայը արգայա օթուրտա-բաղ, Բաղբմ տախի ճանանը իլէ պէրապէր էօն թարաֆա օթուր-տուլար։ Հէր քէս արգասընա պիրէր քիւրք կիյմիշ, վէ տիզլէրի իւ-զէրինէ տախի էհրամ ալմըշ օլտուղլարընտան սապահդն սէրինլի-յինտէն պիր կէօնա չիքեայէթ իտիլմէյէ մահալ եօգ իտի։

Սալը բազարը իսկէլէսինտէն այբլտըլար. աչըղա չըգտըգլարընտա, իւսկիւտար իւզէրինտէն շաֆագ եէրի տախի ազարմայա պաշ-լամըշ իտի։ Պունլար եավաշ եավաշ իլէրի կիտէրլէր էտի, նիհայէթ կիւնէշին իլք զիյասը կէօրիւնմէյէ պաշլար իքէն; պունլար իքի քէօբրիւլիւ տախի կէշիպ, քէնտիլէրինի թէրսանէ քէօրֆէկինտէ պուլտուլար։

Վայ օ սապահդն լէթաֆէթի նէ լէթաֆէթ իտի. վայ օ լէթաֆ-ֆէթ ժոզէֆինայը նէ գատար մէմնուն իյլէմիշ իտի։ Եա ճանանը, ճանանը։ Դօճա Բաղբմ, Սալը բազարընդան չըգտը չըգալը, պէլքի ճանան քէնտ սինէ պիր գաչ եիւզ սիւալ սորմուշ օլտուղսը հալդէ, հէր սիվալինէ ճէվապ վէրմէքտէն կէրի դուրմայարադ գըզը խոշ-նուտ իտէր, վէ ալէլ խուսուս հէր ճէվապընը տախի «ճանըմ... եավրում... գուզում...» կիպի մուհապէթ թէէմին իտէն քէլիմաթը գարըշընարադ վէրտիքճէ, եալընըզ ճանանը տէյիք։ տատը գալֆայը, վէ ժոզէֆինայը տախի էհեա իթմիշ օլուր իտի։

Ժոզէֆինա. — Բաղբմ, ինան քի թապիաթ սահիպի պիր չօճուգ-սուն, ինանանքն, պախթիյարսըն, մէսուտրսուն։

Բաբբ. — Համտ օլսուն պախթիյարըմ, մէսուտում, լաքին ինան-նիյէթիմի պէօյլէ իֆթիխար իլէ օրթայա գօյուճագ գատար պու-լամայօրում։

Ժոզէֆինա. — Հալը սաատէթտէն ինանիյէթին տահա պէօյիւք տիւր, տահա չօգ տուր, պա խուսուս քի սաատէթ ինան իչիւն տիր, թապիաթ սահիպի օլան իչիւն տիր։

Բաբբ. — Իլթիֆաթ եինէ չօղալտը, լաքին սէպէպի։

Ժոզէֆինա. — Սէպէպի չու քի, պէօյլէ պիր սէյահաթ լէզզէթի էվրօբանդն հիչ պիր թորաֆընտա թանըմամըշ օլտուղումու տաֆա

իտէպիլիրիմ։ Սթամպօլ ահալիսինին իչինտէ տէ եիւզտէ պիրիսի պու սէյահէթի տիւշիւնէմէմիշ տիր զանն իտէրիմ։

Բաքը. — Բէք տօղրու տուր. լաքին պունտա պիզի պու գատար մէտհէ պիր տէյէր կէօրէմէյօրում. սապահը Ալլահ թէշքիլ իտիյօր, պու տէնիզի պու մէվգիի տէ օ եարաթմըշ. ինսանլարըն թարագ-գիյաթը մէտէնիյէսի սէյահաթըմըզ իչիւն չէօյլէ պիր տէ գայրգ վի-ճուտէ կէթիրմիշ. պունլարըն հէբսի գատրի պիլինէճէք նիյմէթլէր տիր։ Պունտան սոնրա քէնտիմիզի տիւշիւնէլիմ, պանա սէնին կիպի պիր տօսթ, ճանան կիպի պիր արգատաշ, տատը գալքա կիպի պիր տէ վալիտէ վիրմիշ, պու նիյմէթլէրէ տախի իլավէ օլմագ իւզրէ, պու կիւն շու ալէմի շու սէյահէթի, շու սէֆայը իճրա իթմէք նէյէ միւթէվագքի իսէ, օնու իքի սահաթտա գազանապիլէճէք՝ գուվվէթ տէ վէրտի, արթըգ պու գատար նիյմէթլէր էլտէ օլուպ զէվգինի չըգարմազ իսէմ, պէնի ատամ եէրինէ պիլէ գոյմամալը տըր։

Ժօզէֆինա. — Իչթէ պու մուվաֆֆագիյէթինտէն տօլայը սէնի թէպրիք իտէրիմ եա, հէլէ պու մուհաքէմէն եօգ մու, ինան քի Բա-գըմ, էյէր գայրգճըլարտան ութանմամըշ օլսամ, գալգըպ սէնի էօբէր իտիմ։

Ճանան պու սէօզու Ժօզէֆինատան իչիտինճէ, պիրտէն պիրէ գարընըն եիւզիւնէ պագտը իսէ տէ, եինէ տէրհալ քէնտիսինի թօր-լայըպ ըէնք վիրմէտի։ Լաքին Բագըմըն սուրէթի մուհաքէմէսի իւ-զէրինէ Ճանանըն մուհապպէթի պիր գաթ տահա արթմըշ, վէ Բա-գըմա սօգուլա սօգուլա գուճաղընա չըգմագ մէրթէպէսինէ կէլիպ, պինատէն ալէյհ գայրգրը տէնիզի պօղուլուպ, Օսման ամուճա, «Փիւչիւք հանըմ, քիւչիւք հանըմ, սէն պիրագ արգանա տայանըրմըսըն» տէյի Ճանանըն մուվազէնէսինի տօղրուլթմուշ իտի։

Սապահլայըն էսէն նէսիմ, էթրաֆընըն միսք կիպի գօգուսունու կէթիրտիյի էսնատէ, պիզիմ ճէմաաթ տախի Զօպան չէշմէսինէ վարմըշլար իտի, օրատա Բագըմըն ագլընա նէ՞ կէլսէ էյի։

Պագընըզ նէ՞ կէլտի։

Բաքը. — Հէյ, պանա պագ, սապահլայըն սէյահաթա չըգմա-մըշ հանըմ, Սթամպօլուն զէվգինի տաթմամըշ հանըմ, ագլըմա նէ՞ կէլտի պիլիրսիսին։

Ժօզէֆինա։ — Մութլագա եինէ էյի պիր շէյ կէլմիշ տիր։

Բաքը. — Պէնճէ էյի ամմա, սիզճէսինի պիլմէմ։

Ժօզէֆինա. — Նէ՞ կէլտի պագալըմ։

Բաքը. — Պէնիմ ճանըմ հէնիւզ սաղլըմըշ թազէ գոյուն սիւ-տիւ իչմէք խոթէյօր, եարարմըսընըզ։

Ժօզէֆինա. — Միւմքի՞ն մի եա։

Բաքը. — Նէ՞յէ միւմքին օլմայաճագ, սէնին ճանընը տա խոթէ-յօ՞րմու, սէն օնու սէօյլէ։

Ժոզֆինա. — ՆէՅէ իսթէմէզ։

Բաքըմ. — (ՔայբէՅբայ) Օսման ամուճա, չու ճիվարտա Սալի պէյ տէրէսի պՅունտա՞ մը օլուր ներէտէ օլուր պիր մանտրա պուլսագ տա թաղէ սիւտ իչսէք։

Օսման ամուճա. — Բէք ալա օլուր էֆէնտիմ, գայբգ էլիմիզտէ տէյիլ մի, գօլտա տա գուվվէթ չօգ, տօլաչբր տօլաչբր տա ճանը-մըզ սրդբբր իսկ էյուպ Սուլթանա գատար կիտէրիզ։

Բաքըմ. — Սֆէրին Օսման ամուճա։

Օսման ամուճա. — Սէն Օսման ամուճանըն՝ սագալընտա գբր կէօր-ու

մն տէ իխթիյար մը սանըյօրսուն, պուրատան պաշլասամ սօլու-ղու Պէյգօզտա ալբբրմ։

Բաքըմ. — Գօլունա գուվվէթ Օսման ամուճա։

Օսման ամուճա պու լագբրտրնրն իւզէրինէ գայբղը չէվիրիպ, Սալի պէյ քէօյիւնիւն տէրէսի աղզընտա պիր մանտրայա բասթ կէլտիկէր, Բաքըմ մանտրաճբյբ չաղբրբպ պիր գաչ գասլ սիւտ կէթիրթտի, ճիւմլէսի տէ գանա գանա իչտիկէր, լաքին գայբգճբլարրն հէր պի-բինին իքի իչ անէմին իչէպիլէճէյինի իչմիչ օլտուգլարբ տախի ու-տուլմամալբ տբր։

Իչթէ անտէն սօնրա եինէ եօլա չբգբպ, պու քէրրէ Զօպան չէշմէսինի տախի կէչէրէք, չաղլբղտնլար եանբնա գատար սօգուլ-տուլար, վէ էշեայբ գարայա չբգարբպ պիր աղաճրն ալթբնա չիլ-թէլէրի եայտբլար։

Շիմտի պիզ Բեաղբտխանէ ալէմինին պունտան էօթէսինի «ագչա-մա գատար բէք ալա էյլէնիպ ավտէթ իյլէտիլէր» տէյէրէք գբսսա քէսէպիլիրիզ. լաքին նէմիզէ լազբմ, հէր չէյի գբսսա քէսէճէք օլ-տուգտան սօնրա, գօճա պիր ճիլտտէն իսլարէթ հիքեայէյի պիր սահիֆէտէ տախի զիքբ էտէպիլիր ֆիտիք. պա խուսուս քի պէօյլէ սապահտան կիտիպ տէ, ագչամա գատար Բեաղբտխանէտէ օթու-բանլար, էօյլէ ագչամա գատար զէվգ իթմէ իլէ վագբթ կէչիրէ-մէզլէր։

Օսման ամուճա պիր աղ թիրեագիճէ օլտուղու իչիւն հէման պիր սթէչ եագբպ, վէ գահվէլէր բիչիպ իչիլտի։ Պատէհու Բաքըմ Ժո-զէֆինայբ վէ Ճանանը եանլարբնա ալարագ, սբրա աղաճլար ալ-թբնտան չայբրբ եօգարբ յա տօղրու կէզմէյէ չբգտբլար։

Զավալլը Ճանան նէ գատար օլսա չօճուգ տէյիլ մի. քէնտիսինի պիր չարրին խայալի գատար կէնիչ չայբբ իչինտէ կէօրիւնճէ, չէվգի տախի օ Նիսպէթտէ արթարագ, սբչրամագ գօչմագ հավէսինէ տիւշ-միւշ իտի։ Ժոզէֆինա գբղտա օլան պու հավէսին ֆէրգինէ վարա-բբագ։

Ժոզէֆինա. — Ճանան՝ սէն պէնի թութասլիրմիսին։

Ճանան. — (սեվինչբնթ) Թութասլիրիմ զահէր։

Բաքը՝. — (Էշէն ֆարքէնա վարարք) Այր, թուքամազսէն, հայտէ պագալըմ գօշունուզ։

Ժօզէֆինա գօշմայա պաշլատը, ճանան տախի արգասընտան գօշտու, եըլանգավի եանըլմաճլար, շաշբրթմալար իլէ գըզը պիր խայը գօշտուրտու, օլ գատար քի իքիսինին տէ նէֆէսի նէֆէսինի թաագիպ իթմէյէ պաշլայըպ, եիւզէրի գըպ գըրմըզը օլտու. պատէհու Բագըմըն եանընա կէլիպ, իւչիւ պիրէշտիյի զէման, Ժօզէֆինա եավաշճա «չօճուզու էյլէնտիրտիմ ամմա, քէնտիմիտէ եօրտում» տէտի։

Պու չայըր սէյահաթը պիր սաաթ գատար սիւրմիւշ իտի, անտէն սօնրա եէրլէրինէ կէլտիլէր։ Սաաթ իքիյի պուլարագ, վէ զաթէն էրքէն գալդըգլարը ճիհէթլէ իշլէրի պայըլտըզընտան պիրէր մըգտար գահվէ ալթը իթտիլէր։

Օ կիւն Քեազըտխանէտէ հէման հիչ քիմսէ եօգ իտի. սաաթ պէշ վարտըզը հալտէ եալընըզ պիր էրմէնի Ֆամիլեասը կէլիպ չայըրըն իւսթ պաշընտա օթուրմուշլար իտի։

Ժօզէֆինա քիթարասընը պէրապէր կէթիրմէտիյինէ ըզհարը նէտամէթ իյէտի. աղըզտան պազը չէյլէր օգուտու իսէ տէ, քիթարա օլմատըգտան սօնրա պիր զէֆգինի չըգարամայըպ, պաշլատըլար էյլէնճէ արամայա։ Իլք էյլէնճէլէրի, արթըգ օլտուգլարը եէրի իսթիլա էտէն կիւնէշ գըզտըրմայա պաշլամըշ օլտուզունտան աղաճըն օ պիր թարաֆընա թէպտիլի մէքեան իթմէք օլտու. տատը գալֆանըն իսթարը իւզէրինէ, հէր պիրի պիր չէյին ուճունա եաբըշարագ, էշեայը նագլ իթտիլէր։ Կէօլէկ ալթընա կէլտիքտէն սօնրա պուլունան էյլէնճէ իսէ, ճանանա պազը Ֆրանսըզճա շարգիլէրին կիւֆթէլէրինի էզպէրլէթմէք օլտու. օնպէշ եիրմի պէյթ պիր շարգիի, գըզ օն պէշ եիրմի տագիգատա, հէմ տէ պիր տահա ունութմամագ իւզրէ, էզպէր իտէր իտի։

Պու էյլէնճէ տախի պիր սաաթ գատար տէվամ իտիպ, սաաթ ալթը պուչուգտա գուչլուգ թաամընը եէմէյէ պաշլատըլար։ Բագըմըն իսթարը վէ Ժօզէֆինանըն գապուլի իւզէրինէ թաամ ալթընա իքիչէր գատէհ բագը իչիլտի։ Պատէհու տատը գալֆանըն հազըրլամըշ օլտուզու սէօյիւշ վէ եալանը տօլմա վէ հէլվա վէ գուրու քէօֆթէ օրթայա չըգըպ, գայըգճըլարընը հիսէսի տախի այրըլը։ Կիւլէ օյնայա եէնիլէն եէմէք պիր սաաթ գատար սիւրմիւշ իտի։

Պունլար եէմէքտէ իքէն պիր գայըգ խալգը տախի էօնէրինտէն կէչիպ, չաղըրղանլար եանընտա գայըգտան չըգարագ, չայըրըն թա օրթալըգ եէրինէ գատար կիթտիլէր, վէ օրատա օթուրտուլար։

Թաամտան սօնրա հավանընն տախի ըսընմասը իւզէրինէ, զալէպէ իթմէյէ պաշլայան ուլդու, նիհայէթ զալիպ կէլէրէք, տատը գալֆատան մաատա իչիւ տէ չիլթէլէր իւզէրինէ ուզանըպ ույուտու-

լար։ Տատը գալՃա իչիւն ալէմտէ Բագըմըն էյլէնէպիլմէսինտէն պէօյիւք զէվզ մի օլուր. չօճուգլարըն սապահտան պէրու սիւրմիւշ օլտուգլարը էօմիւր, քէնտի ճանընա տախի ճան գաթմըշ իտի։

Ույգուտան գալտըգլարը զէման, սաաթը օն օլմուշ պուլտուլար. չայըր իչինէ տօղրու պիր սէյահաթ տահա թէրթիպ իտէրէք, պէրի թարաֆտա տատը գալՃա էշեայը գայըղա եէրլէշտիրմէյէ պաշլատը. օն պիրտէ ավտէթ իյլէտիքլէրինտէ գայըղը տախի հագըր պուլտուլար։

Գայըղա պինիպ, ղայէթ չապուք քիւրէք չէքէրէք սաաթ օն պիր պուչուգտա Սազալ գափուսունա եանաշըպ ժօզէֆինայը օրայա չը-գարտըլար. զիրա Բագըմ օ կիճէ տախի քէնտիլէրինտէ գալմասը իչիւն չօգ ըիճա իթմիշ իտի իսկ տէ, ժօզէֆինա, իրթէսի կիւն իչիւն չօգ իչի օլտուղունտան պահս իլէ իթիղար իյլէմիշ իտի. օնլար իսկ էզանա օն տագիգա գալարագ, թամամ թօբխանէ էօնլէրինտէ պուլունուպ, կիւնէչին սօն զիյասընըն սուրէթը լաթիֆէսինի տախի թէմաշա իտէրէք էզանը չէրեեէք կէչէրէք խանէլէրինէ վասըլ օլ-տուլար։

ՍԷՔԻԶԻՆՃԻ ՊԱՊ

—

Բագըմըն իճրա իյլէտիյի Բեազըտիանէ ալէմինի պէյէնտինիզ մի։ Շու սիւալիմիզի ապէս կէօրմէյինիզ, զիրա պու սուրէթլէ իտիլէն էյլէնճէլէրի չօգ քիմսէլէր պէյէնմէզ։ Ինսան օղլունուն ահվալը մախսուսէսինի թէտգիգ վէ մուայէնէ իթմիշ իսէնիզ, սէօզիւմիւ-զիւ թաատիզ իտէրսինիզ։ Ճիսիլիլիեէթը պէչէրիյէ իգթիղասընտան տը քի, ինսան քէնտի սաատէթը հալինտէն եալընըզ քէնտիսի խա-պէրտար օլմասը իլէ գանաաթ իթմէզ. հէր քէսի տախի խապէր-տար իթմէք իսթէր. հաթթա պիր ատամ սահիհ մէսուտ տէյիլ իսէ պիլէ, խալգա քէնտի սաատէթը հալինի ինանտըրմագ իչիւն, հիյլէ-քեարլըզը վէ եալանճըլըզը տախի իրթիքեապ իտէր։ Եա պու կէօս-թէրիչտէն մէքրամ։

Իչթէ տէտիք եա, լէզզէթ օլ եօլտա ալտըզը իչիւն տիւր։ Շիմ-տի սիզ շու էն աչաղը տէրէճէտէն պէտ իյլէտիյինիզտէ քէնտիսինի էհլը սէրվէթ կէօսթէրմէք իչիւն, պիլա մուճիպ տիւրլիւ տիւրլիւ եալանլարա մէճալուրիյէթ կէօրմէք տէրէճէլէրինէ գատար հէր պի-րէր պիրէր կէօզ կէզտիրինիզ։ Պիզ իչին շու ճիհէթինէ տէ պիր նաղարը աթֆ իտէլիմ։

Շու ճիսիլիյէթին պիր միւգթէզասը տիմէք տէյիլ մի տիր քի

ումում ինտինտէ սէյրանկեահա կիթմէքտէն մագսէտ, գըրը, սահ-
րայը, աչըգուզը, չիմէնլէրի չիչէքլէրի, կէօրմէք օլմագտան զկյատէ,
խալգը կէօրմէք, եախոտ տահա տոզրուսու խալգա քէնտիսինի
կէոսթէրմէք մաթլուպ օլտուզունտան, պիր սէյր մահալինտէ էն
աղտան եիրմի պին նուֆուս պուլունուր. պէշ ալթը եիւզ վէ պէլ-
քի պին արապանը թոզու թոբրաղը իչինտէ պոզուլմագտան նէ
զէվգ հասըլ օլահաղը, էյէր էթրաֆընա տիւշիւնիւլէճէք օլսա ին-
սանըն սէյր մահալլէրինտէն սովուեահաղը կէլիր։

Պու էֆքեարտա օլանլար, մէվգիին լէթաֆէթինի կիւզէլլիկինի
ասլա տիւշիւնմէզլէր. վէ պիրպիրլէրինէ եալընըզ գալապալըգ վաբ
մը իտի եօ՞գ մու իտի, օնու տիւշիւնիւպ օնու սէյլէրլէր։ Սէյր
մահալինի բէք զկյատէ պէյէնտիքլէրի կիւն «աման, կէչէն կիւն
Ֆեաղըտխանէյի կէօրմէյի իտի, մահչէր կիւնիւ. գում, գում, քիմ-
լէր եօգ, քիմլէր եօգ, տէյի ըզկարը հայրէթ իտէրլէր։

Իչթէ ահվալը ումումիյէ չունտան իսլարէթ օլտուզու ճիհէթլէ,
Բագըմըն իճրա իյլէտիյի Ֆեաղըտխանէ ալէմի պէյէնիլիպ պէյէնիլ-
մէտիյինի սիվալ իյլէտիք։ Էյէր օնու պէյէնմէտինիպ իսէ, չու սու-
րէթլէ իճրա իտիլմիշ օլան պիր Ֆեաղըտխանէ ալէմինի օլսուն
պագալըմ պէյէնիրմիսինիզ։

Պիր ճումաա կիւնիւ, հէմ տէ Ֆեաղըտխանէնին էն գալսպալըգ
օլտուզու ճումաա կիւնլէրինտէն պիրիսի իտի քի, Ֆեաղըտխանէ
չայըրը իւզէրինտէ պիր գաչ պին կէօզ, նազարը տըգդաթընը պիր
նօգթայա ճէմ իյլէմիշ իտի։

Օ նօգթատա նէ վար իտի։ Կայէթ միւքէլլէֆ իքի աթը գուրէ,
իչինտէ տէ կայէթ միւքէլլէֆ պիր մատամ, լաքին պու մատամ
էօյլէ պայաղը մատամլարտան օլմայըպ, ինճի վէ էլմաա իչինտէ
զարգ օլմուշ պիր մատամ իտի։

Արապանը էօնիւնտէ պիրիսի Ուլահ մուզիգասը, տիկէրի տախի
եէրլի ինճէ չալկը քի, պէհէրին իքիչէր իւչէր թագըմըն պիրլէշմէ-
սինտէն թէչէքքիւլ իյլէմիշ օլտուզու, պէհէրինին օն պէշէր, եիրմի-
չէր քիչիտէն միւրէքքէպ օլմասը իլէ անլաշըլըր իտի։

Պու թամաշակեահըն պիր թարաֆընտա տախի, պէշ ալթը գա-
տար էֆէնտիլէր իսքէմլէլէրէ օթուրմուշ, տօնտուրմալար, գուրա-
պիյէլէր, տահա նէլէր նէլէր, թէպսի թէպսի կէլիր, վէ էվվէլ է-
մրտէ արապայա ուղրայըպ, օրանըն հիսսէսինի պըրագտըգտան
սօնրա, պէյլէրէ թագտիմ օլունուր իտի։ Զալկըլարըն չալահագ-
լարը հավալար էյէր ալաթուրդա իսէ, պէյլէր թարաֆընտան, եօգ
էյէր ալաֆրանկա իսէ արապա ճանիպինտէն գօմանտա իտիլիպ,
վէ էմր օլունան հավա, պէր վէճհը մաթլուպ իճրա օլունմուշ իսէ,
հավատան պիր լիրա ուչար, վէ տոզրու չալկըճըլարըն օրթա եէրի-
նէ տիւչէր իտի։

Արապատան էթրաֆա արդ օլունան լէթաֆէթպախշ թավրլա-
բա մուգապիլ, պէյլէր թարաֆընտան տախի լաթիֆ ահլար բէր-
վաղ իյլէր, վէ իշթէ պու սուրէթլէ սահէի ալէմատէ նամ վէ շան
պըրագըլըբ իտի։ Պու հալ պիր պուչուգ իքի սաաթ գատար տէ-
վամ իյլէտիքտէն սոնրա, մատամ արապասընը եիւրիւթուիւ, վէ ար-
գասը սըրա տախի կիւզէլ վէ սիւսլիւ պիր պէյ, ալա պիր աթա
պինէրէք բէվան օլտու, պէյլէրին պադիշահի իսէ «աշդ օլսուն, հէ-
րիֆ ավուճ ավուճ լիրա սաչըյոր ամնա, բրէնսվարի էյլէնիյոր»
տէտիլէր։

Նամսըլ պու սուրէթի, մաթլուպէ թէվաֆըդ իյլէտի մի։ Իշթէ
պունու եարան տախի Ֆիլաթուն պէյ իտի։ Պու էյլէնճէնին սաբլ
սէպէպինի սիզէ խապէր վէրէյիմ մի։

Պիր կիճէ նասըլ իսէ Ֆիլաթունուն օյունտա զարը խաթէմէդ զի-
րա պէշ օն կիւն վար իտի քի, զարը հէր ֆէնա կիտէր իտի։ Մա-
շուգէսի Բօլինի, հէր ագշամ օյունուն մասասընտա պուլունուսպ
քէնտիսի Ֆիլաթունուն մաշուգէսի օլտուղունու էթրաֆա կէօսթէ-
րէրէք իֆթիխար իտէր իտի։ Զարը միւսաատէ իթմէտիյինի խա-
պէր վէրտիյիվիզ կիճէ տախի օրատա պուլունուսպ, Ֆիլաթուն պէյի
թէշվիգ իտէր վէ օ տախի ավուճ ավուճ լիրա պասթըրըր իտի։

Նիհայէթ օ կիճէ Ֆիլաթուն պէյ եէտի եիւզ լիրա գատար զի-
յան կէօրտիւ։ Պու զարարըն ամբսը Ֆիլաթունուն ճանընը բէք
սըգմըշ օլտուղունտան, տարիրէի մախասուսէլէրինէ կէլտիքլէրի
զէման, Ֆիլաթուն մաշուգէսինէ չէհրէյի ատտը, վէ պու զիյանա
քէնտիսի սէպէպ օլտուղունու անլատըր սէօպէր տախի սէոյ-
լէտի։

Բօլինի. — Պագ շու մայմունա պիր քէրրէ, գօրգագ չէպէք...
... գազանտըղըն կէճէլէր քէնտի մէհարէթինէ գազանըյոր իտին,
ղայալ իթտիյին կէճէլէրին զիյանընը տա եինէ քէնտի թալիսիզլի-
յինէ նիշանա համ իթմէյօրսուն։

Ֆիլաթուն. — Էյի ամնա հանըմ պիր հաֆթատան պէրու, զիյան
իքի պին լիրայա վարտը։

Բօլինի. — Պագ շու բարա ճանը աճ կէօզլիւ միւսիպէթէ, սէն
Պատըն Պասընտա (Ալմանեատա բէք չօգ գուսմար օյնանմագլա մէշ-
հուր պիր եէր տիր) օլան, նէ եարաճագսըն. զարար քեարըն էօզ
գարընտաչը սըր. պու կիւն ղայալ իթտին իսէ եարըն գազանըրսըն։

Ֆիլաթուն. — Պէն սանա գազանամամ տիմէյօրում. Ֆագաթ
պէնիմ թէտպիրիմի պօղան սէն սին. սէն պէնի քէնտի հալիմէ պը-
րագ, պէն օյունուն զէմանընը սուրէթինի պիլիրիմ։

Բօլինի. — (ղայէն հէպսէնէք) Ե՛ա, սէնի պէն մի իղֆալ իսիյօրում
բէք ալա բէք ալա. պունտան սոնրա սէնի պէնիմ կիսի իղֆալ իսի-
ճի պիր գարը իղֆալ իթմէսին. քէնտինէ պաչգա պիր էշ արա էֆէնտիմ

պէնտէ քէնտիսինի իղձալ իթմէյէճէյիմ տէրէճէտէ քէնտիմէ պիր էշ պուլապիլիրիմ։

Գարը պու սէօզիւ սէօյլէյիպ պաշընը բէնճէրէ թարաֆընա չէվիրմիշ, վէ քէնտի աշգը իլէ չըլտըրմագ տէրէճէսինէ կէլէն Ֆիլաթուն գալալինի գըրտըղընա նէտամէթլէ ամանա տիւշմիւշ իսէ տէ, գասպահաթընը, գուսուրունու, քիւսթահըղընը, էտէպսիղիյինի նիհայէթ հայվանըղընը իթիրաֆ իյլէտիյի հալտէ տախի, մատմազէլ Բօլինի հազրէթլէրինին նազարը մէրհամէթ, վէ չէֆագգաթլարընը ճէլալ իտէպիլմէյէ մուվաֆֆագ օլամամըշ տըր։

Ահայիպ, պու դատարա գատար հէ.

Էվվէթ, էյէր ալաֆրանկա ալէմինին պու կիպի ահվալինտէն մալիւմաթընըզ եօգ իսէ, սիզէ օ մալիւմաթը տա վէրէլիմ։

Էֆէնտիմ, պիր ալաֆրանկա ատամ, պիր ֆրէնկին գըզը իլէ մուհապպէթի գըզըշարըրը, գարը հէրիֆի լայգը իլէ պէնտ իթիյինի կէօրիւնճէ, արայա պէօյլէ պիր տարկընլըգ սօգար։ Զիրա աշգը պիր գաթ տահա գըզըշտըրմագտան իսթիֆատէ իտիլէճէք եօլ պու տուր։

Մատմազէլ Բօլինի տախի Ֆիլաթունու պու տէրէճէյէ կէթիրմիշ պուլունտուղունտան, էյէր օյունտա զարար մէսէլէսի մէյտանա չըգմամըշ օլսա իտի պիլէ, Բօլինի պաշգա տիւրլիւ սէպէպլէր արաշտըրըպ պուլուպ, պու տարկընլըղը իտէճէք իտի։ Հիչ պիր վէսիլէ պուլունամազ իսէ «սէն պիր գարը յը սէվիյօր իմիշսին, պանա եագընէն իսապէր վէրտիլէր, վար պունտան սոնրա օ գարը իլէ եաշա. պէնի քէնտի հալը հուրրիյէթիմէ թէրք իթ» տէյի պիր տարկընլըգ եօլու եօգ մու տուր։

Պիզ պիր պիչարէ ալաֆրանկա պէյի թանըրըզ քի, իշթէ այնի պէօյլէ վէսիլէ իլէ, եալընըզ թարա իտիլմէք տէյիլ, ֆազլա օլարագ պիր տէ սիլէ եէմիշ իտի։

Պիչարէ Ֆիլաթուն գարը յը ռիզա իթմէք միւմքին օլամայաճաղընը անլատըգտան սոնրա, պէօյնունու պիւքէրէք տըշարը չըգըպ վէ պաշգա պիր օտա իսթիճար իլէ օ կիճէյի իմրար իյլէմիշ, վէ էրթէսի կիւնիւ գարընըն իսաքիրայը մէրհամէթինէ եիւզ սիւրմէք իչիւն ելինէ տարէրէսինէ կիրմիշ իսէ տէ, գարը քէնտիսինի օտասընա գասպուլ իթմէտիյինի կէօրիւնճէ, պու քէրրէ տահա զիյատէ պիր եէյ՝ վէ ֆիթուր իլէ ռիճաթ իյլէմիշ տիր։ Պիր արալըգ «ատամ, չու . . . նէ եալվարըպ տուրույօրում. բարամ իլէ տէյիլ մի. հընզըրը էհեա իթտիմ, էլմասարա զարդ իյլէտիմ տէ եարանամայօրում, պին տանէսի տահա վար» տէյի թարիգի մահվընըն կէօզլէրի էօնիւնտէ աշըմըշ օլտուղունու կէօրմիշ իտի իսէ տէ, տէրհալ ֆիքրի ելինէ տէյիշիպ «ահ, օ կէօզլէրի նէրէյտէ պուլմալը, օ լէթաֆէթ, օ շագալար, օ ճիլվէլէր օլամայաճագ. նէ եարմալը

եարմալը մութլագա պարըշմալը. հէմ խալգ տուլսա նէ տէր. տօսթա տիւշմէնէ գարշը ըէգիլ մի օլմալը » միթալաալարը, օլանճա ագլընը տախի պաշընտան ալըպ, գավկանըն իքինճի կիւնիւ իտի քի քէօբէք կիպի եալվարա եալվարա, վէ ատէթա գարընըն տիզլէրինէ գաբանարագ, պիր իայլը էլմաս տահա ալը վէրմէք մուգավէլէսիլէ . . . . ագտը միւսալէհայա մուվաֆֆագ օլասիլտի։

Իշթէ եօգարըտա զիքր խլէտիյիմիզ շանլը չէրէֆլի Քեաղըտխանէ ալէմի, պու տարկընլըգտան պարըշմագլըղըն շիւքրանէսի օլարագ իճրա իտիլմիշ իտի . . . . .

Միհրիպան հանըմը հիչ խաթրընըզա կէթիրտիյինիզ վա՞ր մը. նէ տէրսինիզ. Միհրիպան հանըմ գատըն պիր գարը չըգտը։ Բէտէրինին վէֆաթընտան սօնրա Ֆիլաթուն պէյ արթըգ էվէ պարգա ուղրամամայա պաշլայընճա, գօնու գօմշու գըզա նասիհաթ վէրմէյէ պաշլայարագ, օթուզ եաշընտա ագլը պաշընտա մէքթէպտէն չըգմըշ, տիւնեանըն հէր քէօշէ պուճաղընը էօյրէնմիշ պիր ասքէր եիւզ պաշըսընա վարըպ, գօճաճը էվվէլ էմրտէ, գըզճըղազը բէք հօբբա պուլարագ սէվմէմիշ վէ պէյէնմէմիշ իտի իսէ տէ, թէրպիյէ գապուլ իթմէյէ խթիտաարընը կէօրիւնճէ, պու պիչարէ գըզը թէրք իթմէք, թէրպիյէսինէ հիմմէթ խլէմէք գատար մէրտիք օլմատըղընը հիւքմ իլէ։ գըզա նիչէ պապա նասիհաթլարը, նիչէ գարտաշ թավսիյէլերի, նէ գատար սատըգ պիր գօճա իրշատէրի արզ իտէրէք, հօբբալըղը պիթիւն պիթիւն պէրթարագ իթտիրտիքտէն մատտա, քէնտիսինի սախի պիր եարը սատըգ օլմագ իւզրէ գըզա սէվտիրմիշ տիր։

Շիմտի Միհրիպան հանըմ պապասընտան քէնտի հիսէսինէ խապէթ իտէն, վէ գօճասընընը թահթը իտարէսինտէ պուլունան սէրվէթէ թէմամը իլէ սահիպ օլարագ, գատըն գատընճըգ եաշամագտա տըր։

Շիմտի գը յաս իտինիզ Ֆիլաթուն պէյին հալինի քի, հօբբալըղըն քէմալի իլէ պէրապէր, Բօլինի կիպի քէնտիսինին զէվալը իլէ միւսթէֆիտ օլաճաղը պիր գարընը էլինէ տիւշմիւշ տիւր։ Ամմա պիր տօսթ չըգըպ սա Ֆիլաթուն պէյէ նասիհաթ վիրէճէք օլսա, ֆախտէսի կէօրիւլէճէք մի տէրսինիզ. նէ միմքին։ Բէտէրինտէն գալմա ոէրվէթի պու եօլտա չիւրիւտիպ պիթիրմիշ նէ գատար տէլիգանը խթէրսինիզ, պունլարը հէր պիրինէ ազ նասիհաթլեր մը վիրիլմիշ տիր. հիչ պիրիսինին ֆախտէսի կէօրիւլմիւշ մի տիր։ Հաթթա տահա զիյատէ շիտտէթը սէֆահաթլարընա խըտմէթ իթմիշ տիր։

Նէ հաճէթ, պիպիմ Ֆիլաթուն պէյ տախի նասիհաթսըզ գալմատը։ Բօլինի իլէ օլան մաճարա վէ Քեաղըտխանէ ալէմի Բագըմըն մալիսիս օլունճա «Հա, իշթէ տէտիյիմիզ չըգմայա պաշլատը, վագաս օ պիպի չօգ թահգիր իթտի, բէք չօգ տէֆալար պէնիմ մահֆուսլի-

յէթիմ իւէ ֆիալոր իթմէյէ չալըշտը, ամնաղ պիզ պու ֆիսքի ուֆաղ թէֆիէ ջէյլէրե էհէմմիյէթ վիրէճէք ծրնր իսէք, հէր հանլոմ մէր-հապա ոէմիշ օլտուղումուզ պիր ատամրն հէլաքնա բաղը օլմուշ ծլաճաղըզ. պու իսէ նամէրտլիք տիր, չունու իրշատ իթմէլի» տէյի պիր կիւն սուրէթը մախսուսէտ քէնտիսինի պուլուսլ վէ կէօրիւ-շիւպ, «Պիրատէր, զէվգինէ սէֆանա մանի ծլմայա կէօնլիմ բաղի ծլ-մաղ, սանա նասիհաթ վիրմէյէ տէ հաճէթ եօգ տուր։ Պու ալա-ֆրանկա տէնիզէն ալէմին պաթագ քէօշէլէրինի սէն պէնտէն ալա պիլիրսին, պու գատար ֆրանսըզ բոմանլարընը օգուտուշնան տուր։ Պիր թէաթրո յունանուսունա ալագա իտիւպ տէ, ֆէյզ սլինը պիր քիմսէնին սէրկիւզէթինի օգուտունմու։ Պու հիքայէլէրին ֆինլագը վուգու պուլմուշ օլմասը ղազմ տէյիլ տիր. լաքին մուհարրիրլէր տայի-մա իհթիմալաթնան պահս իտէրլէր. անլէրի եգույարագ հէմ լէզզէթ ալմալը, հէմ նասիհաթ ալմալը, հիչ եատանը . . . սանա եար օ-ըրմու» տէյի զայէթ տօսթանէ վէ տէլիգանլըճա, հաթթա հօվար-տամա պիլէ պիր մուգատտէմ իլէ սէօզէ պաչլամըշ, վէ սէօյլէմէ-տէյի սէօզ գալմամըշ իտի իսէ տէ, ֆիլաթուն պու լաղըրտըլարընը պիր տօսթ աղզընտան չըգարընա պիր սիւրլիւ ինանամայարագ, մութլագա Բագըմ պէնիմ ոատատէթը հալիսէ գըսգանը յօր միւթա-լասը իլէ. հիչ գիրիսինէ գուլագ ասմամըշ իտի։ Եալընըզ պու գատար իլէ մի գալմըշ տըր եա. Բագըմըն պատպաեանէ սէօզլէրինի պիրէր պիրէր ըետտ իչիւն տէլիլէր սէնէտլէր տախի պուլուսլ իս-բատ իլէմիշ տիր։ Բօլինի օնուն իչիւն թէաթրօսունու թիճարէթի-նի թէրք իթմիշ. քէնտի ըիվայէթինէ կէօրէ, հէր կիճէ օթուզ գըրգ լիրա գազանը իքէն, պու սէնասաթը միւճէրրէտ ֆիլաթունուն մու-հապալէթի ուղուրունտա ֆիտա իլէմիշ իմիշ։ Բագըմ, պու սէվտա տէնիզէն ալէմին քէօշէսինի պուճաղընը պիլմէզ իմիշ. տիւնեատա քիւսքիւթիւք եաշատըգտան սօնրա, ալէմին նէ զէվզի օլապիլիր իմիշ. կէնճլիք հէր զէման էլէ կիրմէզ իմիշ, պիլմէմ նէ իմիշ, պիլ-մէմ նէ իմիշ . . . ։

Հէր նէ հալ իսէ, պիզ քէնտի զէվգիմիզէ պագալըմ, պա խուսուս պիր խայլը վագըթ օլտու քի Զիգլաս ֆամիլեասընա տախի մայիւ-մաթ ալամատըգ։

Բագըմըն հաֆթատա իքի տէֆա իյֆայը վէզայիֆի թալիմ վէ թէտրիս իչիւն, ինկիլիզ գըզլարընա իթմէքտէ օլտուղու. տէվամա տալա խալէլ վիրմէմիշ օլտուղու իխթարա միւհթաճ տէյիլ տիր։ Պա խուսուս գըզլարընը թիւրքճէտ գուվվէթլէրի արթտըգճա, քէն-տի աղըզլարընա վէ քէնտի հէյվէի իֆատէլէրինէ եագըշըգ ալտը-ըարագ սէօյլէտիքլէրի սէօզլէր զաթէն ճանանընը աչգը իլէ քեաֆ-ֆէի հավասը չարանէ վէ աչըգանէսինէ տէրէճէի նիհայէտ վանաթ կէլմիշ օլան Բագըմընը գուլաղընա, ագլա ֆիքրէ սըղմազ. թարիֆ

գապիլ օլմազ պիր լէթաֆէթ վիրմէքտէ օլտուղունտան, Բագըմ հաֆթատա իքի տէֆա տէյիլ, էլինտէն կէլսէ հէր կիւն Զիգլասըն խանէսինտէն չըգմազ իտի։ Մըսթըր վէ մըսթըրիս Զիգլաս իսկ, Բագըմըն գատրինի կիւնտէ կիւնէ տահա զիյատէ թագտիր իթ-մէյկ պաշլատըլար։ Զիրա գըզլարը պիր տէրէճէյէ կէլմիշ իտիլէր քի, արթըգ պալ վէ թէսթրո կիպի էյլէնճէլէրտէն տախի պիր լէզզէթ ալամայարադ, հէման սօգադ գարուսունտան տըշարը յա չըգմազ օլտուլար։ Պապալարը անալարը պապը ճէմիյէթլէրէ տա-վէթ իտիլսէլէր, գըզլար իթիզար իտէրէք կիթմէզլէր իտի։

Ճէմիյէթ եէրլէրինտէ Ճան իլէ Մարկէրիթտէն իապէր սօրտուգ-լարը զէման ըէտէր վէ վալիտէ «օնլար խօճալարընտան պաշգա հիչ պիր չէյ իլէ մէշղուլ տէյիլ տիրլէր. էլէրինէ Թիւրքճէ վէ եա-խօտ Ա.ճէմճէ պիր քիթապ վէրինիզ տէ, արթըգ եէմէք իչմէք իա-թէմէզլէր» տիրլէր վէ չաւ հալի թագտիր իտէնլէր, հիչ պիր մա-նա վէրէմէյէնլէրտէն տահա չօգ օլաւր իտի։

Պաւ հալէ հիչ պիր մանա վէրէմէյէնլէրտէն պիրիսի, պիր տէֆա-սընտա Մըսթըր Զիգլասա տէտի քի,

— Ճանըմ չաւ գըզլարը միւալիւման մը իտէճէքսինիզ։

Մը-ՆԸ. — Եօգ։

— Էյ պաւ գատար Թիւրքճէյէ իճպար իթմէքտէն մանա նէ։

Մը-ՆԸ. — Օնլարը իճպար իտէն եօգ, քէնտիլէրի մէճպուր օ-լույօրլար։

— Կիւզէլ ամնա պաւ գըզլար հիչ պիր ճէմիյէթտէ կէօրիւնմէզ օլտուլար, պաունլարը եարըն պիրէր Ա.ճէմ եախօտ Թիւրքէ վէրէ-ճէքսէնիզ օ պաշգա։

Մը-ՆԸ. — Պէն սիզէ պիր չէյ սէօյլէյիմ մի, գօրգույօրում քի պիզիմ գըզլար գօճասըզ գալմասընլար։

— Կէօրտիւնիւզ միւ պիր քէրրէ։

Մը-ՆԸ. — Ամնա զարարը եօգ, քէնտիլէրի տահա կէնճ տիր-լէր. պա խուսուս պիր դաչ թանէ ամուճազատէլէրի հալազատէլէրի վար տըր քի, էլպէթթէ պաունլարըն պիրիսինէ տէ վարամագլար տըր։ Օնլարըն տախի քիմիսի Հինտիսթանտա քիմիսի Արապիս-թանտա, հասըլը հէր պիրի Շարգըն պիր մէմլէքէթինտէ տիրլէր, պիզիմ գըզլարըն Թիւրքճէ էյրլէնմէլէրինտէն մութլագա միւսթէ-ֆիտ վէ մէմնուն օլուրլար։

— Պիր տէ սիզ պէօյլէ ճէմիյէթլէրտէ պուլունտուգճա, իքի կէնճ գըզըն պիր խօճա իլէ պիր էվտէ եալընըզ գալմալարը տըր։

Մը-ՆԸ. — Եօգ, իչթէ պաւ սուի զաննընըզա մահալ վէրէմէմ, Ալլահ իչիւն Բագըմ էֆէնտի պիզիմ գըզլարտան տահա մահճուլ չօճուգ տուր. քէնտիսինէ եալընըզ պէնիմ տէյիլ, պիւթիւն Պէյօղ-լունուն եէրտէն կէօյէ գատար քէֆալէթլէրի վար տըր։

Իշին պուրալարընը հիքեայէ իթմէքատէն միւրատընմըզ, Բագըմ հագգընտա Զիգլաս ֆամիլեասընճա հալա կիւնտէն կիւնէ արթ-մագտա պուլունան մուհասպէթ, վէ իթիմատըն տէրէճէսինի կէօս-թէրմէք տիր։ Հէլէ գըզլար Բագըմտան պաշգա քիմսէյի տիւ-չիւնմէյիպ, Էլլէրինտէն ֆիլվագը Թիւրքճէ քիթապլար տիւշմէպ իտի։ Հաֆըզընն սալիֆ իւզվիքր զաղէլինի քէնտիլէրինէ վէրտիք-տէն սոնրա, հէր տէրս խիթամընտա ըէճա միններթ Տիվանը Հա-ֆըզտան պիր գաչ զաղէլ տահա օգուտուրլար, վէ էն պէյէնտիք-լէրի պէյթլէրի թէրճէմէլէրի իլէ պէրասպէր, մէճմուալարընա գայտ իտէրլէր իտի։ Նիհայէթ Բագըմ պունլարընը պիր ըէճալարը իւզ-ըինէ տախի Տիվանը Հաֆըզը քէնտիլէրինէ պաշտան սչաղըյա գատար օգութմայը վատ իյլէտի։ Պու վատըն սուրէթը իյֆասընը էրսլասը միթալասյա արզ իթմէք իսթէր ինէք տէ, մէրամըմըզ պուրատա Հաֆըզընն տիվանընը գօբիա իթմէք օլմատըզընա մէպնի, եալընըզ իւք տէֆա օլարագ Հաֆըզ տիվանընընն նասըլ օգունտու-զունու կէօսթէրմէք իսթէրիզ։ Պունու իյրատ իտէր իսէք, վէ էր-պասը միմթալաս տախի գըզլարընն հանկի պէյթլէրի ինթիխապ վէ Բագըմընն էպեաթը մէգքիւրէյի նասըլ վէ նէ եօլտա թէրճէմէ իյլէմիշ օլտուզունա տըգգաթ իտէրլէր իսէ, պունլար արասընտաքի մեհնասէպաթէ տախի եագընն հասըլ օլմուշ օլուր։ Շէօյէ քի.

Բագըմ թա իպթիտասընտան պէտ իլէ, իւք զաղէլի թէմամէն օ-գույուսլ թէրճէմէ իյլէտիյինտէ, գըզլար պունտա ինթիխապա շա-յան պիր պէյթ պիլէ պուլամատըլար. զիրա քէնտիլէրինտէ թէսավ-վիւհէ տաիր հիչ պիր մայա պուլունմատըզընտան, ալէմի մանէվիճէ ալընաճագ էզգաիզտէն պունլարընը տամաղը մահրում իտի։ Իքինճի զաղէլ կէլտիքլէրի զէման,

« Քի տիհէթ տէսթ ին զարազ եարապպ, քի հէմ տէսթան շէվէնտ,
« Խաթըրը մէճմու մա զիւլֆիւ բէրիշան շիւմա »

Պէյթինի Բագըմ « կէօնիլ իսթէր քի պէն սէնի զիւլֆլէրին բէ-րիշան պիր հալը լեթաֆէթ իշթիմալ իշինատ կէօրէյիմ. անճագ, ահ չի ֆայտէ քի, նէ զաման սէնին զիւլֆլէրին բէրիշան օլուր իսէ պէնիմ զիհնիմ բէրիշան օլուր։ Եարապպ՝ պու էմէլ նէ զէման էլ վէրիպ հասըլ օլաճագ քի, սիզին զիւլֆիւ բէրիշանընընը իլէ, պէնիմ մէճմուիյէթը խաթըրըմ պիր անտէ ճէմ օլալար » տէյի թէրճէմէ իթմիշ օլտուզունտան. Ճան իլէ Մարկէրիթ հէման գալէմէ սարը-լարագ պու պէյթի վէ պու մանայը գայտ իյլէտիլէր։ Անտէն սոնրա

« Ցուր տար էզ խագ ու խուն տամէն, չու պէր մա պէ կիւզարի »
« Քեանտէր ին բահ կէշթէ պէսեարէնտ զուրպան ֆշումա։ »

Պէյթինի Բագըմ « մէհալէթը ճէմալին, էֆրաթը քէմալին ալէ-մէ Ֆիթնէ օլտու։ Հէր քէս սէնին ուղրունատա ճան վիրմէյի նիյմէթ թանըտը. իմտի ահվալը ուշշագը կէօրմէք իչիւն, պիզիմ սէմթի-միզտէն կէչտիյին վագըթ էթէյինի գանատան թօրրագտան, վէ տահա տօղրուսու գան իլէ եուղրուլմուշ պու գօրգունճ չամուր-տան վիդայէթէն եօգարը գալտը. զիրա պու եօլ իւզէրինտէ սա-նա գուրպան օլարագ գանընը ագրթմըշ ճանընը թէսլիմ իթմիշ օ-լանլար չօգ տուր։ »

Գըզլար օ կիճէ գայտ իտէպիլմիշ օլտուգլարը չու իքի պէյթի պիր պէօյիւք ղանիմէթ պիլէրէք, գայտ իյլէտիլէր քի, անտէն սօն-րա պիր գաչ կիւնլէր հէր պունլարը թէքրար իթմէքլէ ուղրաշմըշ-լար իտի։ Բագըմա էն պէօյիւք լէզզէթ վերէն չէյ, գըզլարըն քէն-տիլէրինտէ օլան, ինկիլիզ չիվիի իֆատէսիյլէ Ֆարսի օգումալարը իտի իսէ տէ, պունունլա պէրաբէր պէյթլէրի կիւզէլ օգույանիլ-մէլէրինէ մէրագը օլմագ հասէպի իլէ, հէր պէյթի վէրտիքճէ, պէշ օն կիւնլէր անըն սուրէթը թէլաֆֆուզ վէ գրաթընը թասհիհ ի-չիւն ուղրաչըր իտի։

Պինաէն ալէյհ գըզլարըն պիր Ֆարսի պէյթի օգումալարը սահի-հէն ֆնսանըն եիւրէյինէ իհթիզազ վիրէճէք գատար լաթիֆ իտի։

Խաթրընըզա կէլիյօր մի քի, կէչէն գըշ իչինտէ մըսրը Զիգլաս Բագըմտան ալաթուրգա պիր զիյաֆէթ Նումունէսինի կէօրմէք իս-թէմիշ իտի։ Էյէր սիզ պու մէսէլէյի ունութտու իսէնիզ պիլէ, մըսրը Զիգլաս ունութմամըշ տըր։ Պինաէն ալէյհ պիր կիւն Բա-գըմա պու էսկի վատընը իսթար իյլէտի։

Բաքը՛մ. — Պաշ իւսթիւնէ էֆէնտիմ, Ֆագաթ իչին իչինտէ պիր քիւչիւք միւշքիւլաթ վար տըր։

Զէքլա՝. — Նէ՞ տիր օ միւշքիլաթ։

Բաքը՛մ. — Շու քի պիզ միւսլիման պուլունտուղումուզտան, պի-զիմ գարըլար էրքէքլէրտէն գաչար։

Զէքլա՝. — Պիլիրիմ եա, Ֆագաթ սիզ էվլի տէյիլսինիզ զանն ի-տէրիմ։

Բաքը՛մ. — Տէյիլիմ ամմա, էվիմտէ եինէ գատըն էքսիք օլմագ, եանլ տէմէք իսթէրիմ քի, ալաթուրքա պիր զիյաֆէթ կէօրմէք իսթէր իսէնիզ, օ զիյաֆէթտէ գատընլար պուլունամազ։ Եօգ է-յէր զիյաֆէթ եալընըզ զէվճէնիզ վէ գըզլարընըզ իչիւն օլամագ ի-սէ, անլէր ալաթուրգա զիյաֆէթին թէմամիյէթինի կէօրէպիլիրլէր։

Զէքլա՝. Պէն զաթը պու զիյաֆէթի անճագ անլէր իչիւն իսթէ-յօր խոսիմ, անլէր կէօրսիւնլէր պանա նազլ իտէրլէր։

Բաքը՛մ. — Ֆագաթ իչին պիր ճիհէթի տահա վար քի, օ տա ալաթուրգանըն թէմամիյէթի տիր։

Զէքլա՝. — Օ հանկիսի պագալըմ։

Բաբբ՝. — Օ տա թիւրքլէր մէյանընտա, գարը էրքէք ֆամիլեաճա օլան զիյաֆէթլէրին նիւմունէսինի կէօրմէք։

Զէբլա՝. — Տահա էյի եա արգատաշ, տահա էյի եա։

Բաբբ՝. — Ամնա օ հալտէ հիչ պիր գաստըն կէօրմէզսինիզ, եալընըզ օտա գարուսու թարաֆընտան պիր սիյահ արապ գօլունուն իչերիյէ պիր սահան ուզաթտըղընը կէօրիւրսիւնիւզ։

Զէբլա՝. — Պէնիմ ֆամիլեամտա պէնտէն գաչմար մը։

Բաբբ՝. — Սիզտէն գաչմազ ամնա պէնտէն գաչար եա։

Զէբլա՝. — Հա անլատըմ, ալաթուրգատա էօյլէ օլաճագ. իչթէ պիզ եալընըզ պուրասընը թասհիհ վէ թաատիլ իտէրիզ, իշ օլուր պիթէր։

Բաբբ՝. — Օ զաման տա թէքմիլ ալաթուրգա օլմազ։

Զէբլա՝. — Աման Ալլահընը սէվէրսէն թէքմիլ ալաթուրքա օլսուն տա չու իչի պիր կէօրէյիմ։

Բաբբ՝, — Բէք ալա։

Պունու տէյիսլ, իլէրիքի ճումաա կիւնիւ իչիւն տավէթէ գարար վէրիլիր։ Բագըմ քէնտի խանէսինէ կէլիսլ տէ քէյֆիյէթի տատը գալֆայա աչտըգտա, պիչարէ ֆէտայի պէօյլէ զիյաֆէթէ թաճիւսլ իտէր իսէ տէ, Բագըմ էֆէնտի իչիւն պու զահմէթի տէ գասլուլ իտէր։

Հէլէ պիր էֆիսի քի, պու զիյաֆէթտէ կիճէ կիւրիւլթիւսիւ օլմայըսլ, միսաֆիրլէր եալընըզ գուչլուգ թաատընա կէլէճէքլէր իտի։

Զաթը ճումաայա գաչ կիւն վար. գաչ կիւն վար իսէ օ կիւնէր տահի կէչիսլ ճումաա կէլիր։ Բագըմ խանէսինտէ հէր չէյի հազըր հէր չէյի եօլունտա կէօրիւնճէ, մէՄուունէն էրքէնճէ գալգըսլ, սօլուղու Պէյօղլունտա ալըր։ « Էյ կիտէճէքմիյիզ »։ « կիտէճէյիզ » սէօղէրի սէօյլէնիսլ, իքի արապա հազըրլանարագ պիրիսինէ մըսթըր Զիգլաս իլէ պէօյուք գըզ, վէ տիկէրինէ վալիտէսի մըսթըրիս Զիգլաս իլէ քիչիւք գըզ, վէ պիր տէ Բագըմ պինէրէք, Ազապ գաբուսու վէ Գալաթա վէ Թօբխանէ թարիգի իլէ Սալը բազարընա վարըրլար։ Բագըմ իչերիյէ կիրէր իքէն « քիսմէ օլմասըն » նիտասընը պաստըրըսլ, պու նիտանընն նէ տիմէք օլտուղունու վէ նէչիւն իտիլտիյինի Զիգլասա անլատըր։ Էվվէլ էմրտէ Զիգլասը սալօնա սօգուսլ, ոսլօն կէօրիւլտիքտէն վէ Զիգլաս Բագըմըն հիւսնիւ թասվիրէթինի թաստիգ իյլէտիքտէն սօնրա, քէնտիսինի գարեօլասընը գալտըրմըշ վէ տահա կէնիչլէնմիշ օլան ճանանընն օտասընա աչըրըր « իչթէ պիզ չիմտի պուրատա մահկուսսունուզ » տէյի օնու օրատա պըրագըսլ, պատէհու վալիտէ իլէ գըզլարը սալօնա ալըր։

Մըսթըրէ՝. — Պիկիմ մըսթըր Զիգլաս նէքրէտէ եա։

Բաբբ՝. — Էֆէնտիմ չիմտի պիզ անընլա իխթիլսթատան մէՄուսունուզ։

Մ՚ՔՆԸԷՈ . — Պու օլտո՞ւ մու եա ։

ԲաՔՐՄ . — Ալաթուրգա խաթՔՄէյօրմուսունուզ, ալաթուրգատա ատէթ պու տուր ։

Պու լագԸրտըլարտան սոնրա, ճանան սալՈնտա միսաֆիրլէրին գարշԸսԸնա չԸգտԸղԸնտա, ԲագԸմԸն մէզալուրէյի միւսաֆիրլէրէ թագտիմ իթմէսի լազԸմ կէլտիյինտէն, նէ սԸֆաթլա թագտիմ իտէճէյինէ թէրէտտիւտտէ գալԸր նիհայէթ « ճարիյէմ, էսիրիմ տիր » տէյի թագտիմէ մէճալուր օլուր , վէ քէնտիսի եինէ մԸսԸթԸր Զիգլասըն նէզտինէ ավտէթ իտէր ։

ՍալՈնտա վալիտէ իլէ գԸզլար ճանանա թաաճճիւպ իթմէյէ պաշլարլար ։ Անլէր էսիր տէնիլէն չէյ, Ամէրիգատա օլտուղու միսիլլիւ, բէք ատի նազար իլէ պագԸլԸր պիր մախԸրուգ պիլտիքլէրինտէն պու էսիրին նասԸլ պիր էսիր օլտուղունա շաշմագտա մաաղուր իտիլէր ։ Պիր տէ ճանան օլտուղճա ղալաթասԸղ պիր ֆրանսԸզճա իլէ պունլարԸն հալինի խաթԸրլարԸնը սիվալէ պաշլայԸնճա, թաաճճիպլէրի տահա զիյատէ արթար իսէ տէ, խաթիզահը մէսէլէյէ մուվաֆֆագ օլաճագլարը իչիւն, մէհնուն օլուրլար ։

Ինկիլիզլէրին հալի մալիւմ եա ։ Պիր մէսէլէ հագգԸնտա մալիւմաթ ալմայը մէրագ իթտիլԸր մի , էթրաֆը իլէ սորմագտան սորուշտուրմագտան չէքինմէզլէր ։ Պինապէրին ճանանԸն էսիր օլուսլ օլմասԸղԸնը, նէ վագԸթտան պէրու , վէ նասԸլ էսիր օլտուղունու սորտուգտան պաշգա, ֆիյաթը գաչ օլտուղունու տախի սիւալ իթմիշլէր իտի ։

ԳԸզտան « էֆէնտիմ պէնի եիւզ լիրայա ալտը » ճէվապԸնը ալԸնճա, քէնտիլէրինի պիւթիւն պիւթիւն հայրէթ խաթիկա խլէտի ։ Պիր պիրինէ Ինկիլիզճէ « ճանԸմ հիչ պէօյլէ պիր կիւզել գԸզԸ եիւզ լիրայա վէրիրԸմ մի » տէյի սէօյլէյիրլէր իտի. զիրա ճանանԸն իւզէրինտէ եալԸնԸզ իչ պէշ եիւզ լիրալԸգ էլմաս պուլունմասը, պունլարա չու խաթիղրասալ վէրիր իտի ։ Նիհայէթ « պու էլմասլար սէնին մի տիր » տէյի պունու տա սորտուլար ։ Ճանան պու մէրագլը միսաֆիրլէրին սԸգԸլմատան չէքինմէտէն պու տէրէճէյէ գատար սիվալ իթմէլէրինէ շաշարագ, վէ պիր աղ տա ութանարագ, միճճէվհէրաթը մէգքիւրէյի էֆէնտիսի քէնտիսինէ իհսան իթմիշ օլտուղու ճէվապԸնը վիրտի ։

Վագտա մԸսԸթԸր Զիգլաս ճանանԸն հիւսնիւ թէրպիյէսինի բէք պէյէնէրէք, գԸզճԸղազը սէվմիշ իտի ։ Էվվէթ, գԸզլար տախի էտէպ վէ թէրպիյէսինի թագտիր խլէտիլէր ։ Բիմ պիլիր, նիչիւն, պիր պիրինին գուլաղԸնա ինկիլիզճէ օլարագ « եիւզ լիրայա ալԸնմԸշ օլան պիր էսիրէ, պէօյլէ պէշ ալթը եիւզ լիրալԸգ էլմաս իհսան օլունմասը նէ տէմէք տիր » տէյի հասպի հալ իտէրլէր իտի . . . . ։

ՍալՈնտա պու իշլէր ճէրիան խլէտիյի միւտտէթ, ԲագԸմ էօթէ

թարաֆտա Զիգլասա, պէօյլէ պիր ալաթուրգա պէյաֆէթին ուսուլ վէ ատաթիրնը անլատըր իսի։ Զիգլաս պիր իքի սաաթ զէվճէսի վէ չօճուգլարը իլէ իսթիլաթտան մէՄուսիյէթէ բաղը օլմայարագ, չու ալաթուրգանընն իչինէ պիր ազ տա ալաֆրանկա գաթմագ վէ անլէրի քէնտի եանընա գօյ վիրմէք սուրէթինի Բաղըմա իսթար իյլէտի։ Բաղըմ պու քէյֆիյէթի զէվճէսի իլէ գըզլարա խաապէր վէրուիքտէ, անլէր տախի միւնասիպ կէօրէրէք, իչիւ պիրտէն Զիգլասըն եանընա կէլտիլէր։ Բաղըմըն խանէսինտէ նէ կէօրսէլէր, պունլարըն նազարը իսթիղրաալէրինի ճէլպ խտէր իսի։ Հաթթա ճանանը տախի Զիգլասա խաապէր վէրմիլէր։

Մարկէրիթ «պապա, պէնտէն կիւզէլ պիր գըզը եիւզ լիրայա սաթըն ալըյօրլար իսիզ» տէյիպ տէ, պապանը տա թաաճճիւպ իտինճէ, Բաղըմ «խայըր էֆէնտիմ, օ սաթըն ալընտըզը զէման անճագ եիւզ լիրա խտէր իսի, չիմտի իսկ պին պէշ եիւզ իքի պին լիրա գըյմէթի վար տըր» տէտի։ Պու լաղըրտը տախի Զիգլասըն իսթիղրաալընը մուճիպ օլուպ, «թօհաֆ ինսան իչիւն տէ գըյմէթ վար հէ, նէ՞ ալա, պէն գըզլար իլէ պաճըյը սաթարըմ իքիչէր պին լիրաանն ալթը պին լիրա ազ բարա տէյիլ տիր» տէտի։

Բաֆէմ. — Հայ հայ, սաթմալը եա, հազըր հանըմլար թիւրքճէ-տէ էօյրէնտիլէր, ալա պիր թիւրք վէ Օսմանլը հարէմի օլուրլար։

Մարկէրէթ. — Ֆէնան մը ոանքի։

Ճան. — Մահպուս կիպի էվին իչինտէ գաբալը օթուրմասամ, թիւրք հանըմը օլմայա պէնտէ բաղը օլուր իսիմ։

Բաֆէմ. — թիւրք հանըմը ատյիլ ա՞, իչթէ ճաննան կիպի պիր էֆիր պիլէ էվ իչինտէ մահպուս օլմայօր, հէր իսթէտիյի եէրէ կէզմէյէ կիտիյօր։

Մարկէրէթ. — Հէմ ալթանլա՝ գըզըն իւզէրինտէ պիր գաչ պին չիլինկիք էլմաս վար։

Բաֆէմ. — Կէօրտիւնիւզ մի պիր քէրրէ, նէ ալա չէյ. իչթէ սիզին տէ էօյլէ պիր գաչ պին լիրալըգ էլմասընըզ օլուր։

Զնէլա. — Լաքին Բաղըմ էֆէնտի, էսարէթի էօյլէ պիր վասֆ իտիյօրսունուզ քի, պէնիմ պիրլէ քէօրէ օլորագ սաթըլմայա հավէս իտէճէյիմ կէլիյօր։

Պու լաղըրտը իւզէրինէ պիր ազ կիւլիւշտիւլէր միւլիւշտիւլէր, լաքին գըզլար ճաննանը պիր տահա կէօրմէյի մէրագ իյլէտիքլէրինտէն պապալարընը եանընտա տուրմայըպ, եինէ ճաննանը եանընա ալօնա կիթտիլէր։

Ճաննան պունլարա պաղճէյի կէզտիրտի, չիչէքլէրինի, կիւվէրճինլէրինի, գուչլարընը, իքի կիւզէլ թավուղու իլէ պիր խօրօզունա պիր գուզուսունու հէր չէյինի կէօսթէրտի։ Հայվանաթը մէգքիւրէյի գըզլար բէք գիյատ նէվիպ քէնտիլէրի պէտ գատար պէնկին

օլտուգլարը կալոտ, պէօյէ կիւզէլ չէյլէրէ մալիք ալմատըգլարընա թէֆֆուփ իյլէտիլէր։

Անտէն սոնրա Բաղրամը քէնտի օտասընա կիրտիլէր։ Թիւթիւպխանէյի կէօրիւնճէ գարըշտըրմայա պաշլայըճի, հէր քիթտալը աշնարագ պիր գաշ քէլիմէսինի կէօզտէն կէչիրիրէր իսի։ Ճանան պունլարըն թիւրքճէ օղուտուգլարընը կէօրտիւյիւ զէման, օլ գատար թաանճիւպ իթմէսի, պիրա քէյֆիյէթի էֆէնտինէն խաալէր ալմըշ իսի։

Պատէհու Բաղրամը ատրտէսթը թէէլիֆի պուլունան պիր բոմ միւավէտաթընը գարըշտըրմայա պաշլայըպ, անճագ ատէլէ եազըլմըշ օլտուղունտան օգույամատըլար. նիհայէթ հէր պիրի պիր եէրէ օթուրուպ սէօզէ պաշլատըլար։

Մարիէրէն. — Պու խանէնին պաշգա օտասը եօգ մու տուր։

Ճանան. — Շու թարաֆտա պիր օտասը տահա վար տըր քի, անտէ տատը գալֆա եաթար։

Ճան. — Տատը գալֆա նէ տիմէք։

Ճանան. — Տատը գալֆա պիր Արապ տըր քի, էֆէնտիյի գուճաղընտա պէօյութմիւշ տիւր։

Մարիէրէն. — Արապ մը, չիմտի նէրէտէ տիր օ։

Ճանան. — Աշաղըտա թէտարիքեաթ կէծիրիյօր։

Մարիէրէն. — Պու օտա Բաղրամ էֆէնտիյէ մախսուս օտան մը տըր։

Ճանան. — Էվվէթ։

Ճան. — Եա սիզ նէրէտէ եաթարսընիզ։

Ճանան. — Պէնիմ օտամ իչէրիքի օտա տըր, հանիյա բէտէրիմիզին օթուրտուղու օտա։

Մարիէրէն. — Եօգ, եօգ, օրասը եաթագ օտասը ատէյիլ։ Գրատտա եաթագ եօգ։

Ճանան. — Սիզ կէլէճէքսինիզ տէյի գալտըրտըգ։

Ճան. — Հիչ էյլէ տէյիլ։

Ճանան. — Նէչիւն էյլէ ըլմասըն։

Ճան. — Սիզ Բաղրամ էֆէնտինին գարըսընընըզ։

Ճանան. — (էբոդէրմըզ էեոիէրէ) Խայր մատմազէլ, ալէն անըն էսիրիյիմ։

Մարիէրէն. — Եօգ, եօգ, էյլէ տէ տէյիլ. սիզ անըն . . . . . հանիյա չու նէ տէրլէր, օտալըգ . . . . . ալէն ալիրիմ Սամանլըլարտա հէր օտալըգ վար։

Ճանան. — (գոնա գէյգոէ գոշոնէրգէ) Խայր խայր, ալիգիմ էֆէնտի լոյլէ չէյ ալիմէզ։

Ճան. — Եօգսա սիզի սէվմէզ մի. ամմա սէվմէմիշ օլսա սիզէ պու գատար էլմաս վէրմէզ իսի. սիզ ալիգտէն սագլայօրսունուզ։

Ճանան. — (պոտ էբէլարէն ֆա պոտ գէրէճէյ գարար գէրգիլիրլէյինի ճանը

«ԷԷԸԸ-Բ») Սէվէր ամնա օտալըգ կիպի սէվմէզ, գարտաշ կիպի սէվէր։

Մ-բէնէրէն. — Նաֆիլէ նաֆիլէ, հիչ գարտաշ կիպի սէվմէք միւմ-քին օլո՞ւրմու, սիզ վարընըզ եինէ պիզտէն սագլայընըզ պիզ սիպի թէպրիք իտէրիզ. Բագըմ էֆէնտի չօգ կիւզէլ, չօգ ագըլը, չօգ քեամիլ։

Լագըրտը պու տէրէճէյէ կէլտիքտէ, ինկիլիզ գըզլարընդն իքի-սինտէ տէ թավր տէյիշտի, պունլարընդ չէհրէլէրինի պիր էհլը տըգ-գաթ կէօրէճէք օլսա, ատէթա ճանանը զիյատէսիյլէ գըսգանտըգ-լարընա տայիր եիւզլէրինտէ եիւզլրճէ ալամէթ կէօրիւր իտի։ Վագտա քէնտիլէրի պու հալին ֆարգընտա օլմազլար իտի իսէ տէ, ճանան իչի օլտուգճա թէեագուն իտէրէք, վէ հալ պու քի գըզ-լարընդ քէնտիսինտէն ալըպ վէրմէտիքլէրի նէ օլտուղուն տուխի անլամայարագ, մա մաֆիհի օ տուխի հալ վէ թավրը իլէ գըզլարա տարը խուսուսէթ իտէր իտի։

Պիր արալըգ ճանան պագը իչլէրի իչիւն տըչարըյա չըգտը։ Պու քէրրէ գըզլար քէնտի արալարընտա գօնուշմայա պաչլատըլար։

Ճան. — Սէնին հագգընդ վար տը՞ր Մարկէրիթ պու գըզ Բագըմ էֆէնտինին օտալըգը տը՞ր։

Մ-բէնէրէն. — Օնու պիլմէյէճէք նէ՞ վար, տըգգաթ իթմէտին մի նասըլ գըսլ գըրմըզը օլուրյոր իտի։

Ճան. — Լաքին կիւզէլ գըզ տէյի՞լ մի։

Մ-բէնէրէն. — Օհ նէրէսի կիւզէլ։

Ճան. — Եօգ եօգ, կիւզէլ տիր, ամնա . . . . .

Մ-բէնէրէն. — Ամնասը նէ՞ տիր պագալըմ։

Ճան. — Պէն տիմէք իսթէրիմ քի Բագըմ էֆէնտիյէ լայըգ տէ-յիլ տիր։

Մ-բէնէրէն, — Կիւզէլ տէտիքտէն սօնրա, նիչիւն լայըգ տէյիլ տիր տէյօրսուն։

Ճան. — Կիւզէլլիկի իչիւն լայըգ տը՞ր, ֆագաթ նէ գատար օլ-սա պիր էսիր, ամնա նէ՞ զարարը վար, վարսըն էսիր օլսուն. էսիր ամնա պագ նէ՞ գատար մութլու. Բագըմ էֆէնտինին օտալըգը օլ-մուշ. օ կիւզէլ, Բագըմ էֆէնտի կիւզէլ, հէմ կիւզէլ հէմ քեամիլ. . .

Մ-բէնէրէն. — Սէն տէ կալիպա գըսգանըյօրսուն։

Ճան. — Նէ՞ գըսգանայըմ։

Մ-բէնէրէն. — Խիւլեա պու եա, պէօյլէ պիր էսիր օլսայը պէնիմ տէ ճանըմ իսթէր իտի. պէն Բագըմ էֆէնտինին օտալըգը օլսամ կիմէ կիւնտիւզ օնա ֆարսի չիիրլէր օգուտուր տինլէր իտիմ։

Ճան. — Պագալըմ պու զէվալը էսիրէ, պիպէ իթտիյի գատար բաղպէթ իտիյօր մու, պիպ քիմ օ . . . . .

Մ-բէնէրէն. — Պէն սանա պիր շէյ սէօյլէյիմ մի՞ ճան, Բագըմ էֆէնտի պու էսիրի մութլագա բէք սէվիյօր. պիպէ տէտիյի կիպի

Թիւրքֆէ օգութտուգտան պաշգա, պագ Ֆրանսըզճատա օգութմուշ։

Ճան. — Հէմ տըշարըտաքի բիյանօյու կէօրաֆեն մի։

Մաբիէբէր. — Կէօրտիւմ ամմա պագալըմ անը գը՞զ մը չալըյօր։

Ճան. — Եա քիմ չալաճագ, Բագըմ էֆէնտի բիյանօ չալմասընը պիլմէզ։

Մաբիէբէր. — Կէօրտեն միւ պիր քէրրէ, տիմէք օլույօր քի, խօճա պուլմուշ օնա բիյանօ տա էօյրէթմիշ։ Տէմինճէք Բագըմ էֆէնտի տէյօր իտի քի, « պու գըզ ալընտըղը զէման անճագ եիւղ ւիրա իտէր խոմ, չիմտի իքի պին ւիրա իտէր »։ Իչթէ անը պէջալէ թալիմ ու թէրպիյէ ինթտիյի ինչուն պու գատար գըյմէթ սրուլույօր տիմէք տիր։

Պիզ հիքեայէմիզճէ ասըլ Ճան իլէ Մարիէրիթ վէ Ճանան միեանընտա ճէրեան իտէն սէօզլէրէ միւհթաճ օլտուղումուզտան, պնա տսիր պիրազ թաֆսիլաթ վէրտիք։ Էօթէքի օտատա Բագըմ վէ գարը գօճա Զիգլասլար արասընտա ճէրիան իտէն սէօզլէր իսէ հէր հավայի սէօզլէր իտի։ Պատէհու գըզլար Ճանան տա եանլարընտա օլտուղու հալտէ բիյանօյա օթուրտուլար։ Արթըգ Զիգլասատա քէյֆիէր գաթմէրլէմէյէ պաշլատը. կեահ ալաֆրանկա կեահ ալաթուրգա հավալար չալտըրըր. պա խուսուս էն սէվտիքլէրի « Ե՝յ ՝ՠՠպա Էոմ Նէկեաբըմ » չարգիսինի իքի տէֆա չալտըլար։ Նիհայէթ թաամ վագթը կէլմէքլէ, Բագըմ միւտէվվիր սուֆրա իսքէմէսի, բիրինճ սինի, սուֆրա պէզի, ուղուն բէշկիր էլինտէ օլտուղու հալտէ, Զիգլասընը պուլունտուղու օտայա կիրիպ, քաշըգլըգ քէսէսի, էքմէք սէրէտի, թուզլուգ պիպէրլիք, էրքեան մինտէրլէրի, հասըլը թէմամ ալաթուրգա պիր սուֆրանընը քեաֆիֆէի լէվազիմինի Զիգլասա կէօսթէրտի։ Տէլի Ինկիլիզ պունլարը ալըր պիրէր պիրէր պագար վէ հէր պիրի հագդընտա մալիումաթը մուֆասսալ ալըպ. հէր ալտըղը մալիումաթա տախի պաշգա պաշգա շաշար իտի։

Ճիմէսի սուֆրայա օթուրուպ, պէր վէճճը ուսուղ չօրպայը իչտիլէր։ Պատէհու մուգատտէմա քէնտիսինէ խասլէր վէրմիշ օլտուղու վէճճ իլէ պիր Արապ էլի, եահնի սահպընը գաքու արասընտան ուղաթտը։ Զիգլաս պունու կէօրմէնճէ օ գատար թաաճճիպ իյլէտի քի, մէրագընտան գալգըպ Արապա պագաճաղը կէլտի, հաթթա գըզլար եէրլէրինտէն տավրանմըշլար իտի պիլէ։ լաքին վալիտէլէրի մէն ինթմէպ իլէ եէրլէրինէ օթուրտուլար։

Հէնիւզ ալաֆրանկա սուֆրատա եէմէք եէմէմիշ օլան պիր թիւրքիւն, ալաֆրանկա ուսուլի իլէ եէմէք եէմէսինի կէօրմէք վագպաթ ինանը կիւլտիւրիւր. էգ ճիմէ էօնիւնտէ թապաղ իչինտէ պուլունան էթի, պըշաղ իլէ քէսէրէք չաթաղ իլէ սաբլայըպ ալտըգլարը կէօրիւլիւր քի պու ամէմիլիք ինանընն բէք խոշունա կիտէր։

Լաքին հիչ ալաթուրգա եէմէք եէմէմիշ պիր Ինկիլիզին ալաթուրգա եէմէք եէմէսի, ինսանը չաթլատընճայա գատար կիւլտիւրէճէք պիր չէյ տիր։ Հէլէ պու կիւնքի միսաֆիրլէրին եէմէք եէմէլէրի քէնտիլէրինի տախի կիւլտիւրթմէքտէ իտի եա. մէսէլա, եահնի սըճագ սըճագ կէլմիշ օլտուղունտան, Զիգլաս սճէլէ իլէ բարմագլարընը սահանընն թա ալթընա գատար տալտըրտըղը անտէ, ճան ահըսը իլէ գօլունու եըլտըրըմ կիպի կէրիյէ չէքէր իքէն եանընտա պուլունան զէվճէսինէ պիր տիրսէք վուրուպ, պիչարէ գարբյը տէվիրտի, քի ազ գահգահալար իլէ կիւլիունէճէք չէյլէրտէն տէյիլ իտի։

Հէր նէ հալ իսէ թասամ տախի իտիլտի։ Իքինտի իւզէրի իտի քի միւսաֆիրլէր եօլա չըգտըլար. անճագ մըսթըր վէ մըսթըրիս Զիգլաս, պիր գաչ կիւն էվվէլ մատամ Ժօզէֆինանընն Բագըմընն խանէսինտէ ալաթուրգա եաչայըչտան ալտըղը էզզէթի ալարագ կիթտիլէր, գըզլար իսէ հաթթա օրայա կէլտիքէրինէ տախի բիւշման օլարագ կիթտիլէր։

Քիմ պիլիր նէյչիւն, լաքին շու գատար վար քի պունլար ճանանտա հէր նէ քի կէօրմիւշէր իսէ, ճիւմլէսինէ գըսգանարագ կիթմիշլէր իտի, պունու տախի իսթէր չօճուգլուգլարընա վիրինիզ, իսթէր. . .

ՏՕԳՈՒԶՈՒՆՃՈՒ ՊԱՊ

—

Ահվալ եինէ պիլտիյիմիզ սուրէթլէ կիթմէյէ պաչլատը, եանի Բագըմ հէր սուրէթլէ միւթէրճիմլիք, մուհարրիրլիք վէ մուալլիմլիք իսըտմէթլէրինի հիւսնիւ իյթատա տէվամ իտէր իտի։ Ահվալտէ կէօրիւլէն ճիւզլի պիր տէյիչիքլիք վար իսէ, օ տա գըզլարընն Բագըմա մուգասիլ օլան մուամէլէլէրինին պիր ազ թարղը ախէրէ թէպէտտիւլ իթմէսի իտի։

Մէսէլա, տավէթտէն պիր գաչ, վէ պէլքի պէչ օն կիւն սոնրայա գատար, Բագըմ պունլար իլէ իչ տէօրթ տէֆա տահա պուլուչմուչ օլտուղու հալտէ, գըզլարընն իքիսի տախի, հէլէ պէօյիւյիւ օ սէվկիւլիւ մուալլիմէրինէ ատէթա քէն պուղզ վէ խուսուսմէթի ճան, անլատը պիր թագըմ էվզա վէ թավր կէօսթէրտիլէր։ Հէմ տէ պու էվզա էթվար, էօյլէ ֆարգընա վարըլմայահագ վէ անլաչըլմայահագ չէյլէր տէյիլ իտի. հաթթա Բագըմ պու հալլէրի ատէթա քէնտիսինին օրահա պունտան սոնրա լիւզումու գալմամըշ օլմագ կիպի պիր մանայա համլ իթմէյէ պաչլատը։ Պինահէն ալէյհ

պիր կիճէ [պիլ իլթիզամ տէրսի թէրք իյլէմիշ իտի։ Ֆագաթ իր-թէսի տէֆա կիթտիյինտէ գըզլար տէրսի նէյշուն թէրք իթտիյինի վէ նէ մանի օլտուղունու վէ կէլմէտիկի իշիւն ճանլարը բէք զիյատէ սըգըլտըղընը տէրմէյան իլէ, ճան «պիլմէզմիսինիզ քի տէրս պիզիմ իշիւն էն պէօյիւք պիր էյլէնճէ օլույօր. պիզ եիւրէք սըգընթըլ-ըմըզը հէպ պու տէրս իլէ տէֆ իտիյօրուզ տէտի» Հաղըր սէօզ պու գատար աշըլմըշ իքէն, Բագըմ պիրազ տահա աշարագ շիւպ-հէսինի հալ իթմէք իսթէտի։ Անճագ «սէօզ սէօզիւ աշար, աշըլան սէօզլէր իսթէնիլմէյէն սէօզլէրէ գատար վարը» միւթալասը իլէ եինէ սէօզիւ գըսսա քէսմէյէ լիւզում կէօրտիւ։

Անտէն սօնրա գըզլարըն թավրը տահա պաշգա պիր սուրէթէ թահվիլ օլտու։

Տէրս պէթտիքտէն սօնրա իտիլէն սէօզլէր, ճանանըն թահգիգի ահվալինտէն պաշգա պիր շէյ տէյիլ իտի։ Պու իսթինթազլարտա իսկ, ճան քիւշիւք հէտիրէսինէ միւսապըգաթ կէօսթէրիր իտի։ Ճանանըն նէ եօլտա թալիմ վէ թէրպիյէ իտիլմիշ օլտուղունտան սէտ իլէ, թա օ անէ գատար խանէսինտէ նէ խըզմէթ վէ էմէլ իւզ-րէ պուլունտուրուլմագտա օլտուղունա գատար սօրուլտու։ . . . . Բագըմ պու սուալլէրին սէպէպինի անլամագ իշիւն բէք չօգ սար-ֆը զիհին իթմէյէ միւհթաճ տէյիլ իտի իսկ տէ, զիհնինէ կէլէն պու շիւպհէյի պէր թարաֆ իտէր, վէ հէր սիւալէ պիր մուվաֆֆըգ ճէվապ պուլուպ, մէսէլա, գըզըն օ անէ գատար էվտէ նէ խըզմէթ վէ էմէլ իւզէրինէ պուլունմագտա օլտուղունա տախի «տատը գալֆա բէք եալընըզ տըր, զաթէն եօգարը խըզմէթի իշիւն տէ պիր ատամ լազըմ տէյիլ մի. իշթէ ճանան եօգարը խըզմէթինէ մախսուս պիր գըզ տըր» տիմիշ իտի։ Անճագ ճանտա թէճէս-սիս պիր տէրէճէտէ իտի քի, էօյլէ օլուր օլմազ ճէվապլար իլէ դանատաթ իթմէյօր։ Ճանան հագգընտա ալտըղը շու ճէվապա տա-խի հիչ օլմազ իսկ «աճայիպ, եօգարը խըզմէթճիսի պու գատար կէնճ, կիւզէլ, սիւալիւ պիր գըզ օլսուն, վէ իւզէրինտէ իւչ պէշ եիւզ լիրալըգ էլմաս պուլունսուն» տէյի պիր թաաճճիւպ օլսուն կէօսթէրիր, վէ պու թաաճճիւպ իլէ Բագըմըն զիհնինէ հիւճիւմ ի-տէն շիւպհէյէրէ զայէթլէ գուվվէթ վէրիր իտի։

Հասըլը քէլամ, ինկիլիզէրէ վիրիլէն տավէթտէն իւչ այ գատար զէման տահա միւրուր էյլէտի։ Պու միւտտէթ իշինտէ ճանանըն, էֆէնտիսի հուզուրունտաքի հուրրիյէթի պիր աղ տահա արթըպ, մէսէլա, տատը գալֆանըն կէօզլէրի արալըգտա պիր սալօն իշինտէ ֆիլանտա, Բագըմըն գօլլարը ճանանըն պէյնունտա օլտուղու սու-րէթինէ իլիշիր օլտու։ Էյէր տատը գալֆա թէճէսսիս իտիճի պիր գարը օլսա իտի, իհթիմալ քի, տահա լաթիֆ թամաշալարա տա-խի մուվաֆֆագ օլապիլիր իտի։ Լաքին օղլունուն, էֆէնտիսինին,

վէլ հասըլ ալէմտէ վարը պուլունան Բագըմըն սաատէթը հալինէ տայիր արամատըղը հալտէ պուլտուղու տէլիլէր քեաֆի օլուպ, պունուն ալթ թարաֆընը տախի ճանան քէնտիսինտէն խապէր վէրիր իտի։

Աման Ալլահը սէվէրսէնիզ նէ կիպի վուգուաթըն վուգուունու խապէր վէրիր իտի։

Էյէր տօղրուսունու իսթէր իսէնիզ, խապէր վէրտիյի վուգուաթ իչինտէ հագայիգտէն բէք չօղ մէքթուամաթ պուլունապիլիր իտի։

Գըզըն տանը գալֆայա վիրտիյի մալիումաթա կէօրէ, կէճէլէրի էֆէնտիսի, ճանանը հուզուրունա չաղըրըպ պիր գաչ սաաթլար հալէչիրլէր ֆիլէչիրլէր իմիշ։

Լաքին արալըգտա պիր ճանանըն եիւզիւնտէ կէրտանընտա կէօրիւլէն սիյահլըգլար, ճանան կիպի պիր ճարիյէ, վէ ճանան մէվգիինտէ պուլունան պիր գարը իչիւն եիւզ գարասը ատտ օլունաճագ իլամաթտան սայըլմայըպ, պիլ աքս եիւզ ագլըղընա տէլալէթ իտէպիլիրլէր իտի։

Ամֆէրին Բագըմ կէրչէքտէն մէսուտ իտի հա։

Էվվէթ հօյլէ իտի, լաքին Բագըմ իչիւն հէր սաատէթ, պիր աղ կէօզ եաչը իլէ գարըշըգ օլարագ ագըպ կէլմէք նասիպլի ֆլտուղու ճիհէթլէ, պու գասարճըգ պիր սաատէթ տախի պիր խայը կէօզ եաչարը մուգասիլինտէ հասըլ օլմուշ իտի։ Չէօյլէ քի

Էֆէնտիսինին հէր հաֆթա իքի կիճէ ատրա վիրմէք իչիւն խանէլերինէ կիտէրէք կէճէ եարըլարընա գատար գալմըշը չայիրտըլերին նասըլ չէյլէր օլտուգլարընը ճանան կէօրտիւքտէն ՝ՀՀՆրա, պիր չօղ վէսվէսէլէր իչինի եէյիպ պիթիրմէյէ պաչամըշ իտի։ Կիճէլէրի Բագըմ խանէսինէ կէլտիքճէ գըզըն կէօղէրինի գըպ գըրմըզը պուլուր, վէ հաթթա պազը քէրրէ տախի քիրբիքլերի հալա եաչ վէ սէսի հալա իհթիրազը վէ նէֆէսի տար վէ կէօյսիւ տօլու օլտուղու հալտէ ըսաթ կէթիրիր իտի։

Պիչարէ ճանանտան պու ըզթըրապ հալի տէֆ իթմէյէ Բագըմ հասպ էլ մուհապպէ մէճպուր տէյիլ մի տիր եա։ Էյ պիր ՀՀՆզգ աչըգէսինին պու կիպի թէէսիրաթընը նէ իլէ տէֆ իտէր։ Էլալէթ իթիֆաթընը, խուսուսիյէթինի, մուհապպէթինի, սատագաթընը թէէմին իլէ։ Իչթէ պու թէէմինի մուհապպէթ սուրէթինին նըշանէէի պահիրէլերի իտի քի ճանանըն եիւզիւնտէ կէրտանընտա կէօրիւլիր իտի։

Ֆիլաթուն պէյի խաթըրտա թուրթույօրմուսունուզ։

Ամամ պըրագ շու հօրրա պէվզէյի , . Ա

Եօզ ամմա, պու հիքեայէնին նըսֆը տախի անա մախսուս տուր։ Շու իւչ այ միւտտէթ լչինտէ անընն ահվալի տախի նէ տէրէճէյէ վարտըղընը պիլմէյէ մէճպուրուզ։

Օլթէլին ֆիլաթլա մէսարիֆի, արթըգ քէնտիսինէ աղբի կէլմէյէ մէ ֆահիշ կէօրիւնմէյէ պաշլամըշ իտի։

Վայ, տէմէք օլույօր քի ագլընը պաշընա ալմայա պաշլատը հա։

Էվվէլթ, գիրա ագէշ իլէ ագըլ իքիսի պիր եէրտէ բէք տէ իմթիզաճ իտէմէզ իմիշ։ Պու հիքմիւն էն սէօյիւք գուվվէթի ֆիլաթուն պէյ իւզէրինտէ կէօրիւնմէքտէ իտի։ Իթտիյի սէֆահաթլար եօլունտա սէրվէթինին իւշ բու�գատարը էլտէն կիթտիքտէն սոնրա, անընն եէրինէ իսթէր իսթէմէզ օլ մըգատար ագըլ կէլմիշ օլտուղունտան, կէօյա ազ մասրաֆ իլէ եաշամագ իշիւն, մէվսիմին տաթլի իճաղընա կէօրէ հարէքէթլէ, Պէօյիւքտէրէտէ պիր խանէ իսթիճար իյլէմիշ վէ մատամասընը տաթլի օրայա նագլ իթմիշ իտի։

Պիզ չիմտինիք Ինկիլիզ գըզլարընա պաղալըմ, Ինկիլիզ գըզլարընա, գիրա անլէրին հալի գիհնիմիզի կըճըգլամայա պաշլատը։

Էվվէլթ էօյլէ օլտու, լաքին նէ ֆայտէ քի պիշարէ պէօյիւք գըզեանի ճան պիր խասթէլիգէ միւպթէլա օլտու։ Պու խասթէլիք նէ տիր, քիմսէ պիլմէզ, ծրթատա խասթէլիգին վիճուտի եօգ քի։ պաշլանկըճը ազիմ պիր իշ սըգընթըսը օլտու։ Գըզճըղազ պիր եէրտէ օթուրամազ։ օ գատար սէվտիյի վէ էլինատէն տուշիւրմէտիյի թիւրքճէ քիթապլար տաթլի արթըգ քէնտիսինի էյլէնտիրմէմէյէ պաշլատը։ Բէտէր վէ վաքիտէսի պու հալէ գիյատէսի իլէ մէրագ իտէրէք, հէքիմլէրին տաթլի թէնսիսի իլէ, հէր կիւն գըզճըղազը սրապայա պինտիրիպ թագսիմտէն եօգարը գըրլարա գատար կէօթիւրիր տօլաշտըրըր էյլէնտիրիր իտի։ Անճագ գըզ պունուն իլէ տաթլի էյլէնէմէզ օլտու։ Պաղասը « հայտէ գըզըմ, իշթէ արատպամըզ Հանգը, պիր ազ կէզմէյէ կիտէլիմ » տէտիյի զէման գըզ ատէթա ֆիթուր իլէ մուվաֆագաթ կէօսթէրիպ. բէտերի « էյ պու կիւն տէ նէրէյէ կիտէլիմ » տէտիքտէ, գըզ « ալիզ նէրէսինի իսթէր իսէնիզ օրայա կիտէլիմ, սէնիմ իշիւն հէր. եէր պիր տիր » տէր. պաղասը գըզը գըրա տէյին ա, ճէննէթէ ֆէօթիւրտէ էյլէնտիրէմէտիյինի կէօրիւր իտի։

Պէօյլէ պիր խասթէլիգէ տուշար օլան քիմսէ նէ օլուր պիլիրսինիզ եա. կիւնտէն կիւնէ սօլար, սարարը, զայըֆլար։ Իշթէ ճան տաթլի էօյլէ օլտու. ֆիլաթուն պէյին տէմիշ օլտուղու վէճհ իլէ, հավուճ վէ հաթթա քանճար կիպի օլան օ Ինկիլիզ գըզը, այվա կիպի տէ տէյիլ, պէլքի բաթաթէս գատար ըէնկսիզ օլտու գալտը։ Ֆուտանգլարը տէրտլի գոյունլարըն ագ ճիյերլէրի կիպի օլմուշ իտի։ Օ մավի կէօզլէր չուգուրլաշըզ, քէօհնէլէնմիշ ֆիրուզէյէ տէօնմիշ իտի։

Գըզճըղազին պու հալէ կիրիշինէ Բագըմ տաթլի ճըրը իտի. նէրէտէ պիր էրպապ հէքիմէ բասթ կէլսէ, պու խասթէլիգին սլամէթլէրինի պիքր իտիւպ, հէքիմին ֆիքրինի սորար իտի խէ տէ,

հէքիմ պիր աղ տիւշիւնիւպ թաշընտրգտան սոնրա, վէ պու խասթէ քիմին նէսի օլտուղունու սորուպ տա, Բագըմտան տախի քէնտիսինէ միւթեալիգ բէք ագիզ պիր գըզ օլտուղու ճէվապընը ալտրգտան սոնրա, պէզդիւնիւ չէհրէսի թաստիգ իթմէյէ իթմէյէ « զարարը եօգ կէչէր » տէյիպ պաշգա պիր չէյ սէօյլէմէզ իտի ։

Պիր արալըգ թիւրքճէ տէրսի տախի թաթիլ իթտիլէր ։ Գըզըն բէտէրի վէ վալիտէսի թէպտիլի հավա իթմէսի իչիւն գըզը Գասը քէօյիւնէ կէօնտէրտիլէր. լաքին պիչարէնին ճան սըգընթըսը օրատա, պիր գաթ տաշկա արթասը. հէնչիրէսինէ թիւրքճէ էշար մէճմուաքնը կէօնտէրմէսինէ տահիր պիր մէքթուպ եազըպ, քէնարընտա Բագըմ էֆէնտի արալըգտա պիր քէնտիսինի եօգլամայա կէլիր իսէ, մէմնուն օլաճաղընը տախի եազմըշ իտի ։ Գըզ մէճմուայը կէօնտէրմէքլէ պերաբալէր մէքթուպուն քէնարընտաքի եազըլանը տախի պապասընա կէօնթէրտի ։ Հիչ տիւնեատա ճանը մէմնուն իտէճէք պիր չէյ օլուր տա, պապասը անանէն տիրիղ իտէր մի ։ Տէրհալ Բագըմա ատամ կէօնտէրիպ օ ագչամ Բագըմ Ֆէվզէլատէ օլարագ Զիգլասընն խանէսինատէ պուլունտու ։

Զէնէլ. — Ճանըմ Բագըմ էֆէնտի, սիզէ պիր չէյ ըէճա իտէճէյիմ. պիզիմ Ճան եազմըշ քի սիզ արալըգտա պիր քէնտիսինի զիյարէթ իտէր իսէնիզ մէմնուն օլաճադ տէյի. վագտա պու խըզմէթ սիզի քէնտի խըզմէթինիպտէն մէն իտէր իսէ տէ. դօրդմայընըզ պէն տուրմուշում ։

Բէքէմ. — Ըսթաղֆիրուլլահ մըսթըր Զիգլաս, մէնֆաաթըն պու ճիհէթը տադիգասընա գատար տիւշինմէք պէյրի էյրօբալըլարտա վար իսէ պիլէ, Օսմանլըլարտա եօգ տուր. պաշ իւսթիւնէ եարըն կիտէրիմ ։

Զէնէլ. — Պու, ագչամ կիթտէնիպ. վագտա վարօրլար եօգ տուր տանա պիր դայըզ թութարսընը ։

Բէքէմ. — Կէճէ վագթը նանսըզ օլուր էա, սոնրա խանէ սահիպ-էրինէ թաճիզանք վիրմիշ օլուրում ։

Զէնէլ. — Օ՛ֆ, էվվէթ էօյէ տիր. չու գըզա պիր եիւրէյիմ ա-ճըյօր քի,

Բէքէմ. — Ինչին եիւրէյի ամճամայօր քի ։

Էրթէսի սապահ Բագըմ էրբէնտէն քէնտիսինի Գատը քէօյիւնտէ պուլտու ։ Ճան, իոճասընը կէօրիւնճէ պիր աղ կիւլէր եիւզ կէօ-թէրտի քի, չու հալ խանէ խալգընճա տախի մուճիպի սիւրուր օ-ջարագ տէրհալ քէյֆիյէթի բէտէր վէ վալիտէսինէ եազտըլար ։

Ահ անալըգ, ահ պապալըգ, էօյէ իւզերի իտի քի պունլար եան-լարընտա Մարկէրիթ տախի օլտուղու հալտէ Գատը քէօյիւնէ տամ-լատըլար, գիրա Ճանըն կիւլէր եիպ կէօսթէրմէսի քէնդիլէրի իչիւն բէք պէյիւք նէյմէթ իտի ։

Մարկերիթ, հէմիրէսինի Հաֆրզ տիվանը էլինտէ օլտուղու հալ-տէ պուլսու . . . . Ճան տախի վալիտէսինի վէ բէտերինի կէօ-ռիւնճէ, տահա գիյատէ մէսրուրիյէթ կէօսթէրտի քի, ճիւմլէսի Ճա-նըն պու մէսրուրիյէթը հալինտէն մէմնուն գալտըլար։ Օ կիւն ագշամա գատար օթուրուպ, ագշամ իւզէրի Ճան տախի պիրիքտէ կիթմէյէ արզիւ կէօսթէրմէքլէ պունա տախի գիյատէսի իլէ մէմ-նուն օլարագ, ճիւմլէսի պիրիքտէ ավտէթ իյէտիլէր։

Էյ, պարի գըզ անտէն սոնրա . . . . .

Էվվէթ անտէն սոնրա տահա պէտթէր օլտու, խանէլերինէ կիր-տիյինին իւչիւնճիւ կիւնիւ իտի քի, գըզըն թավրը պիւթիւն պիւ-թիւն պօզուլուպ ատէթա եաթաղա տիւշտիւ։

Օ զէմանա գատար քէնտիսինէ թէտավի իթմէքտէ պուլունան տոգթոր Զ. տախի գըզըն խասթէլիյի նէ օլտուղունու պիր տիւր-լիւ անլայամայըպ վէրէմ օլմասընտա գարար գըլար իտի իսէ տէ, պու մարազըն ալամէթինի տախի թէմամը իլէ կէօրէմէզ իտի։

Նիհայէթ պիր կիճէ Թարիխի Աթիգի օգուր իքէն, պիր Ֆըգրա-յա թէսատիւֆ իտիպ, էրթէսի կիւն օ Ֆըգրա մուճրիպինճէ հարէ-քէթ իթմէյէ գարար վիրտի։

Օ Ֆըգրա նէ իտի։

Ֆըգրա նէնիզ լազըմ, իթտիյի հարէքէթէ պագընըզ։ Իրթէսի սապահ Զիգլասըն խանէսինէ կիտիպ, գըզըն տոսյինա քիմիէր իլէ գէօրիւշմէքտէ օլտուղունու սուալ իյէտի։ Զիգլաս քէնտի ֆամիլը եասը խալգը իլէ, Բագըմանա ուշագլարտան մանատա, անճագ իքի իւչ ատամ սայապիլտի։ Թասիպ Զ. օ կիւն իքինտիյէ տողրու պու ատամլարըն ճիւմլէսինի օրատա հազըր պուլմասընը թալէպ իտիպ, ֆագաթ հիչ պիրիսի խասթէնին եանընա սօգուլմայարագ, պաշգա պիր օտատա ալըգոնուլմասընը թավսիյէ իյէտի։

Իքինտի վագթը թանպիպ, պու ատամլարը իսթէտիյի կիպի պիր օտատա հազըր պուլտու։ Մըսթըրիս Զիգլասա պու ատամլարըն պիրիսինի իշէրիյէ սօգուպ, օ չըգարգատան սոնրա տիկէրինի կէօն-տէրմէսինի թէնպիհ իտէրէք, քէնտիսի մըսթըր Զիգլաս իլէ պէ-ռապէր, խասթէնին եանընա կիրտի։ Պիչարէ գըզճըղազ տէրէճէյի նիհայէտէ զաաֆ իշլէտէ իտի։ Թանպիպ իլէ պապասը էլէրինի գը-զըն եիւրէյի իւզէրինէ գոյուպ, գալպինին ղայէթ ղայիֆ օլարագ վուրմագտա պուլունտուղունան տըգդաթ իթտիլէր։

Էն էվվէլ իշէրիյէ կիրէն գօնշու չօճուղու պիր իթալեան իտի։ Գէզ քէնտիսինի կէօրիւնճէ, պիչարէ քէնտի տէրտինի պըրագըպ «Նանսըլսընըզ միւսիւ էյիմիսինիզ» տէյի, չօճուղուն հալ ու խաթ-իրընը սիվալ իյէտի. միւսիւ, խասթէնին էլինի թութտուղու, վէ տանի հալ ու խաթիր սորտուղու հալտէ, Ճանըն եիւրէյինտէքի հարէքէթի հիչ թէտիրը օլմայըպ, գալպինին քէմալի իլէ միւսթէ-

րիկ օլտուզու կէօրիւմիւզ իսի։ Թապիսի թարաֆընտան վուզու ազուլան իշարէթ իւզէրինէ պու Իթալիան ջըգըպ, իքինճի տէֆասընտա, եինէ գօնշուլարընտան էվվէլ պիր Ռում կիրմիշ իսի. գէլալատ հալա ֆէվգէլատէ պիր հարէքէթ եօգ. անտէն սոնրա արասլանը ֆրանսըզ կիրիպ, եինէ պիր թէպէտուլ կէօրիւլէմէյէրէք, տէօրտունճու նէօպէլէթտէ իշէրիյէ Ռագըմ կիրտի, վէ պահա գաբուտան կիրէր իքէն, գալպ ույգուտան ջանը կիպի, սիգինիպ շիտէթլէ վուրմայա պաշլատը . . . . . ։

Թապիսի տէրհալ Զիգլասընն գօլունու տիրէյի իլէ տիւրթտիւ, Զիգլաս տաֆկի « անլատրմ » մագամընտա կէօզլէրինի գաբաատը։

Հալ պու քի Ռագըմընն ատուխուլի իւզէրինէ գըզտա կէօրիւլէն թէպէտուլ եալընըզ պու գատար տա տէյիլ իսի. ջէհրէսինտէ պիր թագըմ սիւրբուր վէ սէվինճ ալամէթլէրի տէ կէօրիւլտիւ։ Խօճասը իլէ հէր քէսանն գիյատէ հալ ու վուսթը սօրուլտու, ատէթա գալգըպ եաթաղը իշինտէ օթուրմագ իսթէտի։

Նիհայէթ օթուրտա եա. Թապիսի պրթըզ ոսիրէրինի իսթիհանա հաճէթ կէօրմէյիպ, թէքմիլինին տախի կէլմպ սիրիլիքտէ օթուրմասընա միւսաատէ իթմիշ իսի։

Հուզզար խասթէնին օտասընտա պուլունտուգլարը էսնատէ, տիկէր պիր օտասա թապիսի իլէ Զիգլաս արասընտա չէօյլէ պիր մուհավէրէ սէպգաթ իյլէտի։

Թաղիզ . — Խօճասը կիրտիսի գէման եկրէյին հարաքեաթընտա օլան թէպէտուլիւ անլատընը մը։

Զիգլաս . — Անը քիմ անլատաք, էլիմին ալթընտաքի եիւրէյին կէօյիւսիւնիւ եարըպ ֆբրլայաճաղընտան գօրգտուում պիէջ, ա՛հ օ զայիֆ կէօյիւսիւն։

Թաղիզ . — Սէօյլէնմէսի այբպ զանն օլունմասընն, պու գըզն խասթէլիյի մուհապպէթ, սէվտա խասթէլիյի տիր։

Զիգլաս . — Էօյլէ իսէ պու մուհապպէթ տէ Ռագըմ էֆէնտիյէ օլաճագ, էօյլէ տէյիլ մի։

Թաղիզ . — Պէնիմ սէօյլէմէքիյիմ հաճէթ սըրրագմատընը։

Զիգլաս . — Է՛յ, պուռնուն իլաճը։

Թաղիզ . — Պուռնուն իլաճը եօգ տուր էֆէնտիմ։

Զիգլաս . — Սօնրա, պու գըզ նէ օլաճագ։

Թաղիզ . — Վաղտա խիզ պասպա օլտուղունուզ իշիւն, սիզէ պու գատարընը սէօյլէմէք իճապ իթմէզ իսէ տէ, գարթըզ իշին սալանաճագ եէրի գալմատը տա սէօյլէրիմ. պու գըզ չու հալի իլէ տահա իբի այ եաշայամագ։

Զիգլաս . — Ամանն միւսիւ Զ.

Թաղիզ , — Գըզընընը Ռագըմ էֆէնտիյէ վիրէպիլիքմիսինիզ։

Զիգլաս . — (Ինհայէթինիզ հէյէճանա գէլտիգ, ալէ ֆիտրէթ ուէ-գիրիպէն

տնդս) Գրքը Էջլտիբամէյ մի բաղը օլայում. պանա գալբնա ալէն վէրիրիմ։

Թաղիպ. — Ալապիլիր կա, ալիգին ալիէ մէյլինիզ էյ. իսթէր իսէ-նիզ լուձա էֆէնտիյի գրքը ետանընա կիրմէքանէն մէն իստինիզ։

Զէրլաբ. — Պիր ֆայիտէսի օլո՞ւր մու։

Թաղիպ. — Խայր, պէյքի պիր հաֆթա էվվէլ վէֆաթ իտէր ոչ գուրթուլուր սիզ սունա նասկա էվվէլլանէն տուչիւնամէյի իստինիզ. պէօյլէ կէնճ պիր վանճայը գրքարրին ետանընա սոգմամայը իստինիզ։

Զէրլաբ. — Սիզ Բագրամ էֆէնտիյի թանըմամըսընըզ։

Թաղիպ. — Սչքա ազագայա սայիր տէլալէթ իտէր հիչ պիր ճոներ մէծրէսէյիմ. պուէթա գրքա պիրանէլանէ ամբմագտա իտի։

Զէրլաբ. — Պէն ոչ պէօյլէ թանըր, էվ Բագրամ հանգընանքի հիւանիւ իմիլիյամըմ իւզէրինէ եէմին տախի իստէրիրիմ. ետանի պու կիրանէ գատար Բագրամ գրքա պէօյլէ պիր իւմիտ վիրէճէք հիչ պիր սէօզ սէգլէնմէմիշ տիր, հիչ պիր թավր կէօսթէրմէմիշ տիր։

Թաղիպ. — Պէն ոչ նիզին ինչ պէրանկէրիմ, լաբին պիր գրքին պիր էրքէյի սէվմէնի իչիւն, էրքէք թարանիրնատ անա պիր սէօզ սէգլէնմէք իճատ իմիմէ. թիզէ տարէտանէք մը ատէյլէյիմ. էյնէր պուռնատ Բագրամ էֆէնտի ինչ սէվիրէրէք գալանէրէք սէվիլմիշ օլան իտիլէք, քէրիմէնիզատ պու խատիրէյնք վարգը օլմագ ինի, հալ պու քի . . . . ։

Զէրլաբ. — Բէք տօղրու սէօյլէյիրսունուզ, ալէն Բագրամա պէօյլէ պիր ֆիքր օլանտաղանու միւմքին տէյիլ ինանամամ. պիչարէ գրքընըզդամ քէնտի քէնտիսինէ գրյմըշ տըր, պագալամ, վայմատսինի, գրքը, Բագրամը իրգա իտէր իսէ, ալէն պու գրքը. Բագրամա վէրիրիմ էֆէնտիրամէքանէ իսէ . . . . .

Թաղիպ. — Էյէր էյլէ ղալի չէյլեր օլուր իսէ. պէլքի իւմիտէր գուվվէթլէնիր։

Իչթէ օ կիւնքի մուսայէնէ պէպ տուրէթլէ իճրա օլունուզ, անճագ պու մուսայէնէ էարարընատան նէ գրքարրին, նէ Բագրամին, հաթթա նէ տ մըսթըրիս Զիգլաստին ատա խանագրէրի եվդ խոի։

Օ ագշամ մըսթըր Զիգլաս կիւնտիզքի մուսայէնէ էարարինը զէվգէսինէ աչուր, էվ գրքին տէրտինէ իլաճ, անճագ քէնտիսինի Բագրամա վիրմէք թլոմեղոռնու տսվսի սէգլէյէտի։ Ելայ մըսթըրիս Զիգլաստաքի թէլաչ, թէէսուփ, իթիրազ, էլ հասրի դաթիին ըլեատ խլէյտի։ Գրքին պու գրատար ամուճաղատէլէրի ճանրլատէ-լէրի վար իքէն պուչգանընա, էվ նալա խուսունա պիր թիւրքէ էվ պա-խուսագ քէնտի խոճասընա վիրմէք արընը ճանրլ հազմ վիրէմիշ-ճէյլինի գոճասընա սորարագ, էօլիւմիւնէ ըսպը օլմագ լազգամ կէլ-ճէյլինի հիւքմ իլէտի . . . .

Վա՛հ, պիչարէ մըսթըրիս Զիգլաս Նէթուրէյլինին թատիդ իմիմէ-

յէճէյի պիր հիւքմիւ վիրմիշ իտի։ Հիչ պիր վալիտե գըզընըն էօ-
լիւմիւնէ բազը օլասլիքը մի։ Պիր իքի սաաթ սոնրա, էվվէլճէ վէր-
միշ օլտուղու ըէյին սէխաֆէթինի անլայըպ, աղլայարագ օ տախի
գօճասընըն ըէյինէ բազը օլտու։

Օ կիւնքի մուայէնէ էսրարընտան Բագըմընը հիչ պիր խապէրի
օլմատըգընը սէյլէմիշ իտիք. անճագ գըզընը խասթէլիյի քէնտի
աշգընտան խալարէթ օլտուղունու օլսուն պիլիր մի իտի։

Խայր, ճան պիչարէ ճանան իչիւն քէնտիսինի խթինթագ իյլէ-
տիյի զէմանլար ճանանը գըսգանտըգընը անլամըշ իտի իսէ տէ, պու
հասէտին սէպէպի եիւրէք ալթընա կիզլի օլան պիր աշգ վէ հավա
ալմասը իհթիմալինի պուլամամըշ իտի։ Պինաէն ալէյհ խասթէյէ
պու գատար զիյատէ ճաբմագ պու տհ ու ֆիղան հէր ճան հագ-
գընտա օլան մուհապպէթը մախսուսէի խալիսէսինտէն նէչաթ ի-
տէր իտի։ Հաթթա մուայէնէ կիւնիւ ագշամ իւզէրի քէնտի խա-
նէսինէ ավոէթ իյլէտիքտէ եիւզիւ կէօզիւ սարգըգ վէ մէյուսիյէ-
թը ազիմէ իչինտէ կէլմիչ վէ պունուն սէպէպի կէրէք տաաը գալ-
ֆա վէ կէրէք ճանան սիվալ իյլէտիքլէրի զէման, ճանընն էօլիւմ
հալինտէ խասթէ օլտուղունու սէյլէմիշ իտի։ Օ կիճէ ճա-
նան, պիր կէնճ գըզընն էօլիւմ հալինտէ խասթէ օլմասընա չէֆա-
գաթը ճիպիլիյէսի հասէպի իլէ ըզհարը թէէսսիւֆ իյլէտիյի հալտէ,
քէնտիսինին ճան հագգընտա պու գատար իրթիպաթընը տախի
սօրմայա ճէսարէթ ալմըշ իտի։

Բաբէմ. — Ալլահ Ալլահ, տէ պագալըմ չիմանի չիւպհէյէ պիր գաթ
տահա գուվվէթ վէր։

Ճանան. — (պէր հաշէյէնը մախսուսէ էլէ) Խայր էֆէնտիճիյիմ չիւպ-
հէտէն տէյիլ, սիզի բէք թէէսսիւֆլիւ կէօրտիւմ տէ անընն իչիւն...

Բաբէմ. — Նա՞սըլ թէէսսիւֆ իթմէմ եա, տաղ կիպի պիր կէնճ
գըզ էօլիւմ եաթաղնտա պուլունսուն տա, աճըմամագ միւմքինմի տիր։

Իչթէ կէօրիւյօրսունուզ եա, Բագըմընն, ճան հագգընտաքի մու-
հապպէթի, ինսանիյէթ վէ չէֆագաթ իճապընտան պաշգա հիչ
պիր չէյ տէյիլ տիր։ Պունունլա պէրապէր ճանանընն Բագըմ նէգ-
տինտէ ճիւրաթը նէ գատար արթապիլմիշ օլտուղունու տախի կէօ-
րիւյօրմուսունուզ։

Էրթէսի սապահ մըսթըր Զիգլասընն ատամը երինէ կէլիպ, Բագը-
մը տավէթ իյլէտի։

Բագըմ ճիւմլէտէն էվվէլ ճանընն հալինի սօրմուշ իտի իսէ տէ,
կէլէն ատամ նէ մալիւմաթ վիրէճէք. «պու կիւն տահա զիյատէ
էյիճէ տիր» սէօզիւ, պու պապտէ պասմա գալըպ պիր սէօզ տէ-
յիլ մի տիր։

Պու սէօզտէն սոնրա, Բագըմ արթըգ պաշգա պիր իշէ պագմա-
յըպ, տօղրուճա Պէյօղլունա կիթտի։

Մըսթըր Զիգլասը Թապիպ Զ. իլէ պէրապէր պիր օտատա պուլուպ, օ տախի պիթթապ պունլարըն եանընա կիրտի։

Խասթէնին հալինի սորտուգտան վէ էյի քէօթիւ պիր ճէվապ ալտըգտան վէ տէրէտէն թէբէտէն պիր գաչ սէօզ տախի սէօյլէնտիքտէն սոնրա,

Թապիպ. — Էյ տէլիդանլը, պիզ սիզի պու կիւն նիչիւն չաղըրտըգ պիլիրմիսինիզ։

Բաբըմ. — Խայր օլա միւսիւ Զ։

Թապիպ. — Պիզիմ խասթէնին սէպէպի մարազը սիզ իմիչսինիզ։

Բաբըմ. — (ըբբըրբնը ֆարբնա վարամարը էսէ դէ,հեր հալդէ ինէլդնը էնմ էրէմէյբէ) Նէյտէն Միւսիւ Զ։

Թապիպ. — Հէմ սէպէպը մարազը սիզ իմիչսինիզ, հէմ տէ պիզ չիմոի չիֆասընը սիզտէն պէքլէյօրուզ։

Բաբըմ. — (ֆէվֆէլարէ պօղոլօպ) Աման միւսիւ Զ. պէնիմ հիչ տիւչիւնմէմիշ օլտուղում չէյլէրի մի իսթար իտէճէքսինիզ։

Զէֆլա. — (աղլայարէ) Զարարը եօգ միւսիւ Բաբըմ զարարը եօգ, պիզ հիչ սիզին տիւչիւնմէմիշ օլտուղունուզ չէյի իսթար իտէճէյիզ. օ չէյի քի սիզ հիչ տիւչիւնմէմիշ օլտուղունուզ հալտէ, ճան բէք չօգտան պէրու տիւչիւնմէքտէ տիր։

Բաբըմ պէթ պէնիզ քիրէճ քէսիլիսի պուզ կիսի տօնտու գալտը։

Թապիպ. — Տօսթում պու գըզըն խասթէլիկի աշգ խասթէլիկի տիր, մուհապէթ խասթէլիկի տիր, վէ պու աշգ վէ մուհապէթ տախի սիզէ տիր. տիւնքի մուայէնէ պու քէյֆիյէթի իսպաթ իյլէտի։

Բաբըմ. — Մըսթըր Զիգլաս, Միւսիւ Զ. սիզի հէր նէ սուրէթլէ իսթէր իսէնիզ, թէէմին իչիւն հէր նասըլ եէմին իսթէր իսէնիզ իտէյիմ քի, պէն պու սէօյլէտիկինիզ լազըրտըտան չու սաաթա գատար խապէրտար օլմատըղըմ կիսի, հալա տախի պունա ինանմայաճաղըմ կէլիյօր։

Զէֆլա վէ Թապիպ. — Պիլիրիզ։

Բաբըմ. — (սէօզէնէ- էսոմէյբէ) Զիրա Ելուրէյիմի եօգլայօրում եօգլայօրում տա ինանընըզ քի իչինտէ պէօյլէ պիր հիսս պուլամայօրում. վագաս ճանը սէվտիմ, պիլ իֆթիխար սէօյլէրիմ քի սէվէրիմ, Մարկէրիթի տախի սէվէրիմ, լաքին գըզդարտաչըմ կիսի վէ խալիս տօսթում կիսի սէվէրիմ։

Զէֆլա. — Պէն էմինիմ ա՛ չօճուգ։

Բաբըմ. — (սէօզէնէ- էսոմէյբէ) Անլէր տէ պէնի սէվէրլէր, պէնի սէվէրլէր ամմա, տինիմ նամուսում պաչընա եէմին իտէրիմ քի, չիմտիյէ գատար պէն քէնտիլէրինտէն պու սիզին սէօզլէրինիզի թաստիգ վէ թէէյիտ իտէճէք պիր սէօզ իչիթմէտիմ, վէ պիր հարէքէթ տէ կէօրմէտիմ։

Թապէպ . — Պոդրալարը սիզմէ եպնի ֆամիլիաֆա մուպատագ տրը տօսթ-ում. սիզտէն չիպակէմիզ եօգ տուր, ֆագաթ սիզ տէտէյիմ կիսի պու գըզըն տէրտի աշգ տրը, պու աշգ սիզին աշգընըզ տրը. պու գըզ չու հալտէ գալըր իսկ էօլէֆէք տիր. էյէր սիզտէն իսթէ-տիյիմիզ չիֆայը տիրիզ իթմէզ իսէնիզ, պէլքի պիր ազ իմիտ եօ-լու ալըրը ։

Բաբէ . — Պէնիմ էլիմտէն նէ կէլիր ։

Թապէպ . — Պիզի թայիպ իթմէմէնիզի էն էվվէլ ըֆա իտէրիզ, զերա կէօրիյօրսունուզ քի, պիր նէվճիվան գըզը էօլիմիւն գարա բէնչէսինտէն գուրթարմագ իչիւն չալըշյօրուզ. չիմտի սիզի մըս-թըր Զիգլաս քէնտիսինէ տամատ իթմէք իսթէյօր ։

Բաբէ . — (հեյրեֆան վէ էնլեֆանլը) Քիմի, պէնի մի ։

Զիգլաս . — (ալչակարտա) Էվվէլթ օղլում սիզի, նէ եաբալըմ, պու իչտէ նէ սիզին նէ պիզիմ դասպահաթըմըզ օլմատըգը կիսի, սանքի գըզըն տա գասպահաթը եօգ տուր ։ Սիզին կիսի պիր վէլէյի քիմ սէվմէզ օղլում, հիւսնիւնիւզ քէմալինիզ, իլմինիզ, իրֆանընըզ, քի-պար թավրընըզ, հէր պիր գըզը մէֆթուն իտէճէք հալէր տիր ։

Բաբէ . — (դահա զէյադա Ֆէլսֆա էլէ) Աման մըսթըր Զիգլաս . . . .

Թապէպ . — Իչթէ պէօյլէ օլսանագ, պիպին տինինիզին ոէ միզ-սաատէսի վար տըր դանն իտէրիմ, Մըսթըր Զիգլաս իսէ սէքրպէսթ պիր ատամ տըր ։

Զիգլաս . — Նէ տէյօրսունուզ Ալլահը սէվէրսէնիզ, պէն գըզըմըն միւսլիւման օլմասընա տա բազը օլուրում ։

Բաբէ . — Էֆէնտիմ օրալարը հէր գօլայ, լաքին . . . .

Թապէպ . — Արթըգ լաքին մաքին լազըմ տէյիլ. պիզէ 'պու ֆէ-տաքեարլըգը իթմէկիզ ֆագաթ սէն զանն իտէրիսի քի մըսթըր Զիգլասա տամատ օլմագ սիզին իչիւն ֆէտաքեարլըգ տէյիլ. պիլ-աքս չէրէֆ տիր, մէնֆաաթ տըր պիզէ ։

Բաբէ . — Ճանըմ օրասը միւսէլլէմ, պէնտէ քէնտիմէ պու չէրէ-ֆէ լեյագաթ կէօրէմէյօրում. լաքին իչինտէ պաշգա չէյ վար, չու քի պէն էվլէնիր ։

Զիգլաս . — Էվլի մի ։

Բաբէ . — Իչթէ խասպէր պատրաղընըզ ճարիկէ պէնիմ զէվճէմ տիր ։

Զիգլաս . — Շու լազըրտըմընըզա ինանմագ իչիւն պանա միւսաատէ պուլյուրմանըզը ըէճա իտէրիմ ։

Բաբէ . — Խայր էֆէնտիմ ինանմանըզը ըէճա իտէրիմ ։

Զիգլաս . — Բաղրմ էֆէնտի, Բաղրմ էֆէնտի, պէն պու իչ ի-չիւն սիզէ սէրվէթիմին եարըսընը արդ իթմէքտէյիմ, չունքի օլան-ճա սէրվէթիմ իբի գըզըմըն տըր. պաշգա պիր քիմսէնին տէյիլ տիր. էյէր պու տէֆա գըզը չու Էլինի ուզաթմագտա պուլունան էօլիմոէն գուրթարըր իսէն, սիզէ տօսթլուղումդան տա գաթի

նաղար իւչ եիւզ պին ինկիլիզ լիրասը տէրէճէսինտէ պիր տէ սէր-
վէթ արզ իտիյորում։

(Ճանանը քուլաֆէլերը լընլարը)

Թաղիզ. — Նէ սաատէթ։

Զէնլար. — Զաթը օ գըզ, օ ճարիյէ օլսա օլսա սիզին պիր օտա-
ըզընըզ օլապիլիր։

Թաղիզ. Հաթթա նիքահլըսը օլսա պիլէ նէ մանի վար. Օսման-
ըլար նիքահլըլարընդան գօլայճա աշրըլըպ, պիր տիկէրինէ տահա
նիքահ օլապիլիրլէր։

Բաղրամ. — (պոռ սեօզլէրի էմալը հայրէդդին ինէրէտէն սանրա) Մըսթըր
Զիգլաս, պէն Ֆագիր պիրք չօճուղում, խալգա պրզուհալ վէ էվրագ
վէ սարբէ եաղարագ, տէրս վիրէրէք էքմէք գազանմագտա, եանի
տէմէք խաթէրիմ քի, պէնիմ կիպի պիր չօճուղա իթապիյինիզ չու
թէքլիֆ էհեա տէմէք պէր։ Խուսուսի իլէ ասաթլըղընդան միւ-
եօնլարա տէյիշմէմ, լաքին պէն կէօնլիմիւ Ճանանա վէրմիշիմ տիր.
օ գըզ պիր պիվայէ էսիր իքէն, պէն անը մէսուտ իթտիմ իթիգա-
սընը, կէօզլէրիմ էօնիւնէ ալաբաղ, պու իթիգատ իլէ տահի քէն-
տիմի մէսուտ իթմիշիմ տիր։ Նաաքլ միւմքին օլուր քի, պէն բարա
իշիւն վէ եա պաշգա պիր իւմիտ իշիւն Ճանանը աղլատայըմ, ըէճա
իտէրիմ էֆէնտիմ, էլէրինիզի էօբէյիմ. պէնի պու թէքլիֆտէն ազատ
պույուրունուզ, էմր իտէր ֆիսէնիզ պիր տահա գօնաղընըզա տա
կէլմէմ։

Բաղրամ չու քէօզիւնէ կէրէք Զիգլաս կէրէք թապիպ, նէ գատար
չաշտըլար ավկիրմիբինիզ, հէլէ թապիպ, Բաղրամը պու գատար թօգ
կէօզլիւլիյինիզ հայվանլըղընա համլ իթմէք վոնթէտի, «ա պուտա-
լա, ալ չու Զիգլասը թէքլիֆինի իթտէ, սօնրա սէն եինէ Ճանա-
նը իլէ զէվգ իթ» կիպի մանալար տահի թապիպին գիհնինէ կէլտի։

Պու իշէ սիզ տէ թաաճճիպ իտիրմիսինիզ. էօյլէ իսէ թաաճճիպլի-
նիզէ չունու տա գաթընըզ քի, պու Ֆիքր մըսթըր Զիգլասա տա
կէլտի. օ տա «տէ կէլ չու գըզըմը ալ տա. վար գըզա տույուր-
մաստան կիզլիճէ Ճանանա օլան աշգընը եինէ մուհաֆազա իթ»
տէտի. լաքին իսթէր իսէնիզ տահա գիյատէ իսթիղրաղ իտինիզ.
բէք իսթէր իսէնիզ սիզ տէ Բաղրամը հայվանլըղընա գայիլ օլու-
նուզ. իշթէ Բաղրամ պուննու տա գաղուլ իտէմէտի. «Մըսթըր
Զիգլաս, պանա պիր չէյ թէքլիֆ իտիյորսունուզ քի, սիսին վէ պէ-
նիմ վէ պիւթիւն տօպթլարը ճանը սըգըլար ֆիր վէճհ իլէ եարա-
մըշ օլսանըզ, աստէթա պէնի թահգիք իտիյորսունուզ տէյի, սիզէ
կիճէնէճէյիմ կէլիր իտի. գիրա պէն հիլէքեարլըղը, եալանճլըղը,
պիւթիւն տիւնեա միւքաֆաթընա մուգաբիլ գաղուլ իտէմէմ,
նասըլ օլուր քի, ահ նասըլ օլմըր քի, պէն Ճանա սէնի սէվիյո-
բագիմ տէյի եալան սեօյլէյէգիլիրիմ» տէտի

Բագըմ պու սէօզլէրի սէօյլէտիյի զէման, կէօզլէրինտէն տամլայան եաշլար սէօզիւնիւն բէք ճիտտի օլտուղունու խապաթ իտէր իտի։ Զիգլաս իլէ Թապիպ պիր միւտտէթ մէյուսանէ տիւշիւնտիւլէր. հէր պիրի հէր նէ տիւշիւնմէքտէ իսկ, միւմքին օլմասընա քէնտիսինին տէ գայիլ օլմատըղընը չէհրէլէրի իմա իտէր իտի։ Պիր արալըգ ճիւմլէթէն այալա գալգըլըպ կէզինմէյէ պաշլանտը, նիհայէթ Բագըմ «Մըսթըր Զիգլաս, էյէր պիր քիւսթահլըգ իթտիմ իսէ ագիվ իթմէնիզի ըճա իտէրիմ. էմր իտիյօր իսէնիզ արթըգ կիտէյիմ» տէյի սուսլուղու պօղմուշ իտի։ Զիգլաս Բագըմը գուճագլայարագ «Նէրէյէ կիտէճէքսին, քիւսթահլըղը սէն իթմէտին պէն իթտիմ. սէն պիզէ հիւսնիւ ահլագընտան, թօգ կէօզլիւլիւյունտէն, իթթիֆաթ վէ սատագաթընտան, մէրտլիքտէն, միւրվէթտէն, պէօյիւքլիւքտէն պաշգա հիչ պիր չէյ կէօսթէրմէտին. պէնիմ ալէմտէ էն պէօյիւք տօսթումտա սէն օլտաճաքսըն վէ սէն սին» տէյի էօրմէյէ պաշլատը։

Իսթիյարընը չու հալինտէն թապիպին տախի կէօզլէրի տօլուպ, աղլամայա պաշլատը. նիհայէթ եինէ թապիպ խաթրընա կէլէն պաշգա պիր չէյի տախի արզ իթտի։

Թապիպ. — Շիմտի էօյլէ իսէ պիր չարէ գալտը։

Զէգլաս. — Նէ տիր միւսիւ Զ. նէ տիր։

Թապիպ. — Պիլմէմ պունա Բագըմ էֆէնտի նէ տէյէճէք,

Բաբըմ. — (ղայէն ըռնբաղա) Պույուրունուզ միւսիւ տօգթօր։

Թապիպ. — Կիտէլիմ գըզա սիզին տախի անը սէվտիյինի միւժտէ վիրէլիմ, հաթթա բէտէրի իլէ չէօյլէ պիր միւզաքէրէնիզ օլտուղունու խապէր վիրէրէք, էյէր պիր աղ վագթա գատար քէնտիսինի թօբլար իսէ նիքեահընըզը գըյաճաղընը տախի անլատալըմ. զիրա կէօրտիւյիւմ ահվալէ նազարէն, պու գըզը էն զիյատէ չու հալէ գօյան չէյ, տէրտինի հիչ պիր քիմսէյէ խապէր վիրմէմէսի տիր. էյէր իշի մէյատանա աթար իսէք, իւմիտ վէրմիշ օլուրուզ։

Զէգլաս. — Պունա նէ տէրսինիզ Բագըմ էֆէնտի։

Բաբըմ. — Պանա սօրարսանըզ պէն պունա տա բազի օլմամ, լաքին պու թէտպիր իլէ պիր ֆայիտէ գազանըլաճագ իսէ, մուխալիֆէթ տախի իթմէմ։

Թապիպ. — Սիզին մուխալիֆէթ իթմէմէնիզ լազըմ տըր. գազանըլաճագ ֆայիտէյի պիզ սիլիրիզ։

Թապիպին պու բէյի իւզէրինէ Զիգլաս եանլարընտա օլմատըղը հալտէ, եալընըզ թապիպ իլէ Բագըմ գալգտըլար գըզընն եանընա կիթտիլէր, հէր զէման օլտուղու կիպի գըզտա Բագըմը կէօրիւնճէ եինէ պիր սիւրուր եինէ պիր սէվինճ կէօրիւլտիւ։

Հալը խաթրը իսթիֆսարտէն սօնրա, ճան ճանանընն տախի խաթրընը սորտու։ Բագըմ իշէրիքի օտաստա ճէրեան իտէն սէօզլէր

իւղէրինէ դըզա եօլունտա ճէվապ վիրմիշ մի զանն իտէրսինիզ. էյէր ճանանա օլան աշգընտան ճանա պիր սէրբիւշթէ վիրմիշ զանն իտէր իսէնիզ, խոթա իթմիշ օլուրսունուզ։ Բէմալը սաթվէթը գալը իլէ գըզըն սըհհէթտէ ափիյէթտէ օլսուզունու արզ իյլէտի։

Պու սէօզլէրտէն սոնրա, թասլիսլ էֆէնտի թավրընտա պիր պէօյիւք սաթվէթ, պիր պէօյիւք մէրտլիք կէօսթէրէրէք սէօզէ պաշլատը։

Թաղիպ. — Մատմազէլ ճան, սիզէ պիր չէյ արզ իտէճէյիմ, ամմա իսթիղրաղ իթմէյէճէքսինիզ։

Ճան. — (ճի-զիճի բէնիզ ախուրաք) Նէ տիր միւսիւ տոգթոր։

Թաղիպ. — Բագըմ էֆէնտի պանա պիր սըրրընը արզ իյլէտի, պիլիրսինիզ քի հէքիմլէր իլէ բաբազլար, հէր սըրա վագըֆ օլուրլար ամմա, քէթմը էսրարէ տախի . . . . . .

Ճան. — (չէհրէսինին բէնիզ պահա զիյարէ պէշը-լարաք) Պու սէօզլէրինի անլայամայօրսում տոգթոր էֆէնտի։

Թաղիպ. — Տէլիգանլըլըգ պու, այըպ տէյիլ ա, Բագըմ էֆէնտինին սիզէ . . . . . .

Ճան. — (պէ-ընի-ն պէ-ընի-նէ պաշթալաշարաք) Անլատըմ, ֆագաթ թաաճճիւպ իտէրիմ. . . Բագըմ էֆէնտի պէնի գարտաշ . . .

Թաղիպ. — Խայր էֆէնտիմ աշըգանէ մուհապպէթ, գարտաշլըգ մուհապպէթինտէն տահա դուվվէթլի տիր, էյլէ տէյիլ մի Բագըմ էֆէնտի։

Բաքըմ. — (զարուրէ պէր պավրանըշ էլէ) Ա՛հ, էյլէ տոգթոր էֆէնտի, էյլէ, սէօյլէմէյէ տիլիմ վարմայօր քի սէօզ սէօյլէյիմ, հալիմի քէնտիմ արզ իտէյիմ, պարի սիզ սէօյլէյինիզ, պէն քէնտիսինի պէօյլէ եաթագ իշլինտէ կէօրմիւքճէ նէ հալլերէ կիրտիյիմէ տըգգաթ իթմէյօր իսէ, սիզ նաղարը տըգգաթընը ճէլը իտինիզ։

Ճան. — Ա՛ճայիպ, Բագըմ էֆէնտի, կէրչէք մի սէօյլէյօրսունուզ։

Բաքըմ. — Բէք կէրչէք էֆէնտիմ։

Ճան. — Շիմտիյէ գատար սիզտէ պէն պէօյլէ պիր խասթէլիք օլտուզունու զանն պիլէ իթմէմիշ իտիմ։

Թաղիպ. — Էվվէթ էֆէնտիմ, սիզին պէօյլէ եաթաղա կիրտիյինիզ կիւնտէն պէրիճէսի պիր գաթ տահա արթմագտա տըր, ֆագաթ պիզիմ ասըլ արզ իտէճէյիմիզ չէյ, պու տա տէյիլ տիր մատմազէլ։

Ճան. — (պայագը պէրմանընը ԹՈՔԼՅԸՊ) Տահասի մը վար։

Թաղիպ. — Տահասը վար էֆէնտիմ, պիզ տիւն պու հալի բէյտէրինիզէ տախի աչտըգ։

Ճան. — (էվվէլէնտէն զիյարէ պէշը-լարաք) Բէյտէրիմէ մի։

Բաքըմ. — Էվվէթ էֆէնտիմ։

Թաղիպ. — Բագըմ էֆէնտինին իճալարը իլէ պէն աչտըմ, բէյտէրի-

նիզ պու իշէ բաղը ալտուս, Բաղըմ էֆէնտինին հէր տեբրիւ ինյա գամբինը իբրար իմտի. համթա կէլիսլ ափզե քէնտիսի թէքլիֆի իզտիվամ իտէմէք իտի, ամմա պապալըգ հալի մալիվիանիզ տեբ ա, չայէտ սիզ ութանըրտընըզ օ հիճապ իտէր տէյլ, զամթն պէնիմ պու սըրա վուգուֆուձա իմիանատէն, պու իլքամէթը միւֆթէ-խիրէյի պանա հէվալէ կելէտի։

Ճան. — (էէ-ջէ-էջէ էջէ-ջէ-ֆէ+ գաբաբ ածը պէր կէ-լէ-մէ-ֆէ էլէ) Ամայիսլ, ֆագամթ սիզ պու իշլերէ նասըլ իմթիմատ վիրտինիզ։

Թապէպ. — Գօրգարըմ Բաղըմ էֆէնտիյի գանպուլ իմմէմէք ֆիքրինտէսինիզ։

Ճան. — Հէյլէ սիզ պապամը չաղըրընըզ։

Բաղըմ հէման տրշարը չըգըպ Զիգլասը չաղըրտը, անկէր կէվնանէյէ գաուսար, թասլիպ «Կէրչէք սէօյլէյօրում մաամանզէլ, պու ջանուգ սիզին ալգընըզ իլէ չըլտրրամագ տըր։ Բէտերինիզ անըն հալինէ մէրհամէթ իտէրէք իզտիվամընըզա մուվաֆֆաղ լամիյօր, իշ եալընըզ սիզին էմրինիզե գալտը» սէօզլէրինի թէքրիլ—իմտիբաքէն սօնրա, Զիգլաս վէ Բաղըմ տամի կէլտիլէր։ . . . . .

Ճան. — (ածայէպ պէր հէնամ հալ էլէ) Պաղամընըզըմ, տօգթօր էֆէնտի պիր չէյլէր սէյլէյօր։

Զէնլա. — Էվվէթ գըզըմ, սիզ տէ նէ սէպլէյէճէք իսէնիզ սէօյլէյինիզ, պուրատա պիր եապանճըմըզ եօգ տուր։

Բաբբ. — Իսթէր իսէնիզ պէն տրշարը յա չըգարըմ։

Ճան. — (էնէ ածը պէր կէ-լէ-մէ-ֆէ էլէ) Նէ հաճէթ։ (էնոթ էնոթէն)

Նինան քի մանէտ ան բազի կէղ սազէնտ մանֆէլիա

Եանի գէրթըգ մէճալիս վէ ֆէհաֆէլտէ փէվգիի պահսա գօնուլան պիր սըրա, կէնդի մի գալըբ» Բաղըմ պու պէյթիվչիսինճէ չիգ-սուէթնի պիր թէնիրը իլէ ֆիթրէտի։

Ճան. — (սէչղէ-նէ պէվամ էլէ) Էվվէթ ֆասլանճըզըմ, տօգթօր էֆէնտի սէօյլէմէք լազըմնէլան սէօզլէրի սէօյլէտի, պէն պու իշին իմքեանընա հիւքմ վէրէմէ տիմ, սօնրա պանա Բաղըմ էֆէնտիյի քէվիար պէնամէտիյէնի սորտու։ Հալ սու քի անըն պէնի բէք սէվտիյինի, պէնիմ իշիմն չըլտըրտըղընը տա Բաղըմ էֆէնտի տրշարը յա չըգարըղը վէմանի սէօյլէտի։

Զէնլա. — Էյի եա գըզըմ, սէն նէ ճէվապ վիրէճէքսին։

Ճան. — Ա՛հ, իշթէ ճէվապըմ տա պու տուր, պէն Բաղըմը սէվիյօրում, օ տա պէնի սէվիյօր. ամմա անըն պէնի սէվիյ—պէնիմ անը սէվիչիմ կիպի տէյլ տիր, օ պէնի գարտաշ կիպի սէվիյօր, պէն անը գարտաշ կիպի սէվիյօրում, անըն ճաֆիյէնի ճանանա անը-նասըլ սէ-վիյօր իսէ, պէն տէ էօյլէ սէվիյօրում, սէվիյօրում ամմա, ամ, նէ ֆայտէ . . . .։

Գրզճըղազ պու սէօպիւ սէօյլէր իքէն կէօղլէրի տօլմագլա պէրապէր, պապասը վէ տօգթօր վէ Բագըմըն տախի կէօղլէրի տօլտու։

Ճան. — Բագըմ Բագըմ

Կէր պէր լէպէմ նիհի լէպ եապէմ հայաթ պազի, ան տէմ քի ճանը շիրին պաշէտ պէլէպ բէսիտէ.

Եանի «Թաթլը ճանըմըն տուտագլարըմ իւզերինէ կէլտիկի շու զէմանտա, էյէր ան տուտագլարընը տուտագլարըմ իւզերինէ գօյարսան հայաթ իտէպիլիրիմ»։

Պու պէյթ իւզերինէ Բագըմ պիւթիւն պիւթիւն պօշանըպ, ատէթա հէօնքիւր հէօնքիւր աղլամայա պաշլատը. իխթիյար բէտէր տախի Բագըմը կէօրէրէք աղլար իտի. տօգթօր իսէ մէրմէր կիպի գասգաթը վէ պուզ քէսիլտի։

Ճան. — Պապաճըղըմ վիրտիյինիզ գարարտա պիր իճրա իմքեանը օլսա, պէն չիմտի տիրիլիր գալգար իտիմ, սանա նէ տէյօրսուն, Բագըմ պէնի, պէնիմ անը սէվտիյիմ կիպի սէվմէզ, հէրիշիրէսի կիպի սէվէր, էյէր պէնիմ անը սէվտիյիմ կիպի սէվմիշ օլսա իտի, չիմտիյէ գատար մութլագա պիր էսէրինի կէօսթէրիր իտի, զըզլար զըզլար իլէ պու գատար մահրէմանէ գօնուշսալար, էլալէթթէ պիրպիրինէ եիւզէրինի գըզարտաճագ կիպի սէօզլէր սէօյլէյպիլիրլէր իսէ տէ, Բագըմ պիզիմ եանըմըզտա, պիր գըզըն աղզընա ալապիլէճէյի սէօզիւ տախի ալմամըշ տըր։ Անը պու հալտէ կէօրիւնճէ, պէն տէ օնա պիր սէօզ սէօյլէմէտիմ, եալընըզ քէնտի քէնտիմէ չէօյլէ տէր իտիմ։

Պա տիլի սէնկինէթ այա՞հիչ տէր կիրէտշէպի, ահ աթէշպար ու սուզ ու սինէի շէպիկիր մա.

Եանի «Ամասլա պէնիմ պիւթիւն կիճէ տէվամ իտէն աթէշլի ահլարըմ իլէ սինէմտէքի ալէվլէրիմ, պիր կիճէճիք օլսուն սէնին թաշ եիւրէյինէ թէէսիր իտիր մի»։

Զէէլ. — Կիւզէլ եա ա գըզըմ, իչթէ Բագըմ տախի պէօյլէ սէնին կիպի սէնի սէվտիյի հալտէ, պիր քէլիմէճիք սէօյլէմէզ իմիշ. էօյլէ տէյթիլ մի Բագըմ էֆէնտի։

Բագըմտա ճէվապ վիրմէյէ իղթիտար գալմամըշ իտի քի ճէվապ վիրսին։

Ճան. — Նաֆիլէ պապաճըղըմ, օրթա եէրտէ անը ճարիյէսի ճանան վար իքէն, նէ եաբանըզ նաֆիլէ, հաթթա Բագըմ պանա ահըտըզընտան էօթիւրիւ, սիզին տէտիյինիզէ բազը օլաճագ օլսա պիլէ, պէն բազը օլմամ. զիրա վէֆաթ իտէր իսէմ պէն իտէյիմ, քէնտի սաատէթիմ իչիւն պիր պիչարէ գըզճըղազը հէլաքընա բազը օլամամ։

Օրթալըղըն հալի պաշգալաշը, գիրա արթըգ տօգթօր պիլէ հըշ-գըրա հըշգըրա աղլամայա պաշլամըշ իտի. պէրէքէթ վէրնին քի գըզըն վալիտէսի օրատա մէվճուտ տէյիլ իտի, էյէր օնտա օլայըտը, տահա պաշգա հալէր տախի զուհուր իտէճէյինէ շիպհէ եօգ իտի։

Ճան իսէ արթըգ աղլամայը Ֆիլանը ղայպ իտէրէք Բագըմին եիւ-գիւնէ պագարագ,

Ազմը տիտարը Ֆու տարէտ ճան պէր յէպ ամտէ, պասզը քէրտէտ եա պէր այէտ չիսթի Ֆէրմանը շումա։

Եանի «տուտաղըմ իւզէրինէ կէլմիշ օլան ճանըմ, սէնի պիր քէր-ըէճիք տահա կէօրմէք իսթէր. չըգսըն կիթսին մի եօգսա եէրինէ ավտէթ մի իթսին, սէնին պու պապատ Ֆէրմանըն նէ տիր»։ Ճան պու պէյթիատ սէօյլէտիքտէն սօնրա, եինէ սէսզ պաշլայարագ։

Ճան. — Էլհասըլ պասպաճըզըմ, պէնիմ իշիւն կէօսթէրտիյինիզ մէրհամէթէ թէշէքքիւրլէր իտէրիմ. սիզէ տէ իտէրիմ միւսիւ տօգ-թօր. սանա տա թէշէքքիւրլէր իտէրիմ Բագըմ էֆէնտի. գիրա սէն պու գատարճըգ պիր հիյլէյէ ռիզա կէօսթէրմէք իշիւն տախի, կէօն-լիւն իլէ պէօյիւք պիր ճէնք իթմիշսին տիր։ Պու Ֆէտաքեարլըգ սէնին թարաֆընատան պէնիմ իշիւն պիր պէօյիւք Ֆէտաքեարլըգ սըր . . . . Ա՛հ, շու սաաթըմտա սէնատէն պիր բուսէ ալմագ իշիւն հէր այը-սը կէօզէ ալարարը իտիմ, լաքին գարարըմ, ախրէթէ գատար սէնին պիր բուսէնէ տախի հասրէթ գալարագ կիթմէք տիր. սէնէքի Ալլահըն մէրհամէթինի, պու սուրէթէ գազանապիլէճէյիմ իւմիտինտէյիմ. . .

Մէճլիսին պունատան զիյատէ իմթիատատընա թէհամմիւլ իշիւն քիմսէտէ գուվվէթ գալմամըշ իտի։ Էն էվվէլ տօգթօր, զաաֆ կէօսթէրէրէք ալշարըյա չըգտը. արգասը սըրա տա Բագըմ չըգըպ, պիշարէ պապասը պիր միւատէթ մահզուն մահզուն գըզըն եիւ-գիւնէ պագարգատան սօնրա, օ տախի չըգըպ, վալիտէսի իլէ քիւ-շիւք հէմշիրէսինի խասթէնին եանընա կէօնտէրտի։

Բէք ալա, պունլար ալշարըյա չըգարըլար տա, պաշգա պիր միւ-զաքէրէյէ մի պաշլատըլար։ Նէ միւմքին. իւշիւ տախի տիլփզ-էրին պիր պիրինէ պագըշըպ, գաշ իլէ կէօզ իլէ իֆատէվ, մէրամա չալըշտըգլարը կիպի, պիր պիրինին եիւգիւնէ պագա գալմըշլար, վէ հէր պիրի նէյէթլէրինի պիր պիրինէ անլաթմագ իշիւն եէքտիկէրի-նէ գաշ վէ կէօզ իշարէթլէրի իլէ գալըպ, տիկէր պիր սէօզ սէօյլ-յէմէմիշլէր իտի։

Գըզըն եանընատա վալիտէսի իլէ քիւշիւք հէմշիրէսի նէ սէօյլէշ-տիլէր։

Իշթէ անը պիզ պիլէմէյօրուզ, պիզիմ պիլտիյիմիզ գատարը շու քի, Բագըմ արթըգ պու մաթէմլի խանէտէ իգամէթ լայըմ կէլմէ-

յէճէյինի գնայարագ, պիր արալըգ սիվիչվի չըգտը, վէ ճանըն ըսթըրասը հալինէ, աղլամագ տէրէճէսինտէ թէէսիւֆլէր իտէրէք, պոյնունու պիւքիւպ Գումպարաճը եօգուշունտան աշաղը ինմէյէ պաշլատը։

ՕՆՈՒՆՃՈՒ ՊԱՊ

—

Ճան պիչարէսինին Բագըմա վէրտիյի թէէսիրաթ կէրչէքտէն ֆէվգէլատէ իտի։ Օլ գատար քի, օ զամանա գատար Բագըմտա ճան իչիւն պիր սչգ եօդ իտի իսէ պիլէ, անտէն սօնրասը իչիւն հասըլ օլապիլմէք իսթիտատլարը տախի պաշ կէօսթէրմիշ տէնիլէ-պիլիր. «օ պիչարէ գըզճըղազ նէ հալէրէ կիրմիշ. ախրէթ ինսանը սուրէթինի ալմըշ, սէվիլմէյէճէք գըզ տա տէյիլ. Ֆարսի օգուսմագ տա անա մախսուս իտի. ա՛հ, իչթէ անը պու հալէրէ գոյան, լաճա Հաֆըզըն տիվանը տէյիլ մի տիր. պէն պու տէրէճէյէ գատար թէէսիրի օլաճաղընը հիսաբ իտէմէմիշ իտիմ. էն եանըգ պէյթլէրի նէ՝ գատար պիր սուղը տէրուն լէք տինլէր վէ ալըր իտի. մէյէր քէնտիսինի զէհիրլէմէք իչիւն իմիշ։ Վա՛հ պիչարէ ճան վա՛հ, էյէր գըզա պիր հալ օլուր իսէ, բէք եանարըմ» տէյի խէնտէք պաշընա գատար ինտի։

Օրատա Ֆիլաթուն պէյէ բասթ կէլմէսին մի։

Ատամ, պըրագ շու սէֆիհի։

Նասըլ պըրագըրըզ, հիքեայէմիզին նըսֆընա միւշթէրէք օլան պու զաթը նասըլ թէրք իտէրիզ։

Օ հօրբայը պու հիքեայէյէ հիչ գաթմամալը իտի պիլէ։

Էյլէ լազըմ իտի ամմա, նասըլսա գաթմըշ պուլունտուգ, հէմ Ֆիլաթուն պէյէ պու սօվուգլուգ նէքտէն իդթիզա իթտի, եօգսա պաֆրանկալըղընը չէքէմէզ մի օլտուրուզ. էյէր Ֆիլաթուն պէյ օլ-մամըշ օլսա իտի, մայոնէզ մէսէլէսի օրթայա չըգմըշ մը իտի. վէ օթէլ էօյլէ պիր զէնկին ալաֆրանկա օսմանլըյը կէօրէպիլիրմի իտի. Բեազըտիանէտէ մատամըն արապասը էօնիւնտէ չէֆթէ մուզիգա չալընէր մը իտի։

Պաթասըյա կիթտիքտէն սօնրա նէյէ եարար։

Զարարը եօդ, իչթէ սիգի թէէմին իտէրիզ քի, պունտան սօնրա պաթասըյա կիթմէյէճէք, կիտէմէյէճէք քի կիթսին։

Գօրգարըզ բարալար . . . . . .

Գօրգաճաղընըզա տինլէյինիզ։

Ֆիլոն . — Օ՛ պիրատէր, Ալլահ վիրսին Ալլահ վիրսին. քիպարլեգ պաշգա չէյ, էսկի տօսթլարը կէօրէմէգ օլուրլար ։

Բաբէր . — (ըմբըռալընդան նէ սէյլէդիյինի դանէ պէլէնէյէրէ) Ըսթաղֆիրուլլահ պիրատէր, պու կիւն զիհնիմ բէք բէրիշան տըր. չու Զիգլասըն գըզը եօ՞գ մու, պէօյիւյիւ հանիյա չու ճան ։

Ֆիլոն . — Էվվէթ ինսանըն ճանընա սօգաճաղը կէլէն ճան տէյիլ մի, վալիտէսինի գարանլըգտա գուճագլամագ սէհվի վագը օլմամըշ օլսա իտի . . . . . .

Բաբէր . — Պըրագ Ալլահը սէվէրսէն, գըզճըղաղ ճան իւզէրինտէ ։

Ֆիլոն . — Նէ իշիւն ։

Բաբէր . — Պէն պիլիրիմ նէ իշիւն, ղալիպա վէրէմ օլմուշ, հէքիմլէր աշգ հալի տիր տէյօրլար ։

Ֆիլոն . — Կէօրտիւն միւ իշթէ, սէնին կիպի ֆէյլէսօֆլարըն եաբաճաղը իշ պու գատար օլուր, իֆֆէթի մուհաֆաղա իտէլիմ, էտէպի մուհաֆաղա իտէլիմ տէյի, պէօյլէ քէօրբէճիք գըզլարը վէրէմ էտէր պըրագըրլար. պանա ալագա իթմիշ օլայըտը տա, պագ հիչ պէօյլէ վէրէմ օլո՞ւրմու իտի, թուրբ կիպի եաչար իտի, թուրբ ։

Բաբէր . — (ֆէնոբ էլէ) Ատամ պըրագալըմ արթըգ չու ճըգլը մէսէլէյի, գըզճըղաղ պու կիւն եարըն եօլճու տուր. սէն նէ հալտէսին պագալըմ, Բօլինի իլէ բահաթ իտէպիլիյօ՞րմուսուն ։

Ֆիլոն . — Մատամ քի սէն պանա ճանըն լագըրտըսընը պըրագտըրտըն, պէն տէ սանա Բօլինինին լագըրտըսընը պըրագմայը թէքլիֆ իտէրիմ ։

Բաբէր . — Օ նէ իշիւն եա ։

Ֆիլոն . — Շուանուն իշիւնքի, արթըգ քէնտիսինտէն այրըլըրմ ։

Բաբէր . — (Ընէլշ էլէ) Սէպէպ ։

Ֆիլոն . — Պըրագ չու . . . . . Ալլահը սէվէրսէն ։

Բաբէր . — Ճանըմ, օ նաղլը Բօլինի չիմտի . . . . մը օլտու ։

Ֆիլոն . — Խընդըր , պէնի եօլուսդ քիւլ իթտիքտէն սօնրա, եիւզ չէվիրի վէրտի ։

Բաբէր . — Եօլտուգտան սօնրա մը ։

Ֆիլոն . — Ա՛հ , էօյլէ եա ։

Բաբէր . — Պարի մալի պիր գաչ պին լիրայա օլտո՞ւմու ։

Ֆիլոն . — Պիր գաչ պին մի. օն ալթը պին թէյէմէյօրմուսուն ։

Բաբէր . — (գանա զէյագէ ընէլշ էլէ) Նէ տէտին, զաթը սէնին սէրվէթին նէ գատար իտի քի ։

Ֆիլոն . — (Ինէղէրէ գոլարագ) Իշթէ նէ գատար իսէ, հէբսինի եօլտու . . . . ա՛հ պիրատէր, սէն պանա բէք տօղրուսունու սէյլէմիշ իտին ամմա նէ ֆայիտէ. օ զէման չիմտիքի ագլըմ օլսա իտի, նէ եաբաճաղըմը պէն պիլիր իտիմ ։

Բաքը՝. — Է՛յ, չիմոի։

Ֆիլիպոն. — Շիմոի թաշլար իլէ տէօյիւնմէքտէյիմ, ամմա ֆայիտէ եօք. կնիշտէր իլէ տէ պօզուշտուգ. տիւնեանը հալինի չիմոի անլատըմ, սէֆիկ առամը, քէնոի ատամլարը պիլէ գապուլ իթմէյօր իմիշ։

Պու սէօզլէրտէն սոնրա, Ֆիլիպունուն կէօզ եաշլարը տահա զիյատէ արթմը։

Բաքը՝. — Պու իշ պէօյլէ գալահագ տէյի՞լ ա՛. ելուէթ պիր չարէսինի տիւշիւնմիւշսիւն տիւր։

Ֆիլիպոն. — Տիւնեատա պիր տօսթում վար իմիշ. վագթը իլէ իթտիյիմ պունա էյլիքլէրին պիր սէմէրէսի հասըլ օլմուշ. պիզիմ . . . . պէյ էֆէնտիյի պիլիրսին եա։

Բաքը՝. — Էվվէթ։

Ֆիլիպոն. — Իշթէ չիմոի անը սայէի մէրհամէթինէ սըղընսըմ, պիզէ պիր միւթէսարրըֆլըգ եագալայապիլէճէք տէյի գավիէն մէմուլ իտիյորում, չիւնքի պէնի գավիէն թէէսին իտիյոր։

Բաքը՝. — Ալլահ վիրսին պիրատէր, պիզ տէ մէճնուն օլուրուզ. պիզիմտէ էլիմիզէն էյէր պիր շէյ կէլսէ, տիրիզ իթմէյիզ ամմա . . .

Բաքը՝ պու լաքըրտըյը սէօյլէր սէօյլէմէզ, Ֆիլիպոն պիր քէրրէ Բաքըմը եիւգիւնէ պագըպ վէ ահը պիր թէպէսսիւմ իտիւպ, վէտա տախի իթմէյէրէք ալտը եիւրիւյիւ վէրտի։ Շիմոի պու տա պիշարէ Բաքը՝ իշիւն պիր տէրա օլտո՞ւ մու. արթըգ ալթ թարաֆընը սօրմայընըզ։

Պու Բաքը՝ իշիւն նէյէ պիր տէրտ օլահագ. վագթը իլէ կէօզլէրինի աշմալը իտի տէ, էլինտէքի սէրվէթի պիր . . . . գաբաբրմամալը իտի. էվվէլէրի Բաքըմը պէյէնմէյօր իտի եա։

Էվվէթ պու լաքըրտըտա հագլըսընըզ, լաքին Բաքը՝ կիպի պիր չօճուգ քիմսէնին զարար վէ կիյանընը սրգիւ իթմէզ. խասինին պէօյլէ պիր հալէ տիւշար օլմասընա թէէսսիւֆ պիլէ իտէր։

Իշթէ Բաքը՝, կէրէք Ֆիլիպունուն պու հալինտէն վէ կէրէք ճանընն խասթէլիյինտէն նաշի իքի նէվ էլէմ իշինտէ օլարագ խանէսինէ կէլտի քի, օ ագշամ չէնէլէրինի պըշագ աշմայարագ, հաթթա եէմէք եէմէյէ տախի միւքթէտիր օլահաը։

Էֆէնտիսինին չու սըգընթըը հալի, ճանանընն տախի նիհայէթ տէրէճէտէ ճանընը սըգմըշ իտի։

Անճագ պու կէճէքի հալ, հէր զէմանքի հալէ գըյաս օլմասըզընտան, զավալը գըզճըղազ չէգ չիւֆէ իթմէյէ միւգթէտիր օլամայըսը, պօյունճուղունու պիւքտիւ գալտը։

Օ կիճէ Բաքը՝ սիկարա վէ գահվէ, վէ սաիրէ հագգընտա ճանանա վիրտիյի էմրլէր, ատէթա չիմոի պիր մագլումուն գանընը տէօքէրէք, հէնիւզ պըշաղընը սիլմէքտէ պուլունան եէնիչէրի զոր-

սլասքնքն աղզընտան չըգըյորումուշճասընա պիր թարդ իլէ չըգար իտի։ Պինաէն ալէյհ Ճանան պու հալը ֆէվգէլատէյէ աղլամագ վէ եախօտ աղլամամագ լազըմ կէլէճէյինտէ տախի շաշըրըպ, թա հէր-քէս եաթտըղտան սօնրա, քէնտի եաթաղը իչինտէ բահաթ բահաթ վէ պոլ պոլ վէ գանա գանա աղլամայա մուվաֆֆաք օլապիլտի։

Հանկյա օ իչինէ կիւճիւնէ ասլա խալէլ վիրմէյիպ, գրշնամէթրօ սաաթ կիսպի իչլէմէքտէ օլան Բագըմ. էրթէսի կիւնիւ նէրէյէ կի-տէճէյինի նէ իտէճէյինի չաշըրարագ «չիմտի կիյինիրիմ, չիմտի գալդարըմ, չիմտի կիտէրիմ, ֆագաթ նէրէյէ կիթմէլի, նէ իշ կէօր-մէլի» տէյի իքքնտէյի խանէսինտէ իտիպ, պինաէն ալէյհ ագշամը տախի օրատա չըգարմայա մէճպուր օլտու։ Սաաթ օնու կէչտիք-տէն սօնրա, Ժոզէֆինանըն գիյաֆէթի ագշամընտան գալմա եա-ըրըմ պինիլիք բագըտան, պիր ազ բագը չըգորըպ իշմէյէ պաշլաստը, Ճանանը տախի բիյանօյա օթուրթմուշ իտի իսկ տէ, գըզճըղազ է-ֆէնտիսինտէ նէշաթ կէօմէյինճէ, քէնտիսի տախի նէշաթլանամա-յըպ, չալտըղընտան պիր լէզզէթ ալամագ իտի։

Տէրքէն Ժոզէֆինա կէլմէսին մի. մէյէր օ կիւն տէրս կիւնիւ ի-միշ Բագըմ քէնտիսինի իսթիգալալ իյլէտի։ Գարը զայէթ շէն պիր գարը օլտուղունտան, պին կիւլիւմսէմէյէր իլէ կէրէք Բագըմա վէ կէրէք Ճանտանա սէլամ վիրմիշ իտի։ Իքիսի տէ Ժոզէֆինանըն սէ-լամընը բէք սօվուգ պիր մուամէլէ իլէ ալմըշ օլտուղլարընտան, Ժոզէֆինա պունա գիյատէսի իլէ թատճիւալ իտիպ, պու սօվուգ մուամէլէյէ պիր մանա վիրէմէզ իտի։

Ժոզէֆինա. — Օ նէ, պէն պու ստատէթէլ մէմլու խանֆյա պու ագշամ պիր քէտէր իլէ տօլու կէօրիւյորում, խայր տըր ինշալլահ։

Բաքըմ. — Խայր, հանտ օլսուն հիչ պիր քէտէրիմիզ եօգ տուր։

Ժոզէֆինա. — Լիսանընընը եիւրէյինիզտէքի ջէյի սէօյլէմէյօր գօրդարըմ Ճանան սէնին ճանընը սրգտը։

Ճանան. — (ֆօրֆուսոանֆան ընիրէյերէ+) Խայր մատամ, պէն հիչ պիր չէյ եարմատըմ։

Բաքըմ. — Հիչ Ճանան պէնիմ ճանընմը սրգաթ մը, պու լազըմ-ըրը պէն սէօյլէմիշ օլսամ սէն ինանմամալըսըն։

Ժոզէֆինա. — Էօյլէ օլմագ լազըմ կէլճէյինի պիլիրիմ, ֆագաթ պու կիւն սիզտէ մութլուգա պիր հալ վար։

Բաքըմ. — Եօգ տէյիլ վար. հանկյա մըսթըր Զիզլաս եօ՞գ մու, իշթէ անընը պէօյիւք գըզը էօլիւմ հալինտէ խասթէ տիր, օնա բէք ածըյորում. պիր կէնճ գըզընը կիւրլէյիպ կիթմէսի ինանը եագ-մազ մը ա՛ մատամ։

Ժոզէֆինա. — Վագաս ածընածագ պիր չէյ. խասթէլիկի նէ իմիշ։

Բաքըմ. — Կէնճլէրին խասթէլիկի նէ օլուր, մալիմ ա՛, ինճէ խասթէլիք։

Ժուլիֆին . — Վա՛հ զավարը գըզճըղաց, վա՛հ, ինան քի աճըտըմ։

Բաբլամ . — Հէյլէ պէնիմ նէ գատար աճըտըղըմը միւմքին տէյիլ թէսավվուր իտէմէզսինիզ, ատէթա գըզճըղաց իլէ գարտաշ գըզ-գարտաշ կիսլի կէչինիր իտիք։

Ժուլիֆին . — Ճանըմ տահա չիմիտէն գըզը վէգիաթ իթմիշ ատտ Ֆանուզ տէ եանմաց լազըմ կէլմէզ ա՛, ինչալահ պիր չէյ օլմազ տա այաղա գալգար։

Բաբլամ . — Էվվէթ, պաղասընա պէօյլէ թէսէլիէրի պիզ տէ վէրտիք, հէր նէ իսէ, պու կիւնքի էլէմին պիրիսի պու, պիրիսի տէ պիզիմ Ֆիլաթուն պէյ մէսէլէսի։

Ժուլիֆին . — Օ Ֆիլաթուն պէյ քիմ տիր քի, մէսէլէսի նէ օլ-տուղունու անլայալըմ։

Բաբլամ . — Վայ սէն Ֆիլաթուն պէյին քիմ օլտուղունու պիլմէ-յօրմուսուն։

Ժուլիֆին . — Սէն օնա տայիր պանա հիչ պիր չէյ սէօյլէմէտին։

Բաբլամ . — Սէօյլէմէյէ լիւզում կէօրմէտիմ տէ, անըն իչիւն սէօյ-լէմէտիմ. զիրա Ֆիլաթուն պէյի Պէյօղլուանտա թանըմայան գալ-մամըշ տըր քի։

Ժուլիֆին . — Հա անլատըմ անլատըմ, չու Բլաթօն պէյ տէյիլ մի։

Բաբլամ . — Էվվէթ իչթէ օ. անըն թիւրքճէ իսմի Ֆիլաթուն, Ֆը-բանսըզճասը Բլաթօն տուր։

Ժուլիֆին . — Օ պիր թէաթրօճու նազէնտէ իլէ օթէլ Ճ. տէ բրէնսիք թասլամագտա իտի. հաթթա քէնտի Ֆամիլեասը Օրսնօս սիլսիլէսինտէն ինտիյինտէն պահս իլէ, ասըլզատէլիք տավա իտէր իտի։

Բաբլամ . — Ասըլզատէլիք տավա իթտիյինի պիլմէմ, վէլէվքի իթտին, լաքին պիպիմ մէմլէքէթտէ համտ օլսուն, պու էսարէթ եօգ տուր։

Ժուլիֆին . — Էյ, օ պէյ էֆէնտիներին նէքսինէ ճըյօրսուն։

Բաբլամ . — Բարալարը թիւքէթմիշ տէ անըն իչիւն։

Ժուլիֆին . — Վահ պէնիմ չօճուգ Բաղդիմճըղըմ վահ. այ Ղուլ-տիւնեանըն հէր պուտաղասընա աճըմագ մէնին վազիֆէն մի, Բլա-թօն պէյ չօճուգ տէյիլ իտի եա. հալ պու քի Պէյօղլուանտա անըն բարալարը թիւքէտեճէյինի չօճուգլար տախի անլամըշ իտի։

Բաբլամ . — Սմմա պէն օնու ճՃըրըմ Ժուլիֆինա ճըրըմ. զիրա նէ գատար օլսա ըէֆիգիմ իտի։

Ժուլիֆին . — Պէն ինանմամ քի օ սէնին ըէֆիգին օլսուն, զիրա սէնին ըէֆիգին օլսա իտի, մութլագա սէնին ագլ ու հիքմէթին-տէն միւսթէֆիտ օլուր իտի, պիզ խասէր ալմագտա իտիք եա. մատմազէլ Բօլինի Ֆալընըզ քէնտի հիսաբընա օլարագ, Ֆրանսայա էլլի պին Ֆրանգտան զիյատե բօլիչա կէօնտէրմիշ, քէնտի աշըգընը օյունտա եէնտիրիպ, բարալարա օրթագ օլան պիր . . . . իլէ եա-

չամանքն նիհայէթի պու տուր ։ Նէրէտէ պիր եանքէսիճի վար իսէ, անը գօնիթ վէ եախօտ պարան տէյի Բլաթօնա թագսիմ իսէր, տէրհալ գումարա սէվգ իսէր, վէ պունլար քէնտի աշըգընտան նէ գազանըրլար իսէ, հանըմ էֆէնտի տախի օրթագ օլուր իսի ։

Բաբէմ . — (տէմալէ ֆէնոբ էնէ) Սանա պիր շէյ սէօյլէյիմ մի ժօ-ղէֆինա, սիպին պու էբրոբանքն ֆէնալարը, էյիլէրինէն բէք չօգ զիյատէ ։

Ժօղէֆինա . — Օնա շիւպհէ մի իսթէր, լաքին պունու տա պիլ քի, սիպին պու Սթամպօլուն տա պուտալարը ագըլըրընտան բէք չօգ զիյատէ ։ Իշիթմէյիմէ կէօրէ օ Բլաթօն պէյին իւչ տէօրթ եիւզ պին ֆրանգ սէրմայէսի վար իմիշ պու սէրմայէնին իրասը իլէ, իւչ տէօրթ եիւզ պին սէնէ էօմրիւ օլսա, ենինէ պիր պէյ օլ-բագ եաշայասլիր իսի. պու բարայը քէնտիսինէ պասասը պըրագ-մըշ օ տախի քէնտիսինի խարճ իթմէյէ մէմուր իլէմիշ. պագալըմ պէյ էֆէնտիմիզին իւչ տէօրթ եիւզ ղուրուշ գազանմագ գուտրէ-թի վաքր մը իսի ։

Բաբէմ . — Նէ կէզէր ։

Ժօղէֆինա . — Կէօրուֆուն միւ պիր քէրրէ, ինսան բարա խարճ ի-տէր ամնա բարա գազանմայա գուարէթի օլուր. վէ սահա ալասը բարա գազանմայա պաշլար տա, էօյլէ խարճ իտէր. տէտիկիմին սէ-պէպի շու տուր քի, պազը ատամլար քէնտիլէրինին բարա գազան-մայա միւգթէտիր պիր հիւնէրվէր օլտուղունու զանն իտէրլէր իսէ տէ, պու զանն էլէրինտէքի սէրվէթին պիթմէյէճէյի հագգընտա օլան զաննլարը կիպի տիր. սէն տէ կէնճ սին, հէմ սէնին հիւնէրին սէնին մարիֆէթին գազանտըրըյօր իսի, սէն նիչիւն անը կիպի եարմատըն ։

Ժօղէֆինա . — (ղրէպ պէր կէ-լէ-մէէ էլէ վէ եավշա) Պէնի տէ սէն պաշտան չըգարմատը՞ն մը ։

Ժօղէֆինա . — Պագ շու տատը չօճուղունա պիր քէրրէ, պագ շու պէշիկին պէպէյինէ, ա՛հ իսթէր իսիմ սէնին տէ եագանը մատմա-ղէլ (պու ապալէթ ճանան էֆէնդինին ժօղէֆինանը գոնլաղընա ֆըբրիմը էնդէ-յինի կէօրէնճէ պըշըրըյա ղէթրը) Բօլինի կիպի պիրիսի եագալամըշ օլ-սա իսի տէ, սէնի տէ կէօրսէ իսիմ ։

Բաբէմ . — Պէնիմ նէքմի ալանագ ։

Ժօղէֆինա . — Հիչ օլմազ իսէ սէնի իշտէն կիւճատն մէն իսիւպ բէրիշան իտէր իսի եա, զալիմ, պէն սանա վալիտէլիք իթտիմ, բէք տէ վալիտէլիք տէմէյիմ ամնա, հէմշիրէլիք իթտիմ, տահա տօղրու-սու տօսթլուգ իթտիմ ։

Բաբէմ . — Ճանըմ պիլմէյօրմուսյուս եա, լաթիֆէ իսիյօրուս ։

Ժօղէֆինա . — Հա էօյլէ, քէնտի իտարէսինէ գուտրէթի օլմայան վէ հալ պու քի տիւնեասընտա քէնտիսինտէն պաշգա պիր քիմսէյի

պէյէնմէյէն տէրպէտէրլէրին հալինէ ամբոյլով տա, մէսուտ խանէնի էլէմ իլէ տօլտուրմագտա նէ մանա վար, պիր ազ տա լոթիֆէ իթ զահէր. հէլէ չու մաստիգատան պիր եուտուում տա պանա վէր պա-գայրմ. ժօղէֆինա բագը իչէր իմիշ տէյի պէօյիւք մատամիարրն գուլաղընա կիտէճէք օլսա, տիւնեատա պէնտէն տահա ֆէնա գա-ըը օլմազ իսի, ֆագաթ ժօղէֆինա բագը իչէր ամնա Բագըմըն եանընտա իչէր, զիրա էրթէսի կիւնիւ Պէյօղլունտա իլան օլունմա-յաճաղընը պիլիր։ Ա՛հ պէնիմ ագբաբ Բագըմբղրմ, չու քեաֆիր ճանան սէնի պէնիմ էլիմտէն ալտը ամնա, ինան քի գըզճըղազա տարբըմամ, անտէն պաշգա պիրիսի ալմըշ օլսա իսի, սէն պէնի տախի եաթագլարա սէրիլմիշ կէօրիւր իսին, լաքին ճանան նէրէ-յէ կիթտի։

Բաբբ. — Զաղըրալըմ. ճանա՛ն, ճանա՛ն։

Ճանան. — (գբաբբգան) Պույուր էֆէնտիմ։

Էֆէնտիսինին քէնտիսինի չաղըրմասը իւզէրինէ գըզճըղազ սէ-վինէ սէվինէ կէլիպ, կէրէք ժօղէֆինայա վէ կէրէք էֆէնտիսինէ բագը սունար իսի։ ժօղէֆինանըն սէօզէրի Բագըմըն էլէմինի տաղըթմըշ օլտուղու ճիհէթլէ ճանը մուզիգա իսթէտի։ ժօղէֆի-նա պիզզաթ գալգբաբ, ինսանըն գալպինի ֆէրրահլանտըրըճը հա-վալար իլէ օրթալըղընը էվվէլքի աղրզ տատընը թէճտիտ իսլէտի. անտէն սօնրա ճանան տախի բիյանօյա օթուրուպ, հէմ չարգի օ-գուր հէմ բիյանօ չալար իսի, թա սաաթ օն պիր պուչուգ օն իքի-յէ գատար։

ժօղէֆինա. — Բագըմ։

Բաբբ. — Նէ՞ վար։

ժօղէֆինա. — Պու ագշամ պէնի միսաֆիր գալուբ իսթէրմիսին։

Բաբբ. — (պէլ թէրէդդիդ) Հայ հայ, ճանըմա միննէթ, հէմ գալուբ իսթէրիմ, հէմ տէ սէն պանա պու գատար թէքլիֆսիզ պու-լունտուղուն իչիւն, սանա պիր տէ թէչէքքիւր իսթէրիմ։

ժօղէֆինա. — Ամնա պիր չարթը վար։

Բաբբ. — Նէ՞ տիր պագալըմ օ չարթ։

ժօղէֆինա. — Սէն եէրինտէն գըմըլտանմայըպ հէր կիճէքի բա-հաթընը պօզմայաճագսըն, պէն ճանանը պէրապէր եաթարըմ։

ժօղէֆինանըն օ կիճէ տախի օրատա գալաճաղը վէ քէնտիսի ի-լէ պէրապէր եաթաճաղը, ճանանըն չէհրէսինտէ եէնի պիր թագըմ սիւրուր ալամէթլէրի բէյտա իթտի։

Բաբբ. — Խայր, իչթէ էալընըզ պու օլմազ, սէն պէնիմ բահա-թընը իսթէմէյօրմուսուն, պէն տատըմըն օտասընտա բէք ալա բա-հաթ իսթէրիմ. չիմտի ճանան գալգար պէնիմ եաթաղըմընն չարչաֆ-լարընը տէյիշտիրիր. հայտէ ճանան պագալըմ,

ճանան սէվինէ սէվինէ կիտէր։

Ժոզէֆինա . — Վայ, հանիյա թէքլիֆսիզ օլաճադ իտիք եա . իշթէ սէն բահաթսըզ օլտուն ։

Բաթըմ . — Հիչ, աղա ։

Ժոզէֆինա . — Հէմ չարշաֆլաղընը նէչիւն տէյիշտիրթտիրիյօրսուն ։

Բաթըմ . — (կէ-լէ-մէյէրէ+) Շայէտ իսթիքրահ իտէրսին տէյի ։

Ժոզէֆինա . — Պէն չիմսի սէնի տէօյէճէյիմ։

Բաթըմ . — Շիմսի պու լաթիֆէլէրի պէրագալըմ տա, տատըմ-տան եէմէյիմիզի սիվալ իտէլիմ ։

Ժոզէֆինա . — Իսթէտիյիմ կիսի օլմասը, սիզ եինէ թէքէլիւ-ֆաթա գալգըշընըզ ։

Բաթըմ . — Ճանըմ թէքլիֆսիզ օլալըմ տէյի ճճ մը գալալըմ. հազըր տահա վագթըմըզ վար, էյէր սիր չէյ իհթիյաճըմըզ վար իսէ տէրհալ թէսվիյէ իտէրիզ. տպտը՛, տատըճըզը՛մ ։

Ֆէրդայ . — (աշպէրան) Պուէյուր գալուսմ ։

Բաթըմ . — Պիրսզ պուրայա կէլիբմիսին ։

Ժոզէֆինա . — Իշթէ չիմսի տատըյը գա տարըլտաճաղըզ ։

Բաթըմ . — Տատըյը՞ մը. ամմա անլամըշսըն հա ։

Ֆէտայի կէլտիյինտէ, Բաթըմ ագշամա նէ եէմէք օլտուղուբունա-սորտու ։ Մէվսիմ բաթլիճան մէվսիմի օլտուղունտան, սիր ալան բաթլի-ճանը քէսպաս, սիր տէ ալա օթուրթմա վէ սիր բաթլիճան տոլ-մասը վէ սիր տէ բիլավ օլտուղունու սէօյլէմէքլէ պէրաակէր ։

Ֆէրդայ . — Գորգարըմ պու ագշամ գոգանայը պիզտէ աղբգոյա-ճագսըն ։

Բաթըմ . — Էվվէթ եէմէյիմիզ տէ քիֆայէթ իտէր եա ։

Ֆէրդայ . — (ֆէվքէլաադէ պէր մէհարէթլէրի ընվրը էլէ) Քիֆայէթ իտէր էֆէնտիմ իտէր. սոր գոգանայա տա էյէր ճանը սիր չէյ տահա իս-թէյօր իսէ հէման եաբըվէրէյիմ. Խաղընըզ վար. չէքէրիմիզ վար, բիրինճիմիզ վար, համա օլսուն հէր չէյիմիզ վար ։

Ժոզէֆինա տատը գալֆանըն թավրը մէմնունանէսինի կէսրիւն-ճէ, անըն սաղի քէնտիսինի հիւսնիւ գապուզ իթմիշ օլտուղունու անլամըշ իսի. սիր տէ Բաթըմ եէմէքլէրի թաատատ վէ թանրիֆ ի-տինճէ, չէն Ժոզէֆինա չօճուգ կիսի սէվինէրէք ։

Ժոզէֆինա . — Տահա նէ իսթէրիզ քի, պու գատար եէմէք չոգ տուր սիլէ; թէշէքքիւր իտէրիմ տատը գալֆայա քի պէնի սէվիյօր։

Բաթըմ . — (պու սէօզլէրէ պարբ գալֆայա ընրհէմ էարէ+ վէ անը պա-իր ճէվապընը Ժոզէֆինայա ընֆհէմ էյլէրէ+ն, էլ բարբ գալֆա կէնարէ+ն ոնը) Սէն նէ զանն իսիյօրսուն Սալահը սէվիրսէն։ սիսկի մատանը գալֆա սէվիլէճէք ինսանլարը պէնտէն տահա ալա սիլիր, սէն պուրատա ալթը այ միսաֆիր օլսան, տատը գալֆանըն պու կիճէքի մէմնուն նիյէթինի ալթը այ միւտատէթ տահա փէհլիտ իթմիշ օլուրսուն ։

Ժոզէֆինա. — Մէսուտսուն Բագըմ ինան քի մէսուտսուն, եւ-զիւնիւ եէրլէրէ սիւրէրէք ճէնապը Հագգա [տուա վէ թէշէքքիւր իթ։

Բաբը՝. — Էվվէթ ճէնապը Հագգըն հագգըմտա օլան պունճա լուէթի վէ իհսանընը թագտիր իթմէյէճէք գատար տէյիլիմ մատամ. պէնիմ կիպի էօքսիւզ ջօճուղու պու գատար նէյմէթէ ղարգ իթմէք պանա սէնին կիպի տոսթլար վիրմէք։ . . .

Ճանան տախի իշնի պիթիրմիշ օլտուղու ճիհէթէ կէլտի արթըգ տէվրը ագտահա բէվաճ վէրիլտի, մուզիգալար չարգիլէր իլէ եէմէք վագթընա գատար վագըթ կէշիրիլտի։ Սուֆրա գուրմագ վագթը կէլտիքտէ, ճիւմէսի իշէ եարտըմ ինիւպ, Ժոզէֆինա պիզ-զաթ սուֆրայը գուրմուշ, Բագըմ տատը գալֆայա զահմէթ օլմա-մագ իշիւն, աշաղըտան եէմէքլէրի կէթիրմիշ իտի. հէրտի պէրապէր եէմէյէ օթուրուպ եէմէյի եէտիլէր։ Պոնճլարըն օ կիճէքի հալինի պիրիսի կէօրսէ իտի, Ժոզէֆինայը եա Բագըմնը վալիտէսի զանն ի-տէր իտի, եախատ պէօյիւք հէմշիրէսի, դիրա նպու տէրէճէյէ գա-տար պէյնլէրինտէ թէքէլիւֆ օղմայնա, ատէթա Բագըմ Ժոզէ-ֆինատան պիր սիկարա եարմասընը բրճա իտէր իտի։ Պու մու-հպպէթ պու իլգիէթ, սատթ իշէ գատար տէվամ իլէյիպ, ան-տէն սոնրա Ժոզէֆինա Բագըմնը եաթաղընա, Բագըմ տատընընը օտասընա վէ Ճանան տախի քէնտի օտասընա ճէքիլմէք իւզրէ ատ-լօն թոխուկյէ իտիլտի։

Կէչէն տէֆա օլտուղու կիպի, մութլաղա պու տէֆա տախի Ժոզէֆինա Ճանանը իսթինթագ իտէճէք իտի։

Ամֆէրին, էյի պուլտունուզ։

Հէյ տէ մութլաղա սրա տէֆա Ճանան տախի քէնտիսինէ պագը ամրլար պէյան իտեր։

Հայ հայ, ջիւնքի Ֆէաղըտխանէ սէյահաթը վէ կիճէ Խիսաֆիր-լէյինին իքինճի տէֆասը օլմասը իլէ պէրապէր, իւչ տէօրթ այտան պէրու տոսթվուղունն տախի պիր աղ սահա արթըրը օլմասը, գըզ-ճըղազա պու ճիւրաթը վիրէպիլէճէյի հիսապ օլունուր։

Ամապա կէրչէքտէն սոր վիրմիշ մի քի։

Վիրմիշ եա, իշթէ սիզէ հիքմայէ իտէլիմ տէ պագընըզ։

Ճանան Ժոզէֆինայը սոյունտուրմագ իշիւն եանընա կիտիպ տէ սոյունտուրմայա պաշլատըղը անտէ, Ժոզէֆինա տախի իսթինթա-գա մուպաշէրէթի իյլէտի։

Ժոզէֆինա. — Էյ սէօյլէ պագալըմ Ճանան հանըմ, էֆէնտի սէնի հալա սէվմէյօրսուզ։

Ճանան՝ (ֆիքրէնէ պէր հէճաղ էլէ) էֆէնտի պէնի նիչիւն սէվմէ-սին. իշթէ կէօրտիւնիւզ եա, պու կիւնքի տարկընլըղը տա պանա տէյիլ իմիշ։

Ժուլիֆինա . — Այր միւբատրմ ο տէյիլ, սէնի հալա գարտաշ կիպի մի սէվիյօր տիմէք իսթէրիմ ,

Ճանան . — (ՆԵՐՆԱԼԸ ο ՄԻ-ՊՈՐԷ+ ԲԷՐՄԷՂԷԼԷՔ ԷԷ-ԼԷՆԷ- ԷՆԻԼԸ ԷՍԷՐԷ+) Գարտաշ կիպի տէ սէվիյօր գէզը կիպի տէ սէվիյօր ։

Ժուլիֆինա . — Գըզարմա տա տահա նէ կիպի սէվիյօրսա սէյլէ. պէն հէրսինի պիլիրիմ եա, սանա տա սէյլէթմէք իսթէյօրում, չիւնքի պէյլէ չէյլէր պանա լէզզէթ վէրիր ։

Ճանան . — (ԵՂԼԷՐԷ+) Հէր տիւրլիւ սէվիյօր ։

Ժուլիֆինա . — Սէյլէ տէյօրում ։

Ճանան . — Սէյլէտիմ եա իշթէ ։

Ժուլիֆինա . — Սէյլէմէյօրսուն քի, հիչ պու օտատա մախֆիճէ սէվիշտինիզ մի ։

Ճանան . — (ԲԷԼԼԸՐԱՓ) Օ՛Ֆ, ուսթաճըղըմ, ամմա արթըգ չօգ սօրույօրսունուզ ։

Ժուլիֆինա . — Սօրաճաղըմ, էվվէթ, սօրմայա հազգըմ վար. պէն սէնին վալիտէն կիպի տէյիլմիյիմ ։

Ճանան . — Էյլէսինիզ ուսթաճըղըմ ։

Ժուլիֆինա . — Էյի եա իշթէ պէնտէն վալիտէնտէն սըրրընը սագ-լամամալը. տօղրու սէյլէ պագայըմ, էֆէնտի սէնի օտալըգ իթտի մի ։

Ուսթասընն պու տէրէճէ իպրամը լուզէրինէ, Ճանանըն մալիւ-միւմիւզ օլան ղայէթ հիճապը երինէ պաշ կէօսթէրէրէք, Ժուլիֆի-նայը պըրագըպ գաչմագ իսթէր ամմա, Ժուլիֆինա քէնտիսինի պապթ իտէրէք, թազելիգաթընտա տէվամ իտինճէ ։

Ճանան . — (ՆԵՐՆԱԼԸ) Իթտի ուսթաճըղըմ ։

Ժուլիֆինա . — Եալան ։

Ճանան . — Ինան քի իթտի, իքի այ օլույօր ։

Ժուլիֆինա . — (ԳԷՐԻՆԴԷՆ ԳԷՐ ԿԷՅԷ- ԿԷՂԷՐԴԷ+ԼԷ ԳԷՐԱԳԷՐ, ՖԷՎՎԷԼԸՅԷ ՄԷՖՈՍԱՆ օլաբաք) Ա.Ֆէրին Ճանան աֆէրին, օ՛հ, իշթէ չիմտի թէմամը իլէ միւսթէրիհ օլտուում ։

Ճանան . — (ԳԷՐ ԱՂ ԳԱՀԱ ՃԷՍԱԲԷՆ ԳՈՒԼԱԲԱՓ) Նի՞չիւն ուսթաճըղըմ։

Ժուլիֆինա . — Պէն պիլիրիմ նիչիւն ։

Ճանան . — Եօգ ամմա պէն սիզտէն սըրրըմը սագլամատըմ եա , սիզ տէ պիլտիյինիզի պէնտէն սագլամայընըզ ։

Պիչարէ Ճանանըն Ժուլիֆինա կիսի հէմ էֆէնտիսինին հալինի պիլէն, հէմ տէ քէնտիսի իշիւն տատը գալֆատան սօնրա իքինճի սըրտաշ օլան պիր գատընտան հալլ իտէճէյի պիր խայը միւքիւ-լաթը օլմասը իլէ, քէնտիսի ուսթասընա էսրարընը սէյլէտիյի կի-սի, անըն տախի քէնտիսինէ սըրրընը վէրմէսինտէ ըսրար իտէրէք

Ճանան . — Պէն հալա տատը գալֆայա պիլէ սէյլէմէմիշ օլտու-ղում պու սըրրը սիզէ սէյլէտիմ տէ, սիզ պանա . . . .

Ժուլիֆինա . — Վայ, տահա տատը գալֆա պիլմէյօ՞րմու ։

Ճանան . — Այր ուսթաճըղըմ սէյլէմէտիմ։

Ժօղէֆինա . — Նի՞չիւն սէյլէմէտին, անտէն պիր գօրգուն վա՞ր մը։

Ճանան . — Այր եօգ։

Ժօղէֆինա . — Հէյլէ հէյլէ, գօրգուն եօգ իսէ, նի՞չիւն սէյլէմէ-յօրսուն։

Ճանան . — Սէյլէսէմ տատը գալֆա մէմնուն պիլէ օլուր ամնա . . .

Ժօղէֆինա . — Էյլէ օլտուգտան սօնրա սէյլէմէմէքտէ մանա նէ։

Ճանան . — Նա՞սըլ սէյլէյիմ եա , ուսթանըյօրում։

Գըղճըղաղ չու « ուսթանըյօրում » սէօզիւնիւ պիր հիճապ իչինտէ սէյլէմիչ իտի քի, պաշգա պիր գըզ օլսա էկօնոմիւնիւ կէրէ կէրէ պիլ իֆթիխար սէյլէյէճէյի տէրքեար օլան պու սէօզիւ, տատը գալֆայա պիլէ սէյլէմէքտէն ուսթանան Ճանան հագգընտա, Ժօղէ-ֆինանըն խալիսանէ մուհապպէթի պիր գաթ տահա արթտը. պի-նաէն ալէյհ գըզըն քէնտիսինէ կէօսթէրմիչ օլտուղու էմնիյէթէ մուգապիլ։

Ժօղէֆինա . — Էվվէթ միւսթէրիհ օլտուսմ. չունուն իչիւն միւսթէ-րիհ օլտուսմ քի, Բագըմ հէր նէ գատար ագիլ քեամիլ պիր չօճուգ իսէ տէ, կէօնլիւ հէնիւզ քէմալի իլէ պիր էկրէ պաղլանմամըշ օլ-տուղունտան, քէնտիսինի բէքիչան իտէճէք պիր եէրէ կէօնիւլ պաղ-լար իսէ, կէրէք քէնտիսինին կէրէք սէնին բէրիչան օլտուղունուզ-տան խէվֆ իտէր իտիմ. իչթէ եինէ անըն կիտի պիր տէլիգանլընըն եիւզ պինէրճէ Ֆրանգ սէրվէթինի սէֆիհլիքտէ խարաֆ իտէրէք, չիմտի բէրուչան օլմուշ օլտուղունու պու ագշամ քէնտիսի սէյլէտի։ Վագատա սէնի սաթըն ալտըղը զէմանտան պէրու սէվիյօր իտի. լա-քին սէնին տէ տիտիրին վէճհ իլէ կէօյա հէմշիրէ կիսի սէվիյօր իտի։ Պէյլէ հէմշիրէ գարտաշ մուհապպէթլէրի ինանընը կէօնլիւնիւ պաղ-լամազ. կէօնիւլ եինէ քէնտիսի իչիւն պաղլանաճագ պիր եէր ա-բար։ Իչթէ չիմտի սանա պաղլանմըշ արթըգ Բագըմըն հիչ պիր թարաֆա կէօղ ուճու իլէ պիլէ պագմայաճաղընտան պէն էմին օլապիլիրիմ, սէն տէ էմին օլ։

Ճանան . — Ճանըմ ուսթաճըղըմ սիզէ պիր չէյ սորաճաղըմ։

Ժօղէֆինա . — (սաֆվէրը գալ էլէ) Սոր գըզըմ։

Ճանան . — Հանիյա չու պիզիմ էֆէնտինին օգութտուղու գըզ-լար եօ՞գ մու։

Ժօղէֆինա . — Էվվէթ, իչթէ անլէրին պէյլիւյիւ, էլեէվմ էօլիւմ հալինտէ քէյֆսիզ իմիշ։

Ճանան . — Պէն տէ ասըլ անը սորաճաղըմ եա. պիզիմ էֆէնտի օ գըզ իչիւն բէք չօգ տիւշիւնմէքտէ տիր տէ , . .

Ժօղէֆինա . — Սէն տէ պունա բէք մէրագ իտէյօրսուն էյլէ՞ մի։

Ճանան . — Պէնճէսի տէյիլ էֆէնտինին պու գատար տիւշիւնմէ-սինի իսթէմէյօրում ուսթաճըղըմ։

Ժոզէֆինա . — Զօճուգլուդ իթմէ, սանա տէմինճէք տէմէտիճ մի. էյէր էֆէնտի սէնի օտալըգ իթմէտէն էվվէլ օլսա իտի. նէ գատար տիւշիւնսէն եէրի վար իտի, պունտան սօնրա իսէ ճէննէթտէն հիւրիւ չըգսա ֆայիտէ եօգ. սէն Բագըմ էֆէնտիյի սէնտէն չօգ վէ սէնտէն ալա թանըրըմ . . . .

Ճանան . — (Ժոզէֆինայը գոռնգէլայըլ եօքէրէ+) Պէնիմ ուսթանըզըմ ինան քի եիւրէյիմէ բահաթլըգ վիրտին ։

Ժոզէֆինա . — (օ պոեէ էզէնըզը եօքէրէ+) Պագ չունա պիր քէրրէ նէ վագըթ Բագըմա սահիպ օլմուշ, նէ վագըթ տա գըսգանմայա պաշլամըշ. սէնի եարատուզ գըզճըղաշ սէնի ։

Իշթէ պու կիճէ Ճանանըն Ժոզէֆինայա սէյան իթտիյի սըրըլարշու միւքեալէմէտէն մալիւմ օլաճագ շէյլէր օլուպ, պունլարը հէնիւզ տաար գալֆա տախի պիլմէտիյի ճիհէթլէ, կէրչէքտէն էսրարտան ատտ օլունաճագլարը ոէքբեար տըր ։

Մէգքիւր միւքեալէմէտէն սօնրա, Ժոզէֆինա եաթաղընա կիթմիշ օլտուզու ճիհէթլէ, Ճանան տախի օտասընա կէլսի. կէլսի տամա օտասընը խալի վէ թէնհա պուլմաճը ։ Եարըմ սաաթտան պէրրու քէնտիսինէ մունթազըր պուլունան գօճա Բագըմ Ճանանըն Ժոզէֆինա իլէ իթմիշ օլտուզու լազըրտըլարը, հէմանա թէմամէն տինլէմիշ իտի ։ Գըզ էֆէնտիսինի ոէօյլէ նակէհան օտասընա կէօրիւնճէ, վէ Ժոզէֆինա իլէ սըրրէն սէօյլէշմիշ օլտուզու շէյլէրի իչիթմիշ օլաճաղընը տախի հիւքմ իտինճէ, պիր արտընըզ գօրգարաք պէնգի աթմըշ իտի. լաքին Բագըմըն չէհրէօնտէ քէնտի գօրգուսունուն արթմասընա պիր ալամէթ կէօրմէտիյինտէն, վէ կիւնտիւզքի մահզուն հայլէրին պիւթիւն պիւթիւն զաիլ օլմուշ օլտուզունու միչահատէ իյլէտիյինէ մէպնի միւսթէրիհ օլմուշ իտի, վէ էֆէնտիսի սիւքիւթ էտի իտէր եօլտա բարմաղընը տոստպղը իւզէրինէ գօյմուշ պուլունտուզու ճիհէթլէ, սէս տախի չըգարամատը ։

Պունտան սօնրա պիր ֆըսըլթը տախի Ճանանըն օտասընա պաշլատը, գիրա Ժոզէֆինա իլէ արալարընտա եաղընըզ պիր պաղտատի տիվար պուլունտուզու ճիհէթլէ, պիր սաղ եիւքսէք գօնուշուլտուզու հալտէ, օպիր օտատան իչիտիլմէմէսի միւմքին տէյիլ իտի. ֆագաթ պու ֆըսըլթըյա գուլագ տա վէրմէք օլսա, եինէ Ժոզէֆինանըն Ճանանա վիրմիշ օլտուզու թէէմինաթը թէէյիա իտէր սէօզլէրտէն պաշգա պիր շէյ տէյիլ իտի ։

Պիզ գուրատա հէր օ թէէմինաթը թէքրար իլէ, նէֆսիւն թէքմիլինի սէօյլէմէյէլիմ. եալընըզ Բագըմըն շու լազըրտըսընը եապմըշ օլսագ քէսֆի տիր, եանի « տատրմ ույուտու, պէնիմ ույգում կէօթիւրմէտի տէ անըն իչիւն կէլտիմ Ճանան » ։

Եարըմ սաաթ սօնրա պունլար տախի ույուտուզ, պիր միւքիֆթը

ումուվի, խանէ իշինտէ հէրքէսին խապը չիրինէ վարմը օլտուղունա տէլլէթ իլէմիշ իտի։

Մէվսիմ եաղ օլմագ վէ ճանանը զաթէն թալիմաթը պուլունտուղունտան, սապահ էրքէնտէն վէ ֆագաթ նէ գատար էրքէնտէն օլսա, նիհայէթ սաաթ օնտա էֆէնտիսինի . . . խայր էֆէնտիմիզինի ույանտըրմըշ, վէ օ տախի կէօյա տատը գալֆայա տույուրմամագ իչիւն անը օտասընտաքի եաթաղընա նագլ վէքեան իչիւն օտայա կէլմիշ իտի իսէ տէ, տատը գալֆա եաթաղընտա օլմայըպ, աշակըտա թէնճէրէլէրի սահանլարը թագըրատմամագտա օլտուղունու կէօրիւնճէ, « ոչսէնէ քի տատը գալֆայա տա իչի անլաթտըգ. զարարը եօգ, հէր արզու իթտիյի չէյ պու տէյիլմի իտի, իչիթ վարընը պունա տա մէնիուն օլսուն » տէյի մասումանէ պիր խիվլեա իլէ Ֆաթաղընա կիրիպ ույումուշ իտի։

Սաաթ օն իքի տէ հէր քէս ույանտըղը ճիհէթլէ, Բագըմ տախի թէքրար ույանտը։ Սապահ քէյֆինին էն ալտը գըշա մախսուս օլտուղունտան, ժօզէֆինա եաղընն պաղչէյէ գարշը իտիլէն սապահ քէյֆինի օ գատար լեզզէթլի պուլտուայարագ, մահէվա սաաթ պիրէ գատար քէյֆիլէր եէթիշտիրիլմիքտէն սոնրա, գալգտը կիյինտի, վէ Բագըմը վէտա իտէրէք չըգաը իչինէ կիրիտի։

Հանիյա Բագըմ սաաթ օնտա տատըսընը օտասընա թէպտիլի մէքեան իթտիյի զէման « վարսըն տատը գալֆա տախի մէնիուն օլսուն » տիմէտիմի իտի, պու զաննընը քէմալի իլէ աքսիսինի միւշահէտէ իտէր իսէ, թաամճիւպ իլէրմիսինիզ, տատը գալֆատա պիր եիւզ, պիր սուրաթ, պիր չէհրէ քի, մազալլահ. հաթթա օ կիզն չարչըտան ալընամագ պէօյիւք պիր չէյ վար իսէ, խապէր վէրմէմէսի հագգընտա Բագըմ քէնտիսինտէն էմի իսթէտիքտէ, հիչ պիր չէյ լիւզում օլմատըգը ճէվապընն հէր հարֆընը պիրէր թաշ կիպի ֆըրլատըպ, Բագըմն գաֆասընա վուրմուշ իտի։

Զօգ չէյ, պիզիմ տատը գալֆա հէ,

Էվվէթ, իչիթ Բագըմը քէնտի էվլատը կիպի սէվիպ, ճանանը տախի գըզը կիպի սէվէրէք, իքիսինի պաշ կէօզ իթմէյի քէնտիսի իչիւն էն պէօյիւք ֆախր ատտ իտէն պիզիմ տատը գալֆատա պու գատար հիդտէթ վէ սուրաթ վար իտի։

Բագըմ կիթտիքտէն սոնրա, ճանան, տատը գալֆանը եանընա կէլիպ, միւթեշէքքիւրանէ վէ մէնիուններ պիր թավր իլէ, էյէր ժօզէֆինա կէլմէմիշ օլսա իտի էֆէնտիսինի տիւնքի մահզունիյէթի հալա տէվամ իտէճէյինի վէ օ էյի գարըճըգ կէլիպ տէ, էֆէնտինին էլէմինի տէֆ իթտիյի իչիւն բէք մէնիուն գալտըղընը տատը գալֆայա անլաթտըգտա,

Ցեռայի . — (հիդդէթլէնդէն ալչայաճագ ֆարդը պէր ընէուբ էլ) Պուն.

տան սոնրա օ գարը պիր տահա պու էվէ կիրէր իսէ, էֆէնտինին էլէմինի պիր տահա տէֆ իյլէսին.

Ճանան . — Նէ՞ օլտու ե, ա տատը գալֆանըղըմ.

Ֆէրայէ . — Նէ՞ օլտուղունու պէն պիլիրիմ զավալը գըզմըղաղ։ Նէ օլտուղունու պէն պիլիրիմ։

Ճանան . — (Գոչգոչէ) Տատը գալֆանըղըմ, նէ օլտուղունու պէն տէ պիլմէք իսթէրիմ, նէ՞ օլտու Ալլահը սեվերսէն։

Ֆէրայէ . — Նէ օլտուղունու սէն տէ պիլիր իսէն, սէն տէ պէ-նիմ կիսի օ գարը յը պիր տահա պու էվէ գոմատըգտան պաշգա էֆէնտիյէ տախի թանընա պիր տահա կէորիչմէյէճէյի իշիւն էմին վիրտիրմէքտէ պէնիմ իլէ պէրաբէր օլուրսուն։

Ճանան . — Պէն զաթը հէր չէյտէ սէնին իլէ պէրաբէր տէյիլմի-յիմ տատը գալֆանըղըմ, ֆաղաթ նէ՞ օլտու Ալլահը սեվերսէն տատը գալֆանըղըմ. սէնի պու գատար հիտտէթլէնտիրէն նէ՞ տիր։

Ֆէրայէ . — Պէօյլէ չէյլերի սանա սէօյլէմէք էյի տէյիլ տիր. ամնա ըէք էսմամ եանտըղը իշիւն արթըգ տայանամայըպ սէօյլէյէճէյիմ։

Ճանան . — Սէօյլէ տատը գալֆանըղըմ, Ալլահը սեվերսէն սէօյլէ։

Ֆէրայէ . — Սէօյլէյէճէյիմ չու քի, պու կիճէ էֆէնտի պէնի ու-յուտուշ զանն իտիւպ տէ եաթաղընտան ֆիրար իթմիշ իսէ պէյէ-նիրմիսին։

Ճանան . — (Գըպգըրմըղը օլարաք) Է՛յ։

Ֆէրայէ . — Էյիսի, տահա անլայամատըն մը։

Ճանան . — Անլայամատըմ տատը գալֆանըղըմ։

Ֆէրայէ . — Ահմագ սէն տէ, սէնին տիւնեատան խապէրին եօգ. սէնի էֆէնտիյէ պէյէնտիրէմէյիմիզին սէպէպի իշթէ պու իմիշ. պու կիճէ պէնիմ օտամտան գալգըպ, տօղրուճա օ ֆրէնք գօգ-նասընըն օտասընա . . . . թա սապահլայըն սաաթ օնտան սոնրա եավաշ եավաշ կէլտիյինի պէն մըթպախտան տույտուս. արթըգ պէն պունա նեսբէլ բազը օլապիլիրիմ։

Տատը գալֆանըն չու եօլտաքի չիւալհէլէրի Ճանանտան պաշգա պիր գըզ իշիւն պէլքի տէ միւսթէհզիեանէ պիր թէպէսսիւմիւ միւճիպ օլուր իտի իսէ տէ, Ճանան պիշարէսի իշիւն, պիր միւտ-տէթ թէրէտտիւտիւ վէ հիճապընըն արթմասընա մուճիպ օլտու. լաքին տատը գալֆանըն ասըլսըզ պիր սույի զանն իշիւն էֆէնտի-սինէ պու գատար հիտտէթ իթմիշ օլմասընա պիր տիւրլիւ բազը օլամայարագ, զաթէն էֆէնտիսի էլէմի պուլունտուղու ճիհէթլէ, չու սրալըգ տատը գալֆա տախի քէնտիսինէ պիր սէրտ լագըրտը սէօյլէր իսէ, օրթատա միճէրրէտ սէհվիյաթտան տօլայը պիր ֆէ-նալըգ չըգապիլէճէյինի հիսապ իսէրէք,

Ճանան . — Շէյ, տատը գալֆանըղըմ պէն սանա պիր չէյ սէօյ-լէյիմ մի։

Ֆէրոյէ . — Նէ՞ սէօյլէյճէքսին պագայըմ։

Ճանան . — Պէն պէօյլէ պիր շէյ նէ էֆէնտիսէն մէմուլ իտէրիմ, նէ տէ ժօզէֆինատան։

Ֆէրոյէ . — Հայտէ հէյ չօճուգ սէնտէ, սէնին տիւնեանտան խասլէրին եօգ տուր։

Ճանան . — Վար տատը գալֆատըղըմ, վար։

Ֆէրոյէ . — (Ճանանը ղէհրէսի մօտէր օլտուղունու կէօրէնճէ, փէրհալ ղէ-պհէսի ընէպէլ օլուրսէ) Գըզ գօրգարըմ . . . . ։

Ճանան . — (պօյնունու պէ-էրէէ) Էվվէթ տատը գալֆատըղըմ։

Ֆէրոյէ . — Սէնին եանընտա՞ մը իտի։

Ճանան . — (ուրնէ հէճապ փախի մահալ գալմասընը կէօրէնճէ, գօշուպ փապը գալֆանը պօյնունա ուրբլուրսէ վէ էօքէրէէ) Պէն սէնին գըզըն տէ-յիլմիյիմ տատը գալֆատըղըմ, սէն պէնիմ անամ տէյիլմիսին եա։

Ֆէրոյէ . — (Ճանանդան ղէյրատ պէր մէմունիյէթլէ, օ փախի անը էօքէրէէ) Վայ էօյլէ մի, օ՛հ . էվվէթ պէնիմ գըզըմ իտին, չիմսի տահա պէօյիւք գըզըմ օլտուն, օ՛հ, էլ համտիւլլահ . զավալը գօգօնա, զավալը Բագըմ, պիհուտէ կիւնահընընզա կիրտիմ . էլպէթտէ հէ-լալըզ տիլէրիմ եա . . . . ։

Սատըգ Արապըն պիր տագիգա էվվէլքի ղաղապ ու հիտտէթի, պիր տագիգա սօնրա ելնէ օ նիսպէթտէ պիր մէմունիյէթէ թահ-վիլ օլարագ, Ճանանա պիր չօգ թալիմաթ տահա վիրտի։ Ճանան Ժօզէֆինանըն կէրէք էֆէնտի վէ կէրէք քէնտիսի իչիւն նէ գատար սատըգ մուհիպ, տօսթ պիր գարը օլտուղունու տատըյա լայըգը իլէ անլաթտըգտան սօնրա, Արապըն, Ժօզէֆինա հագգընտաքի էսկի մուհապպէթի պիր գաչ գաթ տահա արթտը։ Օ ագշամ Բա-գըմ խանէսինէ կէլինճէ, Ֆէտայի պիր տիւրլիւ մէմունիյէթինի քէթմ իտէմէյէրէք, քէյֆիյէթի Բագըմա աչտը։ Բագըմ տախի պիլիֆթիխար իգրար իտէրէք, եագընտա չէրան նիքեահընը գը-յահաղընը տախի սէօյլէտի։

Աման տատը գալֆատաքի սէվինճ, Բագըմ տա գուճաղընտա Ճանան տա. անը տա էօքէր անը տա։

Իլէրիքի տէրս կիւնիւ Ժօզէֆինա կէլտիքտէ, տատը գալֆա, գարընը կիւնահը իւզէրիմտէ գալմասընը տէյի, Ճանանը թէրճէ-մանլըզը վասիթասը իլէ, մէսէլէյի Ժօզէֆինայա անլաթտը, վէ գուսուրթունուն աֆվընը ըէճա իյլէտի։ Ժօզէֆինա պիր գահգահա իլէ կիւլիւպ . . . . վէ պու գահգահասը իլէ պիր չօգ մանալար անլաթտըրըպ « պու կիւն զանն իտէրիմ քի, Բագըմըն վէ Ճանա-ննը պէնտէն տահա սատըգ տօսթլարը անճագ սէն օլապիլիրսին. պէն պիլիրիմ քի, սէն Ճանանը Բագըմ իլէ թէզէվվիւճիւնիւ էմէլ իտէրէք, օլ պապատ չօգ սայտա պուլունատուն, լաքին սէն եալընընզ Ճանանը սէվգ իտէր իտին. Բագըմը սէվգ խըտմէթինի տախի պէն

տէրիւհտէ իյլէմիշ իտիմ, ինանմազ իսէնիզ Բագըմա սօրունուզ, օ մէրա չօճուգ տուր, ինքեար իթմէզ» տէտի։ Վադաս ագշամ օ-լուպ Բագըմ կէլտիյինտէ Ճանանըն մուհապէթինէ Ժօզէֆինանըն քէնտիսինի նէ գատար սէվգ իթմիշ օլտուղունու ինքեար իթմէյ-ըէք, ալէմտէ քէնտիսինի սէվէն պիր տատը գալֆա վար իսէ, պիր տէ Ժօզէֆինա օլտուղունու միւթէշէքքիւրանէ իպրար իյլէտի։

ՕՆ ՊԻՐԻՆՃԻ ՊԱՊ

Տօգթօր միւսիւ Զ. իլէ Բագըմըն վէ բէտէրինին պիչարէ մատ-մազէլ Ճան հուզուրունտա օյնամագ իսթէտիքլէրի օյունու պէճէ-րէմէյիսպ տէ, գըզնըղազ քէչֆը էսրար իյլէտիկինտէն սօնրա, հաս-թէլիկի պիր սիւրաթը ածիլէ իլէ շիտէթ պուլմայա պաշլատըլըն-տան, Զիգլաս, տիկէր գըզը Մարկէրիթ իչիւն տախի գօրգուսպ, ա-նը պազը պէհանէլէր իլէ իսքէնտէրիյէյ աշըրմագ իսթէտի։ Մէգ-պուրէյի կէօթիւրէճէք օլան վաբօրա գատար կէօնտէրի կիթմէք ի-չիւն, Մարկէրիթ թարաֆընտան վուգու պուլան թալէպ իւզէրինէ, եինէ Բագըմը պա թէկզէրէ տավէթ իյլէտի։

Բէտէր վէ վալիտէ վէ գըզ իլէ պէրապէր Բագըմ տախի սան-տալա պինէրէք, վաբօրա կիթտիլէր։ Զիգլաս քէրիմէսինի գաբատա-նա թէվմի իյլէմիշ օլտուղունտան, պիրինճի գամարատա գաբ-տան պունլարա չայ վէ գահվէ իքրամը իլէ խաթըրլարընը պը-տը։ Օթուրաճագլարը գատար օթուրուպ, այրըլըբգլարը վագթ վալիտէ վէ բէտէրի իլէ Մարկէրիթ ըսմը վէտայը իճրա իտէր ի-քէն, թիւրքճէ վէ եավաշճա Բագըմըն գուլաղընա «էյ Բագըմ, սէնի իւչ բարչա իտէպիլմէք միւմքին օլա իտի, պէնտէ պիր բար-չանա սահապէթ ղայրէթինտէն պիր տիրլիւ վազ կէչէմէզ իտիմ. պիր տէ հէմշիրէմին սանա ալագասընը խապէր ալտըղըմ իչիւն, արթըգ պէնիմ կէրի տուրմագըղըմ լազըմ կէլտի։ Էյէր խապէր ալմամըշ օլա իտիմ, շիմտի պիր եաթագտա տա պէնի կէօրիւր ի-տինիզ. նէ իթտիմ իթտիմ, եիւրէյիմ իւզէրինէ թաշ պաղլատըմ, քէնտիմի սէնին աչգըն նամը վէրիլէն էօլիւմիւն բէնչէսինտէն գուր-թարապիլտիմ։ Ճանանա մախսուս սէլամ սէօյլէ, հէմշիրէմին գա-թիւի քէնտիսի օլտուղունու պիլսին, Ֆագաթ պու գաթլտէ քէ-մալի իլէ մաաղուր օլտուղունա տախի էմին օլսուն» տէտի։

Ամայի՛ս։

Էվվէթ, իչթէ պուրասը պիրազ ածայիպ տիր. տահա ածայիպինի խաթիրմիսինիզ ճէզայիրի պահրը սէֆիտտէն պիրիսինին միւթէ-

սարրբՓլբղբնը համիլէն Տէրսատէթտէն հարէքէթ իտէն Ֆիլա-
թուն պէյի տախի, պու վաբօր կէօթիւրմէքտէ իտի, կիւվէրթէ իւ-
զէրինտէ Բագըմ անա տախի թէսատիւֆ իյլէտի։

Բաֆբմ. — Վայ պէյիմ, Բոպպիմ սէլամէթլէր վէրսին։

Ֆիլոն. — Սթամպօլուն զէվգինի սիզէ պըրագտըգ պիրա-
տէր, ... ատասընա միւթէսարրբՓ օլտում կիտիյօրսում. արթըգ
մատմազէլ Զիգլաս իլէ էնինէ պոյունա զէվգ իտինիզ։

Բաֆբմ. — (ղէդոէնլէ կէոյէ— կէնէրէրէ+) Պիրիսինի պու կիւն եարըն
մէզարա կէօթիւրէմէյիզ. . . . իչթէ պիրիսինի տէ սիզին պին-
տիյինիզ չու վաբօր Իաքէնտէրիյէյ կէօթիւրիւյօր, Սթամպօլուն
զէվգինի սիւրէն վար իսէ, օ տա սիզսինիզ։

Ֆիլոն. — (Բաֆբմդան զէյոդէ ղէդոէնլէ կէոյէ— կէնէրէրէ+) Էվվէթ
հագգըն վար, պասպամտան գալանը ճէման եէքիւն եէտիքտէն սօն-
րա, եիւզ էլլի պին ղուրուշ գատար տա աչըգ պօրճ իթմիշիմ տիր,
ֆէնա զէվգ տէյիլ տիր տօղրուսու . . . . ։

Բաֆբմ. — Զարարը եօգ պիրատէր, ինանըն տգլը սօնրատան
պաչընա կէլիր, պունտան սօնրա եարմազընընը։

Ֆիլոն. — Պունտան սօնրա սլամաղըմ մաաչտան քէնտիմի
պէսլէտիքտէն սօնրա, արթըրաճաղըմ մըգտար իլէ պին պէշ եիւզ
լիրա պօրճու էօտէմէյէ էօմրիւմ քիֆայէթ իտէր իսէ, պէլքի տօգ-
սան եաչընտա եինէ սէֆահաթա վագրթ պուլապիլիրիմ։

Բաֆբմ. — Ատամ սէն տէ, էօտէնմէյէճէք պօրճ մու օլուր։

Ֆիլոն. — Եօգ պիրատէր. սէֆահաթ իթտիմ, չօճուգլուգ
իթտիմ, հէր հալթը իթտիմ, ամմա մէմուր օլտուղում եէրտէ մաա-
չըմ իլէ գանաաթ իտիպ, սատագաթ իլէ չալըշաճաղըմա էմին օլ-
մանը բիճա իտէրիմ։

Բաֆբմ. — Ալլահ իչիւն պիրատէր պու էմնիյէթ պէնտէ վար
տըր, հէման Բասպիմ սէլամէթ վէրսին, պէնիմ միւրատըմ ինչալ-
լահ պունտան պէօյլէ մանսըպլըն տահա զիյատէ պէօյիւր տէ, պօր-
ճունու էօտէտիքտէն պաչգա, պունտան սօնրա տախի քիսպի տէս-
թին իլէ զէվգ իթմէյէ ֆըրսաթ պուլուրսուն տիմէք իտի։

Ֆիլոն. — Սատագաթ իլէ խըտմէթ իթտիքտէն սօնրա, պու
սէօյլէտիյին չէյ հուսուլ պուլմազ տէյիլ տիր։

Բաֆբմ. — Հա, իչթէ մէմուրիյէթէ պու ֆիքր վէ իթիգատ իլէ
կիթմէնի իսթէրիմ, պու ֆիքր վէ իթիգատ քիմլէրտէ օլուր իսէ,
մութլագա թէվֆիգի իլահիյէ մազհար օլուր. Ալլահ սէլամէթ վէր-
սին պիրատէր, պիզի կէօնիւլտէն չըգարմազսըն եա, արալըգտա
պիր մէքթիւպլէչիրիզ։

Ֆիլոն. — Հայ հայ, ատիէօ մոն չէր։

Բաֆբմ. — Պոն վուսայաժ մոն ամի։

Ինկիլիզ գին վէ զարազընա նէ տէրսինիզ. մայոնէզ մէսէլէսին-

տէն սօնրա, Զիգլաս Ֆամիլեասը իւէ Ֆիլաթուն պէյին արասընտա հասըլ օլան ատավէթ հալա քէմալը կէրմի իւէ տէվամ իթմէքտէ իտի, գիրա Ֆիլաթունուն Բագըմ իւէ վէտա իյլէտիյինի գարը գօճա կէօրտիւքլէրի հալտէ, չօճուղա մէրհամա պիւէ տէմէտիլէր. ամմա հագլարը տա եօ՞գ մու տուր ֆա։

Պունլար եինէ կէլիքլէրի սանտալա բաքիպէն Գուրշունլու մաղազայա չէգտըլար. Բագըմ խանէսինէ պապը իշլէրի օլտուղունտան պահս իւէ, խանէսինէ ավտէթ իյլէտի։ Զիգլաս իւէ գարըսը տախի էսիր Ֆիրաշ օլան պիչարէ Ճան իւէ մէշղուլ օրմայա պաշլատըլար, գիրա արթըգ հէքիմլէր գըզճըղազտան ումուտու քէսիպ, էլ չէքմիշ օլտուգլարընտան, վալիտէսի վէ բէյտէրի տախի վէֆաթընա մունթազըր գալարագ, հէր իսթէտիյի չէյի վերիր իտիլէր։

Օ կիւն իսէ գըզըն ճանը պիր ազ էթ իսթէմիշ օլտուղունտան, աչճայը չաղըրըպ զայէթ գուվվէթլի օրմասընը թէնպիհ իտէրէք պիր ալա էթ սույու ըսմարլամըշ իտի. վալիտէսի վէ բէյտէրի, քէնտիսինի էթ սույունուն իշինէ բէքսիմաթ տօղրայարագ եէմէքտէ օլտուղու հալտէ պուլտուլար. պէօյլէ պիր հալէ չօգտան պէրու թէսատիֆ իտէմէտիքլէրի ճիհէթլէ չաշմըշլար իտի։ Դըզճըղազ թասմընը եէտիքտէն սօնրա եաթմայըպ, եաթազը իշինտէ օթուրտու վէ թասիպ Զ. յը չաղըրմալարընը էմր իյլէտի։

Պիր սաաթ սօնրա թասիպ կէլտի. գըզ կէօնսիւնտէն շիմտիյէ գատար ասլա հիսս իթմէմիշ օլտուղու լաթիֆ պիր գաշընմագ նէվինտէն պիր չէյ հիսս իյլէտիյինի խապէր վիրտի։

Թասիպ. — Հալա աղզընտան գան կէլիյօ՞ր մու։

Ճան. — Իքի կիւնտէն պէրու եօգ տուր։

Թասիպ. — Եա պալղամ։

Ճան. — Իքի կիւն էվվէլի գանը պալղամ վէ ճէրահաթ թիւքիւրմէքտէ իտիմ. իքի կիւնտէն պէրու հիչ պիր չէյ կէլտիյի եօգ տուր։

Թասիպ. — Բէք ալա բէք ալա, տիմէք օլույօր քի բահաթ իտիյօրսունուզ արթըգ, պու բահաթընըզ իւզէրինէ եէնիտէն պիր չէյ թէրթիպլինէ տէ հաճէթ եօգ տուր. պէպէյէճէք չէյլէր եէմէլի, սօվուգտան քէնտինիզի մուհաֆազա իթմէլիսինիզ։

Տօգթօր էֆէնտի շու էմիրլէրի վիրմիշ իտի իսէ տէ, եիւրէյինտէն. «տիմէք օլույօր քի իքի կիւնս օնրա պիւթիւն պիւթիւն բահաթ իտէճէքսինիզ. գիրա պու իսասթէլիք ինսանընն սօն կիւնլէրինտէ պիր գաչ կիւն պէօյլէ միւսաատէլի տավրանընը» տիմէքտէ պուլունմուշ իտի. Ֆագաթ տօգթօրուն եիւրէյինտէ օլան մանատան վպիտէ վէ բէյտէրին նէ՞ խապէրի օլապիլիր, ունլէր տօգթօրուն «բէք ալա, բէք ալա» տիմէսի իւզէրինէ, գըզլարընը բէք ալա զանն իթմիշլէր իտի։

Պու զալըմ խասթէլիք սոն կիւնլէրինտէ ինսանըն միտէսինի տէ մի աչըյօր, նէ օլույօր. Ճանըն միտէսինէ պայաղը պիր գուվվէթ կէլտի, հէմ ղայէթ գուվվէթլի էթ սուլարը կէօնսիւնիւ տախի եու-մուշաթոբրտըղընտան, էօքսիւրիւյիւ պիւթիւն պիւթիւն քէսիլմիշ վէ պինայէն ալէյհ գան վէ պալղամլարը տախի ունուտուլմուշ իսի. ղարիպի չունտա քի, թասլիպին վիզիթասընտան սոնրա իքի տէյիլ պէշ կիւն կէչտի, գըզ հալա վէֆաթ իթմէտի. վէֆաթ իթմէտիքտէն պաչգա, իթմէք իսթէմէտիյի կէօրիւլմէյէ պաչլատը։

Պինայէն ալէյհ թասլիպ թէքրար ճէլլ օլունարագ, գըզը էթրաֆը իլէ մուայէնէ իթտիրիլտիքտէ, մարազընն պիր տէրէճէյէ գատար թէպէտտիւլիւնէ պիր մանա վէրէմէյիպ, իհթիյաթէն, նէ ֆասիտէսի օլաճագ, վէ նէ տէ զարար վիրէճէք պիր սու թէրթիպի լազ, եինէ կիւզէլճէ պէպէնէսինի, վէ սօվուգտան վէ նէմունէն վէ թօզտան թօբրագտան մուհաֆազա իտիլմէսինի թավսիյէ իլէ գալգտը կիթտի։

Թասլիպին պու տէֆաքի վիրտիյի մուալիճէ նէ թէէսիրլի իմիշ. գըզընն միտէսի կիթտիքճէ գուվվէթ պուլմագտա իսի. իքինճի կիւն թասլիպ Զ. պիր տահա ճէլլ օլունարագ, եինէ օ իլաճտան վէ ֆագաթ պիր ազ տահա գուվվէթլիճէսինտէն թալէպ օլունտու։ Զավալը տօգթօր քէնտի իլաճընտա պէօյլէ պիր թէէսիր օլմատըղընը պիլտիյի հալտէ, իլաճը հագգընտա հասըլ օլան հիւսնիւ զաննա խալէլ վիրմէյիպ,կէօյա տահա գուվվէթլիսինի թէրթիպ իյլէտի։

Էվվէթ, իլաճըն պու տէֆաքի թէէսիրի տահա զիյատէ օլտու եա. եաթաղընտա գըմըլտանամայան խասթէ, օտանըն իչինտէ կէզինմէյէ պաչլատը։ Էյ չիմոի Մէյէրին թասլիպլէր հագգընտա սէօյլէտիյի սէօզ եալան մը տըր. թասլիպլիյին էն ֆէննի ճիհէթի, պիր խասթէնին վէֆաթ իթմիշ օլտուղունու անլամագ օլուպ, եօգսա պիր խասթէլիյին հանկի խասթէլիք օլտուղունու թէչլիսէ մուվաֆֆագ օլաալար պիլէ, հէր խասթէլիյին պիր չօգ էնվալը օլտուղունտան, հանկի նէվինտէն օլմասընը հիւքմ իտէմէմէքտէ տիրլէր։ Վէրէմ հագգընտա թէչլիսի էմրազ (ախտարանութիւն) քիթասլարընա տէրճ իտիլմիշ օլան սահիֆէլէրտէ եազար քի, պու իլլէթէ միւպթէլա օլանլար իչիւն իլաճ օլմայըպ, վէրիլէն իլաճլար իսէ հէնիւզ տերտէսթը թէճրիւպէ օլան չէյլէր տիր։ Լաքին էն ալթընտա իհթիեաթ օլարագ իքի սաթըր տահա եազըլը տըր քի, չէօյլէ տէնիլմիշ տիր « պու խասթէլիքտէն պազը քէրրե քէնտի քէնտիսինէ էյի օլանլար տախի վար տըր » իմտի պիզիմ տօգթօր Զ. տախի պիչարէ Ճանըն եէնիտէն ճան գազանտըղընը կէօրիւնճէ « Բանլըճէ քիթապընն չու սոն իսթարը տօղրու իմիշ » տէյի քէնտի քէնտիսինէ թաաճճիւպ իտէրէք, արթըգ գըզըն էյի օլաճաղը-

նը եագընէն կէօրսիւքտէն սոնրա, պիւթիւն պիւթիւն Լօգման քէ-սիլտի, քի պունտան սոնրա գայրն վալիտէմի տախի կէթիրսէմ, օ տա հիչ օլմազ իսէ Իբօգրաթ քէսիլէպիլիր իտի ։

Լաթիֆէ տէյիւլ գըզ կէրէյի կիպի քէնտիսինի թօբլամըշ իտի, հաթթա եաթագտան պիւթիւն պիւթիւն չըգտը վէ կիւնտիւզիւք էլալիսէպինի տախի կիյտի ։ Զիգլաս իբի կիւնտէ պիր քէրրէ գըզըն թէպէտտիւլիւ հալինի Բագըմա եազար իտի իսէ տէ, «Իչթէ օղ-լում սիզէ մալիւմաթը լազըմէյի վիրտիմ, ֆագաթ էվիմէ կէլիր տէ գըզըմը գիյարէթ իտէր իսէնիզ, գօրգարըմ քի իւզնիւք իտէր» զէյլինի հիչ պիր մէքթուպունտա էքսիք իթմէզ իտի ։

Տէրքէն. գըզճըղազա սըհհէթ կէլտիքճէ ճանը տախի սըգըլմայա պաշլայարագ, խօճասը Բագըմ էֆէնտիյի իսթէմէսին մի Տօգթօր Զ-տան էվվէլ պապասը իթիրազ իտէրէք, պու չէյ մարազընը թէքքէր-ռիւրինէ մուճիպ օլճաղը տէրմէյան իտիմիշ իտի իսէ տէ, գըզը իգ-նա իթմէք միւմքին օլմայըպ, պիլաքս գըզ արթըգ Բագըմ իչիւն եիւրէյինտէ աշգա պէնպէր պիր չէյ հիսս իտէմէմէքտէ օլտուղունու թէէմին իյլէտիյինէ, վէ պա խուտուս բէտէրի Իզմիրտէ պուլունուպ էօթէտէն պէրու քէնտիսի իլէ իզսիվաճա ճան աթան պիր տայը-զատէսիյլէ արթըգ իզսիվաճընը թէքլիֆ իյլէտիքտէ, գըզ պունա տախի բազը օլտուղունա մէպնի, Բագըմա մախսուսէն ուշագ կէօն-տէրիլէրէք, ճէլլ իտիլտի ։

Դօճա Բանգըմ գըզը հայաթտա կէօրիւնճէ, սէվինճինտէն չըլտը-բաճաղը կէլտի. Ճան իսէ Բագըմը կէօրիւնճէ վիճուտինտէ տահա զիյատէ պիր բահաթ պիր սըհհէթ պուլարագ.

« Պէսէրէթ կէր հէմ ալէմ պէսէրէմ թիզ զէնէնտ
« Նէթիւլան պիւրտ հալաի թու պիւրուն էզ սէր մա » .

Եանի « սէնին պաշընա եէմին իտէրիմ քի, պիւթիւն ալէմ պաշը-մա գելըճ վուրսալար, պաշըմտան սէնին սէվտանը ըսէք իտէմէզ-լէր »

Գըզ պու պէյթի օգուտուղունտա, Բագըմ՝ քէնտիսինի պու հալէ գօյանլար իչթէ պու պէյթլէր օլտուղունտան պահս իլէ, պատէգին պու կիսի խայալաթը չարիանէյէ էհէմմիյէթ վիրմէմէսինի թավսիյէ վէ գըզ տախի արթըգ եէնիտէն գազանաըզը հայաթը մուհաֆա-զայա հիմմէթ իտէճէյինի թէէմին իյլէտիյինտէն, հէր թարաֆըն մէմնունիյէթի տէրէճէյի նիհայէյէ վասլ օլտու ։

Բագըմ օ գատար մէմնուն օլտու քի, եութգունուպ տուրմասընտան պիր չէյ սէօյլէմէք իսթէտիյի հալտէ, սէօյլէյէմէտիյինի կէ-րէք ճան վէ կէրէք բէտէր վէ վալիտէսի անլամըշլար իտի ։

Պինաէն ալէյհ ճանընն իսթիզահը մէրամ իթմէսի իւզէրինէ, Բա-գըմ « էֆէնտիմ սէօյլէյէճէյիմ լազըրտը եալընըզ բէտէրինիզէ

մախասուս տուր » տէյի անը պիր թարաֆա չէքիպ, «կէօրտիւնիւզ-
միւ մըսթըր Զիգլաս . . . . . ճէնասը Հագգ իչթէ հէմ իւչ եիւզ
պին լիրա սէրվէթինիզի վէ հէմ տէ նուր կիսլի քէրիմէնիզի սիզէ
թէքրար ինհան իյլէտի » տիմիշ տիր քի, Զիգլաս օ թօգ կէօզիւ,
մէրտ, սատըգ Բագըմտան պու սէօզէրի իշիտինճէ, քէնտիսինէ պիր
գաթ տահա մուհապպէթի արթըպ, եիւրէյինէ սօգաճաղը կէլտի ։

Ա.րթըգ պունտան սոնրա սէօզիւ ուզաթմագտա էէզէթ եօգ
տուր. գըսսա քէսէրէք թաթլըսընա պաղլայալըմ ։

Զիգլաս եազաճաղը քեազըալարը եազըպ, իտէճէյի մուխապէ-
րաթը իթտիքտէն սոնրա. իշին իւզէրինտէն իքի պուչուգ իւչ այ
գատար գէման միւրատ իյլէմիշ իտի քի, Մարկէրիթ Իսքէնտէրիյէ-
տէն վէ ճանընն եավուգլուսու Իզմիրտէն , վէ Մարկէրիթ իլէ թէգ-
վիճի ելինէ պու արալըգ գարարլաշտըրըլան պիր եէյէնի տախի
Հալէպտէն կէլիպ, Գասըմ իւզէրի պունլարընն իզտիվաճը իշիւն վէ-
րիլէն պալտա, էօմրիւնտէ իլք տէֆա օլարագ Բագըմ տախի Բօլֆա
օյնատը ։

Հէլէ իրթէսի կիւն քէնտի խանէսինէ կէլտիքտէ, տատը գալֆա
ճանանընն ճան էվինտէ պիր ճիկէրբարլէնին ճանլանըպ օյնամագտա
տուլունտուզունու խապէր վիրտի քի, պու խապէր Բագըմը հէր
շէյտէն զիյատէ մէմնուն իյլէտի ։

Իշթէ պիզ տախի ալթը այ սոնրա, Բագըմըն՝ մատամ ժօզէֆինա
գուճաղընա նուր թօքու կիսլի պիր էրքէք էվլատ գունտաղընը
գօյմագ շէրէֆի իլէ, օ սատըգ տօսթունու տախի մէմնուն իյլէմիշ
օլմասընը իսթար իլէ խաթմը կիւֆթար իյլէրիզ ։

ԽԻԹԱՄ

ԳԻՅ 8 ՂՐՇ.
ՄԷՋԻՏԻՅԷ